PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, SREDA, 20. FEBRUARJA 1963 ● LETO V., ŠTEVILKA 49 ● CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JANEZ VIPOTNIK
ODGOVORNI UREDNIK MARJAN JAVORNIK

Prva izdaja

OZN bo mobilizirala čimveč sredstev in strokovnih kadrov za nerazvite države

Zaključek razprave na konferenci OZN v Ženevi

ŽENEVA, 19. febr. (Tanjug). — V Ženevi so danes končali razpravo o vseh točkah dnevnega reda konference OZN o izkoriščanju znanstvenih in tehničnih dosežkov v manj razvitih deželah. Na konferenci se je zbralo okrog 2000 predstavnikov 87 držav in kakih 15 mednarodnih organizacij. Sodijo, da je konferenca dosegla pomembne rezultate vzlic nekaterim slabostim, ki so prišle do izraza v nekaterih težnjah po preveč teoretični in akademski razpravi.

Petnajst dni vsestranske razprave je omogočilo, da so proučili poglavitna vprašanja manj razvitih dežel. Konferenca je jasno potrdila, da so ti problemi najbolj pereči problemi sedanjega razvoja na svetu sploh in da je treba zato nenehno poglabljati mednarodno sodelovanje, tako med gospodarsko šibkejšimi kakor tudi med njimi in visoko industrializiranimi državami. OZN je potrdila, da bo svojo dejavnost čedalje bolj usmerjala v reševanje teh poglavitnih problemov, prizadevajoč si mobilizirati čimvečja materialna sredstva in strokovne kadre. To je dejansko najpomembnejši prispevek te konference OZN.

Delegati so tudi izrazili željo, da bi bili povzeti rezultati konference trdna osnova za sestavo novih programov na raznih področjih dela mednarodnih in nacionalnih organizacij. Ti programi naj bi bili usmerjeni v pomoč razvijajočim se deželam, da bi hitreje prebrodile sedanje gospodarske in socialne težave. Generalnemu sekretarju OZN U Tantu so poslali spomenico razvijajočih se dežel, ki izrecno zahteva, naj se nadaljuje v Ženevi začeta akcija. Po potrebi naj bi ustanovili novo mednarodno organizacijo, ki bi omogočila uspešno izpolnitev vrste važnih nalog.

Razvijajoče se dežele so na konferenci v Ženevi jasno izrazile željo, da izvojujejo popolno gospodarsko neodvisnost. Poudarile so nujnost enakopravnega mednarodnega gospodarskega sodelovanja. Stalno poglabljanje razlike med visoko razvitimi in nezadostno razvitimi deli sveta so ocenili kot najbolj pereč problem, katerega rešitvi je treba posvetiti največjo pozornost.

Zato so razvijajočim se deželam potrebna čedalje večja materialna sredstva in strokovni kadri za izkoriščanje dosežkov znanosti in tehnike.

Kakor so poudarili na konferenci, so bili dosedanji napori v tem pogledu nezadostni. Če se ne bo okrepila dejavnost OZN in včlanjenih držav, predvsem gospodarsko močnejših, potem tudi ne bo mogoče izpolniti nalog, predvidenih s programom »desetletje razvoja OZN«. Hkrati so poudarili nujnost, da se podvoji mednarodna in bilateralna pomoč manj razvitim deželam, tako da bi lahko do leta 1970 povečale narodni dohodek za 5% na leto.

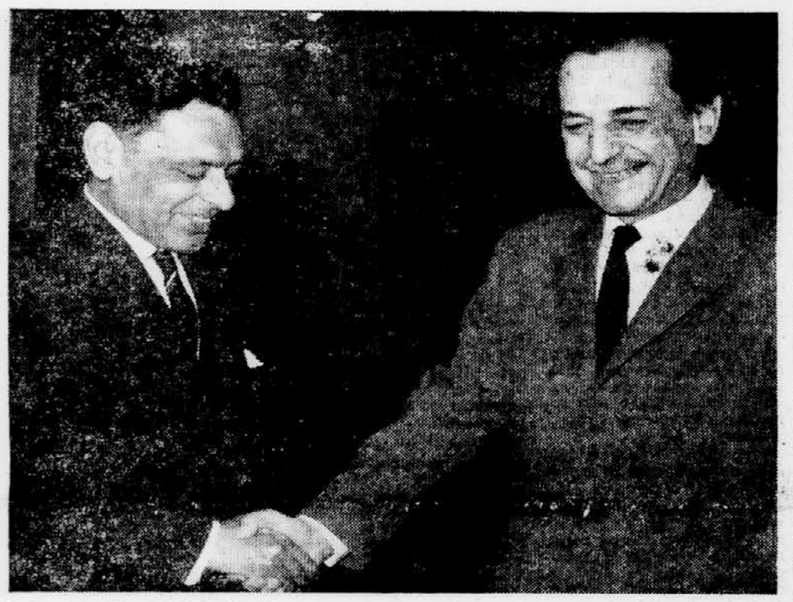

R. K. NEHRU PRI POPOVIĆU — Med obiskom v Jugoslaviji je generalni sekretar indijskega zunanjega ministrstva obiskal državnega sekretarja za zunanje zadeve Kočo Popovića. Foto: Tanjug

Seja izvršnega komiteja CK ZKJ

Beograd, 19. feb. (Tanjug). Pod predsedstvom tovariša Tita je bila 18. in 19. februarja seja izvršnega komiteja CK ZK Jugoslavije. Obravnavali so tekoča vprašanja o delu Zveze komunistov, kakor tudi nekatera načelna vprašanja v zvezi z osnutkom nove ustave in skupščinskimi volitvami.

Umik sovjetskih vojakov s Kube

Washington, 19. febr. (AP). Sovjetska zveza je obvestila ZDA, da bo v prihodnjih treh tednih umaknila več tisoč sovjetskih vojakov s Kube. To vest so sporočili diplomatski krogi v Washingtonu. Kot pravijo, je sovjetska vlada poslala to poročilo ameriški vladi preko svojega veleposlaništva v Washingtonu. Po informacijah iz zanesljivih ameriških virov ta ukrep Sovjetske zveze ni povezan z nikakršnimi pogoji. Sovjetska zveza od ZDA ni zahtevala nobene koncesije v zameno za ta ukrep.

R. K. Nehru pri Kraigherju

Beograd, 19. febr. (Tanjug). Državni sekretar za zunanjo trgovino Sergej Kraigher je danes sprejel generalnega sekretarja Indijskega zunanjega ministrstva Ratana Kumaro Nehruja.

R. K. Nehru in Sergej Kraigher sta se razgovarjala o razvoju indijsko-jugoslovanskih gospodarskih odnosov in izmenjala mnenja o nekaterih mednarodnih gospodarskih vprašanjih. Razgovarjala sta se tudi o pripravah za svetovno konferenco o trgovini in razvoju.

Preiskava proti ustašem

Bonn, 19. febr. (Tanjug). Po desetdnevnem obisku v Bonnu je danes odpotoval v Beograd dr. Alfred Vajs, profesor beograjske Univerze in strokovnjak za mednarodno kazensko pravo. V Zvezni republiki je bil v zvezi s preiskavo, ki teče proti udeležencem in organizatorjem ustaškega napada na jugoslovansko predstavništvo v Bad Godesbergu konec novembra lani.

Odnosi Moskva–Bagdad

Aretacije komunistov v Iraku

BAGDAD, 19. febr. (Reuter, AP). — Iraški zunanji minister Taleb Husein Šabib se je včeraj dve uri razgovarjal s sovjetskim veleposlanikom v Bagdadu Mihajlom Jakovljevim o nedavni izjavi CK KP ZSSR, ki ostro obsoja preganjanje in aretacije komunistov v Iraku.

Predstavnik sovjetskega veleposlaništva v Bagdadu je danes zanikal vesti, da je sovjetska vlada sklenila odpoklicati okrog 1500 sovjetskih strokovnjakov, ki trenutno delajo v iraškem gospodarstvu in vojski.

Predstavnik veleposlaništva Vladamir Glukov je povedal, da so sovjetski strokovnjaki prenehali delati med revolucijo, da pa so se na zahtevo iraške vlade vrnili na delo. Nadaljevali bodo z inštrukcijami o uporabi orožja, ki ga je Irak dobil od Sovjetske zveze in drugih socialističnih držav. Glukov je tudi povedal, da ne razmišljajo o odpoklicu sovjetskih strokovnjakov, ter da je sovjetski veleposlanik v Iraku v stalnih stikih z ministri nove vlade in da je videti, da se bodo medsebojni odnosi nadaljevali in se celo okrepili.

Po drugi strani pa iz Moskve poročajo, da so »Izvestija« objavila poročilo svojega dopisnika, ki se je vrnil iz Bagdada in ki piše, da je Irak »zajel val nasilja proti komunistom.«

Iraški študentje, ki študirajo v Moskvi so poslali Združenim narodom in drugim mednarodnim organizacijam poslanico, v kateri protestirajo, ker v Iraku ubijajo »nasprotnike imperializma in reakcije, pristaše nacionalnih gibanj, komuniste, Arabce in Kurde«.

V Bagdadu so včeraj aretirali člana Centralnega komiteja KP Iraka Abdulaha Bustanija in Aziza Serifa. Oba so odpeljali v zapor blizu Bagdada, kjer je zaprtih že več kot sto drugih članov komunistične partije.

Pogajanja na mrtvi točki

ZDA baje razmišljajo o kompromisu

ŽENEVA, 19. febr. (Tanjug). — Predstavniki osmih neangažiranih držav, ki so članice razorožitvenega odbora OZN, so se danes ponovno sestali, da bi ugotovili, ali je kaka možnost za konkretno pobudo, s katero bi premaknili sedanja ženevska pogajanja o razorožitvi z mrtve točke.

Obrazložitev voditelja delegacije ZAR Abdela Fataha Hasana so ocenili kot jasen izraz želje osmih držav, da bi posredovale z namenom, da se atomske države po dosedanjem konfrontiranju splošnih stališč začno koristno pogajati o prepovedi atomskih poskusov. Menijo, da bi lahko neangažirane države začele kompromisno akcijo, kar zadeva vprašanje, koliko inšpekcij naj bo na leto in koliko »črnih skrinjic« naj bi razpostavili, kar je zdaj poglavitno sporno vprašanje med atomskimi silami. Neangažirane države pa niso prepričane, da je v tem bistvo nesporazuma. Sklepajo namreč, da so ZDA napačno ocenile stališče Sovjetske zveze po kubanski krizi: prizadevanje sovjetske vlade, da bi našli kompromisne rešitve za poglavitne svetovne probleme, so hotele izkoristiti za nerealno zahtevo, naj Sovjetska zveza nadalje popusti.

Sovjetski predstavniki so že izjavili, da so bile s predlogi, obrazloženimi v pismu premiera Hruščova ameriškemu predsedniku Kennedyju, sprejete osnovne zahteve zahodnih atomskih držav in da so bili s tem ustvarjeni vsi glavni pogoji za sklenitev sporazuma.

Kakor piše ameriški tisk, je možno, da bi ZDA privolile v »nove koncesije« na ženevskih pogajanjih o prepovedi atomskih poskusov. »Washington Post« piše, da so imeli o tem včeraj posebno

● Nadaljevanje na zadnji strani

KONFERENCA V ŽENEVI SE NADALJUJE — 12. februarja je ženevska razorožitvena konferenca spet začela delati. Na sliki sta britanska in ameriška delegacija: Godber, Wright (Velika Britanija), Foster, Steel (ZDA). Foto: Tanjug

Kolektivi naj sami določajo merila delitve

Pred spremembo navodila o delitvi dohodkov

Beograd, 19. febr. Razprava o novem navodilu za izvajanje načela delitve čistega dohodka gospodarskih organizacij, ki bo zamenjalo dosedanje predpise, sprejete maja lani, se zaključuje.

Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je sklical za jutri sejo, na kateri bodo med drugim obravnavali novi predlog, kmalu pa pričakujejo tudi sejo Zvezne gospodarske zbornice z istim dnevnim redom. Menijo, da bo po teh sestankih sprejeto besedilo novega navodila.

Član predsedstva Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Anton Polajnar je na kratko pojasnil bistvo novih predlogov, o katerih zdaj razpravljajo.

Zadnji čas, posebno pa konec lanskega leta, je bil nekoliko ustavljen proces izpopolnjevanja stimulativne oblike nagrajevanja. Vzrokov je več. Kar se tiče navodila, so k temu delno prispevale tudi nekatere njegove zapletene formulacije, ki so povzročile razne nesporazume v gospodarskih organizacijah. Podoben položaj je bilo opaziti tudi v delu nekaterih komisij in drugih organov družbenega nadzorstva, katerih naloga je bila pomagati pri usklajevanju delitve po rezultatih dela in družbenih merilih.

O teh zadevah je bilo dozdaj precej slišati. Na skupnem posvetovanju oktobra lani, ki ga je organiziral Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije v sodelovanju s sekretariatom ZIS za delo in Zvezne gospodarske zbornice, je prišlo do takšnih ocen, prav tako pa tudi v sklepih zvezne komisije za delitev. Na vseh teh in drugih sestankih so ugotovili, da bi bilo treba navodilo spremeniti oziroma prilagoditi, upoštevajoč osnovni cilj — kar najbolj izpopolniti stimulativne oblike nagrajevanja.

Predvsem morajo kolektivi v pravilnikih sami določiti osnovna načela delitve, da bi se tako čutili v celoti odgovorne in samostojne, ne pa da bi bili zaradi odvečnega detajliranja, ki bi vsiljevalo splošna določila, postavljeni v položaj, da šablonsko obravnavajo ta delikatni problem proizvodnje.

Drugič, novo navodilo naj bi vztrajalo pri tem, da kolektivi res tudi izvajajo pravilniko o delitvi, ki so pogosto tudi stimulativni, vendar jih ne izvajajo vedno.

Novost je v tem, da bi namesto prejšnjega merila za delitev čistega dohodka, izraženega v znani formuli veljavnega navodila, nudili kolektivom možnost, da svojo politiko delitve spoznavajo in razvijajo na podlagi dejanskih pokazateljev. Te pokazatelje bi sprazumno določale same gospodarske organizacije v okvirih določenih skupin.

Seveda pa je potrebna tudi koordinacija med skupinami. Predvidevajo, da bi to izvajali na podlagi novega instrumenta, ki bi se imenoval »sporazum o pokazateljih poslovnega uspeha gospodarskih organizacij in o njihovi uporabi pri delitvi čistega dohodka«. Takšen sporazum bi skupno sprejeli sekretariat ZIS sveta za delo, Centralni svet ZSJ in zvezna gospodarska zbornica. Pokazatelji bi bili tako izdelani, da bi kolektivi lahko res preprosto in naglo ugotovili svoj uspeh ne le glede prejšnjega obdobja, temveč tudi svoje rezultate glede na druga podjetja sorodne grupacije.

Če gospodarska organizacija na podlagi takšnega primerjanja ugotovi, da njeni odnosi v delitvi niso v skladu z rezultati, ki jih dosega, potem bi morala takšno skladnost postopoma dosegati ter zboljševati svoje poslovne rezultate, obenem pa prilagojevati proporce delitve v svojem pravilniku.

Za izvajanje predpisov o uporabi načel za delitev čistega dohodka gospodarskih organizacij bi skrbeli delovni kolektivi in njihovi organi upravljanja.

Splošno družbeno nazorstvo bi izvajali občinski zbori proizvajalcev, oziroma njihove komisije. Te ne bi več sprejemale sklepov, temveč bi imele nalogo pomagati podjetjem v politiki delitve, medtem ko bi arbitražo v primeru sporov izvajale republiške komisije.

Med razpravo je bilo čutiti določeno bojazen, da bi bilo treba zaradi novega navodila

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Živahna volilna kampanja na Madžarskem

Budimpešta, 19. febr. (Tanjug). Madžarski državljani naj bi 24. februarja izvolili 340 poslancev novega parlamenta in 106.000 članov novih rajonskih, občinskih, okrajnih in županijskih svetov. Šesttedenske politične priprave za te volitve, ki gredo zdaj h koncu s prirejanjem velikih ljudskih zborovanj, na katerih govore najvišji državni in partijski voditelji, ocenjujejo tu kot doslej najuspešnejše. Zanimanje volivcev za sestavo novih volilnih organov — tako poudarjajo v Budimpešti — najbolje kaže dejstvo, da so na 4300 zborih volivcev predlagali nove ljudi namesto tistih, ki so jih predlagali sveti Ljudske fronte. Med poslanskimi kandidati je sicer 40% novih ljudi in prav toliko nepartijcev, med kandidati za člane različnih zvez pa je 45 novih ljudi in skupno 60% nepartijcev.

Po zadnjih podatkih so v 179 primerih predlagali po dva kandidata za eno mesto v svetih.

Na Madžarskem je zdaj skupno 6,8 milijona državljanov z volilno pravico.

EFTA za široko odprto tržišče

Sklenili so, da bodo pripravili nov program organizacije

ŽENEVA, 19. febr. (Tanjug). — Ministrski svet Evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA) je na danes končanem dvodnevnem zasedanju v Ženevi sklenil, da bodo pripravili nov program te organizacije, po katerem bodo popolnoma ukinili vse carinske tarife in omejitve v blagovnem prometu sedmih držav EFTA v letu 1966. Neuspeh pogajanj v Bruslju so ocenili kot dogodek, ki bo povzročil »zakasnitev v gospodarski integraciji« Zahodne Evrope, zaradi česar izraža ministrski svet EFTA »obžalovanje«.

Kar zadeva nadaljnja pogajanja o vključitvi ali pridružitvi držav EFTA k Evropski gospodarski skupnosti, je ministrski svet na sedanjem zasedanju »ponovno potrdil želje, da bi skupno pospešili ustanovitev širokega združenega evropskega tržišča, odprtega ostalemu svetu.«

Tu sodijo, da niso sprejeli nobenih novih ukrepov, da bi prebrodili težave, ki so nastale po prekinitvi pogajanj med EGS in Vel. Britanijo. Britanska delegacija ni sprejela francoskega predloga, naj bi se Britanija priključila EGS samo kot pridružena članica. Zato tudi to zasedanje v Ženevi ni prispevalo k obnovitvi pogajanj med članicami EFTA in EGS.

Sklepajo, da bo EFTA prav zato v prihodnje okrepila dejavnost v dveh smereh: s tradnejšim gospodarskim povezovanjem sedmorice in bolj vsestranskim sodelovanjem z GATT, da bi tako pritisnili na EGS z namenom, da bi dosegli določeno liberalizacijo svetovne trgovine.

Kar zadeva oživljanje dejavnosti EFTA in krepitve medsebojnih gospodarskih odnosov, so sklenili, naj stalni svet sestavi nov program dela, katerega najvažnejše točke bodo proučili na prihodnjem sestanku ministrov v Lizboni 9. maja. Osnovni namen tega programa naj bi bil naglo doseči popolno liberalizacijo medsebojne trgovine, vključiti kmetijske pridelke v področje trgovine z zmanjšanimi carinami in okrepiti sodelovanje na finančnem in tehničnem področju. EFTA teži za tem, da bi pred EGS popolnoma ukinila carine. EGS namerava po zadnjem predlogu ukiniti carine v medsebojni trgovini do 1. januarja 1967.

Danski zunanji minister Haekkerup je po zasedanju izjavil, da so sprejeli predlog njegove vlade, naj bi o vprašanjih kmetijstva razpravljali na prihodnjem sestanku.

Pozornost vzbuja usmeritev organizacije EFTA k sodelovanju z GATT. S tem podpira EFTA stališče ZDA, ki so predlagale izredni ministrski sestanek GATT v letošnjem maju. Na sestanku naj bi obravnavali Kennedyjev predlog o znižanju carin in postopni liberalizaciji mednarodne trgovine. Čeprav je ta ameriški načrt predviden v glavnem za zahodne države, je zdaj postal sredstvo proti izrazitim diskriminacijskim ukrepom EGS, zlasti na področju trgovine s kmetijskimi pridelki. Generalni sekretar EFTA je po zasedanju izjavil, da bo ta organizacija »podprla vse pobude za razširitev mednarodne trgovine«.

ZASEDANJE EFTA V ŽENEVI — Ministrski svet Evropskega združenja za svobodno trgovino je na dvodnevnem sestanku v Ženevi razpravljal o posledicah bruseljskih pogajanj in sklenil, da se bo EFTA v bodoče bolj usmerila na dejavnost v G[illegible] Foto: AP

Vlada je proti bojkotu

Sindikati zavzemajo ekstremno stališče

WASHINGTON, 19. febr. (Tanjug). — Uradni predstavnik State Departmenta je danes izjavil, da ameriška vlada »v bistvu nasprotuje« napovedani blokadi jugoslovanskih in poljskih trgovskih ladij, ki jo pripravljajo voditelji ameriških pristaniških delavcev.

Predstavnik je potrdil, da je vlada v tem smislu posredovala pri odgovornih činiteljih v ameriški sindikalni konfederaciji AFL — CIO in pri Zvezi pristaniških delavcev.

V pristojnih krogih poudarjajo, da bodo na razgovorih v State Departmentu prihodnji teden predstavniki vlade »poskušali vskladiti akcije Zveze pristaniških delavcev z državno politiko«. Vladni predstavniki bodo na tem sestanku pojasnili stališče Bele hiše glede ladij, ki plovejo na Kubo.

Predsednik Zveze pristaniških delavcev Bradley je najavil, da bodo pristaniški delavci od danes bojkotirali vse jugoslovanske in druge ladje v ameriških pristaniščih, ki plovejo na Kubo.

Jugoslovansko veleposlaništvo v Washingtonu je zahtevalo od ameriških oblasti, naj odstranijo nevarnosti, ki grozijo svobodni plovbi jugoslovanskih ladij v ameriška pristanišča. Voditelje Zveze pristaniških delavcev so seznanili tudi z dejstvom, da z jugoslovanskimi ladjami upravljajo samostojna podjetja, ne pa vlada. Hkrati je tudi ameriška vlada začela akcijo, da bi preprečila najavljeni bojkot, ki ne ustreza okvirom uradne politike. Ideja o blokadi ladij, ki plovejo na Kubo, je sicer prišla lani iz vladnih krogov, vendar so voditelji sindikata pristaniških delavcev zavzeli ekstremno stališče. Že oktobra lani so začeli bojkotirati ladje vseh tistih držb, ki poslujejo s Kubo. Vse do zdaj ameriška vlada ni storila nič, da bi ublažila bojkot.

Franciji grozi stavka rudarjev

Pariz, 19. febr. (Tanjug). Potem ko je francoska Generalna konfederacija dela napovedala stavko francoskih rudarjev, se je premier Pompidou danes nadalje posvetoval s predstavniki sindikatov in delodajalcev v prizadevanju, da bi dosegli kompromis.

Rudarji so zahtevali, da jim zvišajo mezde za 11%, vlada pa je pripravljena zvišati njihove mezde samo za 2 odstotka.

Stavka je napovedana za 1. in 2. marca. Danes naj bi sprejele sklep o stavki tudi druge sindikalne centrale. Če se bodo odločile za stavko, bo najbolj verjetno zastalo delo v vseh rudnikih v državi.

Morava odplavila most na progi Skopje–Niš

Poplavljeno 13.000 ha zemlje in 3200 hiš

BEOGRAD, 19. febr. — Južna Morava in Nišava sta bili danes najvišji v zadnjih dneh. Pod vodo je bilo 13.000 ha orne zemlje in 3.200 stanovanjskih zgradb v Nišu, Pirotu, Beli Palanki, Leskovcu in mnogih vaseh ob Moravi. Štabi za obrambo pred elementarnimi nezgodami so ob pomoči garnizij JLA, vojnega letalstva, Ljudske milice in občanov uspeli, da pravočasno izselijo vse družine iz poplavljenih naselij. Materialno škodo cenijo na več sto milijonov dinarjev. Največ škode je na prometnih komunikacijah.

Pri vasi Doljevac je srednji del železniškega mostu na Južni Moravi ponoči odnesla voda. Skupna komisija železnic in podjetja Mostogradnja je danes sporočila, da bo promet na mostu prekinjen najmanj 20 dni. V tem času bodo zgradili zasilni most. Na progi Niš—Skopje vozijo danes samo potniški vlaki. Pri vasi Malošište prevzemajo potnike avtobusi in jih vozijo do postaje Doljevac. Brzi, tovorni in ekspresni vlaki vozijo od Beograda proti Skopju čez Kraljevo in Kosovo polje. Danes so ponovno vzpostavili promet na avtomobilski cesti Paračin—Niš—Skopje in mednarodni cesti Niš—Dimitrovgrad.

Južna Morava narašča tudi v kruševskem okraju. V kratkem času je poplavila veliko polj in več vasi. Pri železniškem mostu v Stalaču je bila krajši čas 380 cm nad normalo in ogrozila več hiš, iz katerih se prebivalstvo ponovno izseljuje. Pri vasi Trubarevo je voda poplavila železniško progo, tako da je moral vlak ostati na postaji Dunis. Na progi je voda visoka 60 cm. Popoldne je začela naraščati tudi Zahodna Morava.

Tudi v Metohiji je poplavljenih 40 hiš. V izlivu Sitnice je poplavljeno 6000 ha polj, v Podrimju pa 2000 ha. Sitnica in Lab sta poplavila v Vučitrnu 50 hiš. Zaradi poplav je prekinjen promet na mnogih cestah.

Na Donavi je pri Velikem Gradištu in Golubcu voda narasla na 582 cm, kar je 188 cm več kot včeraj. Pričakujejo, da bo do 24. februarja Donava še naraščala. Tudi Sava narašča po vsem toku. Najvišja je na predelu od Slavonskega Broda do Sremske Mitrovice. Od včeraj je narasla za 104 cm. Do 22. fe-

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Washington:

OPORIŠČ NE BO

V ameriških uradnih krogih poudarjajo, da zaenkrat ne pride v poštev, da bi kjerkoli v Sredozemlju gradili oporišča za preskrbovanje ameriških podmornic, oboroženih z raketami tipa »Polaris«. Nič pa nočejo povedati o tem, kdaj bodo ameriške podmornice, ki bodo do prvega aprila v Sredozemlju, obiskale pristanišča v Italiji in Turčiji.

Kairo:

POJASNILA

Jemenska vlada je sklenila povabiti odpravnika poslov etiopskega veleposlaništva v Taizu, naj pride v Sano na razgovor o tem, zakaj etiopska vlada še zdaj ni priznala Jemenske arabske republike. Že prej so sporočili, da je jemenski predsednik Salal sklenil zapreti etiopsko poslaništvo v Taizu, ker ta država ni priznala nove jemenske vlade.

Amsterdam:

NAZADOVANJE

Vidna funkcionarka nizozemske Delavske stranke Anne Vondeling meni, da nemški nacionalizem »ponovno dviga glavo« in da je Zahodna Nemčija »očitno nazadovala«. Na sestanku stranke je opozorila tudi, da bo Zahodna Nemčija po zaslugi francosko-nemškega sporazuma dobila lastno jedrsko orožje, kar bo »uničilo demokratično proceduro« v EGS.

Alžir:

STANOVANJA

Alžirski minister za informacije je povedal, da bo vlada sprejela dekret o obveznem izkoriščanju stanovanj, ki so jih prejšnji lastniki iz kakršnihkoli vzrokov zapustili. Ta odločitev ne posega v lastniške pravice. Družine, ki se bodo ali pa so se že vselile v zapuščena stanovanja, bodo lastnikom plačale odškodnino v obliki stanarine.

Invalid je enakopraven proizvajalec, če je zaposlen pri ustreznem delu

Seja Stalne konference za rehabilitacijo delovnih invalidov

LJUBLJANA, 19. febr. Pod predsedstvom Silva Hrasta je bila danes prva seja predsedstva stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb v Sloveniji. Razpravljali so o okvirnem programu tega organa in o predlogu resolucije o nalogah na področju kompleksne rehabilitacije invalidov. Program in resolucijo, ki sta bila sprejeta kot napotilo za delo, so dopolnili s številnimi predlogi, kot jih narekuje življenjska praksa, v želji, da bi stalna konferenca v družbenem in strokovnem smislu čimbolj koordinirala delo.

Program dela stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb temelji na pobudah in dognanjih, ki so se izoblikovala na lanskoletni prvi konferenci za rehabilitacijo invalidnih oseb, ki je bila sklicana na pobudo republiških svetov za socialno varstvo, šolstvo in zdravstvo, republiškega sveta sindikatov, gospodarskih organizacij, zavodov za rehabilitacijo invalidov in drugih družbenopolitičnih in upravnih činiteljev, ki so odgovorni za rehabilitacijo. Razvejana problematika sili, da stalna konferenca tesno sodeluje z vrsto zavodov, organov in strokovnih služb, da ne bi bilo dvotirnosti ter drobitve moči in materialnih sredstev.

V zvezi s kategorizacijo in evidenco mentalno in fizično prizadetih otrok so menili, da je treba z akcijo pohiteti in da bi se čimprej lotili smotrne izgradnje in razširjanja obstoječih posebnih ustanov, jim določili na osnovi potreb smer dejavnosti in da bi načrtno vzgajali potrebne kadre za delo s prizadeto mladino.

Veliko bolj pa bo moralo priti do izraza tudi sodelovanje z gospodarskimi organizacijami, da bodo bolj začutile odgovornost za človeka ne samo, dokler je zdrav, marveč tudi, ko postane invalid. Posebej bo treba okrepiti kadrovsko-socialno službo v podjetjih, ki je pravzaprav šele na začetku razvoja. V prihodnje bo treba tudi bolj poskrbeti za študijsko proučevanje naše zakonodaje in jo sproti dopolnjevati, da ne bo zaostajala za naglim družbenim in ekonomskim razvojem in ne nazadnje za to, da bomo zlasti ob pomoči sindikatov hitreje odpravili zastarelo tretiranje invalidov v delovnih kolektivih. Izkušnje namreč kažejo, da je invalid, zaposlen na ustreznem delovnem mestu, popolnoma enakovreden proizvajalec in upravljavec.

Predsedstvo stalne konference je osvojilo enotno stališče, da je rehabilitacija invalidov celovit in organiziran proces, ki se začne z zdravljenjem, nadaljuje s poklicno rehabilitacijo, a smoter je normalna zaposlitev invalida v proizvodnji. V dobro organiziranih gospodarskih organizacijah z moderno delitvijo dela se ta politika že uveljavlja, saj rezervirajo posamezna delovna mesta za invalide in jih tudi preurejajo glede na sposobnost invalidov. Slabše pa se načelo, da z delom prevzgajamo in zdravimo invalide, uveljavlja v manj razvitih gospodarskih organizacijah, kjer imajo zvečine vselej pri roki vrsto izgovorov, da invalidov ne morejo zaposliti.

O kadrovski politiki je bilo dokaj razpravljanja, vendar je prevladalo mnenje, da dokler ne bo prišlo do soglasja, ali ustanoviti šolo za delovne terapevte v republiškem ali zveznem merilu, ne smemo čakati križem rok. Na področju kadrov nas praksa prehiteva in opozarja, da je nujno, da delovne terapevte in druge kadre usposabljamo in dopolnjujemo njihovo znanje na raznih seminarjih. V razpravi so omenili tudi pomen preventivnih ukrepov, da bi zmanjšali število nesreč. **M. Robek**

Splitska ladjedelnica bo letos zgradila 100.000 brt

SPLIT, 19. febr. (Tanjug). — Letos bo splitska ladjedelnica izročila domačim in tujim brodarskim družbam 9 velikih trgovinskih ladij, začela pa bo graditi nekaj novih ladij za dobavo v prihodnjem letu.

To je največja letna proizvodnja splitskih graditeljev ladij. Po prostornini to pomeni 100.000 brt ladij ali 22.000 brt več kakor leta 1962. Od teh devetih ladij jih 5 gradijo za znanega lastnika ladij grškega rodu Stavrosa Livanosa, dve za »Jugolinijo«, dve pa za »Atlantsko plovbo« iz Dubrovnika.

Ladje za Livanosa, od katerih bodo prvo dobavili konec februarja, so največji plovni objekti, zgrajeni do zdaj v Splitu. Nosilnost vsake ladje bo 23.500 ton.

Dve ladji za »Jugolinijo«, vsaka bo imela 6500 ton nosilnosti, bosta naši najmodernejši in najhitrejši linijski ladji. Razvijali bosta lahko hitrost 19 morskih milj in bosta prirejeni za plovbo po ledenih morjih. Ladji za »Atlantsko plovbo« iz Dubrovnika bosta imeli po 15.000 ton nosilnosti. Sodilo v standardni tip modernih trgovinskih ladij.

Obisk romunske vladne delegacije

Maribor, 19. feb. — Danes je prispela v Maribor 6-članska romunska vladna delegacija, ki jo vodi pomočnik ministra za kovinsko industrijo in strojegradnjo Abrihan Tiberiu.

Najprej so obiskali tovarno glinice in aluminija v Kidričevem, nato tovarno avtomobilov in motorjev v Mariboru, okrog poldne pa so dospeli na obisk v mariborsko Metalno. Tu jih je sprejel glavni direktor ing. Oskar Vezjak, razgovora pa so se udeležili še nekateri vodilni uslužbenci podjetja. Člani romunske vladne delegacije so si ogledali nekatere proizvodne obrate in izmenjali svoja mišljenja o možnostih za industrijsko sodelovanje med obema državama.

Popoldne bodo romunski gostje obiskali hidroelektrarno Mariborski otok, nato pa bodo odpotovali v Velenje. *L. K.*

ŽAROMETI ZA AVTOMOBILSKO TOVARNO »EL NASER« — V novi stavbi je kovinsko predelovalna industrija »Saturnus« v Ljubljani uredila tudi nov, sodoben obrat za avtomobilsko opremo. Z žarometi, žmigovci in stop lučmi oskrbujejo vso jugoslovansko avtomobilsko industrijo. Letos pa so dosegli tudi velik izvozni uspeh, medtem ko so lani izvozili 3500 žarometov, jih bodo letos 285.000 in sicer za znani avtomobilski firmi »NSU« 160.000 in za »Fiat« 120.000, ostale pa za egiptovsko tovarno »El Naser«. Na sliki: delavec Miran Pukšič pripravlja zaboje za dolgo pot v Egipt.
Foto: Švabić

Komercialni popusti na železnici

BEOGRAD, 19. februarja (Tanjug.) — Upravni odbor skupnosti jugoslovanskih železnic je sprejel danes odlok o pogojih, pod katerimi lahko generalni direktor skupnosti odobri komercialne popuste za prevoz blaga. Odlok se nanaša na vse vrste blaga pod določenimi pogoji.

S popustom bodo spodbudili prevoz večjih količin blaga v prvi polovici leta, posebno množičnih tovorov, kot so umetno gnojilo, premog, rude ali les, da bi dosegli čim večjo enakomernost transporta po železnici skozi vse leto. Predvideni so tudi ugodnejši pogoji za prevoz tovorov, ki sodijo v višje tarifne razrede oziroma tistih, za katere se plača večja ležarina — tekoča goriva, končni industrijski izdelki itd.

Nadalje so sklenili, da lahko generalni direktor prenaša pravico o odobravanju komercialnih popustov na direktorje skupnosti železniških podjetij.

O ugodnejšem prevozu določenega blaga bo železnica v naprej sklepala pogodbe z zainteresiranimi gospodarskimi organizacijami, da bi tako lahko realno planirali kapacitete in dosegli boljšo izrabo. S tem ustvarjajo tudi pogoje za zboljšanje razmer v transportu v jesenski dobi. Dozdaj se je jeseni redno dogajalo, da železnice niso mogle pravočasno prepeljati vsega blaga.

Sprejet je pravilnik zvezne zbornice

Poglavitna naloga: razvoj proizvodnje in blagovnega prometa

BEOGRAD, 19. febr. (Tanjug). — Upravni odbor zvezne gospodarske zbornice je izdal pravilnik o organizaciji in delu te ustanove. Ker bo novi zakon o gospodarskih zbornicah sprejet ob koncu leta, bo pravilnik do tedaj osnovni akt za urejanje zborniške dejavnosti.

Pravilnik navaja kot osnovno nalogo zbornice delo pri razvijanju proizvodnje, blagovnega prometa in gospodarskih uslug ter spremljanje gibanj v gospodarstvu. Posebno opozarjajo na delo pri nadaljnjem razvijanju samoupravljanja v gospodarskih organizacijah, na spodbujanje boljšega izkoriščanja sedanjih kapacitet, zvišanje produktivnosti dela, zboljšanje raziskovalne dejavnosti, uporabo sodobne tehnologije, zboljšanje prodaje blaga doma in v inozemstvu itd. Med najvažnejše naloge zvezne gospodarske zbornice sodi tudi njena aktivna udeležba v graditvi gospodarskega sistema, podpiranje gospodarsko upravičenih integracijskih procesov v gospodarstvu, razvijanje zadružništva, dobrih poslovnih običajev in večje odgovornosti gospodarskih organizacij do družbene skupnosti, strokovni dvig kadrov za gospodarstvo itd.

Posebna določila urejajo zakonodajno pobudo zbornice in upravljanje (upravni odbor, nadzorni odbor, sveti). Naštete so tudi dolžnosti upravnega odbora, predsednika, predsedstva, nadzornega odbora, sveta, posvetovalnih organov, podpredsednika, sekretarja, komisij, kolegija itd.

Po pravilniku bo zbornica izvajala naloge na posameznih gospodarskih področjih, panogah in dejavnostih prek svojih svetov: za kmetijstvo in prehrambeno industrijo, gozdarstvo, lesno industrijo in industrijo papirja, kovinsko in elektroindustrijo, metalurgijo in barvaste kovine, energetiko, kemično panogo, tekstilno industrijo, za industrijo usnja, gume in obutve, industrijo in rudnike nekovin, časopisno-založniško dejavnost in grafično industrijo, kinematografijo, gradbeništvo, geološke raziskave, promet, zunanjo trgovino, gostinstvo, obrt in komunalno dejavnost ter glavno zvezo kmetijskih zadrug Jugoslavije. Za proučevanje problemov, ki zanimajo več gospodarskih področij in panog, so v Zvezni gospodarski zbornici koordinacijski in strokovni odbori ter komisije. Tako bodo na primer probleme turizma obravnavali v koordinacijskem odboru za turizem.

Zvezna gospodarska zbornica ima po tem pravilniku skupne in enotne službe za gospodarski sistem, za raziskovanje in razvojno delo, za kadrovska vprašanja v kmetijstvu, za združevanje in samoupravljanje, za industrijsko-tehnično sodelovanje z inozemstvom, za pravna vprašanja v gospodarstvu in za informacije.

Zadnja določila pravilnika o organizaciji in delu zvezne gospodarske zbornice se nanašajo na častno razsodišče, ki obravnava kršitve dobrih poslovnih običajev, in na arbitražo za reševanje gospodarskih in pomorskih sporov iz zunanjetrgovinskega prometa.

Večji pridelek zelenjave v Vojvodini

Novi Sad, 19. febr. (Tanjug). V pokrajinski gospodarski zbornici v Novem Sadu so danes poudarili, da so vojvodinski kmetovalci pripravljeni pridelati letos približno 10.000 vagonov razne zelenjave. — Sklenjene so pogodbe za prodajo približno 6000 vagonov zelenjave, tako da je trenutno na razpolago še 4000 vagonov blaga.

Gostincem podražitev ni prinesla koristi

Z nižjimi cenami bi lahko povečali promet in s tem dohodek

BEOGRAD, 19. febr. (Tanjug). — Naglo upadanje potrošnje nekaterih alkoholnih pijač je, kakor pravijo v Zvezni zbornici, precej zaskrbelo naše gostince. Denarna vrednost gostinskih uslug je bila lani res za približno 8 % višja, kakor eno leto prej, vendar je zato raven potrošnje za približno 6 % nižja. Zmanjšala se je poraba vina, piva in žganja, povečala pa poraba sadnih sokov, kokte, malinovca in ostalih brezalkoholnih pijač.

Dvig življenjskih stroškov in omejitev potrošnje sta se odrazila tudi na poslovanju gostinskega gospodarstva, vendar je očitno, da so se pred visokimi cenami njegovih uslug, ki so lani skočile za 14,5 %, ustavili številni obiskovalci gostinskih lokalov.

To podražitev opravičujejo gostinci s podražitvijo kmetijsko prehrambenih proizvodov (alkoholne pijače so na primer dražje za nekako 10 %), dalje s podražitvijo komunalnih, bančnih in drugih uslug, predvsem pa zaradi povečanja davka na promet z vinom in ostalimi alkoholnimi pijačami. Menijo, da bodo na račun tega davka plačale gostinske organizacije za lansko leto nad 6 milijard dinarjev več kakor leta 1961.

V takšnem položaju so številna gostinska podjetja zvišala cene svojih uslug, da bi obdržala raven osebnih dohodkov in akumulacije iz predlanskega leta, niso pa iskale izhoda v boljši organizaciji dela. Po cenitvah sveta za gostinstvo zvezne gospodarske zbornice pa so možnosti, da bi z nižjimi cenami, kakršne so sedanje, dosegli precej večji obseg gostinskih uslug in s tem tudi povečali dohodek.

Glede nekaterih objektivnih težav našega gostinstva je videti, da bodo kmalu sanirane. Po obvestilih sekretariata ZIS za trgovino in turizem so pripravili predlog, da bi davčno stopnjo na promet vina in piva znižali od zdaj možnih 25 % na največ 10 %.

Koprska luka te dni

Koper, 19. febr. V luki je bila 18. februarja holandska ladja »POOLSTER«, ki nakłada razhlajeno meso in mesne konserve.

Iz luke so izplule: 14. februarja — domača ladja »RISNJAK«, ki je raztovorila južno sadje; 15. februarja — domača ladja »LASTOVO«, ki je raztovorila južno sadje in 16. februarja — domača ladja »LABOR«, ki je raztovorila kaolin.

V luki pričakujejo domače ladje »TRIGLAV«, »SKOPJE«, »ZAGREB«, »PLATAK« in grško ladjo »MICHAEL«.

Kje so ladje »Splošne plovbe«

»BLED« bo 22. februarja izplu. iz Abidžana proti Conakryju, Kopru, Benetkam in Trstu;

»BOHINJ« prispe 23. februarja v St. Vincent, 5. marca v Rio de Janeiro, nato bo odplul v Santos, Montevideo in Buenos Aires;

»BOVEC« prispe 19. februarja v Napoli, nato pa 23. februarja na Reko;

»ZELENGORA« prispe 22. februarja v Dakar, nato odpluje proti Conakryju, Takoradiju in Lomeju;

»GORENJSKA« je izplula 21. februarja iz Aleksandrije proti Reki;

»MARTIN KRPAN« je na poti z Reke proti Počam, Aleksandriji in Džibutiju;

»BELA KRAJINA« natovarja v Baltimoru za Jugoslavijo;

»BIHAĆ« bo prispel 26. februarja v Jugoslavijo;

»DUBROVNIK« je na poti iz Adena proti Indoneziji;

»LJUBLJANA« bo izplula 23. februarja iz Šibenika proti Črnemu morju;

»PIRAN« prispe 26. februarja v Jugoslavijo;

»POHORJE« prispe 22. februarja v Jugoslavijo;

»ROG« je v Civitavecchii, odkoder bo 23. februarja izplul proti Jadranskemu morju;

»GORANKA« bo 20. februarja izplula iz Ploč proti Lattakii;

»TRBOVLJE« je 17. februarja izplulo iz Aleksandrije proti Massauwi;

»ŠUMADIJA« bo 28. februarja izplula iz Japonske proti zahodni obali ZDA;

»KOROTAN« bo 22. februarja prispel v San Diego;

V Srbiji le dve železniški transportni podjetji

BEOGRAD, 19 febr. (Tanjug) V Srbiji skrbi za prevoz potnikov in blaga 67 podjetij, raztresenih po vseh krajih republike. Pregled poslovanja teh podjetij je pokazal, da jih ima samo šest na razpolago več kakor 100 avtobusov in tovornjakov, da pa ima 29 podjetij največ po 20 vozil.

V gospodarskih sekretariatih izvršnega sveta Srbije in v republiški gospodarski zbornici se zaradi tega zavzemajo za združitev raznih majhnih podjetij v nekaj močnejših. Kot zgled navajajo dobro poslovno sodelovanje avtotransportnih podjetij iz Titovega Užica, Čačka in Valjeva, ki skupno uporabljajo avtobuse, ki so na razpolago.

Racionalnejše izkoriščanje avtobusov in kamionov bi omogočilo, da bi v prevoznih stroških prihranili nekako 4 milijarde dinarjev na leto. Združitev manjših transportnih podjetij v republiki oziroma druge oblike njihovega poslovnega sodelovanja bodo pozdravili tudi občani, saj morajo rezultati integracije pripeljati do hitrejšega in udobnejšega prevoza ter do vskladitve voznega reda, česar do zdaj pogosto ni bilo.

V Srbiji se zavzemajo tudi za ustanovitev močnejših železniško transportnih podjetij. Po nekem predlogu, ki ga bodo proučili z gospodarske in organizacijske plati, naj bi namesto sedanjih devetih ustanovili dve podjetji železniškega prometa, eno v Beogradu, drugo pa v Novem Sadu.

Pisma bralcev

Nam vsem v premislek

Tovariš urednik,

ko sem minuli četrtek zvečer gledal film »Poslednje salve«, sem moral več kot pol predstave poslušati hoteno zdehanje in vrsto neumestnih pripomb okrog sebe. Ko se je film končal, sem lahko videl, da je šlo za skupino mladih ljudi, starih sedemnajst, dvajset, morda dvaindvajset let.

Za to, kar hočem povedati, ni važno, da je film »Poslednje salve« sovjetski; lahko bi bil angleški, ameriški, jugoslovanski ali katerekoli druge proizvodnje. In četudi bi šlo za slab film, bi morali le obžalovati, da vsega, kar je želel izpovedati, ni izpovedal uspešno. Treba pa je v vseh takih primerih, ob takih temah vsekakor ohraniti dostojen gledalčev odnos do filma. Ne gre za to, ali je beseda in slika o sovjetskih vojakih — lahko bi bili francoski, ameriški, naši — gre za pričevanje o trpljenju in vojnem zlu, o uporu zoper to zlo.

Film »Poslednje salve« je mestoma razvlečen; ima še druge pomanjkljivosti. Vendar mimo tega zbuja skrb to, da grozote komaj minule vojne pri nekaterih mladih ljudeh ne zbujajo drugega kot asociacijo na kavbojko. Se celo v kratkem ljubezenskem prizoru filma »Poslednje salve«, ko dva človeka po štirih letih grozot najdeta trenutek sreče, moji sosedje niso zaznali tragike vojne, ki je okrutno rušila vse iluzije, temveč so brččas videli le seksualni element, le akt, ki naj bi sledil, in zato temu primerno glasno reagirali.

Če nekateri mladi ljudje stvari ne morejo razumeti, naj se vsaj poklonijo takim filmskim temam, kot jih izpovedujejo filmi »Kozara«, »Ko letijo žerjavi«, »Do pekla in nazaj« in podobni; naj vsaj kot gledalci ohranijo dostojnost.

V Skopju kažejo (ali so do nedavnega kazali) film »Črni fantom«, drugje je na sporedu »Trojni umor« — nerazumevanje filmov iz polpretekle okupacijske dobe in ne nazadnje tudi mladinski kriminal imata nekaj vzrokov tudi v taki repertoarni kinematografski politiki.

Vsepovsod, v vsakem kiosku, na postajah in drugje vabi »šund« literatura. Naslajamo se ob brutalnih umorih; otrokom kupujemo pozlačene samokrese, tanke in atomske podmornice. Čim več je denarja, več takih igrač prodajo. Čimveč mrtvih obleži v brutalnem filmu, več dobička se nateče v kinematografsko blagajno.

Kot vem, so popisali gore papirja o slabo prevedenih filmih. Protest proti slabim filmom in knjigam pa izzveni vsakič le kot glas vpijočega v puščavi.

Pri tem ko se ne borimo dovolj odločno in skupno proti kultu grobe sile, agresije, orožja in vsemogočnosti denarja, se na drugi strani čudimo grobostim in neprijaznostim v trolejbusih! Le zakaj?

Vid Mesarič,
Ljubljana, Hradeckega 28

Edina trojka!

Tovariš urednik,

z zanimanjem sem prebral pisma, ki ste jih objavili o ocenjevanju telesne vzgoje v šoli. O tem problemu bi imel tudi jaz marsikaj pripomniti, ker je bil na podoben način prizadet tudi moj otrok. Tudi on je prinesel ob prvem polletju razen dveh prav dobrih in ene trojke same odlične ocene. To trojko je učenka prejela zato, ker ni mogla splezati na vrh štiri metre visokega droga.

Ne vem, kakšen smisel ima zahtevati od 10-letne deklice plezanje na tako visok drog, če to presega njene moči. Omenjena vaja je zelo težka celo za dečke istih let. Želel bi, da šolske oblasti tudi takšne stvari uredijo oziroma izvedejo šolsko reformo tudi na področju telesne vzgoje.

Kakšen moralni vpliv ima lahko na otroka takšno ocenjevanje, ni težko presoditi. Starši pošiljamo otroke v šolo zato, da jih le-ta pripravi na življenjske preizkušnje ter jim vlije zaupanje v same sebe in do svojih sodelavcev, ne pa zato, da jim s pretiranimi fizičnimi zahtevami pri telesni vzgoji zrahljajo zdravje. Pravilno bi bilo tudi, da bi poučeval telesno vzgojo inštruktor ustreznega spola.

T. F. Šoštanj

Čudni izrazi

Tovariš urednik,

na občinski konferenci SZDL za koprsko komuno je neki tovariš grajal tole čudno razvado: nekateri prosvetni delavci govore, ko obravnavajo uspehe učencev o »materialu«; za dobre učence pravijo, da so dober material, za slabe pa, da so slab material. Tovariš je menil, da šolarji in študentje niso material, temveč živa bitja — zato take izraze v tej zvezi odklanja.

Menim, da smo se nekako navadili še na neki podobni izraz: o delavcih in uslužbencih občin, okrajev, republik in tudi zveze ter raznih zavodov in ustanov govorimo kot o »aparatu«. Aparat pa je vendar izdelek človeških rok, ki ne čuti in ne misli — ljudje pa ne morejo biti aparat!

Izraza, rabljena tako, kot je povedano, imata vsaj kanec omalovaževanja človeka. Čas bi bil, da opustimo tako brezdušno označevanje ljudi.

Tone Potokar,
Koper

Še o prijetnih počitnicah

Tovariš urednik,

13. februarja ste objavili pismo tovarišice A. K. iz Kostanjevice na Krki, ki piše o igri, s katero naj bi njena hčerka prišla do prijetnih počitnic.

Tudi moja hčerka je dobila podobno pismo, tudi njej se »nudi priložnost, da dobi v petnajstih dneh 312.500 din. Seveda sem ji to igro odsvetoval, prepisal pa sem pismo o tej igri; v njem je po mnenju poseben zanimiv tale stavek: »ta igra se je začela v Nemčiji in je pokazala izvrstne uspehe«.

Stavka ne bom komentiral, s tovarišico A. K. se pa seveda popolnoma strinjam.

R. M., Boh. Bistrica

Brez škornjev in brez denarja

Tovariš urednik,

10. januarja letos sem kupila v poslovalnici podjetja »Usnje« Pod trančo 7 škornje, izdelek tovarne obutve Napredak v Vrscu. Še isti dan, že kar na poti domov, sta mi po dolgem počili obe peti, ki sta bili izdelani iz neke gumiju podobne snovi. Seveda sem škornje reklamirala, saj je 6400 dinarjev, kolikor sem zanje dala, za moje razmere zelo velika vsota. V poslovalnici so mi obljubili, da mi bodo škornje v enem tednu popravili. To se je zgodilo po štirinajstih dneh, a čez nadaljnjih šest dni sta se oba podplata na popravljenih škornjih popolnoma odlepila.

Ko sem ponovno zahtevala, naj mi dajo dobre škornje, ki so mi bili prav v letošnji zimi še posebno potrebni, so mi dali le dobropis in rekli, da z njim lahko v kaki drugi poslovalnici njihovega podjetja kupim ustrezne škornje. Ker škornjev za mojo nogo nisem mogla dobiti, sem Pod trančo zahtevala, naj mi vrnejo denar. To so odklonili, dejali pa so, naj si za omenjeni znesek izberem katerekoli druge čevlje ali pa naj čakam na morebitno novo pošiljko škornjev; pripomnili pa so, da ne vedo, če bodo škornje, ker se zima že odmika, še dobili.

Tak postopek podjetja »Usnje« oziroma njegove poslovalnice Pod trančo se mi ne zdi pravilen. Zaradi slabo izdelanih škornjev sem ostala v največjem snegu brez ustrezne obutve, razen tega pa mi vsiljujejo druge čevlje, denarja pa mi nočejo vrniti. Nihče me ne more prepričati, da je tako poslovanje solidno.

Zlata Ahačič,
Ljubljana, Zaloška 7

Ali se lahko zanašamo?

Tovariš urednik,

vsi, ki čakamo vsako jutro na progi Moste-Zalog-Moste mestni avtobus po dvajset minut ali več — in pričakamo kolono treh, štirih atobusov, nekako ne moremo verjeti, da je vozni red tako sestavljen.

Denimo, da imaš do službe ali do železniške oziroma avtobusne postaje pol ure hoda; denimo, da se pol ure pred odhodom avtobusa oziroma vlaka ali pol ure pred začetkom službe mirno odpraviš od doma — ali se ne bi moral pač zanesti, da ne boš nikamor prispel prepozno?

Radi bi le vedeli, ali se lahko še zanašamo na »Ljubljana-transport« ali pa naj hodimo peš?

Viktor Blažič,
Ljubljana

KUPIMO rabljen **PARNI KOTEL za nasičeno paro**

s proizvodnjo 1000 do 2000 kg/h in tlakom 10 do 20 atm.

Ponudbe z navedbo cene pošljite na naslov:

»PETROL« — Ljubljana, Vošnjakova 2. 1195

Komisija za sprejem in odpoved delovnega razmerja pri

KIK »POMURKA«

OBRAT ZA GOZDARSTVO IN LESNO PREDELAVO

V MURSKI SOBOTI

razpisuje prosto delovno mesto

šefa za urejanje gozdov

pri obratu za gozdarstvo in lesno predelavo

POGOJI:

gozdarski inženir z najmanj 2-letno prakso pri urejanju gozdov ali gozdarski tehnik s 5-letno prakso na področju urejanja gozdov.

Ponudbe pošljite upravi KIK »POMURKA« — Obrat za gozdarstvo in lesno predelavo — Murska Sobota, do 1. marca 1963. — Osebni dohodki po pravilniku podjetja. 1260

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, Gradišče 2

razpisuje delovna mesta za:

1. **EKONOMISTA**
2. **DAKTILOGRAFA**
3. **KURIRJA**

po možnosti s šoferskim izpitom

POGOJI: pod 1. ekonomska fakulteta z diplomo — — zaželena je praksa v analitskem ali študijskem delu; pod 2. kvalifikacija in znanje za strojepisca II. razr., pod 3. sposobnost za kurirske posle, po možnosti strokovnost voznika motornih vozil B kategorije.

Osebni dohodek po pravilniku zavoda. Stanovanja niso priskrbljena. Nastop službe 1. marca ali po dogovoru. Sprejemamo pismene ponudbe, kolkovane s 50 din, življenjepisom in podatki dosedanjih zaposlitev. 1261

GOSPODARSKA ZBORNICA LR SLOVENIJE

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. **DIREKTORJA Gradbenega centra Slovenije, Ljubljana**
2. **DIREKTORJA Centra za napredek embalaže in trgovine ter**
3. **STENODAKTILOGRAFKE ali STROJEPISKE**

Pogoji: 1. gradbeni inženir ali inženir-arhitekt z vsaj 5-letno prakso ali gradbeni tehnik z vsaj 10-letno prakso v gradbeni stroki. Zaželeno znanje tujih jezikov.

2. priznana visoka strokovna izobrazba v pravni ali ekonomski stroki in najmanj 10 let prakse na vodilnih mestih v gospodarstvu ali javni upravi

3. dobro obvladanje stenografije in strojepisja.

Osebni dohodek po ustreznem pravilniku oziroma dogovoru. — Ponudbe z življenjepisom in izčrpnim opisom dosedanjega strokovnega dela vložite najkasneje **do 26. februarja 1963**

na naslov: Gospodarska zbornica LRS, Ljubljana, Titova cesta 19.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 1257

FARMIS, obrat KRKA — tovarna zdravil

Novo mesto

RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO

šefa komerciale

POGOJ: FARMACEVT S PETLETNO PRAKSO NA VODILNEM DELOVNEM MESTU V KOMERCIALI.

DRUŽINSKO STANOVANJE JE PRISKRBLJENO. 1252

IZŠLA JE NOVA ŠTEVILKA ILUSTRIRANE REVIJE

»TOVARIŠ«

Preberite reportaže:

IRAK: AREF PROTI KASEMU — Kasem je bil osamljen . . . — Kdo je za Arefom?

MILIJARDE DELOVNIH MEST — Šesto nadaljevanje naše serije o svetu brez orožja — Človeštvo kot celota lahko doseže marsikaj, kar je posamezniku nemogoče

BLED, KI JE, BLED, KI GA NI — Reporterjevi vtisi z zimskih počitnic na Bledu — Ljudje so pripravljeni plačati za zabavo, za dolgčas pa ne

RIBIČ — KAŠUBSKI SIENKIEWICZ — Obisk pri kašubskem pisatelju Augustynu Neclu, ki je dve tretjini svojega življenja preživel kot ribič na morju

PLAZ PODIRA VAS — Zemeljski plaz se je zrušil na Bogoslovec, vas dobrih sedemdeset kilometrov od Skopja

EKSPLOZIJE V DJERDAPU — Nekaj metrov debeli led je zagozdil Donavo v Djerdapu — Boj z ledom je prepočasen

AVTO IN JAZ — Druga plat medalje — Nekaj pripomb o osnutku zakona o prometu — Prišel je čas spomladanskega čiščenja

Psst, Svet v mozaiku, V žarišču, Kaditi prepovedano, feljton, novela, nadaljevanje novele »En dan Ivana Denisoviča« itd.

V ugankarski prilogi »Kaj veš — kaj znaš« vrsta križank, rebusi in druge uganke, kviz, strip

KOMISIJA ZA DELOVNE ODNOSE

razpisuje mesto

TISKARSKEGA STROJNIKA

Nastop službe čimprej, osebni dohodek po pravilniku, stanovanje po dogovoru

Ponudbe pošljite na naslov:

UPRAVA ČZP PRIMORSKI TISK — KOPER 1251

Na sliki: montažne hišice v Ihanu

Pokojnine udeležencev NOV

Iz predosnutka novega zakona o pokojninskem zavarovanju

Predosnutek novega zakona o pokojninskem zavarovanju, o katerem bodo čez nekaj dni začeli razpravljati v odborih Zvezne ljudske skupščine, predvideva nekatere beneficije za borce narodnoosvobodilnega boja. Pravzaprav je beneficiran samo pokojninski staž enako kot doslej. Z drugimi besedami, kot pogoj za pokojnino predvideva predosnutek minimum staža petnajst let in popolno pokojnino za priznanih 35 oziroma 30 let staža, medtem ko je za ostale zavarovance pogoj za popolno pokojnino 40 oziroma 35-letni staž. Tudi v prihodnje bi obstajal dodatek za borce, s tem da bi to vprašanje uredili s posebnim predpisom Zvezne ljudske skupščine.

Udeleženci NOB, ki so se vključili v narodnoosvobodilni boj pred 9. septembrom l. 1943 in sodelovali v njem do konca vojne (kolikor se jim ta čas računa v pokojninski staž dvakratno), kot tudi udeleženci španske državljanske vojne, imajo pravico na starostno pokojnino: moški, ko dopolni 35-letni pokojninski staž, ženska pa 30-letni, ne glede na življenjska leta; moški, ki dopolni 55, ženska pa 50 let starosti, če ima skupno najmanj 15 let pokojninskega staža, doseženega kdajkoli, od tega najmanj 10 let staža, v katerega se računajo v efektivnem trajanju tudi obdobje sodelovanja v narodnoosvobodilnem boju in druga obdobja, ki se sicer računajo v pokojninski staž dvakratno.

Toda tem borcem in udeležencem španske državljanske vojne, kolikor imajo skupno najmanj 15 let pokojninskega staža, od tega najmanj deset let delovnega staža, lahko posebna republiška komisija prizna pravico do starostne pokojnine ne glede na življenjska leta, če sklene, da je to potrebno glede na njihovo splošno zdravstveno stanje in delovno sposobnost.

NOSILCI PARTIZANSKE SPOMENICE

Nosilcem Partizanske spomenice 1941, ki si pridobijo pravico do starostne pokojnine pod navedenimi pogoji, pripada popolna pokojnina oziroma stoodstotna pokojninska osnova tudi v primeru, kadar je njihov pokojninski staž manjši kot 35 (moški) oziroma 30 (ženske) let.

Za ostale udeležence narodnoosvobodilnega boja, ki si pridobijo pravico do starostne pokojnine, znaša pokojnina 50% od pokojninske osnove — za dovršenih 15 let pokojninskega staža. Ta pokojnina se zveča moškemu za vsako nadaljnje izpolnjeno leto staža za 2.5%, ženski pa za 3.33%. Kolikor bo pokojnina, določena na ta način, to je glede na dopolnjen staž, manjša od popolne pokojninske osnove, se poveča za 60% oziroma največ do vsote popolne pokojnine.

Udeležencem NOB, ki so se vključili v boj pred 9. septembrom leta 1943 in španskim borcem, se določa pokojnina od osnov, ki so določene za vse zavarovance. Toda kolikor je tako določena pokojninska osnova manjša od vsote, do katere se po posebnih predpisih zagotavlja zaposlenim udeležencem NOB minimum dohodkov iz delovnega odnosa, se bo pokojnina določila iz vsote zagotovljenega minimuma dohodkov.

UJETNIKI, INTERNIRANCI IN ZAPORNIKI

Za udeležence NOB, ki so se vključili v boj 9. septembra leta 1943 ali pozneje, se določa pravica do starostne pokojnine pod pogoji, ki veljajo tudi za ostale zavarovance. Toda zavarovancem, ki so bili v NOB do konca vojne — ta čas se jim računa dvakratno — se zveča vsota pokojnine, kolikor bo pokojnina manjša od popolne pokojninske osnove: udeležencem od leta 1943 in 1944 se zveča za 30%, udeležencem od leta 1945 za 10%. To zvečanje pa ne more preseči vsote popolne pokojnine.

Jugoslovanskim državljanom, ki so bili po 6. aprilu leta 1941 ujeti ali internirani in so v taboriščih vojnih ujetnikov ali političnih zapornikov oziroma internirancev aktivno in organizirano sodelovali pri delu za narodnoosvobodilno gibanje, se zveča vsota pokojnine za 30%, največ pa do vsote popolne pokojnine, kolikor je njihova starostna pokojnina, določena na podlagi določb, ki veljajo za vse zavarovance, manjša od popolne pokojninske osnove.

PRAVICE ČLANOV DRUŽIN PADLIH BORCEV

Članom družin borcev se bo priznala pravica na družinsko pokojnino na njihovo zahtevo. Ta pravica se priznava članom družin padlih, umrlih oziroma izginulih oseb v narodnoosvobodilnem boju ali v španski državljanski vojni, oseb, padlih v sestavu jugoslovanske vojske med vojno s sovražnikom od leta 1941, oseb, ki so jih okupator in njihovi pomagači ubili kot žrtve fašističnega terorja ali pa so padli oziroma umrli v zaporu, koncentracijskem taborišču, taborišču za vojne ujetnike, v internaciji, na prisilnem delu ali v begunskih taboriščih.

V teh primerih se pravica do družinske pokojnine prizna ne glede na dolgost delovnega staža padlih oziroma umrlih oseb, če so te osebe neposredno pred okoliščinami, ki so povzročile njihovo smrt, bile v delovnem odnosu ali pa zunaj delovnega odnosa, kolikor je delovni odnos prenehal zaradi posebnih okoliščin, pod katerimi se ta čas računa v pokojninski staž.

Prav tako se bo pravica do družinske pokojnine priznala tudi članom družin tistih oseb, ki so umrle za posledicami ran, poškodb oziroma bolezni, ki so jih dobile pod navedenimi okoliščinami, kolikor je prišlo do smrti do izteka leta dni po koncu vojne. Pravico do družinske pokojnine imajo tudi člani družin, ki so dne 15. maja leta 1945 oziroma pozneje — na dan smrti osebe — izpolnjevali pogoje za dosego pravice do družinske pokojnine. (Po »Borbi«)

Izvoz ribjih konzerv naglo raste

Večji pa je uvoz rib, olja in bele pločevine za to industrijo

Proizvodnja ribjih konzerv po vojni v Jugoslaviji stalno narašča, posebno po letu 1957, ko smo proizvedli 10.500 ton, leta 1961 pa že okrog 20.000 ton, od tega 3400 ton v Sloveniji.

Tak razvoj industrije ribjih konzerv je posledica rekonstrukcije in povečanja že obstoječih kapacitet ter zgraditve devetih novih tovarn, tako da jih je zdaj v Jugoslaviji 29. Potrebe po svežih ribah in olivnem olju tovarne krijejo deloma iz domačega ulova oziroma proizvodnje, približno polovico pa iz uvoza, medtem ko belo pločevino za konzerve v celoti uvažajo.

Domači povprečni ulov rib v obdobju 1955-61 je znašal okrog 19.800 ton, leta 1961 se je povečal na 25.500 ton, lani pa je bil slabši. Od tega samo polovico porabi industrija, drugo polovico pa krije z uvozom, v glavnem tunov iz atlantskih voda. Ta uvoz se je zadnja leta povečal na 10.000 do 11.000 ton letno. Ker domači ulov ne more kriti potrebe industrije, je letna precej odvisna od ulova drugih držav in je zato neposredno odvisna od stanja na svetovnem tržišču. Tako je bil lansko leto slab ulov po vsem svetu in so se cene svežih rib povečale, tako da so nastale težave v preskrbi. To se je negativno odrazilo na lansko proizvodnjo ribjih konzerv, kar je vsekakor problem, ki ga je treba čimprej rešiti. Obstojajo tri rešitve, in sicer prva je povečati ulov na Jadranu, druga še bolj povečati uvoz in tretja, zgraditi lastno ribiško ladjevje za ribolov na Atlantiku (prvi poskusi so že!).

Razvoj izvoza ribjih konzerv je tesno vezan na razvoj proizvodnje, saj izvozimo do 95% celotne proizvodnje. Izvoz se je v zadnjih nekaj letih povečal od 4000 ton na 18.800 ton v lanskem letu, tako da predstavlja jugoslovanski delež izvoza v skupnem izvozu konserviranih rib 4%, kar je gotovo pripisati odlični kvaliteti in raznovrstnemu asortimanu jugoslovanskih ribjih konzerv.

Vrednost našega izvoza v preteklem letu je dosegla okoli 2,82 milijard deviznih dinarjev, vendar je slika precej drugačna, če odštejemo uvoženi reprodukcijski material v skupni vsoti 1,94 milijarde dinarjev, tako da je dejanska neto vrednost okoli 900 milijonov deviznih dinarjev.

Največji del našega izvoza odpade na Zahodno Nemčijo in Avstrijo (okoli 30%), sledijo Belgija, Italija, Vzhodna Nemčija in ČSSR, torej večinoma države s konvertibilno valuto. Zato je treba glede na izvozni pomen industrije ribjih konzerv, ki nam omogoča priliv konvertibilnih valut, čimprej rešiti, koliko naj bo v prihodnosti naša industrija odvisna od uvoza reprodukcijskega materiala. I. A.

Stanovanja za osebje v obratu ‚Agrokombinata' v Ihanu

Marsikdaj je slišati očitke, da imajo kmetijska družbena posestva precej težav s strokovnimi kadri tudi zaradi neurejenih stanovanjskih problemov. Marsikdaj ta očitek drži, saj je znano, da je stanovanjska stiska pereča ne samo v mestih in industrijskih središčih, marveč tudi marsikje na podeželju. Seveda pa najdemo tu in tam tudi kmetijska posestva, ki so precej naredila za reševanje stanovanjske stiske.

Podjetje »Agrokombinat« je začelo pred leti graditi v Ihanu veliko farmo bekonov, ki je trenutno največja tovrstna farma v Jugoslaviji in morda v Evropi, saj bodo letos v njej vzredili okrog 30 000 bekonov. Na farmi je zaposlenih 94 ljudi — inženirjev, tehnikov in drugega osebja. Približno tretjina zaposlenih je doma iz Ihana in bližnje okolice, ostali pa so prišli iz drugih krajev. Zato je podjetje že predlanskim zgradilo dva manjša družinska bloka in en manjši samski blok. V teh zgradbah je skupno 5 dvosobnih in 4 enosobna stanovanja ter 18 samskih sob s 44 ležišči. To pa seveda še ni vse. Lani je podjetje kupilo še 12 enodružinskih montažnih hišic, ki jih je v Ihanu postavilo podjetje »Edilit« (bivši »Tesar«). S temi hišicami so v Ihanu že v znatni meri omilili stanovanjsko stisko. Čeprav montažne hišice še niso povsem opremljene — na veliko nejevoljo ljudi v »Agrokombinatu« — smemo vendarle upati, da bo to vprašanje kmalu rešeno, tako, da se bodo že letos spomladi delavci in uslužbenci »Agrokombinata« vselili v vse montažne hišice. Če prištejemo k stanovanjskemu fondu v Ihanu še teh 12 montažnih hišic, ima torej »Agrokombinat« pri farmi v Ihanu trenutno 21 stanovanj in 18 samskih sob s 44 posteljami.

Farmo v Ihanu pa bodo še letos precej povečali, tako da bo njena letna zmogljivost dosegla okrog 58 000 bekonov. Tolikšno povečanje kapacitete pa bo seveda terjalo še nekaj nove delovne sile (okrog 10—15 ljudi). V »Agrokombinatu« že razpravljajo o možnosti, da bi zgradili še nekaj novih stanovanj. Predvsem pa bodo skušali čim več potrebne nove delovne sile dobiti med zakonci svojih zaposlenih.

Tako bi se izognili novim velikim investicijam za stanovanja. Če bodo v teh prizadevanjih uspeli, bodo raje ob farmi zgradili otroški vrtec, v katerem bi bili otroci zaposlenih ves dan pod strokovnim nadzorstvom. V »Agrokombinatu« so izračunali, da bi bila ta investicija znatno cenejša kot pa gradnja več novih stanovanj. **Igor Prešern**

DA VSKLADIMO NAZIV PODJETJA Z NAŠO RAZŠIRJENO DEJAVNOSTJO, SMO Z ODOBRITVIJO ObLO LJUBLJANA-VIC-RUDNIK — ŠT. 023/7/63 — PREIMENOVALI

ŠPLOŠNO KLJUČAVNIČARSTVO — LJUBLJANA — Kolezijska ulica št. 23 v

IGO

Industrija gostinske opreme

LJUBLJANA — Trnovski pristan št. 8,

TELEFON 20-869

PROJEKTIRAMO, IZDELUJEMO IN MONTIRAMO VSO OPREMO ZA GOSTINSKE OBRATE, KUHINJE DRUŽBENE PREHRANE, SAMOPOSTREŽNE LINIJE, TOPLE IN HLAJENE ELEMENTE, HLAJENE IN GRETE GOSTINSKE PULTE.

POSLOVNE PRIJATELJE PROSI, DA SE OBRAČAJO V VSEH PRIMERIH NA NAŠ NOVI NASLOV. 1255

Mnenje in kritika

Stabilizacija tržišča - kako?

Stabilizacija tržišča je bila osrednja tema razgovorov ob sprejemanju letošnjega zveznega in republiških družbenih planov. Njen pomen za izpolnjevanje planskih postavk je na dlani, zato ni čudno, če se razprave o ustalitvi cen neprestano ponavljajo; vemo, da so cene rezultat niza okolnosti, rezultat objektivnih dejstev, ki nanje kolektivi ne morejo vplivati.

Pustimo ob strani objektivne okoliščine, ki izhajajo iz neposrednih družbenih ukrepov, ne moremo pa mimo dejstva, da v naših razmerah priznavamo in se mirimo s tistimi objektivnimi dejstvi, ki izhajajo iz neposrednega delovanja tržišča. Po tržnih gibanjih bi na primer moralo priti do zniževanja cen najrazličnejšim izdelkom, a kljub možnostim za zniževanje cene ostajajo in celo rastejo. Najzanimivejše je pri tem, da se te težnje vztrajno ohranjajo celo takrat in za tiste izdelke, za katere ugotavljamo prenapolnjenost na trgu in relativno zasičenost. Kot primer vzemimo tekstil. Zaradi občutnega zvišanja življenjskih stroškov v prehrambenem delu, je lani zaostala potrošnja tekstila. Zaloge v tovarnah in trgovini so se občutno zvišale in normalno bi bilo, da bi cene tekstilnim proizvodom padle. Doživljamo pa prav nasprotno: v ogromnem številu zahtev za administrativno povišanje cen so takorekoč na prvem mestu tekstilci, ki utemeljujejo tudi 15% podražitve posameznih izdelkov. Ali niso te zahteve presenetljive? Ob zastoju plasmaja bi se vsak proizvajalec boril za čim večjo prodajo, skušal primanjkljaj nadomestiti z večanjem proizvodnosti, z zniževanjem stroškov in najmanj, kar bi storil, da bi obdržal cene, bi moralo biti izboljšanje kakovosti in izbora; samo taka poslovna politika bi mu zagotovila polno zaposlitev in s tem tudi potreben dohodek, ki gotovo ne more biti tako visok in tako lahko dosegljiv, kot je v razdobju konjunkture.

Poglejmo še dokazila, ki jih tekstilci navajajo v svojih zahtevah za zvišanje cen: sedanjega dohodka ne moremo zniževati, skladi morajo ostati najmanj na isti ravni, vse to pa je pri sedanjih cenah ogroženo zaradi povečanja amortizacije in zvišanja cen nekaterih materialov ter zvišanja nekaterih družbenih dajatev. Zato je naša zahteva po zvišanju cen upravičena.

Te utemeljitve dajo misliti, da jih je rodila odtrganost od življenja in da so nastale zaradi želje, prevaliti odgovornost za premajhne napore v proizvodnji na državne organe. Ne oporekamo sicer pomembnosti kalkulacije cen, ne moremo pa se pomiriti z dejstvom, da pri nas kalkulacije niso rezultat in odsev stvarnih gospodarskih pogojev, marveč rezultat enostavnega računskega seštevanja in dodajanja vsot, ki jih tržišče vse bolj odklanja. Kako nemogoča so taka stališča, nam bo bolj jasno, če vemo, da prodaja tekstila že pri sedanjih cenah zaostaja; še bolj pa bo zaostala, če bo prišlo do ponovnega zvišanja cen. Zanima nas, kaj bi storili zagovorniki povišanja cen v tem primeru? Bojimo se, da bi po svoji logiki skušali lahkomiselno zmanjšati proizvodnjo, a posledice takega ravnanja bi občutili vsi delovni ljudje.

Zdi se nam torej, da delovni kolektivi ponekod nimajo dovolj jasnih predstav o svoji politiki in njenih posledicah. Kalkulacije cen so še vedno poprišče nekaterih ljudi v proizvodnih podjetjih in tržna gibanja, ki vse bolj vplivajo na oblikovanje cen, niso predmet najširših razprav v kolektivih. Izjeme so le tisti primeri, ko zaradi zastojev v realizaciji zaškripljo pri izplačilu osebnih dohodkov. Tedaj pa si pomagajo s številnimi dokazi, ki utemeljujejo, da so tega krivi objektivni pogoji, administrativni predpisi in ukrepi; manj ali skoraj nič pa ne razpravljajo o tem, da so notranje slabosti v podjetjih osnovni vzrok takemu stanju. Pri tem igra posebno vlogo tudi odtrganost od dogajanj v celoti; njen značilen odtenek je podjetniški egoizem. Zelo lahko je namreč sprejeti odločitve o zvišanju cen lastnim izdelkom, hkrati pa z nezadovoljstvom spremljati vsako vest o povečanju cen pri drugih. Pozabljajo torej, da leži stabilizacija tržišča na ramah vseh, da zahteva od vsakogar zavestno disciplino in spoznanje, da vsak eksces na tem področju povzroči le verižno reakcijo — njenega konca pa ni lahko vnaprej določiti. Stabilizacija tržišča začenja torej v sami proizvodnji, tu morajo z našimi skupnimi napori prevladati stališča, da povečevanje dohodka nima trajne vrednosti, če temelji na golih računskih operacijah, ne pa na resnično povečani proizvodnosti. Proizvodnost in njeni problemi pa so predvsem stvar samih kolektivov, ki žive od realizacije proizvodnje. Čim večja bo realizacija, tem večji bo tudi dohodek. Stabilizacija tržišča, katere namen je ustalitev realnega dohodka delovnih ljudi, zahteva torej čim večjo in čim cenejšo proizvodnjo. Napredni kolektivi so to že doumeli. Po njih se torej ravnajmo!!

-an

Želje in sposobnosti, a tudi potrebe

Velik pomen preventivne vloge poklicnega usmerjanja

Zavodi za zaposlovanje delavcev se v svoji praksi srečujejo dnevno z množico vprašanj, ki se pojavljajo na področju pravilne in smotrne kadrovske politike, ker razvoj gospodarstva in tehnike terjata vključitev v delovni proces številnih novih delavcev.

Spričo naglega razvoja gospodarskega potenciala, rezerve naravnega prirastka v celoti ne zadoščajo ter so zaradi tega potrebni nujni posegi na druga področja delovnih rezerv. To so pretežno območja tistih podeželskih krajev, ki so industrijsko še nerazvita ter odmaknjena od industrijskih centrov in ugodnih prometnih zvez. Vključevanje teh rezerv v delovni proces, zlasti v socialistični sektor gospodarstva, povzroča in hkrati pospešuje nenehno spremembo socialne strukture prebivalstva.

Ljubljanski zavod za zaposlovanje delavcev, ki obsega območja vseh ljubljanskih mestnih občin (nekatere segajo tudi globlje na podeželje), je anketiral 3.319 učencev osemletk, ki v šolskem letu 1962/63 končujejo šolsko obveznost. Ta anketa je pokazala smer poklicne odločitve mladine.

Čeprav ne smemo v anketi izražene želje vzeti 100%, ker se bodo nekatere do konca šolskega leta verjetno še spremenile, je to vendar določen signal, kaj mladina namerava storiti po končanem obveznem šolanju. Od skupnega števila 3.319 anketiranih učencev (1709 fantov in 1610 deklet) je izrazilo naslednje želje:

Šolanje želi nadaljevati:
na gimnaziji skupaj 880 učencev — 410 fantov in 470 deklet ali 26,52%;
na strokovnih šolah druge stopnje 1.024 učencev — 525 fantov in 499 deklet ali 30,85 odstotka;
na administrativni šoli 97 deklet ali 2,92%;
na raznih vojaških šolah 12 fantov ali 0,36%;
na poklicnih šolah 74 učencev — 61 fantov, 13 deklet ali 2,23%;
v uk kot vajenci želi iti 591 učencev — 393 fantov in 198 deklet ali 17,8%;
nadaljevati osnovo šolanje do zaključitve 8. razreda 301 učenec — 165 fantov in 136 deklet ali 9,07%;
za delo na kmetiji se je odločilo 27 učencev — 19 fantov in 8 deklet ali 0,82%;
neodločenih je ostalo 132 učencev — 62 fantov in 70 deklet ali 3,98%.

V prikazu je zlasti značilno, da se je presenetljivo majhen odstotek učencev in učenk odločil za delo na kmetiji, še zlasti na območjih kmetijskih občin. Še bolj pa preseneča to, da se ni od 70 učencev in učenk z osemletke v Velikih Laščah niti eden odločil za delo na kmetiji, čeprav je območje, ki ga zajema ta šola, izrazito kmečko.

Podatki, ki smo jih navedli, kažejo na ukaželjnost mladine, saj želi nad 82% mladine, ki je uspešno končala obvezno osemletno šolanje, nadaljevati splošno ali strokovno izobraževanje v najrazličnejših šolah in smereh. Toda eno so poklicne želje in nagnjenja, drugo pa družbene potrebe po najrazličnejših strokovnih kadrih. Vsklajevanje poklicnih želja, nagnjenj in sposobnosti posameznikov z drubenimi potrebami naj bi v prvi vrsti dosegla služba poklicnega usmerjanja, ki je pri Ljubljanskem zavodu za zaposlovanje že kar dobro razvita. Le-ta razpolaga s primernim strokovnim kadrom: poklicnih svetovalcev, psihologov, zdravnikom in medicinsko sestro z urejeno in dobro opremljeno poklicno ambulanto ter z ustreznimi psiho-diagnostičnimi pripomočki.

Podatke o poklicnih željah, nagnjenjih in sposobnostih posameznikov lahko zberemo, toda mnogo teže je priti do zanesljivih podatkov o družbenih potrebah po kadrih. Prav malo je delovnih organizacij, ki imajo kadrovsko službo že tako urejeno, da bi razpolagala s podatki o potrebah po delovni sili, po kategorijah in strokovnosti vsaj za eno leto, o daljših razdobjih pa sploh ni govora. Zaradi te pomanjkljivosti je služba poklicnega usmerjanja nenačrtna in čestokrat zelo abstraktna.

Ker je kadrovanje že v sami začetni fazi nenačrtno in prepuščeno golemu naključju, se seveda ne smemo čuditi posledicam, ki iz tega izhajajo. Te se največkrat odražajo v pogostnem menjavanju delovnih mest, neustrezni zaposlitvi, poklicni prekvalifikaciji, počasni in zelo dragi strokovni vzgoji in še v mnogih drugih inačicah. Nenačrtnost v strokovni vzgoji kadrov se kaže tudi v tem, da je v mnogih strokovnih šolah vpis učencev odvisen od števila šolskih klopi in morda šolskih prostorov, ne pa od dejanskih družbenih potreb po določenih strokovnih kadrih.

Latentne rezerve delovne sile se v naši republiki močno izčrpavajo (čeprav jih gotovo še ima) zlasti na nekaterih območjih, med te sodi tudi območje ljubljanskega zavoda za zaposlovanje delavcev, zato je treba z razpoložljivo delovno silo pametno in načrtno gospodariti. Na območju bivšega ljubljanskega okraja znaša letni naravni prirastek prebivalstva nekaj nad 1%, medtem pa število aktivnih zavarovancev na istem območju narašča letno od 5—6%. Iz tega lahko sklepamo, da je treba letno 30—50% potreb po delovni sili pokrivati z delavci z drugih območij.

V načrtnem in smotrnem razdeljevanju in strokovnem usposabljanju novih delovnih kadrov more služba poklicnega usmerjanja odigrati važno preventivno vlogo s tem, da načrtno in učinkovito usklajuje želje, nagnjenja in sposobnosti posameznikov z družbenimi potrebami po strokovnih kadrih. Za načrtno delo te službe pa so potrebni zelo natančni in do kraja študijsko obdelani družbeni plani tudi glede kadrov.

Jože Debeljak

Mnogo novih pobud za razmah turizma

Razgovor s podpredsednikom piranske komune Ivanom Koroščem

Piranska komuna je ena izmed tistih komun v Sloveniji, ki imajo največ izkušenj na področju turistične dejavnosti. Letos bodo turizem v tej občini še pospešili, o čemer nam je pripovedoval Ivan Korošec, podpredsednik občine Piran.

Zadnji leti naša družbena skupnost močno podpira investicije v gostinstvo in turizem, da bi pospešila razvoj zlasti inozemskega turizma in s tem deviznega dohodka. Kako ocenjujete prizadevanja za dosego tega cilja v vaši komuni?

V naši komuni smo se takoj po priključitvi k domovini lotili obnove hotelov in restavracij ter komunalne izgradnje. Razen tega smo številne prazne zgradbe ponudili raznim delovnim kolektivom, ki so si jih preuredili v počitniške domovine. Ta dejavnost v mejah zmogljivosti je rodila precejšnje uspehe, vendar le ni bila dovolj učinkovita, dokler ni družba spoznala, da je devizni dohodek iz turizma zanjo najcenejši. Zato smo oberoč sprejeli iniciativo družbe in jo podprli z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Za primer naj povem, da smo lani investicije, ki so jih financirali zveza, republika in okraj, podprli z zneskom 113 milijonov dinarjev, kar je enkrat več, kot smo dobili v obliki udeležbe na devizni razliki. Letos bomo dali za soudeležbo vso predvideno devizno razliko, t. j. okrog 330 milijonov dinarjev.

Na splošno očitamo turističnim krajem, da prodadajo samo penzione in da še niso uspeli pripraviti turiste k trošenju denarja tudi za druge izdatke. Kako je s tem pri vas?

Ta očitek kar precej drži. Vzrokov za to je več. Ne samo pri gostinskih, turističnih in trgovskih delavcih, ampak pri nas vseh še ni dovolj razvita turistična mentaliteta. Zato ne poskrbimo dovolj za vožnjo po morju, za prodajo dobrega sadja, za razne spominčke, za ustrezen čas odpiranja in zapiranja trgovin itd. Zlasti težko se uveljavlja misel, da je mogoče marsikaj prodati turistu, če je le dovolj izbire, pri naši trgovini z industrijskimi izdelki. V naši komuni bomo letos marsikaj temeljito spremenili. Trgovine bodo odprte tudi v večernih urah. Obseg prodajnih prostorov bomo povečali za 620 kv. m. Uredili bomo prodajalne spominčkov in izdelkov domače obrti ter uvedli v trgovinah prodajo za tuje valute (z dovoljenim 20 odstotnim popustom). Lokale, ki so ob najbolj prometnih ulicah, nimajo pa neposredne zveze s turizmom, bomo premestili v bolj mirne ulice, v tako izpraznjene lokale pa bomo dali prodajo za turiste zanimivih predmetov. Sadje in zelenjavo bomo prodajali po stojnicah v kopališčih in avtokampih. Uvedli bomo stalno pomorsko progo Piran—Savudrija—Kanegra—Portorož, kupili štiri čolne za prevoz turistov po morju in poskrbeli za organizirane vožnje turistov po morju s strani privatnih lastnikov čolnov.

Vaša komuna je znana po tem, da imate že kar mnogo ljudi, ki oddajajo prosta ležišča domačim in tujim turistom. Kako ste to dosegli?

Naša odločitev, podpreti to dejavnost, temelji na trdnem prepričanju, da je to najcenejša investicija za povečanje prenočitvenih zmogljivosti in s tem za razvoj turizma. Lani smo imeli v občini 1175 ležišč pri zasebnikih. In kako so ta zasedena? Dne 17. avgusta lani, da navedem en sam primer, so bila ta ležišča vsa oddana ozir. oddanih je bilo celo več. To pomeni, da so se lastniki turističnih sob še stisnili, samo, da ugodijo potrebam. (Seveda so bila v istem času zasedena tudi vsa ležišča v komercialnem gostinstvu!). Prijavljanje sob — vsa ta procedura gre preko našega turističnega društva — vzpodbujamo s tem, da jih ne obdavčujemo. Še več! Po potrebi dajemo zasebnikom kredite (za dobo 5 let), da si kupijo primerno opremo in inštalirajo umivalnike in prhe. Lani smo dali takšnih kreditov 74 milijonov dinarjev in tudi letos jih bomo dali. Spričo takšne politike smo imeli lani v privatnih sobah 37.000 inozemskih nočitev, kar je prineslo precej milijonov dinarjev v občinski družbeni investicijski sklad. Seveda pa si tako zboljšujejo življenjske pogoje tudi naši občani, ki sobe oddajajo. Nočitve v zasebnih sobah so se lani v primerjavi z letom 1961. povečale kar za 87%.

Tudi v turizmu lahko govorimo o ozkih grlih. Tu mislimo na komunalne ureditve, ki zaostajajo. Ali ste glede tega pri vas vendarle napredovali?

V Piranu, ki sploh ni imel kanalizacije, smo doslej uredili mestno kanalizacijo in po načrtu leto za letom gradimo komunalne naprave. Ves polotok bomo povezali v enoten sistem, ki bo imel čistilne naprave med Piranom in ladjedelnico. Ta sistem smo doslej zgradili od Lucije do ladjedelnice in od Fiese do hotela Palace v Portorožu. Šlo bi hitreje, če bi bilo kaj peščin, javne razsvetljave itd. Dobro se zavedamo, da teh vprašanj nikakor ne smemo zanemarjati, saj bi sicer utegnili doživeti v našem prizadevanju za razvoj turizma občutem zastoj. Hotel brez vode ne more služiti svojemu namenu.

F. M.

OB MORJU v teh zimskih dneh. Foto: Selhaus

Vesti

• **Zagotovljen je potreben uvoz krmil** — Preskrba naše organizirane reje živine z močnimi krmili je bila v zadnjem času zelo neredna, zdaj pa je to vprašanje v glavnem urejeno. Predvideno je, da bomo letos uvozili za 2,7 milijarde deviznih din krmil in sicer 25.000 ton sojinih tropin, 42.000 ton arašidovih tropin, 15.000 ton ribje moke, 1000 ton krmil. kvasa, 500 ton posnetega mleka v prahu ter za 30 milijonov deviznih din vitaminov, antibiotikov in mineralnih dodatkov za proizvodnjo koncentrirane živinske krme. Posebna sredstva so še predvidena za uvoz 50.000 ton ječmena. Prve količine, nabavljene v inozemstvu, so že prispele, tako 12.000 ton ječmena, 3500 ton ribje moke in okrog 7000 ton arašidovih tropin, do konca februarja pa bo prispelo še 3500 ton ribje moke in 5000 ton sojinih tropin ter določene količine krmilnega kvasa. Za redno preskrbo bo zlasti važno, da bodo tudi ostale predvidene količine prispele pravočasno, oziroma da bo dinamika uvoza ustrezala tekočim potrebam. Uvožena krmila bodo dobivale prvenstveno organizacije, ki se ukvarjajo s pitanjem živine za izvoz, nadalje kmetijska gospodarstva, ekonomije in druge organizacije, ki pitajo živino za domači trg ter organizacije, ki sodelujejo z individualnimi rejci. V vseh primerih pa je eden izmed najvažnejših pogojev, da imajo te organizacije trdne pogodbe o reji in dobavi živine.

• **Orientacija domačih turistov na manjše turistične kraje** — Nedavno so bili objavljeni rezultati lanskega turističnega prometa za 30 najvažnejših turističnih krajev v Sloveniji, ki kažejo precejšnje povečanje prometa inozemskih turistov, hkrati pa nazadovanje prometa domačih gostov. Zdaj so nam na razpolago dokončni podatki za vse kraje Slovenije, ki nam nudijo nekoliko ugodnejšo sliko glede prometa domačih gostov. Medtem ko je število nočitev domačih gostov v 30 najvažnejših turističnih krajih lani nazadovalo za 14,4% na 1,548.000, je število teh nočnin v ostalih manjših krajih celo za malenkost naraslo, namreč za 1,2% na 521.500. Kaže, da so se domači turisti, ki so jim cene v renomiranih turističnih krajih previsoke, začeli bolj zanimati za manjše turistične kraje. Tudi celotni rezultat lanskega turističnega prometa v Sloveniji je po teh končnih podatkih nekoliko ugodnejši. Število nočitev inozemskih gostov je lani naraslo za 21,2% na 700.100, število nočitev domačih gostov pa se je zmanjšalo za 10,9% na 2,069.500. Skupaj pa so dali tuji in domači gostje 2,769.600 nočitev, kar je za 4,5% manj kakor v prejšnjem letu.

• **V reškem »Vulkanu« so uvedli 45-urni delovni teden** — V reškem podjetju za proizvodnjo ladijske opreme »Vulkan« so z letošnjim letom znižali delovni čas od 48 na 45 ur tedensko s tem, da delajo ob sobotah le 5 ur. Hkrati so povečali proizvodni plan za letošnje leto za 9 odstotkov. Izkušnje v januarju so pokazale, da so na primer v livarni podjetja kljub skrajšanemu delovnemu času izpolnili in celo presegli proizvodni plan, ki so ga v primerjavi z lanskim letom zvišali za 8 odstotkov.

ZDA ovirajo plovbo sovjetskih ladij

MOSKVA, 19. febr. (Tanjug) Tu so danes objavili, da ZDA nadalje ovirajo plovbo sovjetskih trgovskih ladij, ki plovejo na Kubo. Včeraj so s sovjetske ladje »Bratsk«, ki plove proti Havani, prejeli radiogram, ki sporoča, da je ameriška patruljna ladja proti vsem pravilom varnosti plovbe v mednarodnih vodah eno uro ovirala plovbo sovjetske ladje, ki se ji je nevarno približala na 30 m in jo osvetljevala z reflektorji.

Tri dni pred tem so s sovjetskega tankerja »Černovci« prav tako sporočili, da v neposredni bližini tankerja manevrirajo ameriška podmornica in letala. Ameriška podmornica je ves dan v neposredni bližini sovjetskega tankerja izvajala razne taktične manevre, plula pod njim in mu sekala plovno pot. Sovjetsko ministrstvo za pomorstvo je sporočilo, da je tanker prevažal na Kubo jedilno olje.

List »Trud« piše v tej zvezi, da gre za »nevarne provokacije« in kršitev osnovnih pravil o varnosti plovbe. Toda ne glede na vse takšne in podobne provokacije — pripominja list — bodo sovjetske trgovske ladje nadalje prevažale življenjske potrebščine na Kubo.

Priprave za XV. tržaški velesejem

TRST, 19. febr. (Po telefonu) — Na XV. tržaškem mednarodnem sejmu, ki bo v drugi polovici meseca junija, je poleg številnih domačih razstavljavcev zagotovilo dosedaj svojo udeležbo še 6 držav. Avstrija in Jugoslavija sta doslej razstavljali na vseh prireditvah tega velesejma in bosta s svojima kolektivnima razstavama ter na tradicionalni mednarodni razstavi lesa sodelovali tudi letos.

Avstrija namerava prikazati v Trstu prvič model svojega paviljona, kakršen bo na svetovni razstavi v New Yorku. Ta paviljon bo sestavljen v celoti iz lesenih gradbenih elementov, lepljenih na poseben način.

Posebnost letošnjega tržaškega velesejma je nagradni razpis za tipsko opremo hotelske sobe. Leta 1961 je zato uspel razpis za sodobni stol, ki ga sedaj množično izdeluje več italijanskih tovarn, lani pa so nagradili model sestavljivega pohištva. Za sejem, ki se hoče vse bolj specializirati za ladjedelništvo, mednarodno in prekomorsko trgovino ter les in lesno industrijo, je pobuda za dosego sodobnih prototipov hotelske spalnice zelo pomembna, to še tembolj, ker je hotelirstvo v Italiji zelo pomembna gospodarska veja, saj so imeli lani samo tujih turistov več kot 20 milijonov.

T. Poljšak

Nova zunanjetrgovinska usmeritev DR Nemčije

Vladni bilten DR Nemčije »Presse Informazionen« piše, da je Walter Ulbricht proglasil, da se bo zunanja trgovina DR Nemčije morala usmeriti na neangažirane države. Med azijskimi in afriškimi državami je bila najbolj ugodna trgovina z Indijo, Cejlonom, Gano in ZAR. Blagovna izmenjava z Indijo je lani dosegla več kot 200 milijonov mark vrednosti. V letu 1963—1964 pa računajo, da bo dosegla vrednost 250 milijonov mark. V biltenu je rečeno, da so na trgovino z neangažiranimi državami pozitivno vplivali velesejmi v Leipzigu, na katerih je DR Nemčija sklenila skoro polovico poslov letno. V vladnem biltenu je poudarjeno, da bo leto 1963 v znamenju svetovne trgovinske konference, ki bo v začetku 1964. leta.

QUEBEC — Val nezadovoljstva, ki je zajel francosko govoreče Kanadčane, je spet prinesel na dan idejo o posebni državi Quebec. Mesto Quebec, ki je središče istoimenske pokrajine, kjer je večina prebivalstva francoskega porekla, je postalo središče boja za enakopravnost francosko in angleško govorečih Kanadčanov.

Grunitsky hoče napraviti red

Izjave začasnega predsednika Toga

LOME, 19. febr. (AP). — Začasni togoški predsednik Nicholas Grunitsky namerava sklicati konferenco predstavnikov vseh političnih struj, na kateri bi »si prizadevali doseči enotnost in pomiritev«. V izjavi dopisniku agencije Associated Press je izrazil upanje, da bo konferenca, ki bi bila prihodnji teden, pomagala utreti pot do splošnih volitev.

Bivši togoški predsednik Sylvanus Olympio, ki je bil ubit med nedavnim državnim udarom, je zavračal zahteve, naj bi povečali število oboroženih sil države, ki jih je sestavljala le četa vojakov. Nekateri voditelji državnega udara so se vključili v to majhno »vojsko« in ustanovili so še eno četo, ki se je oborožila s francoskim orožjem. Togoški vojaki, ki so prej služili v francoski vojski, pa zahtevajo, da je treba formirati še eno četo.

»Storiti moramo nekaj za te vojake,« je izjavil Grunitsky. Pripomnil je, da zdaj sestavljajo proračun države, da bi videli, kaj bi bilo mogoče storiti. Na koncu je izrazil trdno prepričanje, da vojska podpira novi režim.

Grunitsky je poudaril, da ima kot začasni predsednik dolžnost, pripraviti volitve in zagotoviti red v državi. Volitve in ustanovitev stalne vlade bi omogočile, kakor upa Grunitsky, mednarodno priznanje sedanjega režima v Togu, ki ga še niso priznale številne afriške in druge države.

Začasni togoški predsednik je opozoril na to, da bi lahko povzročala neprilike oborožena skupina Togovcev, ki so jih demobilizirali iz francoske vojske.

Začasni predsednik Toga Grunitsky je povedal, da bodo v nekaj dneh sprejeli sklep o volilnem sistemu in določili datum volitev. Dodal je, da se vse politične stranke strinjajo, da bi organizirali sestanek, ki bi se ga udeležili tudi predstavniki sindikatov, vojske in verskih sekt.

Poljski kredit ZSSR

Po načelih delitve dela v okviru SEV

Varšava, 19. febr. (Tanjug). Sklenitev sporazuma med Sovjetsko zvezo in Poljsko o sodelovanju pri kopanju kalijevih soli in o skupni proizvodnji umetnih gnojil ocenjujejo v Varšavi kot izraz večjega gospodarskega zanimanja za razvoj poljskega gospodarstva in kot velik korak naprej na področju skupnega investiranja držav SEV v objekte, važne za vse te države, predvsem za razvoj surovinske baze, ki je še deficitna.

Po sporazumu, ki so ga sklenili včeraj, bo Poljska dodelila Sovjetski zvezi v času od 1966. do 1970. leta kredit v znesku 70 milijonov rubljev. Realizirali ga bodo z dobavo 42 objektov za proizvodnjo žveplene kisline in opreme za podjetja, ki bodo pridobivala kalijeve soli. S sredstvi iz tega kredita bo Sovjetska zveza zgradila na enem največjih svetovnih nahajališč kalijevih soli, blizu Soligorska, 150 km od Minska, nove rudnike, v katerih bodo po načrtu nakopali okrog 6,5 milijona ton kalijevih soli na leto. Kredit bodo odplačali v desetih obrokih z dobavo kalijevih soli iz novih rudnikov.

Poljska je uvažala kalijeve soli iz DR Nemčije, čeprav ima tudi sama nahajališče na področju Clodowa. Pokazalo pa se je, da bi bilo investiranje v to nahajališče in lastno predelavo štirikrat dražje, kot če zagotove vse potrebe s sovjetsko-poljskim sporazumom. Sovjetska zveza bo tako do leta 1980 krila dve tretjini poljskih potreb po kalijevih soleh.

Izrael zahteva odškodnino za žrtve nacizma

BONN, 19. febr. (Tanjug). V Bonn bo kmalu prispel posebni odposlanec izraelskega finančnega ministra dr. Siegfried Moses, da bi se pogajal o odškodnini izraelskim državljanom — žrtvam nacizma.

Kmetijski problem CSSR

PRAGA, 19. febr. (Tanjug). — Komisija CK KP in češkoslovaške vlade za kmetijstvo, ki so jo nedavno sestavili po sklepu partijskega kongresa, je pozvala danes vse kmetijske organizacije in kmetovalce, naj s socialističnim tekmovanjem izpolnijo in presežejo letošnji plan.

Zadnjih nekaj let na Češkoslovaškem niso izpolnjevali kmetijskih planov, proizvodnja pa je narasla na leto povprečno samo za 1 odstotek. Letos naj bi se po planu zvečala proizvodnja za 6.2 odst. Da bi rešili »kmetijski problem« države (to gospodarsko področje je v češkoslovaškem ekonomskem razvoju najbolj disproporcionalno), so razen vrste tehničnih ukrepov povsem centralizirali vodenje, in sicer pod neposredno partijsko kontrolo.

V zvezi s to reorganizacijo, ki jo je partijski organ »Rude pravo« imenoval »novo vodenje kmetijstva«, piše časopis, da ne gre za spremembo oblike, marveč vsebine vodenja, gre za mnogo uspešnejše metode vodenja in za organizatorsko delo tako v okrajih kot tudi v kmetijskih institucijah.

Časopis opozarja, da je glavni pomen te spremembe v tem, da bi z načinom vodenja kmetijstva uspešneje kot doslej pomagali kar se da zadovoljiti potrebe prebivalstva.

Kot piše časopis »Rude pravo«, lani niso izorali približno 150.000 ha zemlje. Na tej zemlji bi lahko pridelali raznih pridelkov za približno milijardo kron, to se pravi za približno 10 odstotkov celotnih češkoslovaških letošnjih kmetijskih investicij.

Ko časopis piše o splošni nalogi, ki jo je dobilo kmetijstvo, naj se do leta 1970 v postopnem razvoju izenači z industrijo, navaja, da nameravajo na Češkoslovaškem zvečati donos zrnatih proizvodov na hektar za 30 odst. Skoraj za 100 odst. nameravajo zvečati proizvodnjo krompirja, za 67 odst. proizvodnje koruze in za 56 odst. proizvodnje sena.

Nemiri v kolumbijskih vaseh

Menijo, da je glavni vzrok nemirov slab gospodarski položaj

RIO DE JANEIRO, 19. febr. (Tanjug). — Visoki vojaški in policijski poveljniki v Kolumbiji so se sestali na izredni konferenci z namenom, da bi sestavili načrt o akciji proti »valu terorizma«, kakor imenujejo nemire v deželi.

V Kolumbiji so bili nemiri tudi doslej kroničen pojav, zlasti v polfevdalnih vaseh, kjer že celo desetletje klije hajduštvo, pojavlja pa se tudi leva gverila. Zdaj poročajo o vrsti bombnih eksplozij v obratih, tovarnah in uredništvih listov, zlasti v prestolnici Bogoti in v gospodarskem centru Kaliju.

Te atentate povezujejo oblasti z valom diverzij v sosedni Venezueli, pripisujoč jih tako tujemu vplivu. Toda atentati se dogajajo v času, ko se na splošno poslabšuje gospodarski položaj v Kolumbiji in ko konservativna vlada predsednika Velencia sprejema nepriljubljene gospodarske ukrepe, zaradi katerih so v zadnjem času organizirali delavci vrsto stavk in demonstracij.

Zaradi znižanja cen kave — glavnega kolumbijskega izvoznega blaga — na svetovnem tržišču je znašal lani plačilni deficit nad sto milijonov dolarjev. Vlada je označila nastali položaj kot »najhujšo krizo v Kolumbiji v zadnjih letih«. Bremena krize in zunanjega deficita pa je v glavnem naprtila delavcem in uradnikom. Izvedla je tudi devalvacijo, kar je povzročilo podražitev uvoznih proizvodov, splošno povečanje življenjskih stroškov in omejitev potrošnje, hkrati pa prineslo večje dohodke v domači valuti lastnikom plantaž in izvoznikom kave.

Koordinacijski sindikalni odbor na gospodarsko važnem področju Kali je reagiral na vladne ukrepe s tem, da je prejšnji mesec razglasil splošno stavko. Potem sta v prestolnici Bogoti dve glavni sindikalni federaciji priredili protestno zborovanje proti draginji. Pri tem se je vnel spopad s policijo. Enega demonstranta so ubili, kakih 20 pa je bilo ranjenih. Ogorčena množica je potem zažgala 6 in poškodovala 20 avtomobilov. Zdaj, po vseh teh spopadih na socialni fronti, pa se je začela serija bombnih atentatov, kar označujejo kot »nov značilen pojav« v notranjem življenju Kolumbije.

Medtem pa ne mirujeta niti hajduštvo in gverilsko gibanje na vasi, ki so ju doslej označevali kot »poglaviten značilen pojav v notranjem življenju Kolumbije«. Prejšnji teden je znani hajduški vodja Anjel Araguren s skupino 70 hajdukov zavzel mesto El Atillo, oddaljeno komaj 180 kilometrov od glavnega mesta Bogote. Prebivalcem je povedal v svojem govoru, da ne bo trpel vojske in policije v tem kraju. Vlada je potem poslala v El Atillo manjši vojaški odred, toda brž ko se je umaknil, so spet prišli Araguren in njegovi »bandoleros«, kar priča o nemoči vlade, da bi zatrla hajduštvo, ki ima globoke izroke v težavnem položaju vaškega prebivalstva.

Problem dveh narodov v Kanadi

Francoski Kanadčani se čutijo zapostavljene na vseh področjih

V Kanadi je opaziti naraščanje francoske nacionalne zavesti, kar bi lahko vplivalo na volitve, ki bodo 8. aprila. Okrog 3,5 milijona Kanadčanov, ki govorijo francoski, se pritožuje, da oblasti in podjetja ravnajo z njimi kot z državljani druge vrste.

Problem dvojne kulture je star toliko kot Kanada sama. Državljani, ki govore francoščino, zahtevajo enake možnosti in enakopravno sodelovanje na vseh področjih javnega življenja. Če te zahteve ne bodo našle odziva — pravijo — bi lahko prišlo do težav. Val nezadovoljstva se je razširil daleč preko meja province Quebeck, kjer je v glavnem skoncentrirano prebivalstvo, ki govori francosko. Vse politične stranke obljubljajo, da bodo storile ukrepe za popuščanje sedanje napetosti. Malo pred padcem konservativne vlade je premier Diefenbaker napovedal konferenco funkcionarjev zvezne vlade in provincijskih vlad, ki bi bila posvečena temu problemu.

Pričakujejo, da bo ta problem v središču predvolilne kampanje v provinci Quebec za 75 mest v Spodnjem domu, kar je več kot četrtina skupnega števila mest v Spodnjem domu.

Kako močna so nacionalna čustva francoskih Kanadčanov, se je pokazalo decembra lani, ko so v parlamentu kritizirali predsednika Kanadskih državnih železnic Donalda Gordona, ker Kanadčanov, ki govore francoski, ne postavlja na vodilne položaje. Gordon ima 75.000 dolarjev plače in je najbolje plačani državni uslužbenec v Kanadi. Branil se je, da ni mogel najti francoskih Kanadčanov, ki bi imeli ustrezne kvalifikacije za visoke položaje. V Ottawi, Montrealu, Quebecu in Shkerbrooku so javno zažigali lutke, podobne Gordonu, in zahtevali, naj ga zamenjajo. Bilo je slišati tudi grožnje, da bodo spustili v zrak železniški hotel Queen Elisabeth v Montrealu, ker nosi angleško ime.

Zamotan položaj je nastal tudi v angleški Kanadi, ko so začeli poudarjati potrebo dvojezičnosti in dvojne kulture. Listi stalno dobivajo pisma s podobnimi zahtevami, češ naj bi uvedli pouk francoščine tudi v tistih delih Kanade, kjer se sicer govori angleško.

Sestavni del tega problema je jezik in to priznavajo tudi mnogi gospodarski voditelji. Neka jezikovna šola v Montrealu sporoča, da se gospodarstveniki hitijo vpisovati v kratke tečaje francoščine. Upravnik šole Jean Piton je povedal, da se je v nekaj mesecih za 50 do 60 odstotkov povečalo število odraslih, ki se učijo francoščino.

Iz neke študije, ki je bila nedavno objavljena, je videti, da od 18 milijonov Kanadčanov osmina govori angleško in francosko. To razmerje se že skoraj 30 let ni spremenilo.

Mnogi angleško govoreči Kanadčani odkrito izjavljajo, da je dvojezičnost velik nesmisel. Na nekem zborovanju Liberalne stranke, ki je bilo nedavno v Torontu, je eden od govornikov nekaj stavkov povedal v francoščini. Vstal je nek delegat in ves rdeč zahteval: »Gospod predsednik, želel bi slišati v kanadščini, kaj je govornik pravkar dejal.«

Francosko govoreči Kanadčani pravijo, da je dvojezičnost sicer zelo važna, da pa je glavni problem diskriminacija. Takole je formuliral njihove zahteve neki vidni predstavnik francoskega življa: »Pošteno stališče do francoskih Kanadčanov v zveznih državnih službah, kjer zavzemajo zdaj samo 13 odstotkov odgovornih položajev; pošteno stališče v velikih privatnih družbah v Quebecu, kjer so še manj zastopani; pošteno stališče nasproti manjšinam francoskih Kanadčanov v drugih provincah, kjer naj bi imeli enak položaj kot tisti prebivalci Quebeca, ki govorijo angleško«.

Pomoč Aziji

V zadnjih desetih letih se je tuja gospodarska in tehnična pomoč Aziji znatno povečala. Vendar je po poročilu komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod sorazmerno še vedno majhna. Na področje s tremi petinami svetovnega prebivalstva prihaja samo ena tretjina skupne svetovne pomoči. Poleg tega je pomoč tudi zelo neenakomerno porazdeljena v deželah, ki spadajo v okrilje komisije OZN (ECAFE).

V preteklih desetih letih je največjo pomoč dobila Južna Koreja 2,3 milijarde dolarjev, na drugo mesto pride Indija z 2,1 milijarde dolarjev, medtem ko je na tretjem mestu Južni Vietnam z 1,2 milijarde dolarjev.

V poročilu je rečeno, da so velike razlike v obsegu pomoči, ki jo dobivajo posamezne države, pogojene s političnimi faktorji. Dejstvo, da od 14 milijard skupne pomoči temu področju dajejo ZDA 12 milijard in da je največji del te pomoči odšlo v Južni Vietnam, Južno Korejo in na Tajvan, jasno kaže na podporo nepriljubljenim režimom.

»Izbrali so manjše zlo«

Moskovski komentarji na berlinske volitve

MOSKVA, 19. febr. (Tanjug). — V Moskvi ocenjujejo rezultate nedeljskih volitev v zahodnem Berlinu kot svojevrsten izraz protesta zahodnoberlinskega prebivalstva proti nadaljnjemu nenormalnemu statusu tega mesta. Moskovska »Pravda« piše v komentarju: »Zahodnoberlinski volivci, ki nočejo podpreti politike hladne vojne, katero vodijo krščanski demokrati, in ki jih je zavedla predvolilna demagogija socialnih demokratov, so izbrali manjše zlo.«

BERLINSKI ŽUPAN WILLY BRANDT — Po mnenju londonskih komentatorjev bo volilna zmaga okrepila položaj Brandta v socialdemokratski stranki.

V Moskvi sicer nočejo delati razlike med stališčem Adenauerjevih krščanskih demokratov in stališčem Brandtovih socialnih demokratov, opozarjajo pa na to, da so bili socialni demokrati vendarle prisiljeni, da se med predvolilno kampanjo predstavijo volivcem kot zastopniki drugih opozicij, kakor pa jih zagovarjajo krščanski demokrati, ki odkrito nastopajo proti mirni ureditvi nemškega in zahodnoberlinskega vprašanja.

Kakor sodijo v Moskvi, so socialni demokrati že s tem priznali, da je večina zahodnoberlinskega prebivalstva proti sedanjemu nenormalnemu stanju v zahodnem Berlinu in da želi mirno rešitev berlinskega problema. V Moskvi pa ne verjamejo v iskrenost socialnih demokratov in ocenjujejo njihovo stališče kot zgolj taktičen demagoški manever.

Reuter poroča, da londonski radio v komentarju o zmagi socialnih demokratov na zohodnoberlinskih občinskih volitvah izraža mnenje, da bodo volilni rezultati nedvomno vplivali na položaj v Zahodni Nemčiji. Po mnenju komentatorja bo zmaga opogumila socialne demokrate in okrepila položaj zahodnoberlinskega župana Willija Brandta v tej stranki. Vendar pa komentator poudarja, da bi bilo napačno precenjevati pomen te zmage za Zahodno Nemčijo.

Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva ni hotel komentirati volilnih rezultatov. Izrazil pa je zadovoljstvo z njimi, ker je po njegovem mnenju večina prebivalcev zahodnega Berlina »glasovala za svobodo«.

Alžirija in EGS

Alžirski zunanji minister Mohamed Kemisti je izjavil, da se bo Alžirija »še nadalje okoriščala z prednostmi evropskega Skupnega trga vse dokler ne bodo na osnovi resnega proučevanja dokončno določili stališče, ki ga bo njegova država zavzela do tega tržišča.« Dejal je tudi, da morajo Alžirija, Tunizija in Maroko vskladiti svojo politiko do EGS. »Predvsem je treba resno proučiti naše stališče. Upamo, da nam bodo strokovnjaki, ki razpolagajo z natančnimi podatki in dokumenti, dali osnovo, na kateri bomo lahko določili svoje stališče do evropskega Skupnega trga«, je dejal Kemisti.

18,3 milijarde mark za oborožitev

Letošnji izdatki Zahodne Nemčije za oborožitev, ki so v prvotnem načrtu proračuna bili predvideni v višini 17 milijard mark, so se že do zdaj povečali na 18,3 milijarde, menijo pa, da se bodo povečali še za nadaljnjih 600 milijonov mark. Ta vsota je namenjena samo za neposredne stroške za vzdrževanje in povečanje vojaškega potenciala, niso pa v njej vračunani posredni izdatki v zvezi z oborožitvijo. Vojaški izdatki znašajo 30,4 odstotka zahodnonemškega državnega proračuna.

Sporazum med Mavretanijo in Malijem

V Maliju se je pod vodstvom predsednika Mokta U Tada mudila delegacija Mavretanije. Med obiskom je bil dosežen sporazum o mejah med obema državama. Obmejno vprašanje je bilo v preteklosti vzrok raznim obmejnim incidentom in zaostrenim odnosom med obema državama. Med obiskom so se sporazumeli tudi o podpisu trgovinskega sporazuma.

Izraelski inštruktorji v Kamerunu

Po sporazumu med Kamerunom in Izraelom bo izraelska vlada pomagala Kamerunu s svojimi izkušnjami pri organizaciji narodne mladine in pionirjev in pri izvedbi programa prosvetnega dela med kamerunsko mladino. V Kamerun bo odpotovala delegacija izraelskih inštruktorjev, ki bo sodelovala pri organizaciji in šolanju mladinskega gibanja.

Vse manj delavcev med nemškimi socialdemokrati

Glede na sestav članstva zahodnonemška socialdemokratska stranka vse bolj izgublja značaj delavske stranke in se — v skladu s programom, ki so ga pred tremi leti sprejeli v Bad Godesbergu — vse bolj spreminja v »politično organizacijo vseh slojev prebivalstva.« Med člani in pristaši SPD je bilo leta 1956 71% delavcev, leta 1960 60%, leta 1962 pa samo še 49%.

Romunija gradi termoelektrarne

Pri razvijanju svoje elektroenergetske baze se bo Romunija v prihodnjih letih usmerila v glavnem na graditev termoelektrarn, ki že zdaj dajejo štiri petine električne energije. Romuniji primanjkuje vodne sile in zato hidrocentrale gradi v glavnem le za potrebe industrije v hribovitih predelih. Velike rezerve plina in tekočih goriv, ki jih je najti skoraj na vsem ozemlju države, omogočajo Romuniji, da z izgradnjo termoelektrarn zagotovi hiter porast tempa proizvodnje električne energije. Lani je 80% skupne proizvodnje v termoelektrarnah omogočilo prav izkoriščanje plina in tekočih goriv.

SLOVENIJA AVTO« — LJUBLJANA

DOBAVLJA V KRATKEM ROKU

			FRANKO TOVARNA:
KAMION	TAM - 4500	4,5 tone	5,200.000 din
KOMBI	IMV - 1000	8 sedežev ali 1000 kg	2,970.000 din
SERVIS - Furgon	IMV - 1000	1000 kg	2,650.000 din
SANITET	IMV - 1000	1 ležišče	3,180.000 din
KURIR - kamionet	IMV — 1250	1250 kg	2,046.500 din

UGODNI KREDITNI POGOJI!

Informacije: »SLOVENIJA AVTO« Ljubljana, Prešernova 40

Telefon: 37-238 1209

BOMBAŽNA TKALNICA VIŽMARJE —

proda naslednji rabljeni material:

OSEBNI AVTO OPEL-OLYMPIA, v voznem stanju
ELEKTROMOTOR 4 KW 1400 obr. 380 V, znamke ASEA
ELEKTROMOTOR 6 KW 1400 obr. 380 V, znamke Bromboveri
ELEKTROMOTOR 1,6 KW 930 obr. 380 V, znamke AEG
ELEKTROMOTOR 1 KW 940 obr. 380 V, znamke AEG
ELEKTROMOTOR 1 KW 1420 obr. 380 V, znamke Schorch
4 ELEKTROMOTORJE 0,5 KW 920 obr. 380 V, znamke Škoda
2 ELEKTRIČNA ENOFAZNA ŠTEVCA 10 A
ELEKTRIČNI IZMENIČNI ŠTEVEC 5 A, znamke Iskra

Zavod v Ljubljani

kupi večje trosobno ali štirisobno komfortno stanovanje v centru ali neposredni bližini. Ponudbe z opisom in ceno pošljite v oglasni oddelek »Dela« pod »TAKOJ VSELJIVO«.

HIŠO

enostanovanjsko, vseljivo, v Ljubljani ali bližnji okolici, tudi v Kranju, kupim takoj. — Pismene ponudbe pod »Vseljivo do 6 milijonov gotovina« v oglasni oddelek »Dela«. 1248

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

KOMUNALNEM PODJETJU — HRASTNIK

razpisuje prosti delovni mesti za:

— DELOVODJO kovinske delavnice

pogoj: dokončana delovodska šola kovinske stroke in večletna praksa v obrti kovinske stroke

— kvalificiranega TERACERJA

Ponudbe s kratkim opisom dosedanjih delovnih mest in kratkim življenjepisom pošljite tajništvu podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Osebni dohodek po pravilniku, družinskih stanovanj podjetje nima. 1253

IGO

Industrija gostinske opreme

LJUBLJANA — TRNOVSKI PRISTAN ŠTEV. 8, telefon 20-869

RAZPISUJE NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

VODJE gospodarsko računskega sektorja
TEHNIČNEGA VODJE
VEČ TEHNIKOV za projektivni biro
ADMINISTRATORKE
SPLOŠNIH KLJUČAVNIČARJEV

Za vsa delovna mesta morajo imeti interesenti ustrezno izobrazbo in prakso. — Stanovanja trenutno niso priskrbljena.

Pismene vloge pošljite na naš naslov. 1256

»ELEKTROSIGNAL«, Ljubljana, Parmova 33

SPOROČA

vsem podjetjem in poslovnim sodelavcem, da je vpisan v register zunanjetrgovinskih podjetij za opravljanje izvoza in uvoza blaga v mejah, kot so določene za proizvajalne gospodarske organizacije.

S TEM PREKLICUJEMO OGLAS V »DELU«, OBJAVLJEN 2. FEBR. 1963.

Zavarovalnica Bežigrad — Ljubljana, Parmova ulica štev. 33,

razpisuje LICITACIJO

osebnega avtomobila znamke FIAT 600-D

karamboliranega — dne 23. februarja 1963 ob 9. uri v prostorih zavarovalnice. 1262

Novice

CELJE: **premiera v celjskem gledališču** — Jutri bo v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju premiera Beckettovega »Poslednjega traku« (v kreaciji Slavka Strnada in režiji Bruna Hartmana) in O'Neillovega »Hughiea« (igrata Sandi Krošl in Janez Škof, režira Jure Kislinger). Obe enodejanki bosta prvič predvajani v Jugoslaviji. Uprizorili ju bodo v gledališkem foyeru v okviru obnovljenega komornega odra.

LJUBLJANA: **predavanje prof. Antona Sovreta o grški liriki** — Podružnica Slavističnega društva je pripravila za danes zvečer ob pol osmih nadaljevanje predavanja akademika prof. Antona Sovreta o grški liriki. Minulo sredo je bila predavalnica filozofske fakultete na Aškerčevi cesti nabito polna. Izredno zanimivo in pretehtano predavanje znanega poznavalca antične literature bo verjetno deležno enakega odziva tudi danes.

RAVNE: **Prežihove značke ob obletnici pisateljeve smrti** — Ob trinajsti obletnici smrti Prežihovega Voranca je bila v ponedeljek v Ravnah na Koroškem prireditev, na kateri so podelili na novo Prežihove značke učencem in dijakom, ki so prebrali predpisane knjige. Slovesnost pa je bila združena še z literarnim nastopom, kjer so brali odlomke svojih del France Bevk, Tone Seliškar, Anton Ingolič, Karl Prušnik, Leopold Suhadolčan in Smiljan Rozman.

ZAGREB: **Verdijev »Requiem« v mednarodni izvedbi** — Pod vodstvom dirigenta dr. Hansa Illesbergerja bosta stočlanski pevski zbor dunajske akademije in orkester zagrebške filharmonije drevi izvajala Verdijev »Requiem«. Kot solisti bodo nastopili Marijan Radev iz Zagreba, Martina Aroyo iz ZDA, prvak sofijske Opere Ljubomir Bodurov in član beograjske opere Djordje Djurdjević.

SKOPJE: **premiera v gledališču** — Brechtov »Švejk v drugi svetovni vojni« je bil druga letošnja premiera skopskega narodnega gledališča. To dramsko delo so od jugoslovanskih odrov prikazali doslej le v Ljubljani. Skopsko izvedbo, katere premiera je bila predvčerajšnjim, je režiral Vukan Dinevski.

NOVI SAD: **razstave galerije Matice srpske** — Razen razstave del srbske grafike med 15. in 19. stoletjem bo galerija Matice srpske v Novem Sadu organizirala še več drugih razstav. V programu imajo razstavo del sodobne vojvodinske umetnosti, razstavo del Anastasa Jovanovića in razstavo srbskega portreta iz 18. stoletja.

PRAGA: **sprejem na jugoslovanskem veleposlaništvu** — Ob obisku Ljubice Stanimirovića, vodje jugoslovanske delegacije na razgovorih o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Češkoslovaško v Pragi, je jugoslovanski veleposlanik v Češkoslovaški Nikola Vujanović priredil sprejem. Udeležili so se ga minister za šolstvo ČSSR František Kahuda, prvi namestnik ministra za zunanje zadeve Antonin Gregor, vodja češkoslovaške delegacije Křistek, predstavniki kulturnih institucij in časopisnih redakcij ter drugi.

PARIZ: **skladba Alojza Srebotnjaka na amsterdamskem festivalu** — Zirija Mednarodnega združenja za sodobno glasbo (SIMC) je izbrala skladbo slovenskega skladatelja Alojza Srebotnjaka »Serenada za pihala« za izvedbo na mednarodnem festivalu v Amsterdamu, ki bo od 8. do 15. junija. To je že vdrugič, da so Srebotnjakovo skladbo uvrstili na spored te pomembne prireditve.

VARŠAVA: **razstava jugoslovanskih fresk in ikon** — V prostorih kluba mednarodne knjige in tiska v Varšavi so odprli razstavo kopij 19 fresk in 13 ikon iz samostana Sopočani. Obiskovalci in tisk so sprejeli razstavo zelo ugodno. Razstavo bodo prenesli tudi v druga poljska mesta.

STOCKHOLM: **pohvalne ocene jugoslovanskega filma** — Jugoslovanski igrani film poljskega režiserja Wajde »Sibirska lady Macbeth« je uvrstila švedska kritika med boljše stvaritve, prikazane v okviru letošnjega filmskega tedna v Stockholmu.

BONN: **našli so pet znamenitih italijanskih slik** — V Münchenu so našli pet slik italijanskih mojstrov, ki so last florentinske galerije Uffizi. 1944. leta so jih skupaj z drugimi umetninami odnesli iz skrivališča nemški vojaki. Nekaj teh umetnin so našli doslej tudi na Južnem Tirolskem in celo v ZDA.

BUKAREŠTA: **odkrili so sliko Van Dycka** — Med slikami narodnega muzeja v Bukarešti so odkrili Van Dyckovo platno, o katerem trdijo, da je nenavadno dragoceno, gre pa menda za slikarjevo študijo za njegovo slovečo sliko »Sv. Janez Evangelist«.

DUNAJ: **pariško vabilo Volkstheatru** — Gledališče narodov je povabilo ansambel dunajskega Volkstheatra, naj med pariškim festivalom gostuje z dramo Jeana Geneta »Stene vsepovsod«, ki bo tako doživela v Franciji prvo uprizoritev. Doslej so delo izvajali v ZDA, v Berlinu in v Avstriji. Dunajski ansambel je že lani predstavil pariškemu občinstvu Genetovo dramo »Balkon«.

WIESBADEN: **mednarodni majski festival** — Pod umetniškim vodstvom dr. Clausa Helmuta Dreseja bo v Wiesbadenu od 2. do 31. maja mednarodni majski festival. Udeležbo so med drugimi napovedali gledališki ansambli iz Prage, Basla, Bruslja, Varšave in Pariza.

WASHINGTON: **pomanjkanje strokovnjakov** — Predsednik ZDA John F. Kennedy je pred kratkim izjavil, da diplomira v Sovjetski zvezi vsako leto trikrat več kemikov kot v ZDA. Povedal je tudi, da so v ZDA v zadnjem desetletju podvojili izdatke za šolstvo, vendar 40 odst. srednješolcev ne dokonča prve stopnje srednje šole, pomanjkanje učiteljev na vseh sektorjih pa je naravnost zaskrbljujoče. Na tem področju se bodo morale ZDA precej potruditi, če bodo hotele dohiteti Sovjetsko zvezo.

OTVORITEV FRANCOSKE RAZSTAVE — Med pomembne kulturne beograjske dogodke zadnjih dni sodi tudi otvoritev razstave sodobnega francoskega slikarstva, ki jo je organizirala komisija za kulturne zveze s tujino. S to razstavo vračajo Francozi obisk našim umetnikom, ki so razstavljali v Parizu predlanskim. Razstavo je slovesno odprl predsednik umetniškega sveta Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije Stojan Celić, v imenu francoske delegacije pa je pozdravil navzoče francoski veleposlanik v Beogradu Jean Binoche. Na sliki spredaj: znani francoski književnik Jean Cassou, generalni sekretar razstave, ter Stojan Celić.

Beograjska panorama

„Madame Butterfly" v izvirniku

Beograjski operni ljubitelji so bili minuli teden prijetno presenečeni. Ansambel opere Narodnega gledališča je namreč Puccinijevo »Madame Butterfly«, ki je že več let na repertoarju te hiše, postavil na oder popolnoma obnovljeno. Sedanja interpretacija temelji na novi režijski koncepciji, na novi razdelitvi vlog in drugačni glasbeni obravnavi. Največja novost pa je bilo petje v italijanščini, kar je nedvomno edinstven primer pri nas. Puccinijevo delo smo izvedli v originalu zato, poudarja direkcija opere, da bi pevcem omogočili kar najboljši glasovni izraz. Naš namen je bil, uresničiti skladen ucinek glasbenih in psiholoških akcentov. Prevod je namreč često povzročil razhajanje teh elementov.

HETITSKA UMETNOST — Med zanimivimi članki zadnje številke mednarodne kulturne revije, glasila UNESCO, »Le Courrier«, je tudi razprava profesorja E. Larocha o odkrivanju prastare hetitske umetnosti. Civilizacija Hetitov, ki so živeli pred skoraj 4.000 leti na ozemlju sedanje Turčije in severne Sirije, je bila dolgo povsem neznana. Šele v zadnjem stoletju so se začeli arheologi ukvarjati tudi s tem področjem in posebej turški arheologi so v najnovejšem času na številnih odpravah odkrili nenavadno dragocene izkopanine nekdanjega hetitskega mesta Karatepe. Na sliki: ženska figura iz srebra in zlata, ki so jo razstavili v hetitskem muzeju v Ankari.

Interpretacija v italijanščini je zahtevala od pevcev veliko prizadevanj in časa. Predstava pa je pokazala, da novost ni prinesla posebnih rezultatov, ker je italijanski tekst široki publiki nerazumljiv. Zanimivo pa je, da je bila izgovarjavi posvečena celo večja skrb kakor v primerih, ko gre za srbohrvaščino (znano je, da je dikcija ena izmed najslabših strani beograjske opere). Toda vesina protagonistov ni izgovarjala italijanščine nič bolje kakor prej domače besedilo. Zato izvedba v originalu ni kaj posebno prispevala k boljši in adekvatnejši glasbeni interpretaciji.

Obnovljena predstava pa je imela tudi svoje dobre plati: Ani Radošević se je kot režiserki atmosfero na odru posrečilo približati japonskemu miljeju: k temu sta pripomogla način gibanja, ritem dogajanja in podobno. Režija je skrbno pripravljena in dobro pretehtana. Vloge so bile zaupane zvečine mlajšim članom ansambla, ki so prispevali zanimive in talentirane kreacije. Posebno vrednost in svežost pa je tej predstavi dala izredna interpretacija naše znane umetnice Radmile Bakočević, ki je pela naslovno vlogo. Značaj njenega glasu je prav posebno ustrezal temu glasbenemu liku. Kritika poudarja, da je to doslej njena najuspešnejša kreacija.

Dirigent Oskar Danon, ki ga je zelo podprl odlični orkester, je vtisnil vsej izvedbi pečat diskretne in prefinjene stilizacije, posebno obcutne na lirskih mestih. Polno gledališče je izvajalce pozdravilo z dolgotrajnim aplavzom.

x

Te dni praznuje 15-letnico delovanja jazz orkester RTV Beograd. Ob tej priložnosti je imel ansambel jubilejni koncert v veliki dvorani Kolarčeve univerze. Ta homogena in glasbeno disciplinirana skupina si je pridobila renome tudi zunaj naših mej. Na jugoslovanskih festivalih zabavne glasbe in jazza ter na številnih koncertih in turnejah po tujini si je ta orkester neuradno pridobil ime »najboljšega jazz orkestra v Evropi«. Največja zasluga za to gre nedvomno dirigentu Vojislavu Simiću, ki se je uveljavil kot organizator, dirigent, aranžer in skladatelj.

Zanimivo pa je, da prireditev tega renomiranega ansambla ni privabila veliko publike. Leta se v Beogradu očitno manj zanima za pristni jazz, bolj pa za koncerte zabavne lahke glasbe

Ema Wolf

Vestnik UNESCO v devetih izdajah

Kulturna revija mednarodne organizacije za prosveto, znanost in kulturo UNESCO »The Courier« oziroma »Le Courrier«, se pravi po naše »Vestnik«, je izšla febr. tudi kot »Il Corriere«, v italijanščini. To je že deveta jezikovna izdaja te zanimive in za kulturno zbliževanje med narodi v znamenju OZN zaslužne publikacije.

Revija, ki nosi podnaslov »Okno, odprto v svet«, bo tako poslej izhajala v angleščini in posebej za ZDA, dalje v ruščini, francoščini, nemščini, španščini, arabščini, japonščini in italijanščini. Sedež ima v Parizu, kjer ima v okviru centra UNESCO tudi svoje osrednje redakcije, razen tega pa še delujejo področna uredništva v Moskvi, Bernu, Kairu, Tokiu in Rimu. Čeprav že po svoji jezikovni izbiri morda v nečem še ostaja v sponah dosedanjega standardnega pojmovanja kulturnega sveta, se vendar tudi v tej jezikovni različnosti kaže težnja po univerzalnem obvladanju čedalje bolj enotnega sveta.

Vsebinsko posveča posebno pozornost kulturnemu razvoju manj znanih in razvijajočih se azijskih in afriških narodov, ne da bi zanemarjala najnovejše dosežke v umetnosti, znanosti in tehniki na svetu sploh. Prav v zadnji številki načenja n. pr. zelo aktualno in še vedno nerešeno vprašanje literarnega prevajanja na svetu, ki je često nepremostljiva pregrada v odnosih med kulturnimi območji. Indeks prevodov sicer zdaj s pomočjo organizacije UNESCO že deluje, vendar je še vedno okrog 50 dežel, ki ne prispevajo svojih informacij v zbirni pregled.

Tembolj koristno je torej, če je sama revija skušala jezikoslovno svoje izdaje približati bralcem raznih dežel. Jugoslavija je bila v tej reviji, ki izhaja v nakladi čez poldrugi milijon izvodov, sicer že nekajkrat omenjena in delno predstavljena, vendar bi bilo verjetno prav, če bi se okrog nje navezalo še konkretnejše jugoslovansko sodelovanje.

Prejeli smo

Kakšne so pristojnosti šolskega kolektiva?

Ugotavljamo, da je treba samoupravljanje v šolah čimbolj približati samoupravljanju v delovnih organizacijah. V tem poglavju šolskih statutov se pojavljajo določeni problemi, ki jih rešujejo nekatere šole zelo progresivno, druge pa manj. Osnutek ustave SRS predvideva v prosvetnih ustanovah (tedaj zavodih) tole shemo samoupravljanja: svet zavoda (prejšnji šolski odbor), upravni odbor in neposrednega vodjo šole, direktorja.

Ko primerjamo to shemo s shemo v delovnih organizacijah, vidimo, da manjka delavski svet oziroma kolektiv. Dokajšen del šol je sprejel shemo, kakor jo postavlja 56. člen osnutka ustave SRS, drugi del šol pa meni, da je treba formirati v šolah (družbenih službah) podobne organe, kakor so v delovnih organizacijah. V tem primeru bi bila shema samoupravljanja takale: svet zavoda, kolektiv (oziroma delavski svet) in upravni odbor. Neposredno pa vodi šolo direktor.

Upravni odbor voli po osnutku ustave in tudi po zadevnih ustaljenih predpisih delovni kolektiv. Če šteje kolektiv do šest članov (redek primer), ima ta funkcije delavskega sveta in upravnega odbora, v nasprotnem primeru pa voli kolektiv iz svoje srede upravni odbor. Malo je šol, ki bi imele le šestčlanski kolektiv; zato bi morala večina šol voliti upravne odbore. In tako bi postal kolektiv najvažnejši organ upravljanja in naj bi odločal analogno kakor delavski sveti delovnih organizacij.

Denimo, da ima šola 25-članski kolektiv, ki ga tvorijo predavatelji, pisarniško in tehniško osebje. Najbolj bi se ta šola približala resničnemu samoupravljanju, če bi predvidela organe upravljanja: svet zavoda, kolektiv (delavski svet, če šteje kolektiv več kot 30 članov), upravni odbor in direktorja. Svet zavoda je podaljšek šolskega odbora, ki naj bi se ukvarjal z načelno šolsko politiko, mnoge njegove dosedanje agende pa naj bi prevzel kolektiv šole. Za šole je zainteresirana širša javnost, ki lahko preko sveta zavoda daje šoli splošno smer in skrbi, da se spoštujejo osnovna načela socialistične družbe. Kolektiv šole je tedaj analogen delavskemu svetu oziroma ima vse njegove kompetence, dolžnosti in pravice.

Tako bi prešle določene kompetence sedanjih šolskih odborov avtomatično na kolektiv šole, na delavski svet, in to: sprejem letnega delovnega načrta, sprejem ali sprememba učnega programa, sprejem statuta šole, razporejanje sredstev, sprejem raznih pravilnikov (zlasti o delitvi osebnih dohodkov), sprejem finančnega načrta, sprejem zaključnega računa itd. Svet zavoda naj bi te sklepe kolektiva (delavskega sveta) potrjeval, tako rekoč imel pravico veta. Upravni odbor bodi operativno telo kolektiva z nalogami, kakor je to primer pri upravnih odborih delovnih organizacij. Ker je število šol z več kot 30 člani v kolektivu majhno, bi tako bilo težišče samoupravljanja na kolektivih.

Kolektiv naj bi imel še pomembno nalogo, da voli direktorja šole. Kakor je znano, je večina šol (ali vsaj posameznikov) mnenja, naj postavi direktorja ustanovitelj, torej ljudski odbor. Logična doslednost v samoupravljanju v šolstvu to ni. Če uvajamo v naše šole popolnejše samoupravljanje, potem bodimo dosledni in dopustimo, da kolektiv voli direktorja po razpisu s tem, da imata svet zavoda in ljudski odbor pravico, da tako izvolitev potrdita oziroma sistirata. V primeru, da je kolektiv izvolil za direktorja občana, za katerega meni svet zavoda ali družbeni organ, da ni primeren za tako funkcijo, ga ne potrdi. Osnutek ustave dopušča zadevno odprta vrata.

Tudi ne kaže uvajati novih imen, kakor za delavski svet svet kolektiva, ali za upravni odbor odbor kolektiva itd. Imena kolektiv, delavski svet in upravni odbor so tako udomačena in imajo ustrezen zven, da pač ne kaže uvajati novih. Statuti šol naj bodo glede družbenega samoupravljanja čimbolj sorodni statutom delovnih organizacij. Dobro bi bilo, da bi tudi najvišji republiški prosvetni forumi osvetlili te probleme. Gotovo je želja prosvetnih delavcev, da bi bili statuti šol glede družbenega samoupravljanja čim popolnejši, ne pa polovičarski.

Ing. Friderik Degen

Televizija

Prešernova drama

Prigodne prireditve imajo običajno svojo vrednost v tem, da se prilegajo namenu, čeprav so verjetno v svoji življenjski resničnosti manj prepričljive. Nekaj podobnega je bilo tudi z nedvomno dobro mišljeno in skrbno pripravljeno televizijsko oddajo v počastitev obletnice smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Toda zgolj nekaj podobnega, kajti televizijska realizacija izvirne drame dr. Bratka Krefta »Umrl je pesnik« v ponedeljek v RTV Ljubljana je na nekaterih mestih toliko zdrknila z ravni, da tudi k resni Prešernovi počastitvi ni prispevala.

Vsekakor je kljub vabljivosti zelo nehvaležno delo in morda neizvedljivo v dramski obliki obujati zgodovinsko in intimno vizijo največjega pesnika nekega naroda, pri čemer se tudi dokumentarno biografski podatki ne pokrivajo vselej z dramaturško konstrukcijo v smislu avtorjevih želja. Dr. Kreft, poln literarnega zanosa za vse pozitivne premike našega razvoja, ki je na temo Prešernovega življenja, zlasti njegove prisotnosti v revolucionarnem letu 1848, nekoč pisal že filmski scenarij, je tokrat za televizijske potrebe priredil samo odlomek iz Prešernovih zadnjih dni obupa, smrti in boja za njegovo literarno zapuščino. Ko pa je skušal temu odlomku dati zaokroženo, privzdignjeno popodobo, je zapadel kljub navidez uspeli judski apoteozi v disharmonijo. V tej izrazni neenovitosti so se znašli tudi televizijski realizatorji, tembolj, ker sta delo oblikovala dva režiserja, Hinko Košak in Mirč Kragelj.

Medtem ko so prizori, ki so nam slikali takratne ozke slovenske razmere in Prešernovo duševno ter življenjsko trpljenje, prepričevali, se je ta realizem naivno mešal s poetičnimi recitacijami oziroma fantazijskimi vizijami. Ni dvoma: za prigodniško vzdušje ter prosvetno vlogo televizije je koristno, če so posušalci vzporedno z dramo o človeku in pesniku Prešernu lahko slišali tudi nekaj njegovih najbolj znanih pesmi, toda v tem okviru je to delovalo prisiljeno. In čim bolj me je Stane Sever kot onemogli, trpeči Prešeren na smrtni postelji prepričeval, tem bolj se mi je smilil, ko mu ob že itak napornem recitiranju Zdravljice ni nihče vsaj kozarca pridržal. In medtem ko je naš največji pesnik v TV izdaji brez »malomeščanskih predsodkov«, naturalistično kvantal zoper takratno Avstrijo, mu je malo zatem v prividu Ana Jelovšek, se pravi naturalistični protilik romantične Julije, romantično govorila o »izgubljanju v rajske pozabe«. In kot je bila verjetno odvišna zunanja teatralika, ki naj bi poudarila pesnikovo notranjo dramo — pri tem mislim zlasti ne samogovorni prolog in epilog s cilindrom in havelokom (po dveh že drugih uvodnih napovedih) — tako v sami drami na ekranu ustvarjalci (razen nekaterih dobrih prizorov, ki pa se stilno niso skladali s celoto (na primer Križani ali fantazijske blodnje) niso iskali posebnih akcentov v karakterizaciji, bližnjih posnetkih, kotih, rezih in tempu.

Med igralci, ki so se sicer trudili — omenimo dve lepi drobni vlogi Maksa Bajca kot Pacenka in Elvire Kraljeve kot matere — tudi sam oblikovalec Prešerna, Stane Sever, kljub silnemu prizadevanju, zlasti pri podajanju umirajočega pesnika, v tej vlogi ne po igri, še manj pa po maski, Prešerna ni oživil. Zato je pretresljiva resnica o Prešernu, ki smo jo tokrat televizijsko posredovali v izvirni slovenščini tudi celotni jugoslovanski mreži, izzvenela bolj bidermajersko kot romantično revolucionarno; za tiste, ki Prešerna prej niso poznali, precej nerazumljivo, za one, ki smo ga, pa prešibko, da bi izpolnilo pričakovanja in že obstoječe predstave.

Bogdan Pogačnik

FRANCE PREŠEREN — na zaslonu TV Ljubljana

Pod črto

Modernizirajmo pouk tujih jezikov

V »Delu« je dne 15. febr. 1963 tov. Konte s svojim člankom opozoril na pereč problem pouka tujih jezikov v srednjih in podobnih šolah v Sloveniji. Kljub njegovim dobronamernim željam pa čuti zavod dolžnost, da pred javnostjo popravi naslednjo formulacijo tov. Konteja. V svojem članku namreč pravi: »Tukaj (v Zagrebu) je tudi skupina carinikov iz Slovenije, ki v Ljubljani ni imela priložnosti obiskovati tako kvalitetnega tečaja angleškega jezika, zato jo je ustanova poslala v Zagreb.« Takšna formulacija mora nujno ustvariti pri bralcu mnenje, da pri nas pač nimamo kvalitetnega tečaja angleškega jezika. V resnici pa je Uprava carin prišla k nam že s konkretnim predlogom in je sama razdelila, ne da bi preverjala kvaliteto pouka, kandidate iz vseh republik po naslednjih skupinah: v Beogradu je organizirala tečaje francoskega in ruskega jezika, v Zagrebu tečaje angleškega jezika in v Ljubljani tečaje nemškega jezika. Kandidate je tudi napotila v navedene kraje. Zavod Intenzivni tečaji tujih jezikov v Ljubljani je zato pripravil ustrezno gradivo za pouk nemškega jezika in ga posnel na magnetofonski trak.

Pozdravljamo misel tov. Konteja, da bi bilo treba podpreti prizadevanje za oblikovanje središča, ki bi znanstveno proučevalo vprašanje pouka tujih jezikov. V Ljubljani so ustanovili tak center pred desetimi leti istočasno in z enakim namenom kot v ostalih republikah, to je za poučevanje strokovnjakov, ki so odhajali na specializacijo v angleško govoreče dežele. Pozneje smo pouk razširili tudi na francoski in nemški jezik. Šola je imela lokalni značaj, čeprav so centri v drugih republikah z razumevanjem in podporo odgovornih činiteljev začeli preraščati v širši okvir. Razumeli so pomen nam sorodnih zavodov, jih organizirali v študijske centre in z njihovimi izkušnjami razširili moderen način pouka tudi na redne šole. Zavod v Ljubljani pa se je takrat boril za prostor.

Leta 1960 so nas celo deložirali. Tehnični material, magnetofoni (22), filmski trakovi, magnetofonski trakovi (preko 2.000), projektorji itd., v nekaj milijonski vrednosti je ležal v skladiščih in propadal. Leta 1961 smo postali zavod s samostojnim financiranjem in s prizadevanjem kolektiva razširili pouk še na italijanski in ruski jezik, poleg že obstoječih tečajev angleškega, francoskega in nemškega jezika vseh stopenj po magnetofonski metodi z avdiovizualnimi pripomočki. Pripravili smo ustrezne učbenike, posneli učno gradivo in ga posredovali delavskim univerzam v Kranju, Kopru, Trbovljah, Postojni, Jesenicah, Celju, Mariboru in Višji politični šoli v Ljubljani. Povezani smo z Zavodom za napredek šolstva in jezikovnimi centri v Beogradu in Zagrebu. Prav radi bi sodelovali tudi pri modernizaciji poučevanja tujih jezikov na osnovnih in srednjih šolah, takoj ko bi se v naši republiki lotili reševanja tega problema.

Zavod Intenzivni tečaji tujih jezikov

Politična, gospodarska in kulturna vprašanja izčrpno obravnavajo NAŠI RAZGLEDI

JURIJ BONDAREV 37

TIŠINA

Ni vedel, kam naj se dene. Šel je čez trg, sedel v bližnji ulici na tramvaj in se odpeljal k morju, v Arkadijo. Tramvaj je ropotaje vozil skozi zeleni predor med kostanji, se zibal in gugal, veje so udarjale po odprtih oknih, baržunasti veter je pihal v obraz in Konstantin je mislil pri sebi: »Treba je nekako zapraviti čas do večera.«

Po topli opoldnevni vodi je zaplaval daleč v morje.

Spredaj so se srebrile sončne proge, po togo nategnjeni črti obzorja so se sprehajale črede svetlih in temnih peg; tam po sinji puščavi se je premikal bleščečebel parnik, ki se mu je kadilo iz dimnika. Počasi se je spuščal za rob sinjine.

Konstantin je plaval lahkotno, brez naglice, se naslajal nad vonjem vode, nad gibanjem svojega krepkega telesa in nad dihanjem; lesketajoči sončni žarki, ki so poplesovali po valovih, so ga ščegetali in slepili. Prhal je in se poganjal v to lesketanje, svežino in vlago; obraz in lasje so mu bili mokri, trepalnice prav tako in od tega se je vse okrog njega razplinjalo v mehko mavrico. Videl je, kako zelena voda obliva njegova ramena, ki so pordela po današnjem sončenju na pesku. Skoraj sapo mu je zaprla zavest o svojem mladem, krepkem zdravju.

»Ali je res nujno, da se je končalo?« je pomislil in začutil, kako izginja mavrični sij vode. Začutil je črno globino pod seboj, hladno debelino vodne plasti. Tedaj se je obrnil na hrbet in se začel oddihavati — objelo ga je neskončno mehko nebo z belimi, dimastimi oblački v višavi.

»Kaj hočem zdaj in kaj hočem sploh?« se je vprašal. Tedaj je začutil, da ga poliva mraz. Naglo, sunkovito, pljuskaje je začel plavati, sledeč nerazložljivi želji, da bi se pridružil ljudem.

K bregu ga je gnal občutek samote. Plaval je čedalje hitreje in dihal vse bolj presekano. Približevala so se mu lahka poslopja sanatorijev, beli šotori na obrežju, od tam je prihajal topli vonj po zelenih parkih, on pa je čutil v ustih samo slan in grenak okus vode. Željno se je poganjal dalje, da bi čimprej začutil trdna tla pod nogami.

Ves upehan je naposled začutil pesek. Omahovaje od izčrpanosti je zlezel na suho. Potem je z vso dolžino legel na žareči pesek in mislil: »Se enkrat se moram srečati z Bikovim! V Moskvo je treba!«

Tako je nekaj časa ležal z obrazom zaritim v pesek, potem pa se je obrnil na bok.

Postalo mu je laže. Povsod naokrog obmorski šumi, senčniki, naga čokoladna telesa, smeh deklet v kopalkah, ki igrajo na pesku odbojko, vrišč otrok, ki se škropijo z vodo, vroče morje, vonj po mokrih lesenih klopeh, po katerih se zvirajo fantje v kopalnih in nabijajo s ploščicami domina, iz zvočnika nad sanatorijem lije plesna glasba — vse priča o praznem, bujnem, južnem življenju.

Zvočnik je zagrčal, zaropotal, zakašljal, krhki glas je solidno in mirno rekel:

»Pozor! Alik iz Moskve, pri vhodu na plažo vas čaka Nadja z ulice Gorkega.«

»Državljanka Žoltonogova, pri vhodu v sanatorij vas čakata mož in tovariš. Ponavljam . . .«

»Odesa,« je pomislil Konstantin.

Vstal je, si popravil kopalke, na katere se mu je prijel pesek, stopil k dekletom v kopalkah in se prebrisano nasmehnil:

»Med vami ni državljanke Žoltonogove? Ah, ni je! Potem pa dovolite, da nekajkrat udarim žogo z vami.«

Voznega listka mu ni uspelo kupiti, pač pa mu je uspelo sesti na nočni vlak — njegov nasmeh, zunanjost okretnega fanta, zvončkljanje z odlikovanji, vse to je omehčalo hladno in grobo sprevodnico. Spustili so ga celo v vagon s kupeji in mu dali sedež. Ves zadovoljen in vesel je že dolgo potem, daleč za Odeso, v pogovoru s to mlado sprevodnico ob smehljaju, ki mu je posmehljivo poskakoval pod brčicami, dejal:

»Če nimaš sto rubljev, če nimaš sto drugov — pa imej vsaj gobec predrzen. Kaj pravite, dragica, ali je moj golobček zelo predrzen?«

»No, kaj pa govorite!« Zasmejala se je in začela zardevati. Z vabečim izrazom mu je pogledala v oči. »Vi ste zelo zanimiv moški!«

Vlak je drvel skozi nočno temino; ta tema je gosto plavala mimo črnih šip, v močno razsvetljenem spalniku pa je bilo udobno, čisto in toplo. Brnel je ventilator, ki je vsrkaval papirosni dim, po hodniku se je iztegovala barvasta preproga, skozi odprta vrata kupejev je bilo videti udobne, sanjavo zelene svetilke. Žvenketale so žličke v praznih čajnih kozarcih, šelesteli so časopisi, v nekem kupeju so igrali preferans in se polglasno pogovarjali, tu in tam je kdo vstal in si prižgal papiroso ter puhnil dim na hodnik.

Konstantin je mimogrede pogledal v kupe in se nasmehnil. Šel je do konca hodnika in stopil v stranišče. Šele tukaj se je naslonil na steno, da bi ga zibajoča se tla ne spodnesla, in potegnil iz stranskega žepa na suknjiču debeli zavitek — ta ga je ves čas dobesedno žgal.

Nepotrpežljivo je raztrgal časopisni papir, zagledal šop stotakov, vrgel nitko, s katero je bil zvezan, v školjko in preštel denar. Bilo je deset tisoč rubljev.

»Tako,« je rekel, »vse je res.«

V Moskvi je deževalo. Lil je močan, nevihten, povsem poleten dež. Voda je svinčeno kipela na pločnikih in grgrala v kanalizacijskih jaških. Po cestišču so drli potoki, tramvajske tire so zalile prave reke motne vode. Tramvaji, katerih kolesa so utonila v povodnji, so se ustavili na križiščih; nevihta je pognala ljudi k vratom, k nadstrešjem pri dverih, k izložbam.

Konstantin, ki se ni mogel prilagoditi, je stopil s trolejbusa na Zacepi in pretekel v tem dežju vso četrt. Gosta dežna zavesa mu je zastirala pogled, tako da ni razločil luž pred seboj. Scela se je poganjal v jezera, ki so nastajala po ulicah. Naposled je ves premočen pritekel v svojo ulico, težko sope za hip zavrl korake in si v mislih ponavljal: »Pozdrav, kategorični pozdrav, Pjotr Ivanovič! No, vidite, da sem se vrnil!«

Razvesclil se je, ker je bilo v plenice besnečega dežja zavito njihovo dvorišče, popolnoma prazno. Nihče ni vedril pri vratih, nihče ga ni videl. In razveselil se je, ker so bila vrata, ki se odpirajo samo od znotraj, odprta in mu zato ni bilo treba zvoniti. Stopil je v temni hodnik, naglo šel mimo Sergejevih vrat in odprl pri Bikovih, ne da bi potrkal. Ozrl se je naokoli in razširil nosnice.

»Kje je Pjotr Ivanovič? Kje je?«

Serafima Ignatjevna je stala s predpasnikom okrog bokov pred mizo in počasi brisala posodo. V sobi je bilo temno kakor na ulici — po šipah so se zlivali celi tokovi dežja; po žlebni cevi za oknom je grgralo in šumelo.

Zagledala je Konstantina. Bil je ves premočen in v plašču, ki je bil na ramenu raztrgan. Videla ga je oškropljenega z blatom, njegove nabuhle umazane čevlje, od vode nabrekle hlače. Presenečeno je vzkliknila. Izbulila je oči, preplašeno odprla mehka usta in komajda pregibajoč ustnice spregovorila:

»Kostjenka . . . Kostja . . Kaj je? Kaj je to? «

»K vragu še Kostjenka!« je zavpil Konstantin in vrgel kovček, ki je bil ves blaten, na preprogo. »Kje je ta pajek? Vprašam vas, kje je?« Spustil je sapo iz pljuč in se oprl z mokrimi pestmi ob mizo, ki jo je prekrival snežnobeli prt.

»Kostja . . . Kostjenka, kaj pa vam je? Kaj ti je . . . v službi je,« je rekla Serafima Ignatjevna. Ponesla si je napihnjeno roko s cunjo k ustom. »Pa kaj ti je, kaj ti je? . . . Sleci se! Moj bog, saj si ves moker!«

»Prava figa,« je razločno odgovoril Konstantin, si pogledal noge in si obrisal ob preprogo najprej en čevelj, potem pa še drugega. »Prava figa,« je ponovil. »Tale cunja stane najbrž kakih pet tisoč. Vseeno — saj je ukradena. Jasno? Vam je prišlo do pameti? Jaz pa bom zdaj počakal vašega soproga!« Pograbil je kovček in se spotoma besno ozrl. »Časa imam dovolj, ljuba Serafima Ignatjevna. Bom počakal!«

MARIBOR

Komunalna vzgoja v osnovnih šolah

Te dni so vse osnovne šole v občini Tabor dobile okvirni učni načrt za nov predmet — spoznavanje domače občine. Poučevali ga bodo v osmih razredih po eno uro na teden. Učence bodo seznanili z občinskim statutom, z gospodarstvom občine — od zmogljivosti in proizvodnje podjetij, v katerih bo večina učencev po šolanju iskala zaposlitve, do vseh ostalih obrtnih in uslužnostnih dejavnosti. Okvirni načrt ima tudi precej konkretnih podatkov o stanju in vlogi kmetijstva in ostalih podatkov, ki bodo učiteljem v pomoč za prirejanje podrobnih učnih načrtov. I. P.

Odgovorne naloge kmetijskih strokovnjakov

Na občnem zboru društva kmetijskih inženirjev in tehnikov mariborskega okraja, ki je bil hkrati združitveni zbor obeh strokovnih društev mariborskega in murskosoboškega okraja, so poudarili predvsem odgovorne naloge, ki jih predvideni razvoj kmetijstva v združenem in kmetijsko močnem okraju postavlja pred kmetijske strokovnjake.

— Mesto kmetijskega strokovnjaka je v neposredni proizvodnji, je v svojem poročilu poudaril predsednik društva inž. Janko Živko. Družbeni načrt mariborskega okraja pričakuje od preusmeritve kmetijske proizvodnje, ki bo tudi za 20 odst. večja kot lani, več tržnih presežkov pri pridelkih, ki so doslej najobčutneje vplivali na zvišanje življenjskih stroškov. (jp)

NOVO NA STAREM — Investicije v šolstvu mariborskega okraja močno zaostajajo za predvidevanji petletnega perspektivnega načrta. O tem pričajo med drugim tudi klopi v tem razredu osnovne šole v Cirkulanah, saj so še iz stare Avstrije. Foto: Deniša

Velik vpliv valilnice na kokošjerejo

Izkušnje kmetijske zadruge v Križevcih – Vpliv rejskega središča na okolico

S številkami je težko prikazati, kako pomembno vlogo ima valilnica piščancev pri kmetijski zadrugi Križevci pri Ljutomeru pri reji kokoši v okoliških krajih. Ob pomanjkanju jajc prihaja namreč precej nakupovalcev, zato uspeha ni moči meriti samo s tistimi jajci, ki jih odkupi tamkajšnja zadruga. Ker valilnica dela že več let, je uspeh tudi težko ocenjevati samo po številu prodanih jajc. V mnogih podeželskih krajih namreč ugotavljajo, da že več let kokošjereja nazaduje, ker ji zasebniki ne posvečajo dovolj skrbi.

Valilnica piščancev v Križevcih ne koristi kokošjerejcem samo s tem, da jih oskrbuje s piščanci, za kar so včasih morali uporabljati koklje; mnogo večjo korist imajo od tega, da od nje dobijo mnogo boljše kokoši nesnice, ki zrastejo iz kupljenih piščancev, kakor bi bile potomke njihovih kokoši.

V valilnici valijo le jajca od izbranih pasemskih kokoši, ki jih redijo v določenih rejskih središčih. Takšno središče imajo npr. v Ključarovcih, kjer 14 kokošjerejcev sosedov goji eno samo pasmo kokoši in ustreznih petelinov, da ne pride do križanja, ko se perutnina prosto giblje v naravi. Z rejci kokoši v takšnem središču ima zadruga ustrezne pogodbe.

Jajca iz takšnih rejskih središč v okolici valilnice so cenejša, kot če bi jih morali pripeljati od daleč, ker odpadejo stroški dolgega prevoza. Le-ta pa neugodno vpliva na kakovost jajc, zato je odstotek izvaljenih piščancev iz lastnih jajc večji. Takšna rejska središča hkrati ugodno vplivajo na okoliške kokošjerejce.

Zasebni kokošjerejci imajo raje kokoši nesnice kot za pitanje. Med nesnicami pa je najbolj priljubljena čistokrvna štajerska kokoš, ki ni preveč zahtevna.

Koristnost te valilnice je izražena tudi v njenem finančnem uspehu, saj je lani imela 1 200 000 din čistega dohodka, ki ga je dobil ustanovitelj - zadruga. Lani je zvalila okoli 60 000 piščancev, letos pa bodo njeno zmogljivost povečali za približno polovico. Povpraševanje po piščancih je letos še večje. Samo Agromerkur v Murski Soboti želi okoli 50 000 enodnevnih piščancev, ki jih bo s posredovanjem zadrug razpečal zlasti med tiste kokošjerejce v Pomurju, ki so jim lani kokoši poginile zaradi kuge. Lovska družina v Ljutomeru pa je naročila, da ji zvali tudi precej fazanjih jajc za povečanje naraščaja fazanov na loviščih. J-k

Naš fotozapisek

ODJUGA — Motiv iz celjskega parka. Foto: Krivec

Zakaj tako?

Nepremišljena osamosvojitev

Šolski primer ekonomsko neutemeljene osamosvojitve gradbenega podjetja »Gradnja« v Puconcih pri M. Soboti, kjer so pred tremi leti ustanovili iz zapuščine obrata KZ omenjeno gospodarsko organizacijo, ne povzroča danes glavobola le petim osamljenim članom uprave, ampak tudi številnim delavcem, ki so se sezonsko vdinjali v izrazito obrtniški dejavnosti tega podjetja. Pri »Gradnjah« so sicer brez osnovne mehanizacije sprejemali zahtevna gradbena dela, toda rezultati poslovanja so bili slej ko prej negativni, kar je botrovalo raznim notranjim nesoglasjem, ki jim šibka vloga organov samoupravljanja in sindikata ni bila kos.

Vendar se v podjetju stvari niso zasukale na bolje tudi po odhodu računovodje, ki je dobil odpoved. Kako neki: podjetje nima osnovne mehanizacije, izrazito sezonsko delo pa je bilo vzrok za neustaljenost delovne sile — skratka pogoji poslovanja so pripeljali podjetje do domala edinstvene anomalije: z računa obratnih sredstev so zgradili upravno poslopje, vredno pet milijonov dinarjev, kupili razkošen pisalni stroj za približno 450 tisoč dinarjev in . . .

Tedaj so ugotovili, da ta »proizvodna« sredstva ne nudijo podjetju niti osnovnih pogojev za normalno poslovanje. Lani septembra so v podjetju ob zelo razredčenem zastopstvu članov kolektiva sprejeli sklep, da se bodo pripojili k močnemu partnerju — gradbenemu podjetju »Pomurje« v M. Soboti. Od takrat je preteklo že več kot pet mesecev, vendar vse do danes še ni prišlo do združitve. V Soboti se namreč niso zedinili s sklepom kolektiva »Gradenj«, da bi se priključeno podjetje prelevilo v ekonomsko enoto s samostojnim obračunom. Še več: pri »Pomurju« čakajo na letno bilanco, ki naj bi bila po dosedanjih ugotovitvah negativna. V tem primeru se gradbeno podjetje »Pomurje« tudi odpoveduje »posvojitvi«.

Pot podjetja »Gradnje« torej vodi k prisilni likvidaciji. Toda zakaj se nihče ne potrudi, da bi bilanco dokončno in pospešeno razčistili! Pet ljudi v upravi in približno 20 delavcev, pretežno kvalificiranih zidarjev, živi in dela v negotovosti, kaj jim bo prinesel sklep o združitvi. B. B.

Iz včerajšnje druge izdaje

TOLMIN — Na seji občinskega ljudskega odbora so sklenili, da bodo imeli od 23. t. m. do 10. marca povsod zbore volivcev, na katerih bodo obravnavali gospodarski razvoj v občini. Letos se bo najhitreje razvijala industrija. Pri razvijanju kmetijstva se bodo predvsem posvetili živinorejski farmi na Kobariškem blatu. Letos bodo v Bovcu odprli nov hotel, izdelujejo pa tudi program za ureditev zimskošportnega središča na Kaninu.

ČRNOMELJ — Na zboru volivcev so razpravljali tudi o združitvi obeh belokranjskih komun. Do te združitve bi moralo priti že pred leti. Pričakujejo, da bodo z njo prihranili že pri izdatkih za javno upravo blizu 30 milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo lahko porabili v šolstvu, saj jim primanjkuje kadra.

NOVO MESTO — Zavod za pravno pomoč je sestavil osemčlansko komisijo strokovnjakov, ki bo nudila pomoč gospodarskim organizacijam pri sestavi statutov. Pripravila bo okvirne, pravno utemeljene teze, ki jih bo dostavila podjetjem.

KRANJ — Tu so tudi formalno sprejeli program reorganizacije šolske mreže, ko ga je na zadnji seji potrdil ObLO. Po tem programu bodo na območju občine Kranj ukinili deset samostojnih osnovnih šol in jih pripojili k matičnim šolam. Tako bo sedaj v občini 17 osnovnih šol, v katerih je v 38 oddelkih nekaj več kot 7100 učencev.

Iz včerajšnje tretje izdaje

LJUBLJANA — V ponedeljek popoldne je folklorna skupina »Tine Rožanc« odpotovala na štirinajstdnevno gostovanje v Anglijo. Tam se bodo predstavili s slovenskimi in jugoslovanskimi narodnimi pesmimi ter plesi.

Občina Center je edina izmed ljubljanskih občin, ki še nima svojega zdravstvenega doma, čeprav se je zdravstvena dejavnost v njej od leta 1956 do lani povečala kar za 170 %. Ena izmed nalog novega zdravstvenega doma, če bodo dobili zanj sredstva, bo razvijanje osnovne zdravstvene dejavnosti, zlasti pa razširitev nege bolnikov na domu.

V občini Center nameravajo letos zgraditi 700 stanovanj, vtem ko jih bodo začeli zidati 800. Zaradi ureditve cest in drugih del pa bodo letos v tej občini porušili 163 stanovanj.

DOMŽALE — Z ureditvijo komunalnih naprav in novimi trgovskimi lokali so se v zadnjem času začele tudi turizmu v domžalski občini odpirati večje perspektive. Šibka točka pa je še vedno gostinstvo. Letos se bodo precej povečale turistične zmogljivosti z zgraditvijo novih prostorov v gostišču na Trojanah, kjer bodo dobili 40 ležišč in blizu 200 sedežev. Z zgraditvijo žičnice na Veliko planino pa se postavljajo nove naloge tudi pred domžalske turistične delavce, ki se bodo morali povezati s kamniškim turističnim društvom.

V nekaj vrstah

Ptuj — Občinski odbor SZDL je sklical posvetovanje vseh predsednikov, sekretarjev in blagajnikov krajevnih odborov SZDL. Namen posvetovanja je bil, seznaniti preko osnovnih organizacij čim širšo javnost z družbenim planom in občinskim statutom ter z načinom dela v organizaciji. Na posvetovanju so sklenili, da bodo nove člane pridobivali stalno in sistematično. H.

Videm pri Ptuju — Za ureditev precej zanemarjenega pokopališča so določili samoprispevek za vse družine, ki gravitirajo na to pokopališče. Nabralo se je precej sredstev in nekateri menijo, da bi bilo umestno s temi sredstvi postaviti tudi spomenik borcem NOV in žrtvam fašizma. H.

Rogaševci — Letos nameravajo preurediti tudi kulturno dvorano. Vanjo bodo namestili še televizor in kino projektor. Stroške bodo krili s prostovoljnimi prispevki vaščani sami. M.

Negova — Negovski pionirji so se udeležili JPI in ob tej akciji zbrali s pogozdovanjem in podobnim sredstva za mlečno kuhinjo. Uredili so tudi igrišče za odbojko in rokomet. M.

Melinci — Vaški dom bo kmalu pod streho. V njem bodo imeli kulturne prireditve. Namestili bodo tudi televizor. Sredstva je dal bivši ObLO Beltinci, nekaj pa so zbrali vaščani sami. M.

Celje — Ob slovenskem kulturnem prazniku je bila v Celju razširjena seja sosveta za knjižnice pri okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev. Knjižničarje, ki so bili pri svojem delu izredno požrtvovalni in delajo že dalj časa, so nagradili. K.

Mozirje — Občinska gasilska zveza je pred kratkim organizirala seminar, ki je udeležencem dal kvalifikacijo gasilskega podčastnika. Tečaj je uspešno opravilo 18 gasilcev. Gasilska društva imajo sedaj 56 podčastnikov, kar za delo gasilcev v občini zadostuje.

Kmetijska zadruga je lani odkupila več kot tisoč ton živine in tako znatno presegla plan. Od vse odkupljene živine je šlo 140 ton za izvoz. Polovico te živine so dali obrati kmetijske zadruge.

Novi občinski odbor SZDL je proučil sklepe, ki jih je sprejela občinska konferenca. Ugotovili so, da bo treba v prvi vrsti pospešiti podružbljanj proizvodnje in posvetiti večjo skrb turizmu. Bolje bo treba urediti davčno politiko. Z.

LESKOVEC PRI KRŠKEM

Stanovanja za učitelje

Na osnovni šoli Leskovec je zaposlenih 19 prosvetnih delavcev. Več kot polovica jih stanuje izven kraja zaposlitve, ker v Leskovcu ni stanovanj. Krajevna organizacija SZDL in krajevni odbor sta dala pobudo za gradnjo stanovanjskega bloka za prosvetne delavce. Obrnila sta se na prebivalce in ti so obljubili prispevati z delom, vožnjami in lesom, samo da bi omogočili prosvetnim delavcem stanovati v bližini šole. Po prijavah sodeč bi prebivalci prispevali za blizu 30 odstotkov vrednosti gradnje stanovanj. Upajo, da bodo za ostalo dobili posojilo iz občinskega stanovanjskega sklada in da bodo pričeli z gradnjo že letos. (r)

Brez strokovnega kadra ne gre

Z občinske konference SZDL v Dravogradu

Na občinski konferenci SZDL v Dravogradu je bilo izmed problemov posebej poudarjeno pomanjkanje strokovnega kadra oziroma pomanjkljiva skrb za vzgojo potrebnih kadrov. Tudi kot vzrok za večino najbolj kritičnih ugotovitev v delu nekaterih gospodarskih organizacij je razprava pokazala šibko kadrovsko zasedbo in poudarila, da brez temeljito spremenjene kadrovske politike ne bo mogoče uresničiti odgovornih nalog.

V ilustracijo sedanjega položaja le nekaj podatkov: v vsej občini imajo le enega ekonomista, enega jurista, eno učno moč — diplomanta za osnovno šolo druge stopnje; računovodsko službo vodijo uslužbenci s srednjo strokovno izobrazbo itd.

Še posebej pa škoduje vsem naporom za izboljšanje takega položaja odnos do kadrov, ki že delajo, in pripravljenost podjetij, da si zagotove potrebne strokovnjake. Na prizadevanje občinskih forumov, da bi poslala podjetja v višjo pravno šolo v Maribor čim več slušateljev, so vsa podjetja odgovorila, da ne potrebujejo pravnikov. Značilno pa je tudi, da je edina profesorica na dravograjski osnovni šoli uvrščena po višini prejemkov v zadnji dve tretjini učiteljev, hkrati pa poučuje na isti šoli nekdo, ki nima srednješolske izobrazbe.

Šibka kadrovska zasedba je tudi eden izmed vzrokov za težave v podjetju »Imont«, ki je planiralo velikopotezno proizvodnjo montažnih hiš, kaže pa, da zaradi nesposobnosti vodilnih uslužbencev ne more zadovoljivo realizirati domačih in tujih naročil.

Konferenca je poleg pomanjkljivosti pri štipendiranju opozorila tudi na dokaj nerazvito šolstvo v občini in na slabe učne uspehe, saj več kot polovica učencev osemletke ne konča v predvidenem roku. Res pa je tudi, da obiskuje razvito šolo le 51 % učencev, kar je najnižje povprečje v Sloveniji.

Ti problemi, ki so bili v ferenci, so hkrati nakazali ferenci so hkrati nakazali tudi najodgovornejša delovna področja novega odbora Socialistične zveze, ki bo moral razen tega kompleksno obdelati še druga pereča vprašanja, kot je bodočnost hribovskih kmetij, ki nimajo delovne sile, razvoj turizma, trgovine in drugih panog, ki neposredno zadevajo standard prebivalcev. (jp)

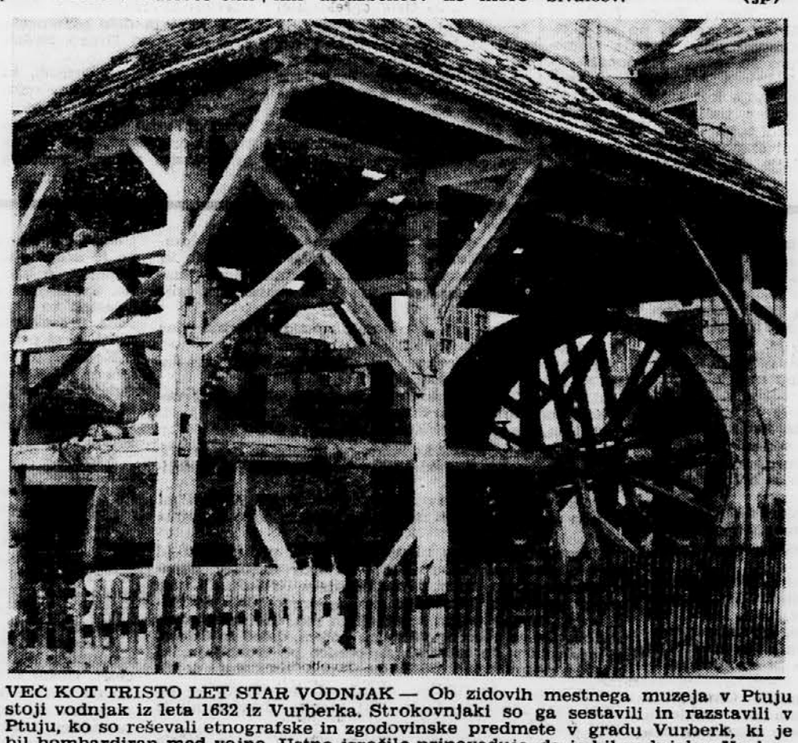

VEČ KOT TRISTO LET STAR VODNJAK — Ob zidovih mestnega muzeja v Ptuju stoji vodnjak iz leta 1632 iz Vurberka. Strokovnjaki so ga sestavili in razstavili v Ptuju, ko so reševali etnografske in zgodovinske predmete v gradu Vurberk, ki je bil bombardiran med vojno. Ustno izročilo pripoveduje, da je bil vodnjak v Vurberku globok 97 metrov. Kopala sta ga dva na smrt obsojena več let. Pri tem sta morala predreti 20 metrov debelo skalo. Po ustnem izročilu je eden izmed njiju 14 dni prej umrl, medtem ko je drugi delo opravil. V velikem kolesu je hodil tlačan, ki je poganjal kolo. V muzejskem parku imajo še en vodnjak iz 17. stoletja, ki je kovaško delo. Foto: Deniša

Šport

Doping okrnil »Napoli«

Drsalci NDR ne bodo prejeli italijanskih viz

Davos, 19. febr. (AP). — Mednarodna zveza za drsanje je sporočila, da bo svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju na ledu v Cortini d'Ampezzo tako kot je bilo predvideno, in sicer kljub temu, da so italijanske oblasti odklonile, da bi izdale vstopne vize članom reprezentance NDR. Ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da to pot ne more izdati viz na osnovi dokumentov, ki jih je dala vlada NDR, in da bo uporabilo sklep, ki omejuje bivanje državljanom NDR v državah pakta NATO. Zavezniški urad za potovanje v Berlinu je prav tako odklonil, da bi izdal začasna potna dovoljenja članom reprezentance NDR, in tako le-ti ne bodo mogli sodelovati na svetovnem prvenstvu.

Rim, 19. febr. (Tanjug). Sedem igralcev italijanskega nogometnega kluba »Napoli« je prijavljeno disciplinskemu sodišču italijanske nogometne zveze zaradi uživanja mamil (doping) pred tekmo z Milanom. Zdravniška komisija omenjene zveze je takoj po tekmi, ki je bila 27. januarja, pregledala vse igralce in v laboratoriju ugotovila, da je užilo mamila sedem igralcev. Igralci bodo kaznovani te dni, tako da bo Napoli igral v nedeljo proti Fiorentini z rezervnim moštvom. Razen tega Napoli ne bo mogel igrati z najboljšimi igralci na tekmi z Beogradom.

Omenjenih sedem igralcev je kaznovanih z enomesečno prepovedjo nastopanja na tekmah.

Juventus : Reka 2:1

Viareggio, 19. febr. — V nadaljevanju tekmovanja mladinskih nogometnih moštev je danes Juventus iz Torina premagal Reko z 2:1 (1:1). Gledalcev 1000, sodil Giola iz Pise. Strelci: Simčič za Reko in Catozze za Juventus.

Ostali rezultati: Daring (Bruselj) : Milan 3:1!, CDNA : Bologna 3:2. Izločeno je sofijsko moštvo, ker je v prvi tekmi zmagala Bologna 4:2. Dukla (Praga) : Modena 3:0. Od naših klubov se je uvrstil v finale le Partizan.

Nogometaši ‚Maribora' se vračajo s Hvara

Maribor, 19. febr. V petek se bodo vrnili s treninga na Hvaru nogometaši Maribora, ki bodo takoj naslednji dan, v soboto, 23. t. m. odigrali prijateljsko mednarodno tekmo s članom I. avstrijske lige GAK iz Gradca. Tekma bo na stadionu ob Tržaški cesti in ne v Ljudskem vrtu, ker ta stadion še nima slačilnic. Zaradi tega bodo igrali na tem stadionu tudi prvo prvenstveno tekmo z Borcem.

Stiegler, Killy in drugi na Vitrancu

Ljubljana, 19. febr. V razgovoru z referentom za propagando organizacijskega komiteja za FIS prireditev v Kranjski gori (2. in 3. marca) Vojom Šerbcem smo zvedeli, da so se doslej prijavile za to tekmovanje v alpskih disciplinah Avstrija, Italija, Švica, Francija in Anglija.

Ekipe bodo sestavljene takole: Francija — Jean Claude Killy, Georges Mauduit in Jules Melquiand, vodja Honore Bonnet; Italija — Italo Pedroncelli, Paride Milianti, Gerardo Mussner, Gildo Siorpaes in Helmut Gartner, vodja dr. Gianni Malinetto; Švica — Robert Grünenfelder, Stefan Kaelin, Werner Schmid in Albi Pitteloudt, vodja Allnen Beat; Anglija — Karim Aga Kan s treneriem Hansom Sengerjem. Avstrija je prijavila osemčlansko ekipo, vendar so poslali polmensko prijavo le za Penija Stieglerja, zmagovalca veleslaloma v Kranjski gori leta 1961.

Tuje reprezentance pričakujejo v Kranjski gori 28. februarja, ko bodo tudi zaključene prijave. Prvega marca bodo tekmovalci trenirali, 2. marca bo ob 11. start za veleslalom. V nedeljo 3. marca bo na sporedu slalom ob 10. uri, popoldne pa bo ob 15.30 v Kranjski gori objava rezultatov in razdelitev nagrad.

Tehnični delegat FIS na tem tekmovanju bo Francoz Honoré Bonnet, ki že dalj časa trenira francosko smučarsko reprezentanco.

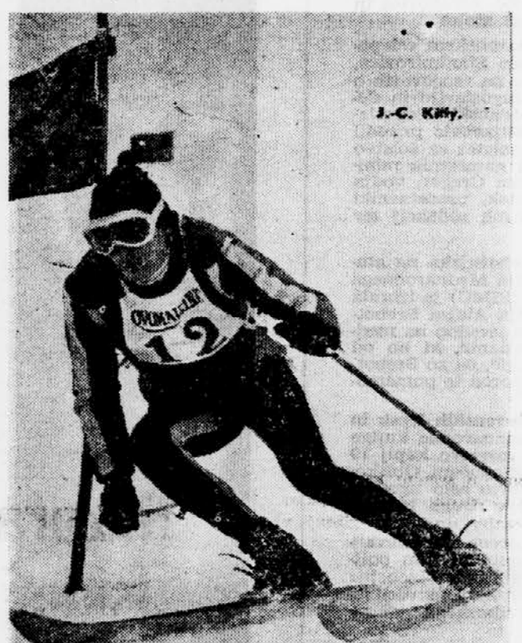

J.-C. Killy.

ČLAN FRANCOSKE REPREZENTANCE ZA KRANJSKO GORO — Jean Claude Killy je eden najboljših mladih francoskih tekmovalcev. Specialist je zlasti za veleslalom, ki bo ena od dveh disciplin FIS prireditve v Kranjski gori.

Brez škarij

VPRAŠUJEM . . .

Tovariš urednik,

komentar nekega francoskega športnega novinarja me je napeljal do pisanja teh vrstic. Francoski komentator je namreč po uspeli igri Olimpije z Bagnoletom med drugim dejal takole: »Kako močna in dobro pripravljena mora biti šele košarkarska reprezentanca Jugoslavije, če ima tako odlično moštvo že državni prvak Olimpija, ki pa ima v državni reprezentanci le enega svojega igralca.«

Tako o tem francoski komentator. Videli smo nastop izbrancev v Beogradu in Bologni in ugotovili, da je zvezni kapetan brškone na napačni poti. Toda če že meni, da posamezni igralci Olimpije ne pričejo v poštev za reprezentanco, mu svetujemo, da le-to »postavi« proti našemu državnemu prvaku in ugotovi pod koši, kdo je boljši. Želel bi, da bi strokovnjak za košarko ing. Kristančič napisal oziroma seznanil javnost, kako je prišlo do tega, da v naši izbrani ekipi ni članov državnega prvaka, in zakaj — če je že bil v Bologni — Logar od Olimpije ni igral niti minute tudi potem, ko smo videli, da je tekmo izgubljena. Kdo je sploh določil v državno reprezentanco Bojovića, ki je zmožen prekrškov kakršnega smo videli. Vprašujem, ali sta naša republiška košarkarska zveza in vodstvo Olimpije opozorila Košarkarsko zvezo Jugoslavije na napačno zasnovo zveznega kapetana po porazu posredovala, da bi povabili k pripravam državne reprezentance za svetovno prvenstvo tudi najboljše igralce ljubljanskega moštva?

S. Tepež

Jovanović in Pilić na Floridi

Tampa, 19. febr. V mestu Tampa na Floridi se bo jutri začel mednarodni teniški turnir, ki bosta na njem sodelovala tudi Jovanović in Pilić ter teniški igralci iz 11 držav. Za nosilce skupin so določeni Emerson, Mulligan, Hewitth (vsi Avstralija) ter Santana (Španija).

LIMA — Na prvenstvu Južne Amerike v košarki je Paragvaj premagal Bolivijo 64:28, Urugvaj Equador 68:66 in Argentina Čile 65:62.

ANTOFAGASTA — Na južnoameriškem prvenstvu v waterpolu v Antofagasti (Čile) je Argentina premagala Urugvaj 8:0, Brazilija pa Čile 14:0.

MONTEVIDEO — Urugvajsko nogometno moštvo Nacional je v Buenos Airesu na tamkajšnjem turnirju premagalo češkoslovaško ekipo Ruda Hvezda s 3:2 (2:0).

Koroški smučarji v Avstriji

Ravne, 19. febr. Na povabilo akademskega kluba Wien bo jutri odpotovala v Maria Zell ekipa alpskih smučarjev, v kateri so Vida Tevž in Milka Fanedl (Fužinar, Ravne), Oto Pustoslemšek (Mežica), Tone Vogrinc in Gerd Dogša (oba Branik, Maribor). Vodja skupine je Dominik Kos. W.

Plavalni rekordi na tekočem traku

Perth, 19. febr. Japonska plavalka Oiko Takaši je danes dosegla nov svetovni rekord na 220 y metuljček s časom 2:32,2 min., kar je za 1,4 sek. bolje od Američanke Collins. Na istem tekmovanju je znana japonska plavalka Satako Tanaka, ki je sinoči dosegla nov svetovni rekord na 110 y hrbtno, danes na pol proge prenehala plavati zaradi izčrpanosti.

Skoki v Šmartnem

TVD Partizan v Šmartnem ob Paki je priredilo na 15-metrski skakalnici društveno prvenstvo v skokih za pionirje. Prvo mesto sta si delila Zamernik in Kolšek, za njima pa so se zvrstili Ocepek, Skornšek in Kolenc.

Republiško prvenstvo v sankanju

Sankaška zveza Slovenije prireja v dneh od 22. do 24. t. m. v Idriji VI. republiško prvenstvo v sankanju, in sicer v izvedbi domačega TVD Partizana.

Smučarski teki v Šentilju

Partizan iz Šentilja je priredil smučarske tekme, na katerih je pri članih zmagal v slalomu, smuku in skokih Bankovac, pri mladincih v slalomu in smuku Sohodolčan, v skokih pa Ivanšič. V tekih je bil najboljši pri članih Dajčman, pri mladincih pa Štraus.

Boksarji pod eno streho

Beograd, 19. febr. — Po velikih razpravah so naposled ustanovili svetovno federacijo za profesionalni boks. Njeni ustanovitelji so poleg ameriške organizacije, ki se je imenovala »Svetovno boksarsko združenje« (WBA) še regionalne federacije kot Vzhodna boksarska zveza, Britanska zveza za nadzorstvo boksa, Evropska boksarska zveza in Latinsko-ameriška unija. Toda k novi enotni organizaciji ni pristopilo newyorško boksarsko združenje, eno izmed najmočnejših za profesionalni boks. Za predsednika svetovnega boksarskega sveta so izvolili Mehičana Luisa Spoto. Le-ta je izjavil, da bo prva akcija svetovne zveze ukinitev obveznosti, ki je v tem, da ima svetovni prvak, ki izgubi v borbi z izzivalcem naslov, pravico na povratno srečanje. Ta sklep so pozdravile najvplivnejše osebnosti ameriškega boksa.

Doslej se je večkrat primerilo, da je Evropa priznala za svetovnega prvaka v neki kategoriji enega boksarja, ameriške zveze pa drugega. Nova organizacija bo morala rešiti tudi vprašanje kategorij, ki naj bi bile enake za profesionalni in amaterski boks.

MÜNCHEN — Polfinalni srečanji za pokal sejemskih mest med Dinamom iz Zagreba in Bayernom iz Münchna bosta 13. marca v Münchnu in 3. aprila v Zagrebu.

Brez telovadnic bo težko

Minule dni so delala v Mariboru obračun dela za leto 1962 tri telesnovzgojna društva »Partizan«, in sicer po vrstnem redu: Maribor I, Železničar in Tezno. — Menda ni zgolj naključje, da je bil pri vseh treh v središču razprav isti problem, to je pomanjkanje prostorov za zimske vadbe. Dejstvo je namreč, da so šolske telovadnice iz leta v leto vse bolj zasedene in da lahko le deloma služijo najmlajšim telovadcem v telesnovzgojnih društvih ali pa sploh ne, kot je to primer pri Tezenčanih. Zato ugotovitev, da bodo ta društva, če ne bodo kmalu rešila te najbolj pereče problematike, ostala brez pionirjev. Brez njih pa si njihovega dela sploh ne moremo zamisliti. Sicer pa pojdimo kar po vrsti.

»PARTIZAN« MARIBOR I

Društvo šteje nekaj nad 600 aktivnih članov, ki so lani zabeležili skupaj 895 telovadnih dni. Številka je na prvi pogled ugodna, toda statistika razkrije, da od leta 1956 ni bistveno narasla. Krivdo je treba iskati predvsem v pomanjkanju prostorov, posebno za vadbo mlajših oddelkov, zato je nujno, da dobi društvo primerne prostore za zimsko vadbo. Rešitev vidijo v že dolgo planirani graditvi športne dvorane na svojem telovadišču ob Mladinski ulici. Ker ima društvo obljubljeno podporo v znesku 100 milijonov dinarjev, bodo po vsej verjetnosti zasadili prve lopate že letos.

Drugi problem, ki je silno razgibal članstvo na občnem zboru, je predlog nogometašev »Maribora«, da bi trenirali na njihovem igrišču. Članstvo je izrazilo mnenje, da bi v tem primeru vzeli mladini še tisti edini prostor za vadbo v toplih dneh, prizadeli pa bi tudi šolsko telesno vzgojo.

Poglejmo še uspehe: članice so lani osvojile državno prvenstvo v I. razredu v partizanskem mnogoboju, prva pa je bila tudi med posameznicami Adela Križman.

»PARTIZAN« ŽELEZNIČAR

Kot rdeča nit se je vlekla skozi dobri dve uri trajajoči občni zbor ena sama želja: združiti vse sile za uresničitev davnega sna, to pa je: lastna telovadnica. Tudi pri tem društvu so namreč zelo na tesnem z možnostjo vadbe, v jeseni pa je moral posredovati celo predsednik občinskega ljudskega odbora Maribor-Tabor, da jim je neka šola odstopila telovadnico. Članstvo je izrazilo pripravljenost, da bo s prostovoljnim delom pomagalo pri gradnji telovadnice, kar bi gotovo precej znižalo gradbene stroške.

Pomanjkanje telovadnic je tudi v tem društvu povzročilo padec najmlajšega članstva, zato pa je zelo razveseljiv napredek pri mladincih, katerih število je vedno večje. Poleg te naloge je glavni cilj društva odrediti vseh 12 ekip za zvezno prvenstvo v partizanskem mnogoboju.

Uspehi: Teršek je osvojil že tretjič republiško prvenstvo, članska vrsta je zmagala v zimski ligi orodnih telovadcev in na turnirju okrajnih reprezentanc. Aktivnih članov šteje društvo 332, od katerih jih je povprečno mesečno telovadilo 280.

»PARTIZAN« TEZNO

V tem društvu je stanje vsekakor najbolj kritično. Po 16 letih so namreč do skrajnih meja skrčili možnost uporabe telovadnice TAM, šolska telovadnica na Teznem pa je zasedena vsak dan do poznega večera. Kljub temu je društvo z aktiviranjem mladih vodnikov povečalo število telovadečega članstva na skoraj 200, med katerim so najštevilneje zastopane mladinke. Edina rešitev za nadaljnje delo je tudi pri tem društvu telovadnica. — Morda bi bila trenutno najprimernejša gradnja poleg novega upravnega poslopja na stadionu Kovinarja, kjer so že zgrajene sanitarije in klubski prostori. -sid

Usodna zgodovinska dilema

Očitno je, da se v današnjem socialističnem svetu kristalizira povsem določena dilema glede nadaljnjega razvoja socializma kot svetovnega sistema. Pri razreševanju nasprotij med dvema sistemoma se je namreč mogoče orientirati bodisi na notranje faktorje socializma in družbenega progresa v posameznih deželah in na učinek mednarodne vloge socialističnih sil v sistemu koeksistence, kar je edina resnična revolucionarna in demokratična koncepcija borbe za socializem, bodisi na neizogibnost vojne, kar vsebuje vrsto nevarnosti, da bi prišlo v razvoju socializma do globokih deformacij in kolebanj.

Neumestno bi seveda bilo razpravljati o subjektivnih namerah in težnjah avtorjev kitajske zunanje politike, kajti dileme ni mogoče omejiti na vprašanje, ali si kdo »želi« vojno ali ne. Odločilno je vprašanje, kakšen je končni efekt določene politike v praksi. Če gledamo na stvari v tej luči, se vsiljuje popolnoma določen zaključek o značaju kitajskih koncepcij o vojni in miru. Notranja logika kitajskega stališča namreč neizogibno pripelje k orientaciji na drugo pot »razreševanja« nasprotij na svetu, namreč k razreševanju z vojno, pa če kitajski teoretiki to želijo ali ne.

Danes stojita drug proti drugemu dva velika oborožena tabora z velikanskim potencialom materialnega rušenja in uničevanja žive človeške sile. Kurz na neizogibnost vojne med tema dvema taboroma pomeni kurz na nadaljnjo krepitev tega potenciala do take stopnje, ko bo že sam obstoj teh antagonistično usmerjenih potencialov postal samostojen provokator vojne. V takih pogojih ve tudi že najbolj naiven človek, da je orientacija na neizogibnost vojne dejansko orientacija na vojno, vključujoč sem tudi ofenzivno vojno. Nedvomno oborožuje taka orientacija najbolj reakcionarne pristaše vojne tudi na drugi strani in slabi tam sile miru in koeksistence. Z drugimi besedami, že sama orientacija na neizogibnost vojne postaja v današnjih pogojih objektivno ena od oblik krepitve sil imperializma in sil vojne in celo oblika spodbujanja k vojni. Takšna orientacija si seveda nujno podredi celotno notranjo in zunanjo politiko dežele, ki se je tako usmerila.

Iz tega izhaja tudi karakteristična kitajska kritika sedanjih akcij za mir in akcij za razorožitev. Biti resnično za mir — je po mnenju teh avtorjev — biti pacifist, gojiti iluzije, če že ne »podpirati imperializem«. Res verjeti v možnost razorožitve in ne razumeti predlogov za razorožitev samo kot agitacijski manever — pomeni sejati iluzije. Kitajski teoretiki se ne zavedajo, da razglašajo s tem za iluzijo — vso borbo za socializem, kajti borba za mir je neločljiv del borbe za socializem.

Seveda mi nismo za abstrakten mir in proti abstraktni vojni, temveč za povsem konkreten mir in proti povsem konkretni vojni. Leta 1941 mi, jugoslovanski komunisti, nismo bili za mir, temveč za vojno, vtem ko je jugoslovanska buržoazija bila takrat za mir. Toda danes je problem docela drugačen. Ponavljam: usodna dilema svetovnega socializma je danes, prvič, v vprašanju, ali se poglavitno mednarodno-politično nasprotje današnjega sveta, nasprotje med svetom socializma in svetom kapitalizma, neizogibno mora reševati z novo svetovno vojno, ali pa se bo reševalo s procesom notranjih družbenih gibanj v posameznih deželah, in drugič, v vprašanju, ali je danes moč socializma dovolj velika, da lahko z mirom in stabilnim sistemom koeksistence vsili drugo pot za rešitev tega nasprotja, to je pot notranjega družbenega progresa, ki — politično-zgodovinsko gledano — edina ustreza duhu in neposrednim interesom socializma in današnje človeške civilizacije.

V tem je bistvo borbe za mir in zato jo je mogoče obravnavati samo kot sektor borbe za socializem, ki je enako realen, kakor so vsi drugi sektorji te borbe. Razen tega je socializem načelno vedno bil za mir in samo za mir. Socializem sam je sinonim za trajen mir, ker ima v sebi moč za jutrišnjo odstranitev vseh virov vojne. Socializem sprejema le tiste obrambne, revolucionarne in narodnoosvobodilne vojne, ki jih vsiljujejo sile reakcije in imperializma oziroma neogibno potrebna borba z njimi. In to pomeni, da socializem ni za mir šele jutri, ampak že danes, danes toliko, kolikor je objektivno mogoče, to je, kolikor to povečane sile socializma že danes omogočajo. Nesmiselno ali popolnoma antisocialistično bi bilo trditi, da se z rastjo sil socializma povečuje neizogibnost vojne, ker bi to pomenilo trditi, da je socializem samo vir vojne.

Socializem — kolikor gre za dejanske socialistične družbene odnose, ne pa za elemente starega v novem — ne samo ne more biti vir vojne, temveč njegova krepitev na svetu mora biti faktor zmanjševanja vojne nevarnosti, faktor za odpravo neizogibnosti vojne. Trditi nasprotno bi pomenilo dopustiti, da vodijo politiko socialistične dežele antisocialistična, hegemonistična pojmovanja.

Odlomek iz dela Edvarda Kardelja »Socializem in vojna« (str. 143—4, CZ, 1960), ki je dobilo ogromen odmev v svetu in ki je bilo prevedeno v veliko tujih jezikov v številnih deželah, smo izbrali kot moto za našo prvo stran, posvečeno idejnopolitičnim premikom v delavskih in osvobodilnih gibanjih po svetu zato, ker je to delo v celoti čedalje bolj aktualno prav z ozirom na nove razmere v mednarodnem delavskem gibanju.

Demokratične alternative

Skupno tržišče in delavski razred

Naravno je, da delavski razred evropskih dežel zavzema svoja stališča do evropske integracije v celoti in do njenih posameznih organizmov posebej. Gre za idejno oceno objektivnih dejstev in stvarnega položaja na eni strani, na drugi strani pa za politično akcijo v smislu obrambe interesov delavskega razreda ter za uveljavljanje njegove politike in seveda povsem konkretnih zahtev.

Znano je, da različni odredi delavskega razreda, njegove politične organizacije in strokovna združenja zavzemajo do evropske integracije zelo različna stališča. Socialna demokracija skoraj brez zadržka podpira politiko integracije v Evropi. Med različnimi socialističnimi strankami srečujemo dokaj različna stališča, med katerimi se kažejo tudi taka, ki težijo k enotnosti delavskega gibanja. Dolgo časa je trajala med komunističnimi partijami evropskih dežel polemika, ki morda tudi še ni zaključena. Začetek je bil dokaj ostro zarisan v naslednji dilemi: ali se vključiti v proces evropske integracije in znotraj nje uveljavljati svojo politiko razrednih interesov ali jo pa v celoti odklanjati ter jo od zunaj frontalno napadati.

Groba podoba te dileme se je kasneje izoblikovala v polemiki zlasti med najpomembnejšima in tudi najmasovnejšima partijama v zahodni Evropi, in to med KP Italije in KP Francije. Značilno je, da so italijanski komunisti skoraj od vsega začetka zastopali elastična in dinamična stališča, medtem ko so francoski komunisti dolgo časa vztrajali na svojih trdih in okornih stališčih. Ta polemika pravzaprav še zmeraj traja. Izhodiščna vprašanja so: kako ovrednotiti fenomen evropske integracije teoretično, politično in gospodarsko in pa kakšne posledice bo vse skupaj imelo za temeljne razredne interese delavskega razreda posameznih evropskih držav. S tem so seveda povezani tudi mednarodni odnosi v vsej svoji razsežnosti.

O tej problematiki so lansko leto jeseni razpravljali na znanstvenem marksističnem posvetovanju v Moskvi zastopniki dvajsetih dežel Evrope, Amerike in Azije. Morda je pomembnost tega posvetovanja prav v spoznanju, da je evropska integracija objektivna stvarnost, da gre za državno monopolistično povezovanje, da mora delavski razred (in zlasti komunisti) zavzeti realna stališča brez podcenjevanja in brez precenjevanja integracije ter njenega pomena za zahodnoevropsko gospodarstvo, in to ob vseh nasprotjih, nesporazumih in trenjih, ki so med posameznimi državami zahodne Evrope.

Na podlagi večletnih izkušenj politično razredne akcije v posameznih zahodnoevropskih deželah so se tudi komunisti začeli sporazumevati o izhodiščih skupne politike, ki naj bi vsebovala demokratične alternative.

V »Komunistu«, teoretičnem in političnem časopisu KP Sovjetske zveze, je bil objavljen članek T. Timofejeva z naslovom »Skupno tržišče in delavski razred«. Zdi se, da je razčlenitev gospodarskega položaja v zahodni Evropi v omenjenem članku v marsičem zelo nepopolna in enostranska. Zanimivejša je problematika, ki vsebuje razlago demokratičnih alternativ.

Med drugim so značilne sledeče ugotovitve. Monopolistična integracija ni sposobna rešiti najvažnejših ekonomskih problemov sodobnega kapitalizma in tudi ne utrditi njegovih pozicij preko Skupnega tržišča v ekonomskem tekmovanju s socializmom. O tem priča zaostritev medimperialističnih nasprotij znotraj držav članic Skupnega tržišča in tudi krepitev boja delavskega razreda in vseh naprednih sil proti »Evropi trustov«. Vodilni monopolistični krogi zahodne Evrope in ZDA izjavljajo, da njihova politika integracije lahko prispeva k vzpostavitvi neke vrste »razrednega miru« in da more ublažiti protislovja med delom in kapitalom. Toda ta politika ni privedla in ne more privesti do slabitve razrednih antagonizmov, do »družbene harmonije« v zahodni Evropi. Še več. Če imamo pred očmi, da je zveza monopolistične buržoazije dežel Skupnega tržišča usmerjena na krepitev kapitalistične eksploatacije in da pomeni novo ofenzivo proti življenjskim interesom delovnih ljudi, proti delavskemu gibanju, je nujno, da se bodo protislovja med delom in kapitalom še povečala.

Razen tega povzemimo nekoliko obširneje razlago o demokratičnih alternativah. Nasproti mednarodnemu združevanju monopolov je nujno sporazumno nastopanje različnih odredov delavskega razreda, krepitev boja delovnih ljudi, da se zadosti njihovim ekonomskim, socialnim in političnim zahtevam. Toda delavski razred se ne sme omejiti zgolj na razkrivanje reakcionarnega bistva v imperialistični politiki integracije, ampak mora v svojem boju kot protiutež uveljavljati svojo lastno alternativo.

Mnogi predstavniki delavskega gibanja opozarjajo na potrebo nadaljnje razčlenitve in opredelitve te alternative. V tem pogledu je odigrala pozitivno vlogo med drugim tudi mednarodna sindikalna konsultativna konferenca o ekonomskih in socialnih posledicah nastanka Evropske ekonomske skupnosti, ki je bila od 14. do 16. decembra 1962. leta v Leipzigu. Tam je bilo ugotovljeno, da mednarodno sindikalno gibanje ne more zavzeti stališča »enostavnega negiranja« ekonomskega združevanja monopolov. Antidemokratičnim rešitvam perečih problemov kapitalističnega gospodarstva je potrebno postaviti nasproti napredna stališča, ki mobilizirajo množice.

V sodobnih pogojih sodi proletariat kapitalističnih dežel in njegove razredne organizacije, da je nujno treba poudariti demokratične alternative Skupnemu tržišču. V deželah, ki se nahajajo v Skupnem tržišču, tvorijo pomemben sestavni del programa ekonomskih in socialnih zahtev, ki jih uveljavlja delavsko gibanje glede demokratične alternative, tudi zahteve za omejitev oblasti monopolov parole o nacionalizaciji najvažnejših industrijskih vej in zlasti zahteve po resničnem predstavništvu sindikalnih in levičarskih sil v izvršnih, konsultativnih in parlamentarnih organih Evropske ekonomske skupnosti.

Na mednarodnem torišču pomeni najvažnejši element konstruktivne demokratične alternative glede na Skupno tržišče zahteva za organizacijo enakopravne, vzajemno koristne trgovine med vsemi deželami sveta, brez kakršne koli diskriminacije.

Izreden pomen ima, ta alternativa za tiste dežele, kjer se vodi oster boj glede pristopa k Skupnemu tržišču, kot je to v Veliki Britaniji, Švici, Avstriji in skandinavskih deželah. Na konferenci zastopnikov partij skandinavskih dežel (Danska, Norveška, Finska, Švedska), ki je bila decembra 1962. leta v Stockholmu, je rečeno, da komunistične partije politiki pristopa k ekonomskim blokom, kot je Skupno tržišče, postavljajo nasproti demokratično alternativo, ki predvideva ekonomsko sodelovanje vseh dežel. Takšno stališče zavzemajo tudi britanski komunisti.

Delavske organizacije v vseh krajih sveta so podprle mednarodno konferenco o vprašanjih razvoja mednarodne trgovine, ki se skliče na podlagi sklepa Združenih narodov.

Predstavniki sindikatov na vseh kontinentih odobravajo predlog za sklicanje svetovne sindikalne konference za razvoj ekonomskih in trgovinskih odnosov med vsemi deželami. Normalizacija in razvoj enakopravne, vzajemno koristne trgovine, bi prispevala k povečanju naročil in večji zaposlenosti v svetovni industriji. To bi prispevalo boju širokih množic za dvig življenjskega standarda delovnih ljudi v deželah Azije, Afrike in Latinske Amerike. Potrebe narodnega gospodarstva teh dežel narekujejo vse večje ekonomsko zbliževanje v pogojih miroljubnega tekmovanja med dvema sistemoma za ohranitev nacionalne suverenosti velikih in malih držav.

V svojem članku T. Timofejev močno poudarja, da se delovni ljudje na evropskem kontinentu kakor vsepovsod drugod, odločno borijo za triumf principov miroljubne koeksistence držav z različnimi družbenimi sistemi, za mir in varnost ljudstva. Delavski razred nastopa proti »evropeizmu« de Gaulla in Adenauerja, proti zakulisju, ki skriva »Evropo trustov« privezano za NATO, za Pentagon.

Videli smo torej, kakšna naj bi bila zasnova demokratičnih alternativ glede evropske integracije. Zdi se, da so njena izhodišča pomembna, ker v nekem smislu sproščajo: razširja se manevrski prostor in bogati akcijo delavskega razreda v zahodni Evropi, kar lahko prispeva k večji enotnosti delavskega gibanja. Dejstvo je namreč, da je bila evropska buržoazija zlasti po drugi svetovni vojni dostikrat in v marsičem bolj enotna kot pa evropsko delavsko gibanje. To krizo bo slej ko prej treba prebroditi.

Verjetno je, da ima članek T. Timofejeva tudi nekoliko programski značaj in je zato informativno dragocen ne glede na to, ali se je mogoče s posameznimi postavkami in stališči strinjati ali ne. Sam položaj pa v resnici narekuje, da bi se o problemih evropske integracije še veliko pogovarjali in razpravljali. Še zmeraj namreč ostaja odprto vprašanje enotnosti stališč in ocen, tako v delavskih partijah kot v ostalih delavskih organizacijah. Kajti, prav gotovo je v interesu delavskega razreda evropskih dežel, da se premaga obstoječa idejnopolitična kriza.

B. Cepuder

Razprave med indijskimi komunisti

Komunistična partija Indije je s svojimi 24 poslanci v parlamentu najmočnejša opozicijska stranka v Indiji. V okviru indijsko-kitajskega obmejnega konflikta in politično-ideološkega spora med ZSSR in LR Kitajsko pa je njena politična teža znatno prerasla okvire 24 poslancev in parlamentarnega boja.

Konflikt na Himalaji je poglobil nesoglasja v indijski partiji, ki se vlečejo od njene ustanovitve naprej, in ki so spet vzbudila pozornost po XXII. kongresu, ko je takratni sekretar Goš 15. maja 1962. izjavil: »Prizadel nas je sklep, da bodo odstranili Stalinove posmrtne ostanke iz mavzoleja . . .«

20. avgusta je Nacionalni svet (plenum) podprl sklepe XXII. kongresa KP ZSSR, čeravno je neki komunistični poslanec ponudil, naj bi Stalinove posmrtne ostanke prepeljali v Indijo, »kjer bi se našlo gostoljubje zanj . . .«

Komunistična partija Indije se je ob indijsko-kitajskem konfliktu postavila na stran indijske vlade in v okviru patriotičnih prizadevanj brez pridržkov podprla premiera Nehruja«. Seveda je bilo tudi to uradno stališče niansirano; v Bengaliji je n. pr. veliko komunističnih voditeljev, ki menijo, da nobena komunistična partija v nesocialističnih državah ne bi smela zavzeti stališča, ki bi obsojalo socialistično državo.

Uradno stališče komunistične partije Indije glede podpore vladi se ni spremenilo po aretacijah številnih vodilnih komunistov iz mnogih zveznih držav. Svet KP Indije za državo Pundjab je n. pr. 29. novembra sprejel resolucijo, ki pravi o enostranskem kitajskem sklepu o umiku čet takole:« . . . . . Glede na kršitev poprejšnjih obveznosti je dovolj razlogov za to, da je Indija nezaupljiva do teh predlogov in da je še naprej kar najbolj budna. Še naprej moramo izgrajevati našo obrambo in utrjevati nacionalno enotnost . . .«

Na sedemdnevnem zasedanju Nacionalnega sveta KP Indije, ki se je končalo 13. februarja, je znova prišlo do izraza niansirano nesoglasje glede odnosa do indijsko-kitajskega konflikta. Generalni sekretar Nambudiripad, ki je po smrti Goša delil vodstvo v partiji s predsednikom partije Dangejem, je začasno odstopil, Nacionalni svet partije pa je sprejel resolucijo, ki je v ocenah kitajske politike do Indije veliko blažja kot prejšnje. »V zvezi s Kubo in indijsko-kitajskim konfliktom je KP Kitajske odstopila od splošnega razumevanja v mednarodnem gibanju . . .,« pravi resolucija.

Najemna delovna sila v Evropi šestih

V deželah Skupnega tržišča je zelo številen in močan proletariat. Po podatkih statističnih organov Evropske ekonomske skupnosti je število najemne delovne sile v Italiji preko 13 milijonov, v Franciji preko 12 milijonov, v Zahodni Nemčiji okoli 19 milijonov, na Nizozemskem preko 3 milijone, v Belgiji okoli 2,5 milijona in v Luksemburgu okoli 100 tisoč.

Nezaposlenost v Veliki Britaniji

Po nepopolnih podatkih britanskega ministrstva za delo, objavljenih v Londonu, je doseglo število nezaposlenih v sredini januarja 1963 814.132 oseb.

Razen tega je pa v severni Irski bilo v sredini januarja 46.000 nezaposlenih, kar je za 9.000 več kot 10. decembra 1962.

Ti podatki povedo, da je bilo v sredini januarja v Britaniji, ne računajoč severno Irsko, 3,6 odstotka vsega za delo sposobnega prebivalstva nezaposleno.

Že dlje časa smo v krogu uredništva in sodelavcev razmišljali o ideji, naj bi v Delu vsako drugo sredo na posebni zaokroženi strani obravnavali problematiko mednarodnega delavskega gibanja in narodnoosvobodilnih gibanj. Ugotavljali smo namreč, da ni ravnotežja tako glede prostora kot glede vsebine v naslednjem: prevagalo je razčlenjevanje in obravnavanje zunanje politike posameznih držav, raznih mednarodnih dogodkov in diplomatskega življenja; medtem ko je bilo zlasti mednarodno delavsko gibanje, delno pa velja isto za narodnoosvobodilna gibanja, spremljano precej pomanjkljivo in neurejeno.

Odločili smo se torej izpolniti to vrzel v našem dnevniku. Sodimo, da bi izhodiščna usmeritev morala temeljiti predvsem na informativnem in dokumentacijskem gradivu, ki bi ga dosledno objektivno posredovali. Spremljali bomo zlasti dejavnost komunističnih partij, socialističnih in socialno-demokratskih strank in sindikalnega gibanja. Pisali bomo, kolikor se da pregledno o narodnoosvobodilnih gibanjih, o delavskem gibanju in ostalih progresivnih gibanjih. Trudili se bomo, da bi razen tega vrednotili različne idejnopolitične tokove v posamezni deželi in osvetljevali notranja protislovja ter razgrinjali različne prvine in sestavine, ki sevzlivajo v socializem kot svetovni proces.

Na ta način bi torej prispevali k bolj rednemu in bolj urejenemu oblikovanju tega gradiva, hkrati bi pa našim bralcem omogočili boljšo obveščenost in širši razgled.

V prepričanju, da smo s tem ustregli širokemu krogu naših bralcev, se predstavljamo za začetek s pričujočo stranjo.

Nacionalna konferenca KP Francije

V Gennevilliersu je bila 2. in 3. februarja nacionalna konferenca KP Francije. Razpravljali so o vrsti vprašanj, ki zadevajo strategijo in taktiko partije v notranjepolitičnih vprašanjih, ter seveda tudi o problemih, ki se od XXII. kongresa KP ZSSR postavljajo pred mednarodno delavsko gibanje. Član vodstva KP Francije Georges Marchais je na konferenci poročal o notranjepartijskih problemih.

O ozkosti nekaterih partijskih kadrov:

»Potem ko smo opravili z oportunisti, se je partija angažirala v boju proti ozkosti in sektaštvu, ki sta postala glavna nevarnost in ovirata realizacijo naše politike enotnosti (z vsemi republikanskimi silami, ki nasprotujejo de Gaullu — op. ur.). Politbiro in CK sta si prizadevala vnesti spremembe v način, kako smo se lotevali in kako smo aplicirali našo politiko enotne fronte. Vse to je prispevalo, da je napredovala zveza med komunisti, socialisti in drugimi republikanci . . .«

O leninistični koncepciji partije:

». . . Komunistična partija je partija ljudstva, partija delavskega razreda, ki je najbolj revolucionaren razred . . . Člani partije morajo zatorej izhajati predvsem iz delavskih vrst in le-ti morajo izvajati v partiji odločujoč politični vpliv . . .«

»Kakor poudarja deklaracija 81 komunističnih in delavskih partij od novembra 1961, sta praksa boja delavskega razreda in vsa pot socialističnega razvoja eklatantno potrdila veliko zmagovito silo in vitalnost marksizma-leninizma . . .«

»V ZSSR se gradi komunistična družba pod vodstvom KP ZSSR, ki je splošno priznana avantgarda svetovnega komunističnega gibanja kot njegov najbolj izkušen in najbolj prekaljen del . . .«

»Zato v celoti podpiramo deklaracijo 81 komunističnih in delavskih partij, ki pravi: Prišel je čas, ko lahko preprečimo poskuse imperialističnih agresorjev, ki bi radi zanetili svetovno vojno . . .«

». . . Marksizem - leninizem, ki se nenehno bogati, se je pokazal kot velika sila, ki izpreminja naš čas . . . Nedvomno ga sovražniki prav zato tako silovito napadajo. Naša partija se je borila in se bo še naprej borila, kadar bo potrebno, proti oportunistom in revizionistom. Z enako silovitostjo se bori proti ozkosti, proti dogmatizmu, ki je sedaj glavna nevarnost za delavsko gibanje.«

O napakah, ki jih je treba popraviti:

»Odkrito priznajmo, da mnoga vodstva federacij in sekcij ne posvečajo zadostne pozornosti življenju in aktivnosti množic v celicah. Sedaj je to bistveno . . .«

»Vse preveč številne so take celice, ki so se zaprle same vase in nimajo zveze s prebivalstvom mestne četrti ali vasi . . .«

»Je še nekaj bolj resnega: so celice, ki se skoraj nikoli ne sestajajo in zato ne diskutirajo o politiki partije, o problemih, ki zadevajo prebivalce mestne četrti ali vasi . . .«

»So pa še težji slučaji: Včasih celice enostavno izginejo, ker jim nihče ni posvečal pozornosti; to opazijo šele dolgo potem, ko se je to zgodilo.«

Partija v podjetjih:

»Naš XVI. kongres je zahteval od vseh partijskih organizacij, da si prizadevajo povečati število celic po tovarnah in da izboljšajo delo v teh celicah . . .«

». . . Nismo še čisto zlomili odpora proti temu, da bi okrepili delo partije v tovarnah . . .«

»Nekateri tovariši še vedno mislijo, da je prisotnost partije v tovarni nepotrebna, ker je tam že tako in tako sindikat. Nekateri trdijo, da omejujejo akcijski radij celice na ‚generalno politiko'. Drugi pa pravijo: treba se je držati gospodarskih problemov . . .«

Partija in kmetje:

»Lani smo ustanovili 317 novih celic na kmetih. Toda izgubili smo 179 celic na kmetih.

». . . To, da tovariši mislijo, da bomo obdržali vpliv kljub zmanjšanju števila celic, odkriva, da podcenjujejo važnost kmečkih celic za realizacijo zavezništva med delavskim razredom in med delovnimi kmeti . . .«

». . . Prvič to ni res, drugič pa je vprašanje slabo zastavljeno. Partija se ne more zadovoljiti z večjim ali manjšim vplivom; partija mora biti organizirana . . .«

». . . Partija odkriva kmetom nevarnost de Gaullove politike za mir in za varnost naše države. Razkriva posledice oboroževalne tekme in obvešča o sovjetskih predlogih za razorožitev . . .«

». . . Našo zamudo si lahko razlagamo tudi s tem, da nekateri ne razumejo naše politike do kmetov. To je prišlo do izraza v diskusijah okrog novega kmečkega zakona. Tovariši n. pr. ne razumejo naše akcije, s katero smo podprli malega kmeta. Ti tovariši mislijo, da je treba stvari prepustiti toku, ko je majhna individualna obdelava zemlje tako in tako obsojena na konec; mislijo, da bo laže pridobiti kmete, ki so postali proletarci . . .«

». . . Tako rezoniranje obrača hrbet naši teoriji, ki pravi, da je treba pridobiti kmete, ko so še kmetje . . .«

»Kaj ponujamo kmetom, ko jim kažemo pot do socializma? Na zasedanju CK januarja 1955 je naš tovariš Mourice Thorez to takole preciziral: ‚Pravimo jim, da bodo v socializmu postali ali znova postali gospodarji zemlje, da se bodo lahko svobodno združevali, da bodo lahko združevali svojo posest v skupni obdelavi in pri tem uživali pomoč delavskega razreda, ki jim bo nudil stroje in kredite'.«

». . . Ne bi bili dosledni, če bi po vsem tem pustili vladi monopolov in zemljiških veleposestnikov, da razlašča male kmete . . .«

». . . Hočemo pa tudi zavarovati interese našega kmetijstva. Veliko socialistično kmetijstvo bodo zgradili s pomočjo kmetov, ki so bili vedno ponos naše dežele in vir njenega bogastva.«

Član vodstva Waldeck Rochet pa je v zaključnem govoru govoril o nekaterih drugih problemih, ki zadevajo KP Francije.

O enotnosti komunistov in socialistov:

»V duhu odkrite diskusije v tej zvezi opozarjamo: ne branimo obstoja političnih strank samo v okviru kapitalistične družbe! XV. in XVI. kongres sta izrecno poudarila, da smatra KP Francije sodelovanje z drugimi demokratičnimi strankami možno in nujno ne samo danes, da bi zrušili režim osebne oblasti, marveč tudi jutri, da bi z njim gradili socializem . . .«

». . . Za nas torej ni komunistične teze o ‚eni sami stranki'; dodajamo, da za nas tudi ni teze o ‚brezpogojni podpori KP ZSSR'.«

». . . Seveda, KP ZSSR je kot vodilna partija prve in najmočnejše socialistične države avantgarda mednarodnega komunističnega gibanja, toda iz tega ne sledi, da ne bi mogle druge komunistične partije same določati svoje politike . . .«

O polomu v Bruslju:

». . . Polom v Bruslju potrjuje pravilnost ocen, ki jih vsebuje deklaracija 81 partij in pravilnost tez našega XVI. kongresa. Te teze pravijo, da smo priče razvoju protislovij med imperialističnimi silami, v prvi vrsti v okviru Atlantskega zavezništva . . .«

»To, da se je de Gaulle med sedanjo krizo v atlantskem okviru znašel v konfliktu z ZDA in Britanijo in v določenem smislu z mnogimi od svojih partnerjev v Skupnem trgu, ne pomeni, da brani politiko nacionalnih interesov, kakor skuša prepričati javno mnenje, da bi prevaral narod . . .«

». . . Teži za tem, da bi spravil Francijo v odvisnost od bonnske Nemčije, da bi pospešil oboroževalno tekmovanje in da bi še bolj otežil sklenitev sporazumov, ki naj bi postavili miroljubno koeksistenco med vsemi narodi na solidne temelje . . .«

». . . Zato moramo v svojem prizadevanju za mir in razorožitev razkrinkati politiko sodelovanja med de Gaullom in nemškimi militaristi in pozvati Francoze vseh prepričanj, naj se bore za sklenitev miru z obema Nemčijama, naj se bore za to, da bi zahodni Berlin dobil status svobodnega mesta, da se bore za ukinitev zahodnonemških oporišč v Franciji, da se bore za prijateljstvo z narodom Nemčije in z vsemi narodi.«

Afriško-azijska solidarnost

Konferenca azijsko-afriške solidarnosti je bila ustanovljena 1957. leta na konferenci v Kairu kot posledica skupne podpore in pomoči afriško-azijskih narodov Egiptu med sueško krizo. Druga konferenca afriško-azijskih narodov je zasedala 1960. leta v Konakriju, bila je odložena zaradi težav, ki so nastale v oblikovanju skupnih stališč.

Konferenca azijsko-afriške solidarnosti združuje številne osebnosti in predstavnike tistih političnih strank in gibanj v deželah Azije in Afrike, ki gradijo svojo politiko na krepitvi v prvi vrsti protikolonialnega boja. V posameznih deželah so osnovani nacionalni odbori konference afriško-azijske solidarnosti in se med seboj povezujejo z vodstvom, ki ima sedež v Kairu. Svet konference, v katerem so zastopani predstavniki iz vsake države, ki sodeluje na konferenci, se sestaja enkrat na leto, medtem ko ima izvršni odbor zasedanje vsakih šest mesecev. V obdobjih med zasedanji koordinira delo in vzdržuje zvezo z odbori solidarnosti v afriških in azijskih državah stalni sekretariat, v katerem so zastopani nacionalni odbori Sovjetske zveze, LR Kitajske, Združene arabske republike, Japonske, Indije, Indonezije, Kameruna, Iraka, Ugande, Gvineje in Alžirije.

Tretja konferenca afriško-azijske solidarnosti, ki je zasedala v Mošiju in katere splošno deklaracijo objavljamo kot dokument, je nov napor in s tem prispevek k utrjevanju naprednih ter protikolonialnih sil. S tem se pridružuje ostalim podobnim in sorodnim naporom in akcijam. Morda sta med drugim za zasedanje v Mošiju značilni še dve okoliščini. Konferenca je razširila svoje področje delovanja tudi na Latinsko Ameriko in v skladu s tem je tudi sklep, da bo prihodnje zasedanje v Havani. Kritična situacija je na zadnjem zasedanju nastopila v zvezi z obravnavanjem indijsko-kitajskega obmejnega spora.

»Mi, afriško-azijski narodi, ki smo se sestali od 4. do 11. februarja 1963. leta, smo razpravljali o razvoju gibanj afriško-azijske solidarnosti o problemih, ki so pred našimi narodi in v sedanji mednarodni situaciji v svetu.

Navdahnjeni smo z iskreno željo naših narodov, da krepe afriško-azijsko solidarnost in sodelujejo na podlagi enakopravnosti in v plemenitem duhu Bandunga, v interesu narodnoosvobodilnega boja, boja proti imperializmu, kolonializmu in neokolonializmu. Zaradi mnogih razlogov verujemo, da naše veliko gibanje solidarnosti napreduje od uspeha do uspeha, od zmage do zmage. Toda mi smo prav tako trdno prepričani, da moramo biti bolj kot kdajkoli doslej previdni ob manevrih imperialistov in kolonialistov, ki poskušajo zasejati med nas seme razdora, da moramo budno poziti na neokolonializem v vseh njegovih oblikah in pojavih.

Ko smo pregledali politične, gospodarske, družbene in kulturne probleme naših narodov, smo prepričani, da se v naslednjem letu pred vse naše narode zastavljajo naslednje najbistvenejše naloge:

a) krepitev boja proti kolonializmu, imperializmu in neokolonializmu;

b) maksimalni prispevek k hitremu osvobajanju neosvobojenih področij Azije in Afrike;

c) osnovanje zedinjene nacionalne fronte v vsaki neosvobojeni deželi in koordinirane akcije teh raznih nacionalnih front, da bi boj za neodvisnost postal učinkovitejši.

Od sklicanja druge konference afriško-azijskih narodov v Konakriju je bilo mnogo dogodkov v afriško-azijskih deželah in svetu. Narodi Afrike, Azije in Latinske Amerike so dosegli številne zmage, tako na notranjem kot na zunanjem področju. Neodvisne dežele so si priborile svojo svobodo.

Imperializem doživlja poraze v vseh krajih sveta, zahvaljujoč nenehnemu boju narodov Afrike in Azije in vseh miroljubnih in svobodoljubnih narodov sveta, njegov konec je sedaj na vidiku. Boj za nacionalno osvoboditev in suverenost pridobiva vse večji razmah in stopa v tako fazo, da so imperialisti prisiljeni voditi zadnje bitke.

Izjavljamo, da je dolžnost naših vlad, naših narodov in osvobodilnih gibanj, da nudijo vso moralno in materialno podporo herojskim narodom tistih dežel, ki napadajo trdnjave kolonializma in imperializma, da se bojujejo za likvidacijo nadvlade belcev in proti rasni diskriminaciji ter pozivamo vse borce za svobodo in miroljubne narode sveta, da bo leto 1963 postalo leto končnega in popolnega rušenja kolonializma v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki.

Enoglasno izjavljamo, da se boj proti imperialistom in kolonialistom ne vodi samo na političnem področju. Politična neodvisnost ni sama sebi cilj, ampak samo začetek. To je začetek daljše in še težje bitke, bitke za ekonomsko osvoboditev in izgradnjo. Veliko bogastvo je na razpolago našim narodom, bogastvo, ki so ga doslej izkoriščali imperialisti, seveda ne v našo korist, ampak za svoje cilje. Zdaj postajamo gospodarji v svojih domovih in v njih moramo uvesti red. Prav tako se moramo pobrigati, da se bogastvo ne bo uporabljalo za zadovoljitev želja po oblasti in prestižu, ampak za likvidacijo revščine. Pozivamo vse narode Afrike in Azije, naj sodelujejo in izvajajo številne resolucije afriško-azijskih konferenc ob ekonomskem sodelovanju in menjavi.

Mi, narodi Afrike in Azije, globoko verujemo v mir in se borimo proti imperialistični politiki vojne in agresije ter za neodvisnost in mir med narodi.

Boj za nacionalno osvoboditev in nacionalno suverenost predstavlja mogočno silo za ustvaritev miru in za razorožitev. Mi smo za prepoved poskusov in proizvodnje ter za prepoved ustvarjanja zalog in uporabe jedrskega orožja, torej za popolno uničenje obstoječega jedrskega orožja.

Da bi zmanjšali sedanje nevarne mednarodne napetosti in da bi se izognili splošni vojni, podpiramo princip splošne in kontrolirane razorožitve ter princip miroljubne koeksistence držav z različnimi družbenimi sistemi.

Prepričani smo, da se morejo v družini afriško-azijskih narodov vsi spori in nesporazumi rešiti v bratskih razpravah na podlagi principov bandunške deklaracije.

Mi podpiramo bandunške principe in pozivamo afriško-azijske dežele, ki so v obmejnih sporih, da rešijo te probleme po poti pogajanj na podlagi teh principov.

Globoko smo prepričani, da ne more biti prijateljskih baz v tuji deželi. Pozivamo vse dežele Afrike, Azije in Latinske Amerike, da okrepijo svoj boj proti tujim vojnim bazam, ker verujemo, da nobena dežela ni dejansko svobodna, če so na njenem teritoriju tuje baze.

Pozdravljamo razvoj prijateljstva in solidarnosti narodov Afrike, Azije in Latinske Amerike, ki se bore za skupne cilje. Trdno verujemo, da je ta razvoj pomemben činitelj v boju za likvidacijo imperializma, kolonializma in neokolonializma in v prid upostavitvi resničnega miru v svetu.

Afriško-azijski narodi žele svobodo, enotnost in mir. Vse svoje napore bomo posvetili tem plemenitim ciljem. Naša era bo vstopila v zgodovino kot era Afrike in Azije, to se je že izkazalo in zato z zaupanjem gledamo v prihodnost.«

Dvoje trčenj na istem mestu

Ljubljana, 19. febr. — Na cesti I/10 v Strmici nad Vrhniko sta danes dopoldne trčila tovorni avtomobil ZD-15-42, voznik Ivo Bubič, in avtobus LJ-42-27, ki ga je vozil Franc Mihelčič. Tovornjak je vozil iz Logatca proti Vrhniki, na močno poledenelem cestišču pa ga je zaneslo v nasproti vozeči avtobus. Iz Logatca je tedaj pripeljal tovorni avtomobil KP-13-43 Franc Tomšič in vozilo pravočasno ustavil ob desnem robu ceste. Iz iste smeri je za njim pripeljal tovorni avtomobil KP-13-88, voznik Miro Črnec, in se zaradi poledenele ceste zaletel v zadnji del tovornjaka KP-13-43. Na vseh štirih vozilih je škode za 170.000 dinarjev.

Zaradi zasnežene ceste

LJUBLJANA, 19. febr. — Včeraj dopoldne sta na cesti Škofljica—Kočevje v bližini naselja Pjava Gorica pri cestnem odcepu za vas Smrjenje trčila osebni avtomobil LJ-50-88, voznik Miro Hegler, in reševalni avtomobil LJ-57-16, voznik Stane Komočar. Osebni avtomobil je vozil proti Škofljici, na nepreglednem ovinku pa je zagledal, da mu pelje nasproti reševalni avtomobil. Pričel je zavirati, zaradi zasnežene ceste pa ga je zaneslo v levo in je trčil v reševalni avtomobil. Na obeh vozilih je škode za 50 tisoč dinarjev.

Z nožem napadel upravnika gostilne

LJUBLJANA, 19. febr. — Senat Okrožnega sodišča v Ljubljani je obsodil 25-letnega Nurija Beganovića na 1 leto strogega zapora, ker je v januarju z nožem zabodel Mirka Kovačeca, upravnika gostilne »Na Viru« v Domžalah.

Trinajstega januarja ob 23.30 je Kovačeceva žena opozorila goste, da mora zapreti gostilno. Gostje so začeli zapuščati gostilno, le Beganović ni hotel oditi. Poskušala ga je z lepimi besedami pripraviti, da bi odšel, a ni uspela. Zato ga je potiskala proti vratom. Beganović jo je med tem udaril. Kljub temu ga je le zrinila do stopnic. Njen mož Kovačec je med tem zaprl vrata, ker sta bila z ženo dogovorjena, da bo prišla v hišo pri zadnjih vratih. Ker pa je bil v skrbeh za ženo, ji je kljub temu odprl vrata, da bi se hitro umaknila v hišo. Beganović pa je tedaj hotel s silo priti nazaj v gostilno. Med prerivanjem je postavil nogo med vrata, hkrati pa udarjal po Kovačecu, ki ga je hotel odriniti. Tedaj je Kovačec stopil ven in ga potisnil po stopnicah. Beganović se je takoj pobral in skočil za Kovačecem. Ta se mu je umaknil po verandi proti vratom. Beganović ga je v tem dohitel, potegnil iz zimskega plašča nož, zabodel Kovačeca v trebuh in zbežal.

Ko so miličniki prišli aretirat Beganovića, je trdil, da sploh ni bil v gostilni »Na Viru«, pač pa v Ljubljani. Ko so mu dokazali, da je bil v gostilni, pa je trdil, da je bil tako vinjen, da se ničesar ne spomni. Ljudje, ki so bili z njim v družbi, so mu povedali, da ni bil pijan, saj je popil le malo alkohola. Ko so miličniki skušali najti zimski plašč in nož, je trdil, da sploh ne ve, kje ga je pustil. Pravil je, da je plašč verjetno izgubil. Hkrati pa v sobi ni hotel pokazati druge omare, v kateri je imel spravljen zimski plašč. Šele kasneje so našli to omaro. V njej je bil zimski plašč, v tem pa nož in tulec za drugi nož. Tedaj je Beganović trdil, da nož in tulec nista njegova. Sostanovalci pa so povedali, da je običajno vedno imel dva noža. To so potrdili tudi na razpravi pred okrožnim sodiščem.

Na razpravi je Beganović zopet spremenil zagovor. Priznal je, da je bil v gostilni, opisal prepir in prerivanje. Hkrati pa je trdil, da Kovačeca ni zabodel. Sodišče tega zagovora ni sprejelo in mu je prisodilo leto dni strogega zapora.

ra-

V zapornico se je zaletel

MARIBOR, 19. febr. — Včeraj zjutraj se je zaletel v spuščeno zapornico na železniškem prelazu na Ptujski cesti v Mariboru avtobus MB-18-75, last Elektrokovine iz Maribora, ki ga je vozil Jože Polc iz Miklavža na Dravskem polju. Avtobus je vozil po Ptujski cesti s Teznega proti Tržaški cesti. Čuvaj na prelazu je z lučjo opozarjal voznike motornih vozil in jih usmerjal na levo polovico cestišča, ker je bila desna zapornica spuščena. Voznik avtobusa pa čuvaja zaradi goste megle ni opazil pravočasno in se je z desnim delom vozila zaletel v spuščeno zapornico, ki je predrla karoserijo in laže poškodovala potnika Stanka Holceria. Na avtobusu je za 30.000 dinarjev škode.

Hodil je po železniški progi

LJUBLJANA, 19. febr. — Včeraj popoldne se je na lokalni železniški progi Novo mesto—Straža pripetila hujša nesreča. Med vasema Zalog in Straža je po progi hodil Slavko Šetina. Za njim je iz Zaloga pripeljal potniški vlak št. 6632. Ko je bil vlak še približno 250 metrov za pešcem, je dal strojevodja zvočni signal in pričel močno zavirati. Ko je bil vlak približno 30 metrov oddaljen od pešca, se je ta odstranil s proge, vendar ne dovolj daleč, tako da ga je lokomotiva zadela v glavo in ga hudo ranila. Šetino so takoj prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer so povedali, da ima prebito lobanjo in da je njegovo življenje v nevarnosti.

Z vilami nad miličnika

Murska Sobota, 18. febr. — Zaradi poskusa preprečiti posredovanje uradni osebi, se je pred senatom Okrožnega sodišča zagovarjal obtoženi Jože Horvat, kmetovalec iz Kota pri Lendavi. Obtožnica ga bremeni dveh kaznivih dejanj.

Kritičnega dne je prišel na obtoženčev dom miličnik PLM J. G., ki je hotel obtožencu vzeti ribiško mrežo, s katero je njegov gluhonemi brat črno ribaril v Muri. Miličnikovi zahtevi se je obtoženec uprl z železnimi vilami. Za grobo dejanje poskusa fizičnega obračunavanja je izrekel senat okrožnega sodišča v M. Soboti obtožencu kazen 6 mesecev zapora, pogojno za dobo dveh let. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo olajševalno okoliščino, da je obtoženec dejanje prizadeto priznal in ga obžaloval. Sodišče pa tudi ni prezrlo njegovih družinskih razmer, saj mora Horvat skrbeti za svojega starega gluhonemega brata. b. b.

Osebni avto podrl otroka

LJUBLJANA, 19. febr. — Včeraj opoldne je na cesti Staneta Žagarja v Kranju osebni avtomobil KR-24-81, ki ga je vozil Peter Jugovič, podrl 10-letnega Marjana Antolkoviča. Osebni avtomobil je vozil iz Kranja proti vasi Britof. Izza reševalnega avtomobila, ki je stal ob cesti, je nenadoma prišel deček, ki ga je osebni avtomobil podrl in zbil po cestišču. Pri nesreči se je deček hudo ranil.

Po tri leta zapora za roparja

Pijanega človeka zvabila na samoten kraj in ga oropala

LJUBLJANA, 19. febr. — Mustafa Hurtić in Zdravko Dragić sta se pred petčlanskim senatom Okrožnega sodišča v Ljubljani zagovarjala zaradi ropa in tatvine. Senat, ki ga je vodil sodnik France Artnak, ju je spoznal za kriva in ju obsodil: Hurtića zaradi ropa in tatvine na 3 leta in 2 meseca strogega zapora, Dragića pa zaradi ropa na 3 leta strogega zapora.

Lani, 7. decembra okrog 7. ure zjutraj je iz telefonske govorilnice v Gerbičevi ulici v Ljubljani neki človek poklical stalno službo in povedal, da so ga okradli. Ko so prispeli miličniki, so našli pri govorilnici popolnoma pijanega Ivana Trbovca. Vedel jim je povedati le, da je bil prejšnji večer v Zalogu, kjer je popival s svojima znancema. Kako je prišel v Ljubljano oziroma v Gerbičevo ulico, se ni mogel spomniti. Povedal je, da sta se mu med potjo pridružila dva moška, ki sta ga čez čas podrla na tla, mu pobrala z roke dva zlata prstana in zapestno uro, mu izvlekla listnico in pobegnila v meglo. Ker je Trbovc poklical miličnike iz Gerbičeve ulice, so le-ti sklepali, da so ga napadli nekje v Trnovem. Čez nekaj dni so ugotovili, da sta to bila Hurtić in Dragić.

Ob aretaciji sta priznala, da sta 6. decembra bila do 23. ure v kinu Sloga. Po končani predstavi sta v Ulici Moše Pijade videla pijanega moškega v samem suknjiču, ki je stokal, da so ga prijatelji pretepli. Ko jima je povedal, da stanuje v Tobačni ulici na Viču, sta mu dejala, da ga bosta peljala domov. Toda namesto v Tobačno ulico, sta ga odvedla na samoten kraj ob nabrežje Malega grabna blizu Ceste dveh cesarjev. Tam sta ga podrla na tla, mu snela prstana in uro, iz zadnjega žepa pa pobrala listnico in zbežala v meglo. Med preiskavo so tudi ugotovili, da je Hurtić vzel neznanemu moškemu na javnem stranišču pod Tromostovjem moško uro vredno najmanj 12.000 din in jo skušal prodati.

Trbovc je na razpravi v bistvu ponovil to, kar je povedal miličnikom. Ko ga je sodnik vprašal, zakaj ni klical na pomoč, je povedal, da se je ustrašil in se napravil mrtvega, ker se je bal, da ga bosta ubila. Hurtić in Dragić sta se na razpravi izgovarjala, da se nista dogovorila, da bosta oropala Trbovca, hkrati pa valila krivdo drug na drugega. *ra*

Nevarna poledenela cesta

Ljubljana, 19. febr. — Danes zjutraj je na cesti II. reda v vasi Reteče pri Škofji Loki pri hiši št. 64 trčil osebni avtomobil KR-55-30, voznik Sveto Kobal, v osebni avtomobil LJ-136-39, voznik Mihael Krvina. Kobal je vozil iz Škofje Loke proti Ljubljani in zaradi močno poledenele ceste trčil v osebni avtomobil, ki mu je pripeljal nasproti. Laže so se poškodovali Kobal in njegova sopotnika Milka Jakič in Branko Berčič. Na vozilih je škode za približno 400.000 dinarjev.

Poškodba zaradi kvartopirske strasti

Murska Sobota, 18. febr. — Koloman Toplak, gostilničar iz Dobrovnika pri Lendavi je grobo napadel svojega gosta F. G., zgolj zaradi tega, ker se ta ni odzval na njegovo vabilo, da bi z njim kvartal. Gostilničar je brcnil svojega gosta v levo nogo s tako silo, da mu je zlomil mečnico nad skočnim sklepom. Ker je storil obtoženec svoje dejanje v deloma vinjenem stanju, je bil obsojen na 6 mesecev zapora, razen tega pa je bil zoper njega izrečen varnostni ukrep obveznega zdravljenja alkoholikov. b.

Sneg s strehe padel na avtomobil

LJUBLJANA, 19. febr. — Včeraj popoldne se je na Trubarjevi cesti pred hišo št. 32 vsul sneg s strehe na osebni avtomobil LJ-56-41, ki ga je iz Miklošičeve proti Resljevi cesti vozil Anton Modic. Sneg je povzročil na osebnem avtomobilu za 60.000 dinarjev škode.

Konj se je splašil

LJUBLJANA, 19. febr. — V nedeljo zvečer se je v Bušini vasi pred gostilno Anice Jelenič splašil konj in huje poškodoval Jožeta Žlogarja. Ker je mimo vozil tovorni avtomobil s snežnim plugom, je Jože Žlogar držal konja pri glavi, da bi ga pomiril. Kljub temu pa se je konj splašil in oje voza je ranilo Žlogarja na glavi. Takoj so ga prepeljali v novomeško bolnišnico.

Kolesar padel pred avtobus

MARIBOR, 19. febr. — Včeraj popoldne je na cesti Moše Pijade pred hišo št. 20 avtobus MB-35-82, ki ga je vozil poklicni voznik Maks Bračič, podrl kolesarja Andreja Robnika iz Maribora. Kolesar se je pri nesreči laže ranil.

Pot mu je zaprl

MARIBOR, 19. febr. — Včeraj popoldne sta na Koroški cesti pri odcepu Štrosmajerjeve ulice trčila osebni avtomobil MB-15-97, voznik Oton Blaznik iz Maribora, in motorno kolo MB-10-344, ki ga je vozil Oton Lovrenčič iz Zgornjega Dupleka. Do nesreče je prišlo, ker voznik osebnega avtomobila na križišču ni upošteval prednosti motorista in mu je tako zaprl pot. Pri trčenju sta se laže poškodovala motorist in sopotnik v osebnem avtomobilu Zvonko Panič, na vozilih pa je škode za 30.000 dinarjev.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1—3. — UREDNIŠTVO: LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 — UPRAVA: TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526. — OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896. — PRODAJNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 3, TELEFON ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 21-832. POŠTNI PREDAL 29. — BRZOJAVNI NASLOV: »DELO« LJUBLJANA. ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI: LJUBLJANA 600-11-1-67. — MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV. — ROKOPISOV NE VRAČAMO.

Telefon dežurnega urednika: 20-646

Gledališče

DRAMA

Sreda, 20. febr., ob 16: PREŠERNOVA PROSLAVA Zveze prijateljev mladine, Ljubljana — Center. (Ljubljanski pionirji bodo recitirali svoje pesmi in brali svoja prozna dela. Nastopili bodo tudi z glasbenimi točkami in baletom).

Ob 20: Dürrenmatt: ROMULUS VELIKI (komedija). **Abonma TS 2.** (Razprodano).

Četrtek, 21. febr., ob 19.30: Frisch: ANDORRA. **Abonma U.** (Vstopnice so tudi v prodaji.)

ob 19.30 **v Križankah (Viteška dvorana):** Albee: AMERIŠKI SEN. **Izven abonmaja.** (Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Drami in eno uro pred predstavo v Križankah. Dvorana je ogrevana).

V tem tednu uprizori Drama SNG dve izvenabonmajski predstavi: »Ameriški sen« v četrtek, 21. februarja ob 19.30 v Križankah in »Fizike« v soboto 23. februarja ob 19.30 v Drami — vstopnice za obe predstavi so že v prodaji (tel. 21-402).

OPERA

Sreda, 20. febr., ob 19.30: Verdi: RIGOLETTO. — **Abonma H.** — (Vstopnice so tudi v prodaji.)

Četrtek, 21. febr., ob 19.30: Osterc: ILUZIJE. Balet. **Abonma C.** (Vstopnice so tudi v prodaji).

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

ROČNE LUTKE — Resljeva 36

Sreda, 20. febr. ob 17. uri: A. Marodić: Krikec in Pikec. Zaključena predstava za tovarno SATURNUS.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Gledališka pasaža

Sreda, 20. febr., ob 19.30: Arbuzov, Irkutska zgodba. Abonma Mladinski III. (Vstopnice tudi v prodaji.)

Četrtek, 21. febr., ob 19.30: Mala žehta. Literarno satirični kabaret. Izven.

Opozarjamo na izvenabonmajsko predstavo literarno satiričnega kabareta Mala žehta, jutri v četrtek ob 19.30. Rezervacije po tel. štev. 21-660.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE — LJUBLJANA

Viteška dvorana

Predstave ZGODBA O ŽIVALSKEM VRTU zaradi bolezni v ansamblu ne bo.

MLADINSKO GLEDALIŠČE — LJUBLJANA

Dvorana Soča

Četrtek, 21. febr. ob 16. uri: Gray: CESARIČNA IN PASTIR. Zaključena predstava — nekaj vstopnic tudi v prodaji.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 20. febr. ob 19.30: Budak: »Tišina! Snemanje!«. Komedija. Red D.

Rezervacije po telefonu 32-860.

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Sreda, 20. febr., ob 15.30: Janez Žmavc: JUBILEJ. II. šolski abonma. Vstopnice so tudi v prodaji.

Koncert

V PETEK, 22. t. m. izredni komorni koncert za izredni abonma. Spored: Strauss, Serenada za pihala; Bach, Koncert za violino v E-duru; Stravinski, Simfonija za pihala; Mozart, Simfonija v g-molu. Solist Dejan Bravničar, dirigent debutant Boris Campa. — Vstopnice dobite pri dnevni blagajni SF. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA SREDO

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored); 8.05 Jutranji koncert z deli jugoslovanskih skladateljev; 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb a) Japonske pravljice, b) Pojemo in igramo za dedka; 9.25 Risto Savin: Sonata za violončelo in klavir (Ciril Škerjanec — Aci Bertoncelj); 9.47 Dixiland z Ljubljanskim jazz ansamblom; 10.15 Ray Anthony in Benny Goodmen; 10.30 Vaški kvintet z Reziko in Sonjo; 10.45 Človek in zdravje; 10.55 Vsak dan nova popevka; 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 KN — Ing. Marko Glažar: Pogoji za uspeh krompirjeve akcije; 12.15 Oktet bratov Pirnat; 12.30 Arije iz Gounodovega »Fausta«; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev) — Z raketo v vesolje; 14.35 Reinhold Glière: Koncerta za harfo in orkester — Solistka harfistka Dulova, Narodni radijski orkester dirigira Aleksander Gauk; 15.15 Moderni plesni ritmi — madison in bossa nova; 15.25 Pianist Alfred Cortot in violinist Isaac Stern; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Govorica glasbenih instrumentov — VII. oddaja — brenkala; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.10 Melodije v večernem mraku; 18.25 Dvajset minut s kvintetom in pevci bratov Avsenik; 18.45 Ljudski parlament; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino (Prenos javne mladinske oddaje); 21.15 Petinštirideset minut ob zabavni glasbi; 22.15 Paul Hindemith: Simfonija serena (Orkester Philharmonia dirigira avtor); 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Glasbena medigra; 23.12 Skupni program JRT — studio Ljubljana — Glasba z Elizejskih poljan — I.; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

DRUGI PROGRAM

19.00 Napoved II. programa — poročila; 19.05 Tečaj ruskega jezika — 74. lekcija; 19.20 Po svetu jazza — Swing 60-tih let; 19.50 Deset minut z orkestrom Zacharias; 20.00 Humoreska — Jeno Heltar: Zgodba iz živalskega sveta; 20.15 V scherzoznem tonu; 20.30 Radijski dnevnik II. programa; 20.45 Predstavljamo vam orkester Noel Chiboust in ansambel Pino Gauerra (novi posnetki); 21.05—23.00 Skupni program JRT — studio Zagreb — Blagoje Bersa: Ogenj — vmes ob 22.00—22.14 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan.

TELEVIZIJA

Na kanalih 5, 6, 11 in 9 (Krvavec, Nanos, Kum in Sljeme)

17.00 **Ruščina na TV — II. lekcija.** Vodi prof. Janez Zor (Ljubljana)

17.30 **Angleščina na TV — II. lekcija.** Vodi Aljoša Furlan, (Ljubljana) do 18.00.

18.30 **Zgodba o neprijetnem obisku«** — TV slikanica za najmlajše. Slike je narisala Lidija Osterčeva (Ljubljana).

18.50 **»Poredna račka«** — prenos otroške predstave iz gledališč (Beograd).

19.30 **TV obzornik** (Ljubljana)

20.00 **TV dnevnik** (Beograd)

20.30 **»Viktor — luč!«** — zabavno glasbena revija v režiji Antona Martija (Ljubljana)

21.30 **Reportaža** (Zagreb)

Na kanalu 9 (Sljeme)

19.30 **»Kako sem postal strelec«** — dokumentarni film (Beograd)

Kino

KINO UNION: amer. barv. CS film MOŽ Z ZLATO PISTOLO. Režija: Edvard Dmytrik. Igrajo: Henry Fonda, Anthony Quinn, Richard Widmark. Tednik FN 7. Predstave ob 15., 17.30 in 20. uri. Zaradi izredne dolžine filma vstopnice zvišane. Ob 10. uri matineja španskega filma VIRIDIANA.

KINO KOMUNA: špan. VV film VIRIDIANA. Režija: Louis Bunuel. V glavni vlogi: Francisco Rabal. Tednik FN 7. Predstave ob 15, 17.30 in 20. uri.

KINO SLOGA: sovjetski film STARI IN MLADI. Režija: Vilen Azarov. Glavne vloge: Aleksej Gribov, Zoja Fjodorova. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO VIČ: franc. film ČUDNI PTIČI. Režija: Robert Vernay. Igrajo: Sophie Desmarets, Phillipe Clay. Tednik FN 7. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO ŠIŠKA: italijanski barvni CS film LJUBIM — LJUBIŠ. Režija: Alessandro Blasetti. Tednik FN 7. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Prodaja vstopnic od 9. do 11. in od 14. ure dalje.

KINO SAVA: amer. barv. film TRAPER KELLY. Režija: Gerden Douglas. Igrata: Clint Walker, Edward Byrnes. Tednik FN 6. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 10 do 11 in od 14. ure dalje.

KINO »TRIGLAV« — LJUBLJANA: nemški kriminalni film PRIMER INSPEKTORJA SCHIRDINGA. — Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. — Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. Danes zadnjič.

MLADINSKI KINO: franc.-italij. film DOGODIVŠČINE ARSENA LUPENA, ob 10., 15. in 17. uri. Film za mladino od 14 leta starosti dalje.

KINO GUNCLJE: čehoslovaški CS kriminalni film ČLOVEK Z DVOJNIM OBRAZOM, ob 17. in 19. uri.

KINO SVOBODA, Dolgi most: — italijanski film MLADI MOŽJE, ob 19. uri.

KINO SVOBODA, Šentvid: italijanski CS film GREMO V SAN REMO, ob 17 in 19. uri.

KINO DRAVLJE: domači film ČUDNO DEKLE, ob 20. uri.

KINO ZADOBROVA: japonski barvni film ŠAMPION IN IGRALKA, ob 19. uri.

KINO VEVČE: francoski film NEPREDVIDENO, ob 20. uri.

KINO DOMŽALE: italijanski CS film PEKEL V MESTU, ob 18. in 20. uri.

KINO MENGEŠ: italijanski film KROŠNJARJI, ob 19. uri.

KINO DOM, KAMNIK: ameriški barvni film TOM KOT ROBINZON, ob 20. uri.

KINO DUPLICA, Kamnik: slovenski film MINUTA ZA UMOR, ob 17. uri.

KINO SVOBODA, ČRNUČE: domači film DR., ob 19.30.

KINO CANKARJEV DOM, Vrhnika italijanski barvni CS film KITAJSKI ZID, ob 20. uri.

KINO RADOVLJICA: sovjetski barvni film ALI JE TO LJUBEZEN, ob 18 in 20. uri.

KINO »PREDILEC«, Trata Škofja Loka: ruski film ALEKSANDER NEVSKI, ob 19. uri.

KINO SORA, Škofja Loka: amer. CS film **MOŽ S 1000 OBRAZI, ob** 18. in 20. uri.

KINO SVOBODA, KRANJ: amer. VV film IMITACIJA ŽIVLJENJA, ob 19. uri. Zaradi izredne dolžine filma cena vstopnic zvišana.

KINO STORŽIČ, Kranj: sovj. film BLODNICA, ob 16., 18. in 20. uri.

KINO CENTER, Kranj: španski barvni film PRODAJALKA VIJOLIC, ob 16.30 in 19. uri (samo danes).

KINO RADIO, Jesenice: angl. CS film EKSPRESSO BONGO, ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ, Jesenice: jugoslovanski film KOZARA, ob 18. in 20. uri.

KINO DOM JLA, Novo mesto: — sovj. film RAZPOTJE USODE, II. del, ob 18. in 20. uri.

KINO KRKA, Novo mesto: nemški film PREPROSTO DEKLE.

NOVO! NOVO! NOVO!
Ljubljanski ležak
priporoča pivovarna UNION

KINO »UNION« — CELJE: španski CS barvni film **MAMA, POSLUŠAJ PESEM MOJO,** ob 16, 18 in 20. uri.

KINO »METROPOL« — CELJE: španski barvni film **ANGEL JE PRISPEL,** ob 16, 18 in 20. uri.

KINO SVOBODA, Šempeter v Savinjski dolini: zahodnonemški film **TISOČ OČI DR. MABUSA,** ob 19.30.

KINO POLZELA: slovenski film AKCIJA, ob 19. uri.

KINO SVOBODA, VIDEM-KRŠKO: jugoslovanski film **NEBEŠKI ODRED,** ob 19.30

KINO ČRNOMELJ: francoski film AMBICIOZNA, ob 16.30.

KINO DELAVSKI DOM, Trbovlje: norveški film LINE — **STRASTNI DEMON,** ob 18. in 20. uri.

KINO SVOBODA II TRBOVLJE: amer. barvni VV film SIN RDEČEGA GUSARJA, ob 17. in 19. uri.

KINO DELAVSKI DOM, Zagorje: domači film MARTIN V OBLAKIH, ob 17 in 19. uri.

KINO PARK, MURSKA SOBOTA: jugoslovanski film: IGRE NA ODRU, ob 17.30 in 20. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: francoski film DOGODILO SE JE V RIMU, ob 19.30.

KINO SVOBODA, SEŽANA: ruski film DEVETNAJSTLETNICA, ob 20. uri.

Obvestila

V NEDELJO, 24. februarja v Litiji, na 399. razorožitveno konferenco in uničenje atomskega orožja. Začetek karnevalskega sprevoda ob 14.30. Poseben vlak odhaja iz Ljubljane ob 12,15; vrnitev iz Litije ob 17.45. Turistične usluge nudita »Kompas« in »Izletnik«.

PUST V FESTIVALNI DVORANI ZA OTROKE:

nedelja, 24. febr. in torek 26. febr. obakrat ob 14.30

OTROŠKI MASKERADNI RINGARAJA ZA ODRASLE:

sobota, 23. februarja, ob 20. uri: ELITNA REDUTA

nedelja, 24. februarja, ob 19. uri: NEDELJSKI PLES V MASKAH

torek, 26. februarja, ob 20. uri: VESELA PUSTNA ŠEMARIJA

Rezervacije za soboto in torek po tel. 36-124.

Prodaja vstopnic za vse prireditve dnevno od 10. do 12. in od 16. do 18. ure v Festivalni dvorani.

Igra ansambel »6 BLUES + 1«, bife, bar, nagraditev najoriginalnejših mask.

SKLAD ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ V OBČINI LITIJA

Po določilih zakona o financiranju gradenj stanovanj (Ur. l. FLRJ, št. 47/59) in pravil sklada za zidanje stanovanjskih hiš v občini Litija ter po sklepu V. redne seje upravnega odbora sklada z dne 14. II. 1963

razpisuje

SKLAD ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ V OBČINI LITIJA

NATEČAJ

za dodelitev posojil iz sklada za zidanje stanovanjskih hiš v občini Litija

I. PO TEM NATEČAJU DAJE SKLAD ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ NASLEDNJA POSOJILA:

A. Posojila za novo gradnjo — dovršitev individualnih stanovanjskih hiš fizičnim osebam do 10,000.000 din v višini maksimalnega posojila 800.000 din po ponudniku.

B. Posojila za popravilo stanovanjskih hiš:

1. pravnim osebam (stanovanjskim skupnostim in hišnim svetom) za popravila stanovanjskih hiš v družbeni lastnini do 3,000.000 din,
2. fizičnim osebam za popravilo stanovanjskih hiš v državljanski lastnini do 2.000.000 din v višini maksimalnega posojila 300.000 din po ponudniku.

II. NATEČAJNI POGOJI:

1. najdaljši rok odplačila posojila znaša za pod točko A 10 let, pod točko B 5 let;
2. najnižja obrestna mera je 2%;
3. stanovanjska zgradba prosilca za posojilo pod tč. I/A mora biti dograjena do III. gradbene faze;
4. posojila pod tč. B bo sklad dal za naslednja dela: a) za nujna gradbena dela, b) za popravilo streh, c) za kleparska, mizarska in instalacijska dela, d) za popravilo fasad;
5. stanovanjska zgradba prosilca mora biti zavarovana za dejansko vrednost, prosilec pa mora vinkulirati polico v korist sklada;
6. odobreno posojilo je treba porabiti v letu 1963 in se ne sme uporabljati za druge namene;
7. prosilec je dolžan vplačati garancijski znesek v višini 1% zneska zaprošenega posojila kot varščino, ki zapade v korist sklada, če prosilec odstopi od ponudbe. Garancijski znesek je treba vplačati na tek. rač. 600-11-687. Ostali depoziti stanovanjskega sklada občine Litija do vložitve ponudbe.
8. Prednost pri dodelitvi posojila imajo člani ZB NOV ter prosilci, ki nudijo: a) krajši rok odplačila posojila, b) višjo obrestno mero.

III. DOKUMENTACIJA:

Prosilec mora predložiti naslednjo dokumentacijo:

1. Stanovanjske skupnosti: a) sklep sveta stanovanjske skupnosti o zadolžitvi, b) poroštveno izjavo občinskega ljudskega odbora (ustanovitelja), c) predračun z opisom del po stanovanjskih zgradbah, d) potrdilo o vplačanem garancijskem znesku;
2. Hišni sveti: a) sklep hišnega sveta o zadolžitvi, b) potrdilo o višini dohodkov stavbe, c) potrdilo o sedanjih zadolžitvah stavbe, d) priporočilo stanovanjske skupnosti, e) predračun stroškov predvidenih posojil, f) vinkulacijo zavarovanja stavbe v korist sklada, g) potrdilo o vplačanem garancijskem znesku.
3. Fizične osebe: a) prošnjo z navedbo višine posojila in odplačilnih pogojev, b) celotno gradbeno dokumentacijo in listine, ki so potrebne pri gradnji stanovanjske hiše, c) zemljiškoknjižni izpisek stavbnega zemljišča, d) vinkulacijo zavarovanja stavbe v korist sklada, e) potrdilo o delovnem razmerju z izkazano višino mesečnih prejemkov f) potrdilo o obveznostih o že najetih posojilih, g) predračun v višini zaprošenega posojila za gradbeni material in dela, ki bodo financirana iz posojila, h) potrdilo o vplačanem garancijskem znesku.

IV. VLOŽITEV PONUDBE:

Ponudbe s popolno dokumentacijo morajo prosilci vložiti pri skladu za zidanje stanovanjskih hiš občine Litija, Ponoviška 14 najkasneje do vključno 20. marca 1963 v zapečatenih ovitkih z vidno oznako, in sicer za posojila pod I/A »NATEČAJ — NOVE GRADNJE«, za pod I/B »NATEČAJ — POPRAVILO«. Ponudb brez teh oznak ne bomo obravnavali.

V. Izid natečaja bo objavljen na razglasni deski ObLO Litija, prosilci pa bodo obveščeni s pismeno odločbo.

VI. Vsa pojasnila glede posojil prejmejo ponudniki pri skladu vsak torek in petek od 7. do 9. ure in ob sredah popoldne od 15. do 18. ure. Opozarjamo, da komisija za pregled dospelih ponudb in UO sklada ne bosta upoštevala: a) ponudb brez zahtevanih oznak, b) ponudb z nepopolno dokumentacijo, c) ponudb, vloženih po preteku roka.

Upravni odbor
sklada za zidanje stanovanjskih hiš
v občini Litija

1220

Komisija za sprejem in odpovedovanje delovnih razmerij

MESTNE PLINARNE V LJUBLJANI

razpisuje prosta delovna mesta, in sicer:

— honorarnega tehničnega risarja
— strojepiske
— kvalificiranih vodovodno-plinskih instalaterjev

Pismene ponudbe pošljite upravi podjetja, Ljubljana, Resljeva cesta 34.

1250

KOMPAS OBVEŠČA

POSLOVALNICI V LJUBLJANI: TITOVA 12 • MIKLOŠIČEVA 17 IN VSE OSTALE POSLOVALNICE

GOSTINCI! — Prijavite se za potovanje v Avstrijo, Nemčijo, Švico in Italijo, združeno z ogledom mednarodnega gostinskega salona v Münchenu.

V nedeljo smučarski izlet v KRANJSKO GORO. Odhod iz Ljubljane ob 7.30.

Na pustno nedeljo obisk TRADICIONALNEGA KARNEVALA V LITIJI.

NAŠI PRVOMAJSKI IZLETI!

PARIZ — potovanje z vlakom in avtobusom

LONDON — potovanje z letalom in vlakom

PO TREH DRŽAVAH (Avstrija, Švica, Italija) — potovanje z avtobusom — obisk Zermatt-a!

NICA, MONTE CARLO, CANNES — avtobusno potovanje skozi najlepše predele francoske in italijanske riviere.

RIM, NAPOLI, CAPRI — tradicionalno potovanje z vlakom in avtobusom.

PO SEVERNEM JADRANU — tradicionalni tridnevni izlet s posebno ladjo.

PLANICA 63 — izleti s posebnimi vlaki in avtobusi. Ugodni pogoji za šolske in druge skupine.

Mali oglasi

MALE OGLASE objavljamo samo ob delavnikih — predvsem ob sobotah

FOTOGRAFSKA POMOČNICA z večletno prakso išče primerno zaposlitev. Ponudbe pod »Vestna«. 1776-2

PRI ZDRAVLJENJU hemoroidov (zlate žile) je prvi pogoj redno iztrebljanje. S tem se ublažijo bolečine in krči. Prijetno učinkovito prirodno sredstvo za to je rogaški »DONAT« vrelec. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Prehrani« in »Merkatorju«.

OBŽALUJEM besedo »licemerstvo«, ki sem jo napisal za upravo podjetja Ljubljana-transport v članku »Višje cene v mestnem prometu?«, objavljenem v »Delu« 6. novembra 1962. B. Sajovic. -8

MAGAZZINI ALLA STAZIONE, Trst, Via Cellini 2. Konfekcija za vsak okus in vsak žep. Z oglasom popust! -4

ZAKONCA iščeta prazno sobo, plačata za eno leto vnaprej, dasta posojilo. Ponudbe pod »Posojilo«. 1764-6

ZA OSKRBO pomagam v gospodinjstvu. Ponudbe oddajte pod »Poštena — Maribor«. 1777-6

MILIJON DIN brezobrestnega posojila dam za trosobno komfortno stanovanje. Ponudbe pod »Dogovor«. 1784-6

ODDAM MAJHNO SOBICO za plačilo vnaprej. Ponudbe pod »60—80«. 1778-6

KUPIM trodelno omaro in komodo. Ponudbe pod: »Pohištvo«. 1779-5

MLADA ZAKONCA, študenta — uslužbenca, brez otrok iščeta prazno ali opremljeno sobo za dve leti, plačata dobro. Ponudbe pošljite pod »Soba«. 1782-6

INŽ. IZ INDIJE na praksi išče sobo za pet mesecev. Ponudbe pod »Plača zelo dobro«. 1553-6

SINGER šivalni stroj avtomatic z motorčkom, fotoaparat »Kodak« avtomatic, nova prodam. Zg. Zadobrova 70, Ljubljana - Polje. 1747-6

ZAMENJAM lepo trosobno, komfortno stanovanje v središču mesta za enako v Savskem naselju. Ponudbe pod »Stolpnica«. 1738-4

VSELJIVO SOBO prodam (poseben vhod 700.000). Študentovska št. 11-I. nadstr. od 13. do 16. ure. Ljubljana. 1753-7

TEHNIK želi dobiti kakršnokoli honorarno zaposlitev. Ponudbe pod »Točnost«. 1594-2

NOV PISALNI STROJ Olympia (Splendid 33) prodam po ugodni ceni. Ponudbe pod »Olympia«. 1805-4

POMOČ k starejši osebi iščemo za 3 ure v dopoldanskem času. Ponudbe pod »Delo lanko in dobro plačano«. 1803-8

V MEDVODE se je zatekel lovski pes — nemški ptičar, star približno dve leti. Lastnik ga lahko prevzame pri Tometu Francu, Preska 17, pošta Medvode. Če se lastnik ne zglasi v treh tednih, postane pes last Lovske družine. 1801-8

DVOSOBNO, komfortno stanovanje s centralno kurjavo v stolpnici na Jesenicah, zamenjam za tudi slabše v Ljubljani. Selitev plačam. Informacije dobite v oglasnem oddelku Dela, Ljubljana. 1600-6

VELIKO DVOINPOLSOBNO stanovanje v centru zamenjam za manjše enosobno z najboljšim ponudnikom. Ponudbe pod »Takoj«. 1795-6

TELEVIZOR, 1963 nerabljen, nemški, avtomatičen — prodam. Ponudbe pod »Čudovite slike«. 1791-4

OPEL KARAVAN 54 nujno proda Čuden, Tržaška 76, Ljubljana. 1794-3

POSLOVODJO

za trgovino z živili in gospodinjskimi potrebščinami v Grosuplju

sprejme

TP »HRANA«

Ljubljana, Gerbičeva št. 7.

Pogoj: visokokval. ali kvalificiran trgov. delavec z večletno prakso. Stanovanje zaželeno v Grosuplju ali neposredni bližini. — Pismene ponudbe sprejema UPRAVA do 10. marca 1963. — Nastop mogoč takoj ali po dogovoru. 1258

Umrla nam je naša skrbna mama, stara mama

URŠULA ŽUŽEK

roj. UMEK

Pogreb bo v petek, 22. februarja 1963 ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči sin Lojze z družino, hčerka Ivanka z družino in Ciril z družino ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Beograd, 20. II. 1963.

POPRAVEK

Pri osmrtnici na ime **JULKA STARMAN** se je zgodila napaka. Pravilno besedilo se glasi: žalujoči brat Janez in ne Franc, kot je bilo pomotoma objavljeno.

POPRAVEK

Pokojni Valentin Tavčar leži v Janezovi mrliški vežici in ne v Petrovi mrliški vežici kakor je bilo objavljeno.

Sporočamo žalostno vest, da je preminil naš

dolgoletni predsednik društva

Alojz Terglav

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 21. februarja 1963, ob 15.30 izpred hiše žalosti na pokopališče Šempeter v Savinjski dolini. Vestnega in dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu!

Prostovoljno gasilsko društvo Šempeter v Savinjski dolini.

Šempeter, 19. febr. 1963.

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša dobra žena, mati, stara mati in teta

Marija Janša

rojena VONČINA

Na zadnji poti jo bomo spremili v Lescah. — Datum pogreba bo objavljen naknadno.

Žalujoči: **mož Hinko, hči Marica z družino, brata Ivan in Jože z družinama, sestra Milka z družino ter ostalo sorodstvo.**

Lesce, Spodnja Hrušica, Šentjernej, Bohinjska Bistrica, 19. februarja 1963.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je umrl naš ata, dedek, brat in stric

IVAN BRICELJ

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 21. februarja 1963, ob 16. uri iz Jurijeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

sin Janez, hči Slavka z družinama, sestra Francka in brat Polde z družino ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Šmartno pod Šmarno goro, Hrušica, dne 18. februarja 1963.

Svojo življenjsko pot je dokončal naš dobri atek, dedek in brat

ALOJZIJ RUČMAN

železniški uradnik v pokoju

Od našega dragega se bomo poslovili v četrtek, dne 21. februarja 1963, ob 15. uri iz Antonove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: hčere Ema, Zora, por. Kulovec in Vera, por. Sotlar z družinama, sestra Pavla, brata Maks in Polde ter ostali sorodniki.

Ljubljana, Portorož, Zidani most, Zagorje ob Savi, Trbovlje, dne 18. februarja 1963.

Po dolgotrajni bolezni je umrl

MARTIN PRELOG

artilerijski kapetan v pokoju

Pogreb bo v sredo, 20. februarja 1963, ob 10. uri v Gorišnici pri Ptuju.

Žalujoči:

žena Fani, hčerka Vida, zet Peter, vnukinja Sanja, brat Franc, družine Prelog, Belšak, Štumberger, Škerjanec in Poznič.

ZAPUSTIL NAS JE

OTON BITTNER

USTANOVITELJ IN PRVI PREDSEDNIK

V 91. LETU STAROSTI

POGREB BO V SREDO, 20. FEBRUARJA 1963, OB 16. URI NA POKOPALIŠČE V POSTOJNI

DRUŠTVO UPOKOJENCEV — POSTOJNA

POSTOJNA, 19. FEBRUARJA 1963

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nam je umrla teta

FRANČIŠKA STOJKOVIČ

upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 22. februarja, ob 15.15 iz Krištofove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

nečak Jože in ostalo sorodstvo.

Vrtovin, Ljubljana, Gorica, Trst, USA, dne 19. februarja 1963.

Nenadoma nas je zapustil naš dragi oče in dedek

OTON BITTNER

upokojeni zemljiškoknjižni vodja

v 91. letu starosti

Pogreb dragega pokojnika bo 20. februarja 1963 ob 16. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Postojni.

Žalujoči: hčerki Marija in Boži, sin Franc z ženo Marijo, vnuka Tomaž in Miha ter ostalo sorodstvo

Postojna, 18. februarja 1963.

Vrtimo globus

HANNOVER — Zdravstvene oblasti v Hannovru so sporočile, da so v minulih štirih tednih zaznamovali v več krajih Zahodne Nemčije po nekaj primerov tako imenovane azijske gripe.

— : —

NEW YORK — Epidemija azijske gripe je zajela 17 dežel ZDA in Kolumbijo na južni polovici ameriške celine. V 108 mestih ZDA so prejšnji teden zaznamovali 705 smrtnih žrtev gripe in pljučnice. Poročajo tudi o epidemiji azijske gripe v New Yorku, vendar je znatno manj nevarna od tiste v letu 1957.

— : —

AMSTERDAM — Okoli sedem milijonov dolarjev škode je povzročil požar, ki je v zgodnjih jutranjih urah izbruhnil v veleblagovnici konfekcije sredi Amsterdama in se naglo razširil na okoliška poslopja. Na kraju požara so se zbrali vsi poklicni gasilci velemesta. Le z največjim naporom so po več urah omejili ogenj, ki se je širil tudi zaradi nizkega pritiska v vodovodnem omrežju in ker so kanali še vedno zamrznjeni, tako da so imeli gasilci premalo vode.

— : —

OAKLAND — Hitrosti zvoka naj bi se približal raketni avto, ki je zanj pripravil načrte Američan grškega rodu Palamides iz Oaklanda v Kaliforniji.

— : —

MÜNCHEN — V bavarskih gorah je bilo lani — po podatkih gorske reševalne službe — število nesreč za 700 višje kot prediansk im. Različne nesreče so zahtevale 50 smrtnih žrtev, pozimi jih je bilo več kot poleti.

— : —

BERLIN — Pri tako imenovanem verižnem trčenju 20 avtomobilov na nekem berlinskem prometnem otoku je bila ena smrtna žrtev, dvajset poškodovanih pa so odpeljali z rešilnimi avtomobili.

— : —

LÜBECK — Na avtomobilski cesti Hamburg-Lübeck so gasilci zažgali 6000 litrov olja, ki se je razlilo po prometni nesreči avtomobilske cisterne. Promet je bil preusmerjen za štiri ure.

— : —

TROMSOE — Ker se je nabrala na mahovitih tleh debela plast ledu, je na Laponskem poginilo od lakote več tisoč severnih jelenov. Laponski živinorejci množično oddajajo sestradane živali v klavnicah. Zaradi hudega mraza je poginilo v severnoevropskih deželah 10 do 30 odstotkov ptic pevk.

— : —

NAPOLI — Zgornje pobočje Vezuva je pokrila razmeroma debela snežna odeja. Nekaj otokov v bližini Peruggie je bilo zaradi ledenih plošč odrezanih od preskrbovalnih središč na obali.

VELIKA ŽEHTA — Prvič po vojni so te dni očistili, pregledali in prenovili spomenik admirala Nelsona, londonski simbol na Trafalgarskem trgu. Foto AP

Vesoljska ptica

Z raketo »Saturn« nameravajo Američani izstreliti umetni satelit, katerega instrumenti bi predvsem odkrivali mikrometeorite. Za razliko od prejšnjih bi imel ta dvotonski satelit krila z razponom kakih 30 m, okoli Zemlje pa bi krožil v višini od 480 do 1080 km. Zaradi kril so mu dali ime »vesoljska ptica«. Radijski oddajniki v njem bi posredovali na zemeljsko površino podatke o vsakem mikrometeoritu, ki bi nanj naletel umetni satelit na svoji krožni poti.

Prosto parkiranje za francoske zdravnike

Francoskim zdravnikom ne bo treba plačati globe, če bodo pustili svoj avto na kraju, kjer je parkiranje sicer prepovedano; seveda bo to veljalo za čas, ki ga bodo porabili za obisk bolnika na domu. Notranji minister Frey je napovedal posebne značke, s katerimi bodo opremljeni zdravniški avtomobili. Prometni nadzorniki bodo smeli prepovedovati parkiranje le v primeru, če bo zaradi tega grozil prometni zastoj.

Kmalu bi umrl od samote

Moderni Robinzon francoskega radia

Francija se ponaša s svojim Robinzonom. Georges de Caunes, reporter francoskega radia in televizije, je preživel 118 dni na otoku Eiao, drobceni krpi kopnega v Tihem oceanu. Pred dnevi se je njegova robinzonada klavrno končala. Caunes je dobil živčni zlom, vidno izčrpanega so ga prepeljali v bolnišnico na otoku Taiohae, ki je del otočja Marquesas v Polineziji.

Zamisel so zasnovali pri francoskem radiu, ki je hotel svojim poslušalcem vsak dan postreči z mislimi in doživljaji modernega Robinzona. Na svoj samotni otok je namreč Caunes vzel radijski oddajnik, ki ga je pridno uporabljal. To ni v nasprotju z robinzonskim vzdušjem, saj je tudi Caunesov vzornik izpred mnogih let rešil z razbite ladje precej pripomočkov za prvo silo in za kasneje. Caunesa so izkrcali hkrati z materialom za hišo, s priročno lekarno in s čtivom; od prvega dne mu je delal družbo pes Eder.

Začelo se je v veliko zadovoljstvo vseh in vsakogar, kajti Caunes je po radiu pošiljal samogovore, kakršni se spodobilo za Robinzona. Sporočal je, da se postopno vživlja v razmere na samotnem otoku, opisoval je svoj delovni dan in kolibo z visečo mrežo, v kateri so ga venomer pikali komarji, tožil je zaradi pomanjkanja pitne vode in skromnega rastlinja, sicer pa je še kar vztrajal pri pustolovsko vedrem vzdušju, v katerem se je bil namenil sporočati svoje vtise in doživljaje. Izoblikoval si je življenje, ki o njem sanjajo mnogi: bil je navezan izključno na svoj človeški razum in na svojo spretnost, bil je torej popolnoma prost. V nasprotju s pravim Robinzonom je imel celo to prednost, da se mu ni bilo treba bati sovražnikov na sosednjih otokih onstran obzorja.

Do tod je poskus uspel. Toda Caunes ni bil tako močan kot njegov vzornik iz angleške knjige. Vajen je bil živeti sredi vsakdanjega dogajanja, zato ni prenesel samote; dobival je privide, osamljenost ga je kmalu zlomila. Po enem njegovih zadnjih radijskih sporočil je zdravnik naročil takojšnji prevoz v bolnišnico — francoski radijski poslušalci so prikrajšani za nadaljevanje ene izmed lahkih senzacij. V bolnišnici je povedal Caunes: »Ves čas sem se komaj premagoval, da ne bi razočaral poslušalcev, zdaj moram z besedo na dan. Otok nikakor ni bil paradiž, temveč kraj, kjer bi kmalu umrl od samote.«

Indijski film: pesem in ples

Letno povprečje znaša v Indiji okoli 300 filmov, posnetih v dvanajstih jezikih

Štiri milijone Indijcev stoji vsak dan za dve do tri predstave pred blagajnami kakih 5.000 kinematografov, da bi se ob razmeroma nizki vstopnini za nekaj ur preselili iz vsakdanjosti v domišljijski svet filma. Statistike povedo, da po svetu skorajda ni ljudstva, ki bi kazalo za film več zanimanja in navdušenja kot Indijci. Konkurence v podobi televizije še ni, pred »govorečim in pojočim platnom« se zabavajo tudi tisti, ki ne znajo pisati in brati, takih pa je v Indiji še vedno kakih 70 odst. In končno, tri do štiri ure dolgi indijski filmi so najcenejše razvedrilo.

Indijska filmska proizvodnja, za ameriško in japonsko tretja v svetovnem merilu, mora živeti od priljubljenosti svojih filmov v domači deželi, kajti za izvoz indijski film za zdaj v glavnem še ne prihaja v poštev. Obdelane teme so tako zelo prilagojene miselnosti in potrebam indijskega občinstva, da razen redkih izjem ne najdejo kupcev in razumevanja gledalcev v drugih deželah.

V večini indijskih filmov je odmerjena dogajanju le podrejena vloga, dejanje je zg[illegible] povezava neskončno do[illegible] plesnih in pevskih prizorov, ob katerih uživajo Indijci po cele ure, na tujca, ki premalo pozna indijsko miselnost, pa napravijo le medel vtis. Scenaristi črpajo iz mitologije in iz pravljic. Vendar pa začenjajo v Indiji snemati tudi drugačne filme (na primer »Blagoslov zemlje»), ki se uveljavljajo tudi na mednarodnih festivalih. V njih nastopa človek z ulice, zgodbe nakazujejo socialne probleme ali pa v vedri obliki obravnavajo spopad med starim in novim (kaste in zahteve mladega rodu po enakosti ipd.).

Nad tretjino izmed skoraj tri sto filmov — to je indijsko letno povprečje — posnamejo v jezikih hindi in urdu, torej v govoricah, ki prevladujeta v severnih pokrajinah, drugi filmi pa so porazdeljeni na deset nadaljnjih skupin, zato jih tudi razumejo samo gledalci z določenega območja. To seveda pomeni, da indijskemu filmu ni dostopen ves trg mnogojezične dežele na azijskem jugu.

Vsekakor je dejstvo, da so nekatere indijske jezikovne skupine številčno močnejše kot na primer nemško jezikovno področje (Nemčija, Švica in Avstrija); mnogo izrazov je tako sorodnih, da s sinhronizacijo ni težav. Drugače pa je s prenosom filma s severa (indoevropsko jezikovno področje) na jug (dravidski jeziki), ker potrebujejo prevajalci za dojočene pojme po več besed, za katere zmanjkuje prostora bodisi pod sliko na filmskem traku, bodisi igralčev namestnik še vedno govori, čeprav prizora že ni več.

Kljub tem težavam se indijska filmska proizvodnja sama vzdržuje. Producenti ne dobivajo državne podpore, seveda pa tudi igralci ne prejemajo »zvezdniških« honorarjev, ki peljejo v nekaterih zahodnih filmskih proizvodnjah do pravih nesmislov. H. B.

Kosilo za vse ljudi sveta

Če bi se zbrali vsi ljudje sveta za isto mizo — ob koncu lanskega leta nas je bilo približno 3.115 milijonov — bi ta miza 23.5-krat obsegla naš planet. Če se obdrži sedanji tempo prirastka, bi morala miza ob koncu sedanjega stoletja, torej leta 2.000, okoli 47-krat obkrožiti Zemljo, če naj bi bilo za njo dovolj prostora za vse takratno prebivalstvo. Vsak dan je treba pripraviti krožnike za nova usta, vsako jutro podaljšati »svetovno mizo« za 79 km.

Pa hrana, s katero bi postregli za to mizo? Na prvi pogled se zdi neverjetno, vendar je točno, da je človek doslej izkoristil za pridobivanje te hrane komaj 8.55 odstotka zemeljske površine. Na tej, razmeroma majhni površini pa je proizvodnja hrane zelo neenakomerna, vsaj v nekaterih deželah pridelajo na hektaru desetkrat več riža kot drugod. V pridelku pšenice so razlike še večje: najvišji donos je dvajsetkrat bogatejši od najnižjega. Podobna nesorazmerja so tudi v sredstvih, ki jih uporabljajo obdelovalci zemlje, da bi izboljšali donos. V evropskih deželah na primer porabijo v povprečju 78-krat več umetnih gnojil kot v Afriki. To je izračunal Philips, eden izmed znanstvenih sekretarjev sedanje konference ZN za uporabo znanstvenih in tehničnih dosežkov v Ženevi.

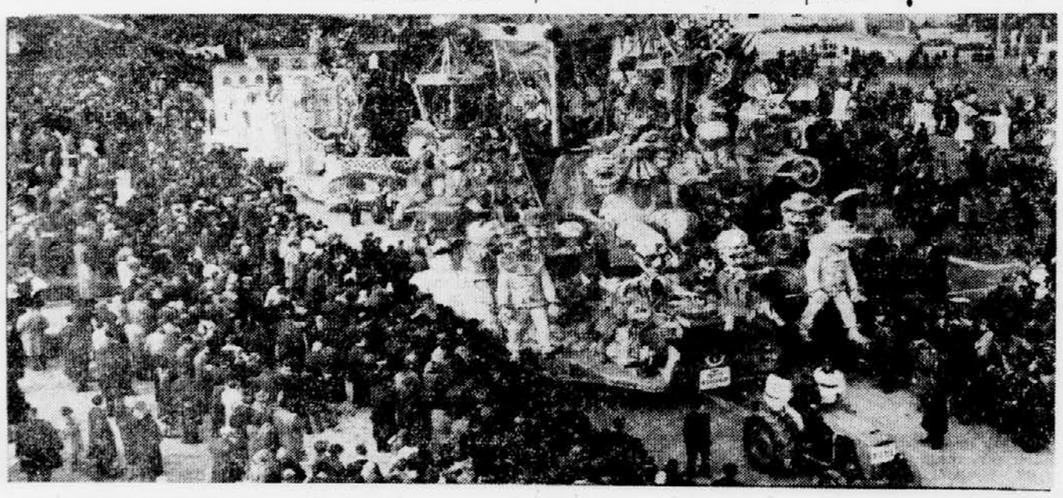

ZAČETEK KARNEVALA — Okoli 60 000 radovednih gledalcev se je razporedilo po pločnikih obmorskega letovišča Viareggio na severozahodni italijanski obali, ko se je pred dnevi s prvim sprevodom začel tradicionalni karneval. FOTO AP

Uspehi boja proti malariji

V okviru dolgoročne kampanje, ki jo je zasnovala Svetovna zdravstvena organizacija, so lani nadaljnjih 160 milijonov ljudi rešili nevarnosti, da bi zboleli za malarijo. Na področjih, kjer so zatrli prenašalce te bolezni, so opustili škropljenje in zapraševanje v širšem obsegu, vendar pa še nadalje delajo kontrolne skupine.

Načrt za zmago nad malarijo zajema 22 afriških in azijskih dežel. Letos bodo začeli pripravljati zatiralno akcijo (predvsem za uničevanje anofelesa) v 19 deželah Afrike. Na tistih področjih po svetu, kjer se boj proti malariji sploh še ni začel, živi okoli 377 milijonov ljudi.

Nekaj številk o dosedanjih uspehih: medtem ko je leta 1955 imelo malarijo okoli 250 milijonov ljudi, se je število malaričnih bolnikov skrčilo do konca lanskega leta na 140 milijonov. Če bo akcija, ki poteka že nekaj let, dosegla začrtani cilj — zbrisati malarijo s seznama bolezni, ki so vzrok smrti — se utegne število produktivnega prebivalstva povečati za poldrugi milijon ljudi.

Umrl je »mož z idejo«

Pred kratkim je v Londonu umrl v starosti 62 let Sven Age Dhom, ki je prvi predlagal, naj bi s poleti čez severni tečaj skrajšali velike razdalje med Evropo, Ameriko in Daljnim vzhodom. Dhom, ki je po rodu Danec, živel pa je v Angliji, je zasnoval vrsto zamisli, katerih uresničenje je tudi mednarodnega pomena. Med drugim je predlagal, naj bi na Grönlandiji iskali uran in druge rude. Dhom je prvi v Veliki Britaniji uvedel avtomatične stroje za izdelavo cigaret, zanimal pa se je tudi za vse druge tehnične novosti in izboljšave.

»Mož z idejo«, kakor so ga na splošno imenovali, pa je imel toliko zamisli, da jih nikakor ni mogel vseh uresničiti v 62 letih življenja, zlasti še, ker so mnoge izmed njih zares težko izvedljive. Mednje sodi načrt, ki so ga dalje razvili nekateri ameriški strokovnjaki in po katerem bi grönlandske ledenike oziroma od njih odtrgane ledene gore, ki z oceanskimi tokovi plujejo proti jugu, izkoriščali za namakanje sušnih področij, po ameriški inačici te zamisli na primer Kalifornije, kjer imajo težave s sladko vodo.

Kopica prazgodovinskih najdb

V vzhodnonemškem Neubrandenburgu so na več krajih izkopali predmete, ki jih je uporabljal prazgodovinski človek. Med skupno 623 izkopaninami je največ sekir, nožev in kresil iz kamene dobe.

M. G. GORDON — INŠPEKTORJEVI DNEVI. 25

Pol ure se je vleklo počasi kot večnost. Čas se vedno vleče, kadar moraš koga zasledovati. Jeff se je presedal, na vse načine prekriževal noge ter si živčno vihal ovratnik na plašču.

Vstal je, ko so se odprla vrata, skozi katere je prišlo kakšen ducat ljudi. Med njimi je bilo lahko spoznati visoko postavo Kurta Ryderja. Ljudje so se nekaj časa pogovarjali na pločniku in zaradi mraza udarjali s podplati ob tla. Naposled je Ryder odšel v družbi majhne plavolaske.

Par se je nameril proti severu in Jeff je naglo prečkal ulico, da ju ne bi zgrešil. Veter je bil v obraz.

Par je prehodil komaj nekaj deset metrov, nato pa zavil v bife. Kurt in plavolaska sta se spravila na visoke stole ob točilnem pultu. Dekle je hitro govorilo, se obešalo Kurtu na roko ter mu šepetalo na uho.

Jeff se je ustavil na pločniku in opazoval plavolasko. Sprva je bila prezaposlena, da bi lahko občutila vztrajni Jeffov pogled. Toda ko je pojedla sendvič, se je obrnila. Zagledala je Jeffa, ki jo je še kar napre gledal. S komolcem je dregnil Kurta, toda ko se je ta zasukal na stolu, je bil Jeff že obrnjen s hrbtom proti njemu. Brez dvoma je to dekle razburilo.

Jeff je izvajal »zamreženo zasledovanje«, podvig, ki je dosti težji od navadnega zasledovanja. Moral se je pustiti presenetiti, vendar tako, da bi Kurt Ryder mislil, da je bil sam tako iznajdljiv in premeten.

Jeff se je skril v vhod trgovine s čevlji, od koder je v stekiu lahko prežal na vrata bifeja, kjer sta bila Ryder in plavolaska.

Par je prišel iz lokala. Šla sta po pločniku. Jeff se je stisnil v kot, da ga ne bi opazila. Kurt in dekle sta se smejala in zavila v stransko ulico. Luno je prekril oblak. Jeff se je vprašal, ali je Kurt dostikrat takole spremljal Janet Dakin z vaj v gledališču in če se je tudi ona tako smejala kakor ta plavolaska.

Nekje je zalajal pes in dekle se je obrnilo. Jeff se je delal, kot da se obotavlja, samo da bi ga dekle lahko presenetilo. Skočil je za okrasni grm. Videl je, da je dekle s prstom kazalo na njegovo skrivališče. Kurt je pogledal za njenim prstom.

Na koncu ulice je Ryder kupil časopis in se kar naprej obračal, Jeff pa je mirno prečkal ulico. Kurt se je za hip ustavil, nato pa spet prijel dekle pod pazduho in šla sta naprej. Vendar Jeff ni več slišal njunih glasov.

Jeff je zdaj začel veliko igro. Naravnal je korak po njunih in hodil prav tako hitro ali počasi kot onadva. To je vedno uspelo. Uho hitro zazna usklajen korak, pošlje znak v možgane, ti pa ugotove, da je ritem določenih korakov le redkokdaj natanko tak kot ritem drugih korakov.

Hodili so vedno počasneje, dokler nista Ryder in dekle obstala. Takrat se je Ryder naglo obrnil, Jeff pa se je ustavil pred izložbo ter se delal, da gleda razstavljene reči v njej. Nato sta Ryder in dekle skušala hoditi kar se da tiho. Jeff je napeto pričakoval, kaj bo.

Malomarno se je obrnil, ko se je Kurt ustavil. Ryder ga je takoj spoznal, ker je stal pod svetilko.

»Kifeljc!« je rekel presenečeni Ryder.

Zijal je v Jeffa ter stiskal pesti. Stopil je proti Jeffu.

»Dober večer, Kurt,« je mirno rekel Jeff. Dekle se je približalo.

»Ti hudič ti!«

»Kaj pa je, Kurt?« se je vznemirilo dekle.

»Tale kifeljc mi je kar naprej za petami, ampak jaz ga bom že poslal tja, kamor spada. Morda še prej, kot si misli!«

»Kurt!« je zavpilo prestrašeno dekle.

Ryder se je pognal proti Jeffu.

»Zakaj me zasledujete, a?«

»Jaz? Nikogar ne zasledujem.«

Kurt je bil videti presenečen.

»No, kaj pa počenjate?«

»Dragec, prosim te . . .«

»Bolje bo, če ga peljete domov. Fant je silno živčen.«

Kurt je eksplodiral. Dekle se mu je obesilo na roko, pa jo je vrgel po tleh. Mislil je tresniti Jeffa v brado, toda Jeff ga je z desnico udaril v jetra. Zvil se je kot predrta žoga.

»Vidite?« je rekel Jeff, ko je plavolaski pomagal vstati. »Res je silno živčen.«

x x x

Naslednjega dne je Jeff prišel navsezgodaj v službo, toda na mizi so ga že čakala skrbno natipkana poročila. Raztreseno je prelistal poročilo o Cindy Papagos in si vmes slekel plašč. Hotel si je že razvezati kravato, ko se je zdrznil. Pred očmi mu je zaplesalo nekaj besed iz poročila: *Devetnajst šestinštirideset: stranka prišla h Gloriji Kelton . . .*

Sédel je v naslanjač in potegnil telefon k sebi. Bil je vznemirjen. Posrečilo se mu je dobiti Cindy Papagos še doma, preden je odšla v službo. Predstavljal si jo je, da je bila lepo počesana, čista in sveža, da je bila brez dvoma oblečena v skromno temno krilo in belo bluzo. Poslušal je njeno razlago. Čeprav si je še tako prizadeval, ni mogel razumeti položaja.

»Treba vam bo odpovedati,« je rekel, čeprav je dobro vedel, da le igra avtoritativnega policaja in da se bo upria.

»Toda zakaj? Povejte mi samo en pameten razlog, gospod Baker! Samo en razlog!«

Ni ji mogel povedati, da je Gloria Kelton indikatorka in da je prav ona povedala policiji, da je Cindy Papagos v nevarnosti, da ji neki neznanec streže po življenju. In četudi bi ji povedal, bi ga Cindy zavrnila, češ da to samo potrjuje dobre namene Glorije Kelton.

»Ta stvar mi ni niti malo všeč.«

»Ni mi všeč!« Kakor da bi Cindy takoj opustila priložnost za dodatni zaslužek, ker to ne bi bilo všeč inšpektorju!

»Ampak kaj hočete povedati, gospod Baker? Polno je ljudi, ki imajo dovolj dela za tajnico za dan ali dva, ne pa za ves mesec! Česa pa se bojite? Dali ste mi vašega človeka, ki me venomer zasleduje, pri njej pa se mi tako ne more nič zgoditi. Prijazna je . . .«

ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE POSTOJNA

razpisuje

po sklepu delavskega sveta z dne 30. januarja 1963 in določilu 99. člena zakona o sredstvih gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ št. 17/61)

JAVNO LICITACIJO

osnovnih sredstev najboljšemu ponudniku, in sicer:

1. **železniški vodovod z rezervoarji v Borovnici**
2. **železniški vodovod v Logatcu in**
3. **železniški vodovod v Postojni**

pod pogojem, da se kupec obveže stalno in prednostno oskrbovati z vodo železniške objekte.

Do nakupa imajo pravico gospodarske organizacije in druge družbeno pravne osebe.

Ponudbe pošljite na naslov: Železniško transportno podjetje, Postojna, Vojkova 17, v zapečatenih ovitkih, z označbo na prednji strani »Javna licitacija«, najpozneje do vključno 25. februarja 1963.

Javna licitacija za osnovna sredstva pod 1. bo 4. marca 1963 na železniški postaji Borovnica ob 8. uri 15 minut.

Javna licitacija za osnovna sredstva pod 2. bo 5. marca 1963 na železniški postaji Logatec ob 8. uri 15 minut.

Javna licitacija za osnovna sredstva pod 3. bo 6. marca 1963 na upravi ŽTP Postojna ob 9. uri.

Podrobnejša pojasnila dobite v upravi podjetja. 1249

ČASOPISNO PODJETJE »DELO« LJUBLJANA,

TOMŠIČEVA ULICA ŠTEV. 1—3

sprejme v redno delovno razmerje

SNAŽILKO

za čiščenje obratnih prostorov

Interesentke naj se zglase v

SEKRETARIATU PODJETJA

v sredo, četrtek in petek med 8. in 12. uro.

novo!

HITRO IN BREZ KUHANJA PRIPRAVITE

belo kavo

PREPRIČAJTE SE ZIMPREJ

o kvaliteti

»KEMOFARMACIJA«

Ljubljana, Metelkova št. 7,

razpisuje

prosto delovno mesto

REFERENTA

v ekonomatu

Pogoj: srednja ali nižja strokovna izobrazba s prakso v knjigovodstvu. — Zaželeno je znanje strojepisja. Osebni dohodek po učinku. — Pismene ponudbe z navedbo možnosti nastopa pošljite SEKRETARIATU PODJETJA do 26. febr. 1963. 1259

Za dobro voljo

»Por stane skoraj toliko kot vrtnice. Ker sem praktičen človek . . .«

»Soli je dovolj, ženka, samo premalo juhe je v njej!«

Križanka

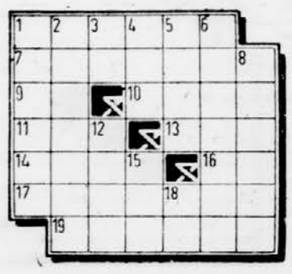

VODORAVNO: 1. škotska kraljevska družina, ki je nekaj časa vladala tudi v Anglji, 7. visoka gora na italijansko-jugoslovanski meji, 9. začetnici največjega slovenskega impresionista, 10. kanadski pevec lahke glasbe, ki se je preteklo soboto v Parizu poročil (Paul), 11. žensko ime, 13. mongolski poglavar, 14. nemški filozof, utemeljitelj kriticizma, 16. začetnici središča Primorske, 17. otočje v Karibskem morju, 19. glavno mesto ameriške zvezne države Colorado, ki leži 1630 metrov visoko.

NAVPIČNO: 1. iglasto drevo, 2. drugo ime za Siam, 3. francoski nedoločen člen, 4. nekdanji turški zemljiški gospod, 5. angleški filmski producent, ki se je lani spet posvetil veletrgovini z moko (Arthur), 6. udarjanje s prstom, 8. nekdanja mednarodna luka v Maroku, 12. hrvaško moško ime, 15. ime umrlega pesnika Ujevića, 18. različna soglasnika.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. sfinga, 7. alpinet, 9. Ra, 10. lira, 11. kub, 13. Don, 14. Abo, 15. APA, 16. seti, 18. Ig, 19. Trentar, 21. Trdina.

NAVPIČNO: 3. I(van) P(rijatelj).

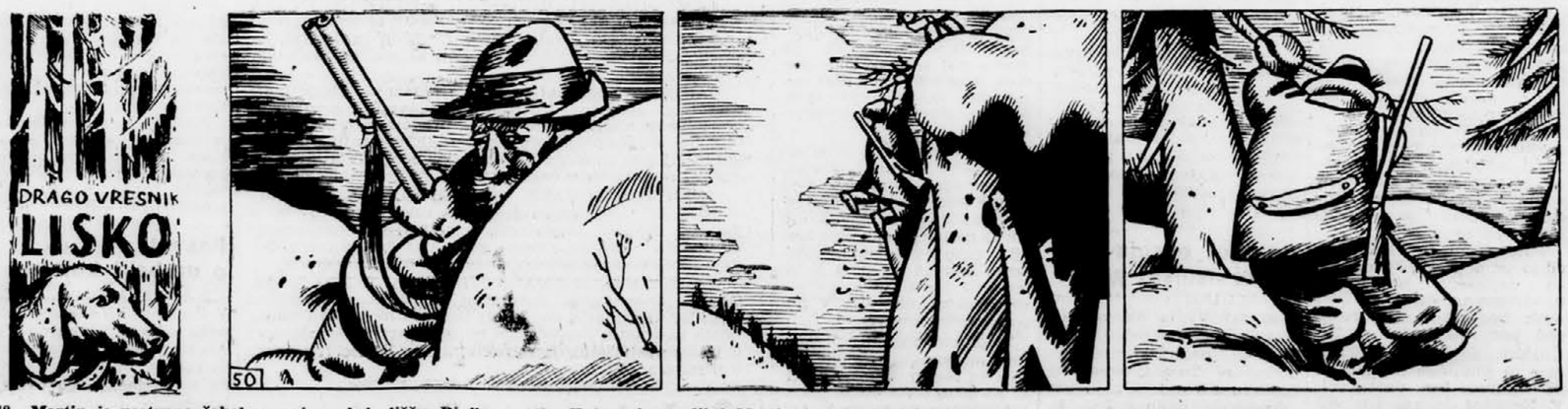

148. Martin je nestrpno čakal v svojem skrivališču. Divji lovec ni hotel vstati. Toda nikjer drugje ni mogel uteči kot po stezi. Če se bo prikazal, ga bo ustrelil v nogo. »Moram, preveč je že zagrešil,« si je rekel Martin. »Tokrat ga ne morem pustiti.« Toda divji lovec je izginil pod smrekami, ko da se je vdrl v zemljo. Nenadoma, ko da se je streslo ozračje, je zadonel za smrekami divji, onemogel klic na pomoč.

149. Kaj se je zgodilo? Martin je postal bled od strahu. Menda ni bedak rinil čez pečino? Nekaj grmovja je sicer raslo po njej, toda strmo je bilo in splozko. »Na pomoč!« je spet zadonelo pod smrekami. Planil je po snegu na rob pečine in zagledal tisto, česar se je bal. Divji lovec je visel doli na skali, z rokami se je oprijemal grma in opletal z nogami v zraku. »Na pomoč!« je zavpil, ko je zagledal Martina.

150. Martin je brž spoznal nevarnost. Čeprav mu je divji lovec prizadejal toliko skrbi in žalosti, mu vendarle ni želel smrti. Zaslužil si je kazen, toda ne takšne, ki mu je grozila. Ker ni imel pri roki ničesar, da bi pomolil nesrečnežu, je skočil k smrekam in se obesil na debelo vejo, da bi jo odlomil. Veja je bila debela in je le s težavo popustila. Človek na pečini je kar naprej vpil. »Hitro!« je priganjalo Martina.

OBNOVLJENI »OBELISK SVOBODE« — V Moskvi bodo na Sovjetskem trgu obnovili »Obelisk svobode«, ki so ga porušili za časa Stalina. Obnovili ga bodo po ohranjenih načrtih arhitektov D. Osipova in N. Andrejeva. Foto: Tanjug

KINEMATOGRAF V PLAMENIH — Malo pred projekcijo filma »Upor na ladji Bounty« za predstavnike tiska in radia je izbruhnil požar v največji kino dvorani v Oslu in povzročil za 5 milijonov kron škode. Foto: Tanjug

ZA BOJ PROTI PODMORNICAM — Američani so skonstruirali in preizkusili poseben helikopter za boj proti podmornicam. Opremljen je z dvema torpedoma, je brez pilota in ga upravljajo avtomati z ladje. Foto: AP

STAVKA V BELEM — Italijanski zdravniki so bili prisiljeni zateči se k splošni stavki, da bi si zagotovili zvišanje plač in boljše delovne pogoje. Na sliki jih vidimo med demonstracijami pred parlamentom v Rimu 14. februarja. Dan pozneje je bil dosežen sporazum z delodajalci, ki jim je zagotovil zvišanje plač za najmanj 14.000 lir in več drugih ugodnosti. Foto: Tanjug

Nadaljevanje s prve strani

● Pogajanja

posvetovanje v Beli hiši in da Kennedyjeva vlada »resno razmišlja o tem, da bi nadalje popustila v svojih zahtevah glede sporazuma o prepovedi atomskih poskusov, prizadevajoč si najti izhod iz sedanje zagate v Ženevi«. List piše, da bi ZDA privolile v najmanjše število inspekcij na kraju samem.

Doslej so ZDA in Velika Britanija vztrajale pri zahtevi, da mora biti v Sovjetski zvezi osem do deset letnih inspekcij. Predstavniki sovjetske vlade pa so ostali pri svojem zadnjem predlogu o dveh do treh inspekcijah na leto.

Pristojni krogi pa izražajo prepričanje, da bi ublažitev zahodnega stališča »prisilila Sovjetsko zvezo, da privoli v več kot tri inspekcije na leto«, in da bi se tako povečale možnosti za kompromis o tem osnovnem spornem vprašanju.

●● Morava odplavila most

bruarja bo, kakor pričakujejo, narasla še precej, posebno med Zagrebom in Samcem. Desni pritoki Save upadajo, vendar bodo po 22. februarju znova narasli, predvsem Kolpa, Una, Sana in Vrbas. Narašča tudi Velika Morava in pri ljubičevskem mostu bo 22. februarja po predvidevanjih visoka 660 cm.

Timok je v zadnjih 24 urah narasel za več kot dva metra in se je med Knjaževcem in Zaječarom na več mestih izlil iz struge. Poplavljenih je več sto hektarov najplodnejše zemlje. V Zaječaru je poplavljeno okoli 20 hiš. Pri Vratarnici, Grljanu in Zaječaru je reka prekinila promet na cesti Zaječar—Niš in na cesti Zaječar—jugoslovansko-bolgarska meja. Zaradi tega je od zaledja odrezan tudi rudnik premoga Vrška Čuka.

Reke v leskoški občini upadajo. Škoda, ki je nastala pri zadnji poplavi, je večja kakor pri prejšnji. V občini je bilo pod vodo več kot 2000 hiš. Brez strehe je ostalo 400 družin. Namestili so jih v kavarnice, zadružne domove in drugam.

Reke upadajo tudi v Makedoniji. Samo Vardar še narašča. Pri Demir Kapiji je bil visok 423 cm, v Titovem Velesu 360, pri Skopju pa 197 cm. Deževati je prenehalo in tudi sneg se topi počasneje. Ohridsko jezero ne narašča in v Ohridu ter Strugi se voda umika s poplavljenih ulic. Delovni kolektivi, člani SZDL in pripadniki JLA ter Zveze mladine nudijo pomoč ogroženemu prebivalstvu. Cestni promet je na nekaterih odsekih še zmeraj prekinjen.

Reke v Bosni in Hercegovini upadajo in strokovnjaki izjavljajo, da trenutno ni nevarnosti za večje poplave. Bosna je pri Doboju upadla za 65 cm, Vrbas pa za 10 cm.

Tudi v Italiji so hude nevihte in poplave. Prizadete so nekatere pokrajine, predvsem pa Campagna in otok Sardinija. Škode je več kot sto milijard lir. Uničeni so mnogi nasadi oliv in plantaže pomaranč in limon ter vinogradi. V Neaplju je zaprtih več šol, ulice pa so prekrite z blatom. Na Sardiniji so mobilizirali vojsko, da bi umaknili prebivalstvo iz ogroženih predelov. Opustošenih je na stotine hektarov polj. Deset oseb je umrlo, več sto je poškodovanih, še več pa jih je ostalo brez strehe. Deževje, ki je trajalo dalj časa, je povzročilo udore in zemeljske premike. Porušenih je veliko hiš.

Tudi v Španiji in na Portugalskem so velike poplave. Snežni plazovi, ki drsijo z gora, ogrožajo železniške proge in vlaki imajo precejšnje zamude. V Parizu je danes snežilo. Znižanje temperature je povzročilo poledico na cestah in francoski radio nenehno poziva šoferje, naj bodo pazljivi. Snežni meteži ovirajo promet in v Bretagni imajo vlaki velike zamude.

Na severu Evrope, na Švedskem, Norveškem in Finskem pa so temperature spet izredno nizke. Iz New Yorka sporočajo, da je v zadnjih tednih zaradi gripe in pljučnice umrlo 651 ljudi.

●●● Kolektivi naj sami določajo

zdaj spet spreminjati pravilnike o delitvi čistega dohodka v gospodarskih organizacijah in da bi to lahko odvrnilo njihovo pozornost od glavne naloge — proizvodnje. Pripominjajo pa, da to nikakor ne bi smelo biti povod za neko kampanjsko delo pri izdelavi novih pravilnikov. Novi predpisi ustvarjajo samo ugodnejše pogoje, da bi popolneje in z veliko več sistema gradili stimulativne oblike nagrajevanja. V. P.

Visok bolgarski obisk v Moskvi

MOSKVA, 19. febr. (BTA) Prvi sekretar CK KP Bolgarije in predsednik bolgarske vlade Todor Živkov je danes prispel v Moskvo. Z njim sta prispela član politbiroja CK KPB in podpredsednik ministrskega sveta Bolgarije Ivan Mihajlov ter član politbiroja in sekretar CK KPB Boris Velčev.

Podaljšana pristojnost posebnega vojaškega sodišča

PARIZ, 19. febr. (Reuter). Francoska skupščina je danes na drugem glasovanju odobrila zakon, s katerim je za nedoločen čas podaljšana pristojnost posebnega vojaškega sodišča, pred katerim je zdaj 15 ljudi, obtoženih poskušenega atentata na predsednika de Gaulla. Za ta zakon je glasovalo 271 poslancev, proti jih je bilo 171, medtem ko se jih je 27 vzdržalo glasovanja. Če senat ponovno ne bo hotel sprejeti zakona, bo zbornica še tretjič glasovala o njem, tako da bi obveljal.

Osnutek zakona je predložila vlada, da bi preprečila taktiko zagovornikov na sedanji obravnavi, ki skušajo zavleči proces do 25. februarja, ko naj bi se vojaško sodišče na podlagi starih dekretov umaknilo novemu sodišču za zaščito državne varnosti.

Saragat obsoja francosko-nemški pakt

WASHINGTON, 19. febr. (Tanjug). Vodja italijanskih socialnih demokratov Saragat je napadel nedavno podpisani francosko-nemški sporazum o sodelovanju kot »direktorij dveh držav, ki nasprotuje duhu evropske enotnosti«. Saragat je včeraj govoril v klubu tiska v Washingtonu. Obsodil je de Gaullovo stališče do ZDA, Velike Britanije in NATO ter poudaril, da je francoski predsednik »precenil moč in vpliv svoje države v današnjem svetu«.

Že blizu 500 milijard za socialno zavarovanje

Samo za zdravstveno zavarovanje 216 milijard

BEOGRAD, 19. febr. (Tanjug). — Skupni izdatki za vse oblike socialnega zavarovanja bodo znašali letos v vsej državi približno 482 milijard dinarjev in bodo za približno 11 % višji, kakor lani. To cenitev zajema tudi program dejavnosti socialnega zavarovanja v 1963 letu. Sprejeli so ga na današnjem, drugem zasedanju skupščine jugoslovanske skupnosti socialnega zavarovanja.

Največ sredstev bodo tako kakor že do zdaj namenili za zdravstveno zavarovanje, in sicer približno 216 milijard dinarjev ali 12,4% več, kakor lani. Za pokojninsko zavarovanje so predvideni izdatki 104 milijarde dinarjev nasproti 90 milijardam lani, za invalidsko zavarovanje pa 55 milijard nasproti 48, kolikor menijo, da je bilo realizirano v lanskem letu. Povečali se bodo tudi izdatki za otroške dodatke, in sicer od lanskih 87 na približno 95 milijard dinarjev letos.

Predvidevanja temeljijo na povečanju števila zaposlenih za 3.4% ali pa 121.000 novih zavarovancev, dalje na povečanem številu uživalcev osebnih, invalidskih in družinskih pokojnin ter na povečanju števila uživalcev otroškega dodatka. V skupne izdatke je poleg tega planiranih še približno 9 milijard dinarjev za službo zaposlovanja delavcev, upoštevane pa so še večje obveznosti zdravstvenega zavarovanja letos.

Med razpravo so poudarili, da sta racionalno izkoriščanje vseh teh sredstev in pomoč zavarovancem, da hitro in enostavno dosežejo svoje pravice, med osnovnimi nalogami letos. Pri tem so posebno opozorili na pomen nadaljnje krepitve samoupravljanja fondov v komunalnih skupnostih socialnega zavarovanja. Potrebno je tudi z drugimi oblikami pritegniti udeležbo zavarovancev v upravljanju teh sredstev kot na primer s sveti zavarovancev v občinah, zbori zavarovancev v delovnih organizacijah in sploh z večjo mobilizacijo vseh sil, da ne bi presegli okvirov predvidenih izdatkov.

Skupščina je na današnji seji izdelala tudi pravilnik o imenovanju, sestavu in delu zdravniških komisij. Ta pravilnik naj bi omogočil, da bodo komisije popolneje in z večjo odgovornostjo opravljale svoje naloge.

Na zasedanju skupščine so sprejeli tudi odlok o pogojih, pod katerimi si lahko Jugoslovani, ki živijo v inozemstvu, zagotovijo pokojnino, ki bi jo uživali po vrnitvi v domovino, potem predlog odloka o osnovah in stopnjah za izračunavanje prispevka za socialno zavarovanje umetnikov, ki naj ga sprejme sekretariat Zveznega izvršnega sveta za delo. Potrdili so tudi statut Zveznega zavoda za socialno zavarovanje in sprejeli še nekaj odlokov ter rešitev.

Enake možnosti za najem kredita

Beograd, 19. febr. (Tanjug). Državni sekretariat za finance in Narodna banka FLRJ sta poslala odboru ZIS za splošne gospodarske zadeve predlog odloka o merilih letošnje kreditne politike. Ta merila naj prispevajo k razvoju kreditno-denarnega mehanizma in ustvarijo ugodnejše pogoje za gospodarjenje.

Poseben poudarek je na zagotavljanju enotnosti kreditnomonetarne politike v vsej državi tako, da bo imela vsaka gospodarska organizacija enake možnosti za najem kredita. Tako naj kreditnomonetarna politika prispeva k integraciji jugoslovanskega gospodarskega področja v popolno homogeno celoto.

Predlagani ukrepi naj zagotove maksimalno ugodne pogoje za razvoj tistih podjetij, ki so prilagodila svoje poslovanje zahtevam tržišča.

● gimnazije
● internati
● študentski domovi
● profesorski zbori
NAROČAJO
NAŠE RAZGLEDE

Potrošniški krediti za nakup premoga

Beograd, 19. febr. (Tanjug). Komunalne banke bodo tudi letos odobravale potrošniške kredite za nakup premoga od 1. marca do zaključno 30. junija. Delavci in uslužbenci bodo dobili te kredite prek podjetij, ustanov ali organizacij, kjer so zaposleni, ostale kategorije interesentov pa neposredno pri banki.

Ceki za nakup premoga bodo veljali največ dva meseca potem, ko so bili izdani. Tudi vsi ostali pogoji glede kreditov za premog veljajo, kakor prejšnja leta. Za razliko od drugih vrst potrošniških kreditov uživalci kreditov za premog ničesar ne plačajo v gotovini, odplačilni rok pa je 10 mesecev.

Banke ne bodo omejevale odobritve teh kreditov, če je prosilec morda kreditno manj sposoben, ker že ima pri banki kakšno drugo vrsto kredita.

Alicata o koeksistenci

Prva številka revije »Critica marxista«

RIM, 19. febr. — V Rimu je izšla prva številka dvomesečne revije KP Italije za teoretična vprašanja »Critica marxista«. Direktor glasila KP Italije »Unità«, Mario Alicata je za to številko napisal članek »Koeksistenca in socialistični boj«.

Avtor uvodoma naglaša, da je postal »problem mirljubne koeksistence osnovni strateški problem revolucionarnega boja«, in da je od pravilnega zastavljanja tega vprašanja odvisno pravilno postavljanje in reševanje glavnih problemov komunističnega gibanja.

Izhod iz polemike, ki je nastala v delavskem gibanju okrog koeksistence, vidi avtor v prizadevanju, da bi do kraja spoznali probleme koeksistence kot ogrodja sodobne revolucionarne strategije, ne pa v izmenjavi psovk med komunističnimi partijami in njihovimi voditelji.

Avtor ugotavlja, da Kitajci odklanjajo oceno o spremenjeni naravi vojne trdeč, da bi to pomenilo odstopanje od Leninove definicije o pravičnih in nepravičnih vojnah, in pravi, da je tako stanšče tipična manifestacija dogmatizma.

Članek Alicate opozarja, da ni kontradikcij med nejem za koeksistenco in bojem proti imperializmu, kakor ni kontradikcij med koeksistenco in razvojem gibanj za nacionalno osvoboditev in socializem. Avtor poudarja, da je prav nasprotno: med obema elementoma je tesna povezanost, samo videti jo je treba. »Za to pa je potrebno biti marksist, ne pa raziagalec biblije; treba je biti pogumen in pogledati stvarnosti v oči ter razmišljati o novih poteh za napredek delavskega razreda in naroda«, pravi Alicata.

Alicata zatem zavrača kitajski očitek, češ da KP Italije s tem, da sprejema koeksistenco, negira revolucionarni boj za nacionalno osvoboditev in socializem. Zatem obširno piše o tem, kam bi utegnila voditi nadaljnja oboroževalna tekma in ugotavlja, sklicujoč se na deklaracijo 81. partij, da je edina alternativa termonuklearnemu uničenju miroljubna koeksistenca.

Jugoslovanski odpravnik poslov pri Senghoru

Dakar, 19. feb. (Tanjug). Predsednik republike in vlade Senegalije Leopold Sedar Senghor je sprejel odpravnika poslov jugoslovanskega veleposlaništva v Dakaru Marka Drobca. Razgovor se je nanašal na odnose med obema državama kakor tudi na splošno važna vprašanja.

Težavna pogajanja v Nairobiju

Menijo, da Kenija letos še ne bo postala neodvisna

DAR ES SALAM, 19. febr. (Tanjug). — Britanski minister za kolonije in vprašanja Commonwealtha Duncan Sandys se mudi že več dni v Nairobiju in se razgovarja s kenijskimi voditelji o bodočih volitvah in datumu, ko naj bi razglasili neodvisnost Kenije.

Po vesteh iz Nairobija se nanašajo razgovori na tri sporna vprašanja, o katerih pravijo, da se pogajanja zaradi njih precej zatikajo. Gre za razdelitev oblasti med centralno kenijsko vlado in šestimi regionalnimi parlamenti ter regionalnimi plemenskimi vladami, za zahtevo dela prebivalstva severnih področij, ki se hoče odcepiti od Kenije, in za prihodnost obalnega pasu dežele, ki je še vedno formalna last zanzibarskega sultana.

Zastran prvega vprašanja sta si v sporu dve koalicijski stranki sedanje lokalne vlade — Afriške nacionalne unije (KANU) Joma Kenijate in Afriške demokratske unije (KADU) Ronalda Ngale. KANU se zavzema za močno centralno vlado neodvisne Kenije, KADU pa za regionalno ureditev, zasnovano na plemenskih tradicijah. Ker se Kenijatova stranka zavzema za to, naj bi bile čimprej splošne volitve za prvo samoupravno vlado, sodijo, da je pripravljena deloma popustiti regionalistom.

Kar zadeva zahtevo Somalije po severnih področjih, sta si obe stranki edini v tem, da ne bosta dopustili nobene odcepitve od Kenije. O vprašanju obalnega pasu se bo britanski minister Sandys razgovarjal tudi na Zanzibaru z ondotnim sultanom, ko bo pozneje obiskal otok.

Posebne težave v zvezi s prihodnostjo Kenije izvirajo iz kenijske ustave, ki je zvezala roke afriškim voditeljem, priseljencem pa omogočila, da postavljajo pogoje sedanji vladi, z izgovorom, da so volitve in neodvisnost odvisne od enotnosti obeh glavnih strank.

Sodijo, da bo Sandys ob koncu potovanja po Vzhodni Afriki povedal, kdaj bodo po sedanjih obvestilih lahko volitve v Keniji, ki bi bile napovedane za konec marca ali začetek junija. Sodijo pa, da neodvisnosti Kenije ne bodo razglasili pred začetkom prihodnjega leta.

Telegrami

FURCEVA NA FINSKEM — HELSINKI. Sovjetska ministrica za kulturo Furceva je na povabilo finske vlade prispela na uradni obisk na Finsko. Med obiskom v Helsinkiju jo bo sprejel finski predsednik Urho Kekkonen.

BOLGARSKA PARTIJSKA DELEGACIJA NA POLJSKEM — SOFIJA. V Varšavo je prispela na obisk delegacija CK KP Bolgarije, ki jo vodi sekretar CK Ivan Prmov.

NOVA NKRUMAHOVA KNJIGA O AFRIKI — AKRA. Založba Heineman v Londonu bo še letos objavila novo knjigo ganskega predsednika Nkrumaha »Afrika se mora združiti«. Londonski založnik pravi, da knjiga ne bo zbirka govorov, pač pa bo Nkrumah v njej pojasnil svoja gledišča o aktualnih problemih afriške enotnosti.

GOSPODARSKI ODNOSI MED ETIOPIJO IN ITALIJO — ADIS ABEBA. Tu so podpisali sporazum o gospodarskem sodelovanju med Etiopijo in Italijo. To je hkrati prvi uradni sporazum, ki sta ga podpisali obe državi po letu 1945.

SODELOVANJE MED NOVINARJI — BEOGRAD. Generalni sekretar Združenja madžarskih novinarjev Norbert Sziklosy je podpisal s predstavniki Zveze novinarjev Jugoslavije protokol o sodelovanju obeh organizacij pri izmenjavi tiska, delegacij in informacij o delu novinarskih organizacij.

DOGOVOR TOVARN VIJAKOV O SODELOVANJU — KONJIC. Zastopniki dvajsetih tovarn vijakov so se danes v Konjicu dogovorili o ustanovitvi poslovnega združenja v okviru Zvezne gospodarske zbornice. Namen: sodelovanje pri urejanju skupnih problemov.

OBISK NAŠIH ZNANSTVENIKOV V ZDA — ZAGREB. Znanstvena sodelavca zagrebškega inštituta »Ruđjer Bošković«, dr. Miho Cerineo in dr. Ivo Šlaus, bosta zastopala Jugoslavijo na mednarodni konferenci o fiziki pospešenih nevtronov, ki bo konec februarja v Hustonu v ZDA.

Pa še to

OBTOŽENA HIŠA — BEOGRAD. Uslužbenec Predrag Marić iz Beograda toži zgradbo na Trgu republike 3, kjer se mu je v kavarni »Drina« zrušil na glavo del stropa. Maričev advokat pravi, da je zaradi zakupništva in drugih nejasnosti najbolje tožiti zgradbo, ki da je »pravna oseba, zastopana po hišnem svetu«, sodišče bo pa odločilo, kdo bo zgradbo zastopal na razpravi.

Jugoslovansko-tanganjiški gospodarski razgovori

Dar es Salam, 19. feb. (Tanjug). Tu so se začeli razgovori med predstavniki Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino in predstavniki več gospodarskih ministrstev Tanganjike. Razpravljali bodo o kreditnih olajšavah za dobave jugoslovanske opreme za mehanizacijo kmetijstva ter gradnjo industrijskih objektov v okviru plana gospodarskega razvoja Tanganjike.

Pred začetkom razgovorov je finančni minister Paul Bomani sprejel namestnika generalnega direktorja Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino Risto Ačimovića.

Posvet o arabski kulturi

KAIRO, 19. febr. (MEN). V Kairu je bil sestanek stalnega odbora za kulturo pri Arabski ligi. Na sestanku so razpravljali o možnostih, da bi izenačili strokovno in književno terminologijo v arabskih državah.

Odbor je obravnaval tudi priporočilo o izenačenju plač kvalificiranih učiteljev s plačami zdravnikov, inženirjev in pravnikov.

Odbor Arabske lige za kulturo se je prejšnji teden prvič sestal.

Iz včerajšnje tretje izdaje

»Anzoategui« v vodah Brazilije

Brasilia, 18. febr. (AP-AFP). Venezuelska ladja »Anzoategui«, ki so jo preteklo sredo ugrabili pripadniki fronte narodne osvoboditve Venezuele, se je nocoj zasidrala v brazilskih teritorialnih vodah med ustjem reke Ampa in otokom Maraca. Poveljnik ladje je poslal v Rio de Janeiro radiogram, v katerem sporoča, da pričakuje predstavnike brazilskih oblasti, naj pridejo na ladjo.

Predstavnik brazilske vlade je izjavil, da bodo ladjo vrnili lastnikom, ljudem na ladji pa bodo nudili azil, medtem ko se bodo tisti, ki bodo želeli, lahko vrnili v Venezuelo. Predstavik ameriškega State Departmenta pa je izjavil, da ZDA ne bodo ukrepale ničesar proti ladji, dokler bo v brazilskih teritorialnih vodah, če pa bo izplula na odprto morje, jo bodo spet »nadzorovale«, zaradi česar bodo ameriška letala ostala v bližini.

V Bagdadu bo kongres Baasa

Bagdad, 18. febr. (Tanjug-MEN). Generalni sekretar stranke Baas Michele Aflak je s skupino sirskih in libanonskih voditeljev stranke nocoj iz Damaska čez Bejrut prispel v Bagdad, kjer so jih na letališču sprejeli voditelji iraške strankine sekcije Al Saadi z drugimi vidnimi osebnostmi. To je drugi Aflakov obisk v Iraku, kjer je bil prvič teden dni po izbruhu julijske revolucije l. 1958.

Kot se je zvedelo, bo v Bagdadu kongres stranke, katere voditelji so se zadnjič sestali lani v sirskem mestu Homsu, kjer so sklenili slediti politiki arabske enotnosti in so odločno obsodili izstop Sirije iz ZAR.

Možnost revizije NATO?

South Band (Indiana), 18. (Reuter). Vodja ameriške delegacije v OZN Adlai Stevenson je v nocojšnjem govoru na univerzi Notre Dame napovedal možnost revizije Atlantske zveze. Dejal je, da ideje predsednika de Gaulla o nacionalnem gospostvu in veličini ne smejo ovirati ameriških naporov za izgradnjo atlantskega zavezništva, ki naj bi bilo po njegovih besedah »varnostno jedro svetovnega reda«. »Pogoje naše zveze lahko ponovno poučimo,« je poudaril Stevenson, »gotovo pa je, da svet še ni tako varen, da si kdor koli lahko privošči, da to zvezo razbije«. Največji del govora je Stevenson posvetil odnosom med zavezniki, obrambi Evrope, premagovanju »ozkega nacionalizma« in kritiki de Gaullovih »starih idej o nacionalnem gospostvu«, govoreč o Kubi, pa je ponovil ameriško stališče, da je prisotnost sovjetskih sil na tem otoku nevarna za mir v svetu.

Rekonstrukcija jemenske vlade

Aden, 18. febr. (Reuter). Radio Sana poroča, da je predsednik Jemena El Salal danes preoznoval vlado. Nekaterim ministrom je dodelil še druge resore ter je ustanovil tudi nova ministrstva, med njimi ministrstvo za južni Jemen, nihče od dosedanjih ministrov pa ni bil razrešen.

Visoka zmaga hokejistov Olimpije v Zagrebu

Ljubljana, 18. febr. — V tekmi zvezne hokejske lige je ljubljanska Olimpija nocoj v Zagrebu premagala domači Medveščak 13:3 (3:1, 3:0, 7:2), v Beogradu pa je domači Partizan zmagal nad subotiškim Spartakom 6:2 (2:1, 3:0, 1:1).

VREME

Stanje 19. februarja: Nad zahodno, srednjo in deloma južno Evropo je področje nizkega zračnega pritiska, čigar frontalne motnje se zadržujejo nad severno Italijo in Slovenijo. Z jugozahodnimi vetrovi dotekajo nad naše kraje tople zračne gmote, medtem ko je zahodne Alpe zajel že nekoliko hladnejši zrak.

Napoved za sredo: Oblačno s padavinami, ki bodo sprva intenzivnejše, nato pa bodo postopoma ponehale. V krajih nad 500 m bo dež prešel v sneg. Temperature v notranjosti Slovenije med 0 in 3, v Primorju med 6 in 12 stopinj C.

V četrtek bo še nestalno.

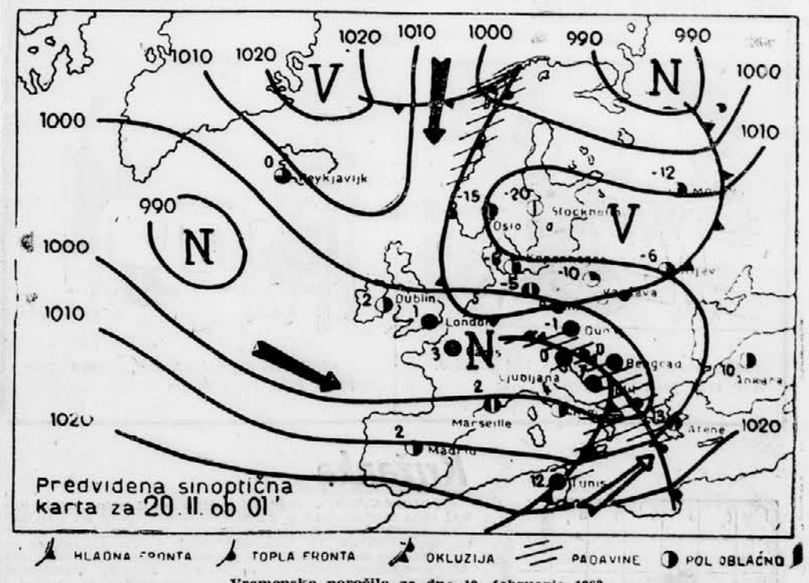

HLADNA FRONTA TOPLA FRONTA OKLUZIJA PADAVINE POL OBLAČNO

Vremensko poročilo za dne 19. februarja 1963

Stanje vremena:

Hladnejši zrak je zajel severno in srednjo Evropo. Na meji s toplejšim zrakom je nastalo padavinsko področje, ki je zajelo tudi Sloventijo. Atlantski ciklon se s frontalnim sistemom pomika proti vzhodu in bo prešel tudi naše kraje. Zato bodo pri nas že prevladovali jugozahodni vetrovi, ki bodo dovajali vlažne sredozemske zračne gmote v notranjost Slovenije. Hladni zrak se zadržuje za Alpami in se bo šele kasneje prelil preko Alp.

Snežne razmere v Sloveniji v torek zjutraj ob 7. uri:

Bohinj—1 stopinja, 130 centimetrov; Komna —4, 245; Rateče-Planica —1, 104; Dom Planica —1, 150; Tamar —2, 190; Vršič —2, 220; Kranjska gora —1, 100 cm; Zičnica Vitranc —1, 100 cm, na vrhu Vitranca 220; Lesce 0, 70; Jezersko 1, 80; Krvavec —3, 200; Velika planina —3, 260; Smartno 2, 60; Peca —4, 160; Maribor —1, 42; Pohorska vzpenjača —2, 100, žičnice obratujejo; Murska Sobota —1, 42; Ljubljana 0, 40 cm; Kurešček 2, 80; Višnja gora 2, 60; Novo mesto —1, 45; Postojna 3, 14; Log pod Mangartom —2, 105; Bovec 0, 40; Idrija 0, 50; Vojsko —1, 200; Crni vrh nad Idrijo 0, 100; Dom na Travni gori 65; Planina pri Vrhniki 2 stopinji, 74 cm snega. Povsod je južen sneg.

V torek ob 10. je bilo v Jugoslaviji pretežno oblačno vreme, deževalo je po Sloveniji, na Hrvatskem, ponekod v Bosni in Crni gori. Temperature so bile: Ljubljana 1 stopinja, Lesce 1, Maribor 0, Koper 9, Zagreb 0, Beograd 4, na Reki 8, v Splitu in Dubrovniku 11 stopinj Celzija.

HIGIENA NA VASI — Na tečaju v Dolu so se zbralimladi in stari, moški in ženske. Sanitarni tehnik Tereza Marušič iz koprskega zavoda za zdravstveno varstvo razkazuje tečajniku laboratorijsko gojišče bacilov. Foto: Likar

Zdravstveno prosvetljevanje na vasi

Rdeči križ v koprski občini prireja tečaje za izboljšanje higiene

V tekoči delovni sezoni je občinski odbor Rdečega križa v Kopru organiziral po vaseh v komuni tečaje o higieni. Tečajni program, ki zajema pridobivanje zdravega mleka, higiensko ureditev vasi, nalezljive bolezni, higienski pomen naše prehrane in preskrbo s pitno vodo, so pripravili na osnovi potreb teh krajev.

Imeli pa so tečaji še dva druga, sicer podrejena, vendar važna namena: ljudje naj bi spoznali, da ni poglavitna naloga organizacije RK v razdeljevanju darilnih paketov in podobno, temveč in predvsem v zdravstvenem prosvetljevanju prebivalstva, hkrati pa je občinski odbor RK to priložnost izkoristil za novo organizacijo krajevnih odborov RK, ki naj bi začeli samostojno zboljševati higieno po istrskih vaseh.

Na tečajih so z veliko požrtvovalnostjo predavali sanitarni tehniki, in sicer občinski sanitarni inšpektor Vinko Leskovšek, Milan Pečar iz zdravstvenega doma v Kopru in Tereza Marušič iz koprskega zavoda za zdravstveno varstvo. Velika udeležba na tečajih je najbolje pokazala, kako potrebni so takšni tečaji in kako željni so Istrani, spraviti higiensko raven svojih vasi na današnjemu času ustrezno stopnjo.

Prvi sadovi so že očitni. Ko so končali tečaje na območju od Gračišča do hrvatske meje, je občinski odbor RK sklical posvet vseh odbornikov krajevnih odborov Rdečega križa in že na tem posvetu so sklenili, da bodo n. pr. letos poskrbeli za to, da bodo gnoj iz hlevov sproti odvažali iz vasi. S tem se hočejo ogniti smradu in zmanjšati če ne sploh odpraviti legla najrazličnejšega mrčesa, ki prenaša raznovrstne bolezni. — Drug podoben posvet bo kmalu v Kopru za vasi na črnokalskem območju.

F. M.

ŽUŽEMBERK

Kmetijska zadruga se razširja

Konec leta 1961 je imel kmetijski obrat žužemberške zadruge v obdelavi le 37 ha površin. Pridelek sena so takrat prodali, ker živine niso redili. V dobrem letu pa so v poslovanju naredili temeljit preobrat in v okviru kmetijskega obrata začeli pitati mlado govejo živino.

Zadruga je lani z osvojitvijo novih površin podvojila zemljiščne kapacitete. Zemljišča so začeli urejevati in sedaj v zadrugi zaključujejo sporazum za arondacijo še z 38 zasebniki. Takoj spomladi bodo v obstoječem hlevu s preureditvijo pridobili še nova stojišča, zato bodo letos dopitali 300 glav mlade živine za izvoz.

Sklep zadruge je, da bodo do jeseni letos prevzeli vsa zemljišča SLP; od teh bodo vsa na neprimernih krajih prodali, za pridobljena sredstva pa nakupili kmetijska zemljišča na svojih interesnih območjih.

Razen razvijanja lastnega kmetijskega obrata so se zavzeli tudi za čvrsto kooperacijo s kmetovalci predvsem pri proizvodnji sena, krompirja in koruze.

V pogodbenem pitanju prašičev, kjer zadruga že sedaj sodeluje z vsakim rejcem, so sklenili zboljšati dinamiko oddaje predvsem v juniju, juliju, februarju in marcu ter izboljšati tehnologijo pitanja. Podobno nalogo so sprejeli tudi pri pogodbenem pitanju govedi.

M. S.

DOBROVO

Stare trte in smokve pomrznile

V Goriških Brdih je letos pomrznilo več starih trt in nekatere stare smokve na izpostavljenih krajih. Tako hude zime ne pomnijo že od zime 1929, ko so v Brdih pomrznile tudi vse oljke. Od takratnih nasadov oliv, ki jih niso več obnavljali, je ostala edino še stara oljka v Imenju.

Po osvoboditvi so se kmetje v sodelovanju z zadrugami posvetili predvsem sadjarstvu in vinogradništvu ter zgradili z združenimi napori tudi sodobno vinsko predelovalno klet z zmogljivostjo 450 vagonov vina.

Sedaj, ko je v Brdih postalo topleje, čistijo sadno drevje in že obrezujejo trte. Po nastavkih cvetnih popkov, ki so že nekoliko nabrekli, se obeta dobra sadna letina sliv, češenj, breskev, jabolk in hrušk; seveda če ne bo pomladne pozebe in toče, ki je že nekajkrat hudo prizadela F-ice. — jp

NOVA GORICA

Nove vzmetnice za naš trg

Rekonstrukcija in modernizacija tapetniškega obrata in še nekaterih oddelkov v tovarni pohištva Nova Gorica omogoča boljši tehnološki postopek in organizacijo dela. Kolektiv je letos dal na domači trg nov izdelek, vzmetnic jogi. Vzmetnica je bolj praktična od dosedanjih klasičnih, je namreč vzmetnica in posteljna blazina v enem samem kosu. Izdelana je iz najboljšega materiala, ki se ne prači in ne drobi. Za podlago na kovinsko jedro uporabljajo namreč originalno morsko travo ali kokosovo vlakno, na katero polože ustrezno plast volnene vate.

Izdelali bodo približno 21.000 vzmetnic jogi. V začetku so imeli težave zaradi neenakomerne kvalitete žice. Sedaj so se dogovorili z železarno Jesenice, ki jim bo dobavljala kvalitetne kovinske izdelke. — jp

Izobraževalni center za lesno industrijo

V šolskem središču ob Erjavčevi cesti v Novi Gorici bodo v kratkem nadaljevali gradnjo internata izobraževalnega središča pohištvene stroke. Sredstva bodo prispevale gospodarske organizacije lesno-predelovalne industrije Primorske, gospodarska zbornica okraja Koper, izobraževalni zavod in občina Nova Gorica.

Že pred leti, ko je v Novi Gorici delovala industrijska šola pohištvene stroke, so za njene potrebe zgradili v Novi Gorici sodobno opremljene delavnice za praktični pouk. Za edino tako solo v Sloveniji so pričeli takrat graditi internat s 120 posteljami. Med gradnjo je bila ukinjena šola, ker industrija pohištvene stroke v izpopolnjenem tehnološkem postopku ne potrebuje več klasičnih mizarjev, temveč strokovni višji in srednji tehnični kader za posamezne faze dela. Zato so v poletju leta 1961 prenehali z gradnjo internata. Stavba, ki je bila že pod streho, je propadala.

Sedaj se odpirajo perspektive, da bo zaživel tudi izobraževalni center za potrebe lesne industrije. Internat bo dograjen do novega šolskega leta. Njegove zmogljivosti bo zavod delil z elektrogospodarsko šolo, ki se bo v prihodnjem šolskem letu preselila iz Cerknega. Do tedaj bodo končali tudi gradnjo nove elektrogospodarske šole v Novi Gorici. — jp

PIRAN

Delo in težave borcev NOV

Na redni letni skupščini ZZB NOV občine Piran sta prišli do posebnega poudarka vprašanje odnosa do borcev in stanovanjsko vprašanje.

Za nekdanjega borca je zelo mučno, če naleti v uradih na ljudi, ki ga pošiljajo od vrat do vrat, nazadnje pa gre iz takega urada, ne da bi kaj opravil.

Zelo pereče je stanovanjsko vprašanje bivših borcev, čeprav je v tem bilo precej napravljenega. Samo upokojenih vojaških oseb je v občini skupno 52. K tem pa je treba prišteti še nekdanje borce, izmed katerih imajo nekateri neprimerna in nezdrava stanovanja. Tako se zaradi slabega zdravja upokojeni bivši oficir stiska z družino v veliko premajhnem stanovanju. Pa še iz tega bi ga lastnik rad spravil, da bi potem oddajal stanovanje turistom.

V občinskem merilu je bila lani sestavljena komisija z nalogo, da pregleda vse najbolj nujne primere in sestavi poseben seznam. Vse do dneva letne skupščine ni bilo čutiti njenega dela. Zakaj?

Malo je bilo čutiti delo zgodovinske komisije. V nekaterih občinah okraja so podobne komisije zbrale gradiva in fotografij za debele zbornike. Res je, da v občini Piran med NOB ni bilo kakih večjih in pomembnejših dogodkov, vendar so ljudje le prispevali svoj delež k osvoboditvi. P. A.

HRASTNIK

Komunalni sklad občine

Na območju občine Hrastnik je bil doslej obseg komunalnih dejavnosti odvisen predvsem od vsakoletnih razpoložljivih sredstev, zaradi česar se je komunalna dejavnost razvijala brez določenega programa. Pred nedavnim pa so v Hrastniku ustanovili na pobudo sveta za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve komunalni sklad, s katerim bo moč načrtneje usmerjati komunalne dejavnosti in službe, hkrati pa se bo povečala tudi kontrola nad družbenimi sredstvi, namenjenimi za te dejavnosti. Sredstva za komunalni sklad bodo zbirali predvsem iz občinskega proračuna, prispevkov za komunalno ureditev zemljišč, za gradnjo posameznih objektov, pristojbin za komunalne objekte in podobno. —pp—

Varčevanje s proračunskimi sredstvi

Na zboru volivcev v Hrastniku, ki bodo v prihodnjih dneh, bodo občani razpravljali tudi o postavkah občinskega proračuna, ki predvideva skrajno varčevanje s proračunskimi sredstvi, predvsem z izdatki. Ti bodo namenjeni v glavnem za nagospodarsko dejavnost oziroma za redno funkcioniranje proračunskih izdatkov, ki so določeni z zakonom.

Povečanje proračunskih sredstev predvidevajo le s povečano proizvodnjo, ki bo predvidoma za 22,9 odstotka večja kot leta 1962. Izdatki proračuna bodo za 6 odstotkov večji v primerjavi z lanskim letom. Povečani izdatki bodo v šolstvu, v socialnem varstvu in negospodarskih investicijah. —pp—

TRBOVLJE

Skrb za borce NOV

Organizacija Združenja borcev NOV v Trbovljah je lani posvetila dobršen del svoje dejavnosti skrbi za zdravstveno stanje borcev, kot tudi njihovi stanovanjski problematiki. Tako je bilo v letu 1962 zdravstveno pregledanih 688 borcev. Od teh jih je šlo le 29 na zdravljenje. Bolj uspešno je bilo reševanje stanovanjske problematike. Tako je dobilo lani 40 članov stanovanja (od skupno 62 prosilcev). Pri tem pa so pokazali največ razumevanja v rudniku, v cementarni, STT in elektrarni. —pp—

Šport

Drsalci NDR ne bodo prejeli italijanskih viz

Davos, 19. febr. (AP). — Mednarodna zveza za drsanje je sporočila, da bo svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju na ledu v Cortini d'Ampezzo tako kot je bilo predvideno, in sicer kljub temu, da so italijanske oblasti odklonile, da bi izdale vstopne vize članom reprezentance NDR. Ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da to pot ne more izdati viz na osnovi dokumentov, ki jih je dala vlada NDR, in da bo uporabilo sklep, ki omejuje bivanje državljanom NDR v državah pakta NATO. Zavezniški urad za potovanje v Berlinu je prav tako odklonil, da bi izdal začasna potna dovoljenja članom reprezentance NDR, in tako le-ti ne bodo mogli sodelovati na svetovnem prvenstvu.

Doping okrnil »Napoli«

Rim, 19. febr. (Tanjug). Sedem igralcev italijanskega nogometnega kluba »Napoli« je prijavljeno disciplinskemu sodišču italijanske nogometne zveze zaradi uživanja mamil (doping) pred tekmo z Milanom. Zdravniška komisija omenjene zveze je takoj po tekmi, ki je bila 27. januarja, pregledala vse igralce in v laboratoriju ugotovila, da je užilo mamila sedem igralcev. Igralci bodo kaznovani te dni, tako da bo Napoli igral v nedeljo proti Fiorentini z rezervnim moštvom. Razen tega Napoli ne bo mogel igrati z najboljšimi igralci na tekmi z Beogradom.

Omenjenih sedem igralcev je kaznovanih z enomesečno prepovedjo nastopanja na tekmah.

Juventus : Reka 2:1

Viareggio, 19. febr. — V nadaljevanju tekmovanja mladinskih nogometnih moštev je danes Juventus iz Torina premagal Reko z 2:1 (1:1). Gledalcev 1000, sodil Gioia iz Pise. Strelci: Simčič za Reko in Catozze za Juventus.

Ostali rezultati: Daring (Bruselj) : Milan 3.1l, CDNA : Bologna 3:2. Izločeno je sofijsko moštvo, ker je v prvi tekmi zmagala Bologna 4:2. Dukla (Praga) : Modena 3:0. Od naših klubov se je uvrstil v finale le Partizan.

Drevi Olimpija : Kranjska gora

Na umetnem drsališču v Tivoliju bo drevi ob 19. uri zadnja prvenstvena hokejska tekma med Kranjsko goro in Olimpijo. V domačem moštvu bo nastopil Miha Zupančič, ki se je pravkar vrnil iz JLA.

Razen tekme bodo gledalci lahko videli tudi ekshibicijske nastope umetnostnih drsalcev »Ljubljane«, ki bodo med odmori prikazali nekaj najlepših točk.

Stiegler, Killy in drugi na Vitrancu

Ljubljana, 19. febr. V razgovoru z referentom za propagando organizacijskega komiteja za FIS prireditev v Kranjski gori (2. in 3. marca) Vojom Šerbcem smo zvedeli, da so se doslej prijavile za to tekmovanje v alpskih disciplinah Avstrija, Italija, Švica, Francija in Anglija.

Ekipe bodo sestavljene takole: Francija — Jean Claude Killy, Georges Mauduit in Jules Melquiand, vodja Honore Bonnet; Italija — Italo Pedroncelli, Paride Milianti, Gerardo Mussner, Gildo Siorpaes in Helmut Gartner, vodja dr. Gianni Malinetto; Švica — Robert Grünenfelder, Stefan Kaelin, Werner Schmid in Albi Pitteloudt, vodja Allnen Beat; Anglija — Karim Aga Kan s treneriem Hansom Sengerjem. Avstrija je prijavila osemčlansko ekipo, vendar so poslali poimensko prijavo le za Penija Stieglerja, zmagovalca veleslaloma v Kranjski gori leta 1961

Tuje reprezentance pričakujejo v Kranjski gori 28. februarja, ko bodo tudi zaključene prijave. Prvega marca bodo tekmovalci trenirali, 2. marca bo ob 11. start za veleslalom. V nedeljo 3. marca bo na sporedu slalom ob 10. uri, popoldne pa bo ob 15.30 v Kranjski gori objava rezultatov in razdelitev nagrad.

Tehnični delegat FIS na tem tekmovanju bo Francoz Honoré Bonnet, ki že dalj časa trenira francosko smučarsko reprezentanco.

J.-C. Killy.

CLAN FRANCOSKE REPREZENTANCE ZA KRANJSKO GORO — Jean Claude Killy je eden najboljših mladih francoskih tekmovalcev. Specialist je zlasti za veleslalom, ki bo ena od dveh disciplin FIS prireditve v Kranjski gori.

Brez škarij

VPRAŠUJEM . . .

Tovariš urednik,

komentar nekega francoskega športnega novinarja me je napeljal do pisanja teh vrstic. Francoski komentator je namreč po uspeli igri Olimpije z Bagnoletom med drugim dejal takole: »Kako močna in dobro pripravljena mora biti šele košarkarska reprezentanca Jugoslavije, če ima tako odlično moštvo že državni prvak Olimpija, ki pa ima v državni reprezentanci le enega svojega igralca.«

Tako o tem francoski komentator. Videli smo nastop izbrancev v Beogradu in Bologni in ugotovili, da je zvezni kapetan brškone na napačni poti. Toda če že meni, da posamezni igralci Olimpije ne pridejo v poštev za reprezentanco, mu svetujemo, da le-to »postavi« proti našemu državnemu prvaku in ugotovi pod koši, kdo je boljši. Želel bi, da bi strokovnjak za košarko ing. Kristančič napisal oziroma seznanil javnost, kako je prišlo do tega, da v naši izbrani ekipi ni članov državnega prvaka, in zakaj — če je že bil v Bologni — Logar od Olimpije ni igral niti minute tudi potem, ko smo videli, da je tekma izgubljena. Kdo je sploh določil v državno reprezentanco Bojovića, ki je zmožen prekrškov kakršnega smo videli. Vprašujem, ali sta naša republiška košarkarska zveza in vodstvo Olimpije opozorila Košarkarsko zvezo Jugoslavije na napačno zasnovo zveznega kapetana po porazu posredovala, da bi povabili k pripravam državne reprezentance za svetovno prvenstvo tudi najboljše igralce ljubljanskega moštva?

S. Tepež

Jovanović in Pilić na Floridi

Tampa, 19. febr. V mestu Tampa na Floridi se bo jutri začel mednarodni teniški turnir, ki bosta na njem sodelovala tudi Jovanović in Pilić ter teniški igralci iz 11 držav. Za nosilce skupin so določeni Emerson, Mulligan, Hewitth (vsi Avstralija) ter Santana (Španija).

Triglav proti reprezentanci

V avli bivšega okraja v Kranju bo drevi ob 19.30 namiznoteniški dvoboj med državno reprezentanco, ki se pripravlja na bližnje mednarodno srečanje, in ekipo domačega Triglava. Nastopili bodo Marković, Hrbud, Vecko, Teran, Korpa, Frelih, Tomc, Janškovec in drugi.

Koroški smučarji v Avstriji

Ravne, 19. febr. Na povabilo akademskega kluba Wien bo jutri odpotovala v Maria Zell ekipa alpskih smučarjev, v kateri so Vida Tevž in Milka Fanedl ter Alojz Fanedl (Fužinar, Ravne), Oto Pustoslemšek (Mežica), Tone Vogrinc in Gerd Dogša (oba Branik, Maribor). Vodja skupine je Dominik Kos. W.

Republiško prvenstvo v sankanju

Sankaška zveza Slovenije prireja v dneh od 22. do 24. t. m. v Idriji VI. republiško prvenstvo v sankanju, in sicer v izvedbi domačega TVD Partizana.

Jesenice : Kamraterna 4:0

Jesenice, 19. febr. — Tu je bila nocoj hokejska tekma med domačim moštvom in Kamraterno, ki je član I. švedske hokejske lige. Gostje so zmagali s 4:0 (1:0, 1,0, 2:0). Sodila sta Kerkoš in Cebulj. Med vso tekmo je snežilo, zato gledalci niso prišli na račun, saj so pričakovali, da bo srečanje z odličnim švedskim moštvom najlepša tekma sezone.

Beograd : Crvena zvezda 5:0

Beograd, 19. febr. — V tekmi zvezne hokejske lige je Beograd premagal svojega domačega rivala Crveno zvezdo s 5:0 (2:0, 2:0, 1:0). Beograd bo jutri igral s Partizanom.

Plavalni rekordi na tekočem traku

Perth, 19. febr. Japonska plavalka Oiko Takaši je danes dosegla nov svetovni rekord na 220 y metuljček s časom 2:32,2 min., kar je za 1,4 sek. bolje od Američanke Collins. Na istem tekmovanju je znana japonska plavalka Satako Tanaka, ki je sinoči dosegla nov svetovni rekord na 110 y hrbtno, danes na poi proge prenehala plavati zaradi izčrpanosti.

Boksarji pod eno streho

Beograd, 19. febr. — Po velikih razpravah so naposled ustanovili svetovno federacijo za profesionalni boks. Njeni ustanovitelji so poleg ameriške organizacije, ki se je imenovala »Svetovno boksarsko združenje« (WBA) še regionalne federacije kot Vzhodna boksarska zveza, Britanska zveza za nadzorstvo boksa, Evropska boksarska zveza in Latinsko-ameriška unija. Toda k novi enotni organizaciji ni pristopilo newyoško boksarsko združenje, eno izmed najmočnejših za profesionalni boks. Za predsednika svetovnega boksarskega sveta so izvolili Mehičana Luisa Spoto. Le-ta je izjavil, da bo prva akcija svetovne zveze ukinitev obveznosti, ki je v tem, da ima svetovni prvak, ki izgubi v borbi z izzivalcem naslov, pravico na povratno srečanje. Ta sklep so pozdravile najvplivnejše osebnosti ameriškega boksa.

Doslej se je večkrat primerilo, da je Evropa priznala za svetovnega prvaka v neki kategoriji enega boksarja, ameriške zveze pa drugega. Nova organizacija bo morala rešiti tudi vprašanje kategorij, ki naj bi bile enake za profesionalni in amaterski boks.

MÜNCHEN — Polfinalni srečanji za pokal sejemskih mest med Dinamom iz Zagreba in Bayernom iz Münchna bosta 13. marca v Münchnu in 3. aprila v Zagrebu.

Brez telovadnic bo težko

Minule dni so delala v Mariboru obračun dela za leto 1962 tri telesnovzgojna društva »Partizan«, in sicer po vrstnem redu: Maribor I, Železničar in Tezno. — Menda ni zgolj naključje, da je bil pri vseh treh v središču razprav isti problem, to je pomanjkanje prostorov za zimske vadbe. Dejstvo je namreč, da so šolske telovadnice iz leta v leto vse bolj zasedene in da lahko le deloma služijo najmlajšim telovadcem v telesnovzgojnih društvih ali pa sploh ne, kot je to primer pri Tezenčanih. Zato ugotovitev, da bodo ta društva, če ne bodo kmalu rešila te najbolj pereče problematike, ostala brez pionirjev. Brez njih pa si njihovega dela sploh ne moremo zamisliti. Sicer pa pojdimo kar po vrsti.

»PARTIZAN« MARIBOR I

Društvo šteje nekaj nad 600 aktivnih članov, ki so lani zabeležili skupaj 895 telovadnih dni. Statistika je na prvi pogled ugodna, toda statistika razkrije, da od leta 1950 ni bistveno narasla. Krivdo je treba iskati predvsem v pomanjkanju prostorov, posebno za vadbo mlajših oddelkov, zato je nujno, da dobi društvo primerne prostore za zimsko vadbo. Rešitev vidijo v že dolgo planirani graditvi športne dvorane na svojem telovadišču ob Mladinski ulici. Ker ima društvo obljubljeno podporo v znesku 100 milijonov dinarjev, bodo po vsej verjetnosti zasadili prve lopate že letos.

Drugi problem, ki je silno razgibal članstvo na občnem zboru, je predlog nogometašev »Mariborasa, da bi trenirali na njihovem igrišču. Članstvo je izrazilo mnenje, da bi v tem primeru vzeli mladini še tisti edini prostor za vadbo v topliih dneh, prizadeli pa bi tudi šolsko telesno vzgojo.

Poglejmo še uspehe: članice so lani osvojile državno prvenstvo v I. razredu v partizanskem mnogoboju, prva pa je bila tudi med posameznicami Adela Križman.

»PARTIZAN« ŽELEZNIČAR

Kot rdeča nit se je vlekla skozi dobri dve uri trajajoči občni zbor ena sama želja: združiti vse sile za uresničitev davnega sna, to pa je: lastna telovadnica. Tudi pri tem društvu so namreč zelo na tesnem z možnostjo vadbe, v jeseni pa je moral posredovati celo predsednik občinskega ljudskega odbora Maribor-Tabor, da jim je neka šola odstopila telovadnico. Članstvo je izrazilo pripravljenost, da bo s prostovoljnim delom pomagalo pri gradnji telovadnice, kar bi gotovo precej znižalo gradbene stroške.

Pomanjkanje telovadnic je tudi v tem društvu povzročilo padec najmlajšega članstva, zato pa je zelo razveseljiv napredek pri mladincih, katerih število je vedno večje. Poleg te naloge je glavni cilj društva odrediti vseh 12 ekip za zvezno prvenstvo v partizanskem mnogoboju.

Uspehi: Teršek je osvojil že tretjič republiško prvenstvo, članska vrsta je zmagala v zimski ligi orodnih telovadcev in na turnirju okrajnih reprezentanc. Aktivnih članov šteje društvo 332, od katerih jih je povprečno mesečno telovadilo 280.

»PARTIZAN« TEZNO

V tem društvu je stanje vsekakor najbolj kritično. Po 16 letih so namreč do skrajnih meja skrčili možnost uporabe telovadnice TAM, šolska telovadnica na Teznem pa je zasedena vsak dan do poznega večera. Kljub temu je društvo z aktiviranjem mladih vodnikov povečalo število telovadečega članstva na skoraj 200, med katerim so najštevilneje zastopane mladinke. Edina rešitev za nadaljnje delo je tudi pri tem društvu telovadnica. — Morda bi bila trenutno najprimernejša gradnja poleg novega upravnega poslopja na stadionu Kovinarja, kjer so že zgrajene sanitarije in klubski prostori. -sid

V kinu nam kažejo

Ljubim, ljubiš

Italijanski barvni cinemaskopski film »Ljubim, ljubiš« je za producenta Dina De Laurentiisa zrežiral Alessandro Blasetti. Distribucijsko podjetje Vesna film nam ga je predstavilo najprej lansko jesen v svojem tednu izbranih filmov, sedaj pa je prišlo to precej sporno delo, ki ga gledalci sprejemajo oziroma odklanjajo s kaj različnih gledišč, na redni program v kinematograf Šiška.

Alessandro Blasetti dela filme že četrt stoletja. Poizkusil se je v najrazličnejših žanrih, zdaj je uspel, zdaj mu je spodrsnilo, pridobil si je priznanje Mussolinija kot tvorec »fašistične filmske umetnosti« in priznanje Sadoula kot ustvarjalec tenkočutno preprostega filma »En dan življenja«. Vsekakor si je nabral veliko izkušenj in znanja. S filmom »Ljubim, ljubiš« pa si ni izbral teme, ki bi ji bil dorasel. Ta tema je ljubezen; film je nekakšna antologijska zbirka raznih podob ljubezni od detinstva do starosti. Kot vsaka antologija ima tudi Blasettijeva vse polno vrzeli — ne sicer v zunanji ureditvi gradiva, temveč v vsebinski koncepciji, ki je plitva in linearna.

Rim, Pariz, London in Moskva, otroci, dekleta, žene in starci, popevke, variete, streep-tease, balet Mojsijeva in Japonca Yade, lutke Obrazcova, folklora Berjozke in celo zbor Rdeče armade (marsikaj je izbranega zaradi spektakularnosti in ne zaradi vsebinske povezave s temo) — vse to in še več je uporabil Blasetti, da bi nas prepričal, kako nas ljubezen spremlja od zibelke do groba in da je ljubezen, ki se predaja, ni ljubezen, ki se prodaja. V njegovem filmu so kadri, ki prevzamejo in prepričajo, da je izbiral in pregnetal zares (npr. slovo ljubimcev pred berlinskimi Brandenburškimi vrati), še več pa jih je, ki preveč naravnost kažejo, da je šlo Blasettiju predvsem za zunanjo, najbolj preprosto in dostikrat grobo komponento ljubezni: za seksualnost. Zato so njegovi družbeno-kritični namigi redki in anekdotični, satira je le pikrost, čustvo zamenjuje dekorativnost — skratka, kljub uglajeni zunanji podobi je ta »antologija ljubezni« zelo enostranska in pomanjkljiva. Skoraj bi rekli, da pravo vsebino nadomešča s komercialno embalažo.

S. G.

Naš fotozapisek

NOVO V TOLMINU — V kratkem bodo odprli novo upravno poslopje, ki so ga zgradili z združenimi napori. V pritličju bo imela prostore podružnica komunalne banke, v dveh nadstropjih bodo pisarne komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, v zadnjem nadstropju pa bodo pisarne enega izmed oddelkov občinskega ljudskega odbora. Naš posnetek kaže novi objekt, ki je doslej eno najvišjih poslopij v Tolminu. Foto: Perat

Iz včerajšnje tretje izdaje

LJUBLJANA — V ponedeljek popoldne je folklorna skupina »Tine Rožanc« odpotovala na štirinajstdnevno gostovanje v Angijo. Tam se bodo predstavili s slovenskimi in jugoslovanskimi narodnimi pesmimi ter plesi.

Občina Center je edina izmed ljubljanskih občin, ki še nima svojega zdravstvenega doma, čeprav se je zdravstvena dejavnost v njej od leta 1956 do lani povečala kar za 170 %. Ena izmed nalog novega zdravstvenega doma, če bodo dobili zanj sredstva, bo razvijanje osnovne zdravstvene dejavnosti, zlasti pa razširitev nege bolnikov na domu.

V občini Center nameravajo letos zgraditi 700 stanovanj, vtem ko jih bodo začeli zidati 800. Zaradi ureditve cest in drugih del pa bodo letos v tej občini porušili 163 stanovanj.

DOMŽALE — Z ureditvijo komunalnih naprav in novimi trgovskimi lokali so se v zadnjem času začele tudi turizmu v domžalski občini odpirati večje perspektive. Šibka točka pa je še vedno gostinstvo. Letos se bodo precej povečale turistične zmogljivosti z zgraditvijo novih prostorov v gostišču na Trojanah, kjer bodo dobili 40 ležišč in blizu 200 sedežev. Z zgraditvijo žičnice na Veliko planino pa se postavljajo nove naloge tudi pred domžalske turistične delavce, ki se bodo morali povezati s kamniškim turističnim društvom.

Iz današnje prve izdaje

DRAVOGRAD — Na občinski konferenci SZDL so največ govorili o pomanjkanju strokovnega kadra oziroma o njegovi vzgoji. V vsej občini imajo namreč le enega ekonomista, enega jurista in eno učno moč za osnovno šolo druge stopnje. Glede kadrov so težave tudi v podjetju Imont, ki je planiralo veliko proizvodnjo montažnih hiš, pa je zaradi nestrokovnosti uslužbencev ne morejo realizirati.

PUCONCI — Primer ekonomsko neutemeljene osamosvojitve je gradbeno podjetje »Gradnje«, ki so ga pred tremi leti ustanovili iz zapuščine obrata KZ. »Gradnje« so brez osnovne mehanizacije sprejemale zahtevna dela, toda rezultati poslovanja so bili slej ko prej negativni. Pot tega podjetja je vodila k prisilni likvidaciji. Lani septembra pa so sprejeli sklep, da se bodo pripojili h gradbenemu podjetju »Pomurje« v Murski Soboti, toda doslej se to še ni uresničilo.

MARIBOR — Družbeni načrt mariborskega okraja pričakuje od preusmeritve kmetijske proizvodnje, ki bo za 20 % večja kot lani, več tržnih presežkov pri pridelkih, ki so doslej najobčutneje vplivali na zvišanje življenjskih stroškov.

VIDEM-KRŠKO — Lani so v občini zabeležili kar 550 primerov fluktuacije delovne sile. Vzrok za to niso nizki osebni dohodki, marveč odhodi na delo v tujino, od koder pa se mnogi vračajo izčrpani in bolehni.

Proizvodne konference - oblika dela

V Kočevju so se sestali delegati Zveze mladine – Pobude za nadaljnje delo

Na izredni konferenci v Kočevju so se sestali delegati aktivov Zveze mladine kočevske občine. Ocenili so izpolnjevanje sklepov zadnje konference, razpravljali o nalogah mladinske organizacije po VII. kongresu ZMJ in izvolili delegate za okrajno konferenco.

Mladinski aktivi po delovnih organizacijah in na vaseh češče rešujejo težave in se lotevajo novih nalog skupno s sindikalnimi organizacijami in krajevnimi organizacijami Socialistične zveze, specializirani mladinski organizaciji Poštniška zveza in Zveza tabornikov pa usklajujejo svoje načrte s programi občinskega komiteja.

Nedavno se je mladina le malo udejstvovala v kulturno prosvetnem delu. Ko so se o tem odkrito pogovorili s predstavniki društev, je tudi na tem področju mladina hitro našla svoje mesto.

Mladi proizvajalci so na konferenci dokaj razpravljali o organiziranju in vsebini proizvodnih konferenc, ki naj postanejo osnovna naloga mladinskih aktivov v delovnih organizacijah. Med najbolj uspelimi so bile proizvodne konference v Kočevskem tisku, na rudniku in v kemični tovarni. Mladi delavci so na teh konferencah sprožili vrsto težav in dali svoja mnenja ter predloge za izboljšanje storilnosti, delovne discipline in boljše organizacije.

Poudarili so še, naj mladina uskladuje svoje delo z organi upravljanja in naj bi bila na konferencah obveščena o delu in sklepih samoupravnih organov delovne organizacije.

Odločno so se mladinski predstavniki zavzeli, da je treba graditi več samskih stanovanj. Mnogi mladinci živijo v slabih stanovanjih ali pa plačujejo visoke stanarine. Kritizirali so napačno dajanje podatkov o standardu mladih delavcev. Domače gradbeno podjetje je v poročilu za oblastne organe navedlo, da je povprečni mesečni zaslužek njihovega delavca 26.000 din in da imajo urejena stanovanja. Dejansko pa so zaslužki veliko manjši in stanovanja v barakah.

Cetinski

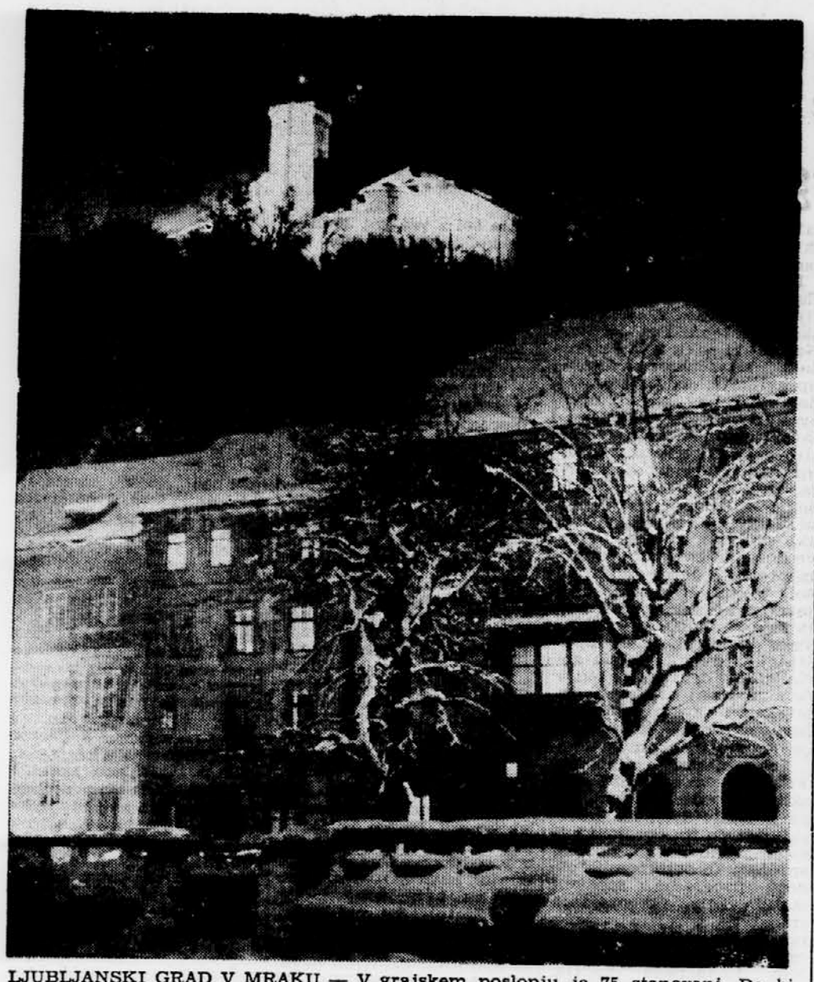

LJUBLJANSKI GRAD V MRAKU — V grajskem poslopju je 75 stanovanj. Da bi vse družine izselili, potrebujejo približno 250 milijonov dinarjev. Del teh sredstev je že zagotovljen. Foto: Klemenčič

Omejen promet v središču mesta?

Nekaj predlogov z javne tribune odbora SZDL Ljubljana-Center

Na javni tribuni, ki jo je občinski odbor SZDL Ljubljana-Center organiziral z namenom, da bi se občani čimbolje seznanili z osnutkom plana o komunalnih, gradbenih in stanovanjskih zadevah, so udeleženci tribune dali več koristnih predlogov.

Prvi predlog so sprožili udeleženci tribune v zvezi s čedalje večjim prometom na cestah, kjer vozijo tudi vozila mestnega prometa. Predlagali so, da je treba zaradi razmeroma ozkih ulic v občini Ljubljana-Center na vseh ulicah, kjer vozijo tudi trolejbusi oziroma avtobusi, te ulice in ceste že spomladi zapreti za ves ostali motorni promet. Prav tako naj bi ves promet motornih vozil prepovedali v Gosposki ulici. Ondot hrup motornih vozil močno ovira delo v številnih kulturnih institucijah.

Nadalje so menili, naj bi občani, ki imajo več dohodkov, tudi več plačali, ko se vselijo v stanovanja, ki so opremljena. Plačali naj bi del ali pa vso opremo, ki je v stanovanjih vgrajena.

Precej besed je bilo namenjenih komunalnim podjetjem, ki pogosto nimajo kadra, ki bi lahko pravočasno odpravil nekatere okvare in tako preprečil večje škode, ki nastajajo, ker napak ne odpravljajo pravočasno.

Ljubljanski grad, o katerem je bilo že veliko napisanega, je sprožil razpravo tudi na tej javni tribuni. Stanovalcem grajskega poslopja so predstavniki občinskega odbora pojasnili, da so že namenjena prva sredstva za gradnjo nadomestnih stanovanj, v katere se bodo vselili sedanji prebivalci iz gradu. Letos bodo po besedah predstavnikov ObLO Ljubljana-Center porabili za ureditev nekaterih komunalnih naprav v zvezi z grajskim poslopjem 200 milijonov din. Za preselitev vseh prebivalcev iz gradu pa je po sedanjih podatkih potrebnih 250 milijonov din.

Na javni tribuni so predlagali, naj ostanejo sredstva, ki se stekajo od najemnin v nekaj stoletij starih hišah — hišnim svetom. — Sedaj morajo hišni sveti v starih hišah odvajati del najemnine prav tako kot tisti hišni sveti, ki imajo nova stanovanja. Sredstva, ki ostanejo hišnim svetom od najemnin v starih hišah, so zelo majhna. Hišni svet z njimi ne more popraviti ali obnoviti skoraj ničesar. Zato so se občani zavzeli tudi za to, da bi si lahko hišni sveti med seboj denar izposojali. Z združenimi sredstvi bi lahko obnovili vsaj pročelja tistih hiš, s katerih je omet odpadel že v velikih kosih. Tako bi večino hiš v naslednjih letih obvarovali vsaj nadaljnjega razpadanja.

J. V.

Še o Prešernovi cesti in hortikulturi

V petkovi številki »Dela« od 15. t. m. je bil objavljen članek »Široka Prešernova cesta z drevoredom?« kot poročilo o diskusijskem večeru, ki sta ga organizirali 13. t. m. hortikulturno društvo Ljubljana in zveza hortikulturnih društev Slovenije na temo »ozelenitev ljubljanskega prometnega vozlišča«. — Članek pomanjkljivo, mestoma celo napačno podaja potek in vsebino diskusije.

Po zaključku prve faze ureditvenih del na ljubljanskem prometnem vozlišču naše javnost najbolj zanima, kakšna bo usoda širšega, nezazidanega območja ob vozlišču, zlasti še prostora med Prešernovo cesto in novo traso proge. Slednje predvsem zaradi tega, ker je preložitev proge v živo okrnila Tivoli in je bilo zato pričakovati, da bo na tem območju z redko zasidavo in čim bogatejšim zelenjem ta izguba vsaj delno kompenzirana. Mnenje, izraženo na diskusiji ob konfrotiranju različnih mnenj, bi utegnilo biti koristno pri sprejemanju končne odločitve, ko bo v kratkem zaključen anketni natečaj o urbanistični ureditvi tega območja. Obširna razprava je pokazala, da je za zidanje na tem območju sicer veliko interesentov (in ne samo dva, kot beremo v članku), da tega ni mogoče povsem preprečiti, da pa naj bo po soglasnem mnenju zazidava redka in ostane čimveč površine za ozelenitev.

Bolj zamotano in delikatnejše je vprašanje, ki ga je ustvaril naraščajoči promet in sprožilo vozlišče, namreč graditev hitre ceste skozi Ljubljano. Za to je sedaj v obravnavi več variant: razširitev Prešernove ceste ali, kot predvidevajo druge variante, zgraditev vzporedne ceste vzdolž železnice v raznih izvedbah. Živa diskusija je z vseh strani osvetlila posamezne variante in izluščila kot vsestransko najugodnejšo rešitev tisto, ki določa razširitev Prešernove ceste, kljub temu, da se bo moral drevored umakniti. Izgubo drevoreda bodo nadomestile odprte in obogatene zelenice, ki jih sedaj zapirajo ograje vzdolž pločnikov. Zlastni prednostna pa je ta rešitev, ker opušča nadaljnje poseganje v tkivo tivolskega zelenja.

Tudi s površnim in nestrokovnim prikazom diskusije o ozelenitvenih delih ob vozlišču ne moremo biti zadovoljni. Kako naj razumemo stavek »da bodo nadaljevali z razkopavanjem trave tudi spomladi«? Nadalje značilnost projektiranja zelenja ni v tem, »da se bodo strnjeni nasadi ob podvozih razvlekli v vedno redkejše nasade«, marveč bo *zasaditev* ob podvozih gostejša, intenzivnejša, nasadi (ti se ne bodo zmanjševali, redčili, kot bi lahko iz članka povzeli) pa se bodo povezovali med seboj in tvorili celoto z novimi zelenicami na Trgu revolucije, pred Opero in ob Prešernovi cesti.

Naravnost nerazumljivo je, kako je mogio priti do take deformacije imena naše organizacije. V podnapisu in v tekstu članka se dosledno ponavlja izraz hortikularno namesto hortikulturno društvo. Najmanj, kar bi smeli pričakovati od poročevalca, bi bilo, da ve, o kateri organizaciji poroča in da vsaj točno prebere v vabilu naslov društva, ki je priredilo ta diskusijski večer. Sicer pa je navada, da se dopisnik, ki hoče poročati o poteku in delu neke prireditve, že prej vsaj nekoliko seznani z značajem in delovanjem te organizacije. Pri tem moramo poudariti, da je zveza hortikulturnih društev v svojimi dvajsetimi terenskimi društvi danes že tako znana in družbeno pomembna organizacija, da je čudno, če se v informacijskem poročilu našega največjega dnevnika ponavljajo napake, ki bi jih bilo mogoče oprostiti le popolnoma nerazgledanemu človeku. — Poleg tega pa je pisec imel priložnost v teku večera tudi večkrat slišati besedo hortikultura in spričo mnogih tujk, ki so vpeljane v izrazoslovje današnjega kulturnega življenja samo zato, ker so zares potrebne, je še bolj čudno, če se nekaterim zatika ravno pri »hortikulturi«.

S svojim dosedanjim delom in prispevki k problematiki ozelenjevanja Ljubljane nasploh in še posebej prometnega vozlišča je naša organizacija pokazala živo zanimanje za naše družbene probleme, kar izpričuje tudi zadnji diskusijski večer. Zato upravičeno pričakujemo, da bo o njenem delu tudi dnevni tisk poročal primerno in objektivno, kakor to zasluži aktualnost vprašanj, pri katerih mora sodelovati današnja hortikultura.

Zveza hortikulturnih društev Slovenije

V kinu nam kažejo

Ljubim, ljubiš

Italijanski barvni cinemaskopski film »Ljubim, ljubiš« je za producenta Dina De Laurentiisa zrežiral Alessandro Blasetti. Distribucijsko podjetje Vesna film nam ga je predstavilo najprej lansko jesen v svojem tednu izbranih filmov, sedaj pa je prišlo to precej sporno delo, ki ga gledalci sprejemajo oziroma odklanjajo s kaj različnih gledišč, na redni program v kinematograf Šiška.

Alessandro Blasetti dela filme že četrt stoletja. Poizkusil se je v najrazličnejših žanrih, zdaj je uspel, zdaj mu je spodrsnilo, pridobil si je priznanje Mussolinija kot tvorec »fašistične filmske umetnosti« in priznanje Sadoula kot ustvarjalec tenkočutno preprostega filma »En dan življenja«. Vsekakor si je nabral veliko izkušenj in znanja. S filmom »Ljubim, ljubiš« pa si ni izbral teme, ki bi ji bil dorasel. Ta tema je ljubezen; film je nekakšna antologijska zbirka raznih podob ljubezni od detinstva do starosti. Kot vsaka antologija ima tudi Blasettijeva vse polno vrzeli — ne sicer v zunanji ureditvi gradiva, temveč v vsebinski koncepciji, ki je plitva in linearna.

Rim, Pariz, London in Moskva, otroci, dekleta, žene in starci, popevke, variete, streep-tease, balet Mojsijeva in Japonca Yade, lutke Obrazcova, folklora Berjozke in celo zbor Rdeče armade (marsikaj je izbranega zaradi spektakularnosti in ne zaradi vsebinske povezave s temo) — vse to in še več je uporabil Blasetti, da bi nas prepričal, kako nas ljubezen spremlja od zibelke do groba in da je ljubezen, ki se predaja, ni ljubezen, ki se prodaja. V njegovem filmu so kadri, ki prevzamejo in prepričajo, da je izbiral in pregnetal zares (npr. slovo ljubimcev pred berlinskimi Brandenburškimi vrati), še več pa jih je, ki preveč naravnost kažejo, da je šlo Blasettiju predvsem za zunanjo, najbolj preprosto in dostikrat grobo komponento ljubezni: za seksualnost. Zato so njegovi družbeno-kritični namigi redki in anekdotični, satira je le pikrost, čustvo zamenjuje dekorativnost — skratka, kljub uglajeni zunanji podobi je ta »antologija ljubezni« zelo enostranska in pomanjkljiva. Skoraj bi rekli, da pravo vsebino nadomešča s komercialno embalažo.

S. G.

Droben pogovor

»Marca bomo delali v novih prostorih«

Obrati tovarne »TIKI« kmalu ne bodo več ob Celovški cesti v Ljubljani. Prvi oddelek tovarne se je že preselil v nove prostore ob koncu Aleševčeve ulice, ostale bodo preselili najkasneje do konca marca.

Precejšen del denarja za nove obrate si je podjetje ustvarilo samo. O tem smo vprašali tehnologa-normirca METODA SKERJANCA, ki je zaposlen pri podjetju TIKI od leta 1958.

— Zakaj ste se odločili za gradnjo novih obratov?

— Pretesni delovni in upravni prostori so nam narekovali, da smo si zgradili novo poslopje. Sedaj se stiska v eni sami sobi več služb, prav tako pa je precejšnja gneča tudi v delavnicah.

— Je bilo potrebnih veliko naporov, da boste dobili nove prostore?

— Ves delovni kolektiv je močno občutil rekonstrukcijo predvsem na svojih osebnih dohodkih. Kolektiv se je na primer v enem letu odpovedal 27 milijonom, ki smo jih morali vložiti v gradnjo novega poslopja.

Prav tako tudi pri izpolnjevanju plana. Lani smo postavili plan 60% više kot v letu 1961. Storili smo vse, da bi tako zvišan plan dosegli. In na koncu leta smo ugotovili, da nismo plana le dosegli, temveč tudi presegli. Namesto planiranih 900 milijonov smo dosegli kar milijardo in 300 milijonov din.

— Ali bo marca rekonstrukcija končana?

— Nove prostore bomo imeli, v njih pa bo še precej stare opreme. Za dosedanjo rekonstrukcijo smo porabili 150 milijonov. Potrebujemo še 100 milijonov, da bomo lahko kupili modernejšo strojno opremo.

J. V.

V Ljubljani včeraj danes jutri

Zbori volivcev razpravljajo o družbenem planu

Zbori volivcev v občini Ljubljana-Vič-Rudnik so začeli razpravljati o osnutku družbenega plana in proračuna že 10. februarja. Zbori krajevnih skupnosti na Viču so bili zaključeni včeraj, zbori proizvajalcev pa bodo zaključili razprave jutri. O planu in proračunu razpravljajo tudi že občani Centra. Razprave bodo zaključili 28. februarja. V Šiški bodo razpravljali o družbenem planu in proračunu od 1. do 7. marca, za Bežigradom od 4. do približno 15. marca, v občini Moste-Polje pa od 22. februarja do začetka marca. Občinski ljudski odbori pa bodo sprejemali družbene plane in proračune sredi marca.

I. C.

»Prehrana« in »Vinocet« pred združitvijo?

Na zadnji skupni seji delavskih svetov trgovskega podjetja »Prehrana« in »Vinocet« so sprejeli predlog o združitvi obeh gospodarskih organizacij. O predlogu bo razpravljal in sklepal še ObLO Ljubljana-Center. —sp

Združena konferenca ZMS Šiške in Medvod

V nedeljo bo v Šiški pokongresna konferenca ZMS, ki bo hkrati tudi združitvena konferenca mladine iz Šiške in Medvod. Razpravljali bodo o sklepih VII. kongresa ZMJ in sprejeli nacrt dela združenih organizacij ZM. —sp

V soboto kulinarična razstava v »Slonu«

V soboto bo v hotelu »Slon« kulinarična razstava več kot 70 različnih plošč. Gostje bodo lahko razstavljena jedila naročili v restavraciji in kleti. Zvečer pa bo v vseh prostorih restavracije, kleti, kavarne in bara pustovanje. Pravijo, da bodo igrale tri godbe. J. K.

Gostovanje bolgarskega pevskega zbora

Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti LRS bo skupaj z zvezo svetov Svobod in zborom Glasbene Matice, ki bo gostitelj, organiziral marca gostovanje bolgarskega pevskega zbora »Gusla«. To je najkvalitetnejši bolgarski amaterski pevski moški zbor, v katerem poje 90 pevcev. Nastopili bodo na koncertih v Ljubljani, Celju in Mariboru, odkoder bodo odpotovali na turnejo po Avstriji. E. J.

Naš fotozapisek

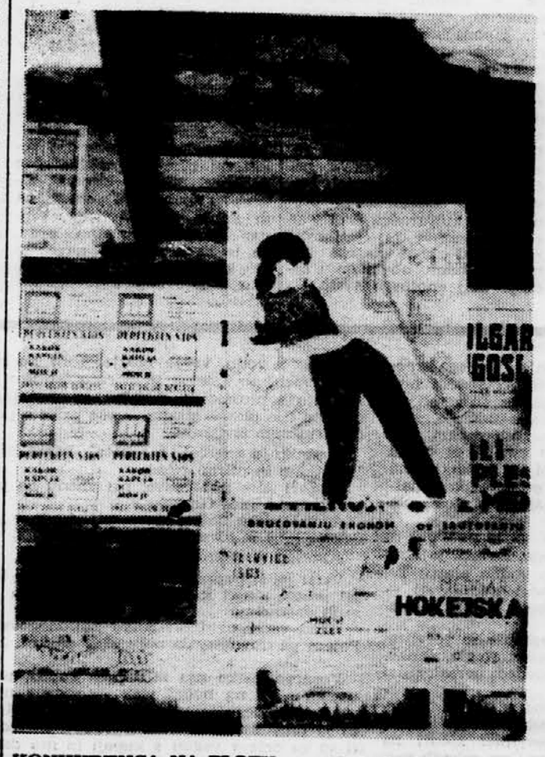

KONKURENCA NA PLOTU — »Ali boš plesal z menoj,« vabi lepak, ki so ga študenti ekonomije nalepili križem po ljubljanskih plotovih in zidovih za svoje brucovanje, ki bo na pustno soboto. Na lepaku je razen tega spodbudnega vprašanja še prikupna slika francoske filmske igralke Pascal Petit. Dvomimo, če bo ta igralka res sodelovala na brucovanju ekonomistov. Sicer pa so manj premožni dijaki s šentviške gimnazije enostavno nekaj lepakov na ljubljanskih plotovih kar prekrili s svojo obliko reklame za ples na šentviški gimnaziji. Tu je »mojster« osmošolec narisal pol oblečeno bitje, ki mimoidoče vabi na ples. Prijetno zabavo! (B. S.) Foto: Busić

Iz današnje prve izdaje

DRAVOGRAD — Na občinski konferenci SZDL so največ govorili o pomanjkanju strokovnega kadra oziroma o njegovi vzgoji. V vsej občini imajo namreč le enega ekonomista, enega jurista in eno učno moč za osnovno šolo druge stopnje. Glede kadrov so težave tudi v podjetju Imont, ki je planiralo veliko proizvodnjo montažnih hiš, pa je zaradi nestrokovnosti uslužbencev ne morejo realizirati.

PUCONCI — Primer ekonomsko neutemeljene osamosvojitve je gradbeno podjetje »Gradnje«, ki so ga pred tremi leti ustanovili iz zapuščine obrata KZ. »Gradnje« so brez osnovne mehanizacije sprejemale zahtevna dela, toda rezultati poslovanja so bili slej ko prej negativni. Pot tega podjetja je vodila k prisilni likvidaciji. Lani septembra pa so sprejeli sklep, da se bodo pripojili h gradbenemu podjetju »Pomurje« v Murski Soboti, toda doslej se to še ni uresničilo.

MARIBOR — Družbeni načrt mariborskega okraja pričakuje od preusmeritve kmetijske proizvodnje, ki bo za 20 % večja kot lani, več tržnih presežkov pri pridelkih, ki so doslej najobčutneje vplivali na zvišanje življenjskih stroškov.

VIDEM-KRŠKO — Lani so v občini zabeležili kar 550 primerov fluktuacije delovne sile. Vzrok za to niso nizki osebni dohodki, marveč odhodi na delo v tujino, od koder pa se mnogi vračajo izčrpani in bolehni.

Iz današnje druge izdaje

KOPER — Občinski odbor RK je organiziral po vseh vaseh tečaje o higieni. Program teh tečajev je zajemal higiensko ureditev vasi, nalezljive bolezni, pomen prehrane, preskrbo s pitno vodo itd. Na tečajih so predavali sanitarni tehniki.

TREBNJE — Podjetje Kemooprema letos računa, da bo izdelalo za več kot 160 milijonov din strojev in strojnih naprav, ki jih potrebuje naša kemična industrija in smo jih doslej uvažali. Požrtvovalni kolektiv je sklenil, da bo z lastnimi sredstvi zgradil proizvodno dvorano, tako kot si z lastnimi skladi nabavlja potrebno strojno opremo.

KOČEVJE — Delegati aktivov ZM kočevske občine so na nedavnem sestanku precej razpravljali o organiziranju in vsebini proizvodnih konferenc, ki naj postanejo osnovna naloga mladinskih aktivov v delovnih organizacijah. Take konference so najbolj uspele v Kočevskem tisku, na rudniku in v kemični tovarni.

SODRAŽICA — Lani je na dan republike ljubljansko podjetje Torbica odprlo v Sodražici svoj obrat usnjene galanterije. V njem so kmalu priučili 10 mladih delavk. Že letos bodo v obratu izdelali za 30 milijonov dinarjev galanterijskih predmetov.

Izlet na razstavo »Photokina« v Kölnu

Skupaj s trgovskim podjetjem »Fotomaterial« bo ljubljanski Kompas organiziral strokovno potovanje na ogled mednarodne razstave »Photokina« (le-ta bo od 16. do 24. marca v Kölnu), kjer bo razstavljalo približno 500 razstavljalcev z vsega sveta najmodernejše foto in kino aparate ter foto in kino material. Udeleženci (prijave bodo sprejemali do 20. februarja opoldne) bodo na poti šest dni in si bodo razen razstave in več zahodnonemških mest lahko ogledali tudi obrate tovarne »Agfa« pri Kölnu in Münchenu. Cena potovanja: 38.500 din za osebo (brez stroškov za potni list!). B. S.

Šport

Drsalci NDR ne bodo prejeli italijanskih viz

Davos, 19. febr. (AP). — Mednarodna zveza za drsanje je sporočila, da bo svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju na ledu v Cortini d'Ampezzo tako kot je bilo predvideno, in sicer kljub temu, da so italijanske oblasti odklonile, da bi izdale vstopne vize članom reprezentance NDR. Ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da to pot ne more izdati viz na osnovi dokumentov, ki jih je dala vlada NDR, in da bo uporabilo sklep, ki omejuje bivanje državljanom NDR v državah pakta NATO. Zavezniški urad za potovanje v Berlinu je prav tako odklonil, da bi izdal začasna potna dovoljenja članom reprezentance NDR, in tako le-ti ne bodo mogli sodelovati na svetovnem prvenstvu.

Doping okrnil »Napoli«

Rim, 19. febr. (Tanjug). Sedem igralcev italijanskega nogometnega kluba »Napoli« je prijavljeno disciplinskemu sodišču italijanske nogometne zveze zaradi uživanja mamil (doping) pred tekmo z Milanom. Zdravniška komisija omenjene zveze je takoj po tekmi, ki je bila 27. januarja, pregledala vse igralce in v laboratoriju ugotovila, da je užilo mamila sedem igralcev. Igralci bodo kaznovani te dni, tako da bo Napoli igral v nedeljo proti Fiorentini z rezervnim moštvom. Razen tega Napoli ne bo mogel igrati z najboljšimi igralci na tekmi z Beogradom.

Omenjenih sedem igralcev je kaznovanih z enomesečno prepovedjo nastopanja na tekmah.

Juventus : Reka 2:1

Viareggio, 19. febr. — V nadaljevanju tekmovanja mladinskih nogometnih moštev je danes Juventus iz Torina premagal Reko z 2:1 (1:1). Gledalcev 1000, sodil Giola iz Pise. Strelci: Simčič za Reko in Catozzè za Juventus.

Ostali rezultati: Daring (Bruselj) : Milan 3.1!, CDNA : Bologna 3:2. Izločeno je sofijsko moštvo, ker je v prvi tekmi zmagala Bologna 4:2. Dukla (Praga) : Modena 3:0. Od naših klubov se je uvrstil v finale le Partizan.

Drevi Olimpija : Kranjska gora

Na umetnem drsališču v Tivoliju bo drevi ob 19. uri zadnja prvenstvena hokejska tekma med Kranjsko goro in Olimpijo. V domačem moštvu bo nastopil Miha Zupančič, ki se je pravkar vrnil iz JLA.

Razen tekme bodo gledalci lahko videli tudi ekshibicijske nastope umetnostnih drsalcev »Ljubljane«, ki bodo med odmori prikazali nekaj najlepših točk.

Stiegler, Killy in drugi na Vitrancu

Ljubljana, 19. febr. V razgovoru z referentom za propagando organizacijskega komiteja za FIS prireditev v Kranjski gori (2. in 3. marca) Vojom Šerbcem smo zvedeli, da so se doslej prijavile za to tekmovanje v alpskih disciplinah Avstrija, Italija, Švica, Francija in Anglija.

Ekipe bodo sestavljene takole: Francija — Jean Claude Killy, Georges Mauduit in Jules Melquiand, vodja Honore Bonnet; Italija — Italo Pedroncelli, Paride Milianti, Gerardo Mussner, Gildo Siorpaes in Helmut Gartner, vodja dr. Gianni Malinetto: Švica — Robert Grünenfelder, Stefan Kaelin, Werner Schmid in Albi Pitteloudt, vodja Allnen Beat; Anglija — Karim Aga Kan s treneriem Hansom Sengerjem. Avstrija je prijavila osemčlansko ekipo, vendar so poslali poimensko prijavo le za Penija Stieglerja, zmagovalca veleslaloma v Kranjski gori leta 1961

Tuje reprezentance pričakujejo v Kranjski gori 28. februarja, ko bodo tudi zaključene prijave. Prvega marca bodo tekmovalci trenirali, 2. marca bo ob 11. start za veleslalom. V nedeljo 3. marca bo na sporedu slalom ob 10. uri, popoldne pa bo ob 15.30 v Kranjski gori objava rezultatov in razdelitev nagrad.

Tehnični delegat FIS na tem tekmovanju bo Francoz Honoré Bonnet, ki že dalj časa trenira francosko smučarsko reprezentanco.

J.-C. Killy.

ČLAN FRANCOSKE REPREZENTANCE ZA KRANJSKO GORO — Jean Claude Killy je eden najboljših mladih francoskih tekmovalcev. Specialist je zlasti za veleslalom, ki bo ena od dveh disciplin FIS prireditve v Kranjski gori.

Brez škarij

VPRAŠUJEM . . .

Tovariš urednik,

komentar nekega francoskega športnega novinarja me je napeljal do pisanja teh vrstic. Francoski komentator je namreč po uspeli igri Olimpije z Bagnoletom med drugim dejal takole: »Kako močna in dobro pripravljena mora biti šele košarkarska reprezentanca Jugoslavije, če ima tako odlično moštvo že državni prvak Olimpija, ki pa ima v državni reprezentanci le enega svojega igralca.«

Tako o tem francoski komentator. Videli smo nastop izbrancev v Beogradu in Bologni in ugotovili, da je zvezni kapetan brškone na napačni poti. Toda če že meni, da posamezni igralci Olimpije ne pridejo v poštev za reprezentanco, mu svetujemo, da le-to »postavi« proti našemu državnemu prvaku in ugotovi pod koši, kdo je boljši. Želel bi, da bi strokovnjak za košarko ing. Kristančič napisal oziroma seznanil javnost, kako je prišlo do tega, da v naši izbrani ekipi ni članov državnega prvaka, in zakaj — če je že bil v Bologni — Logar od Olimpije ni igral niti minute tudi potem, ko smo videli, da je tekma izgubljena. Kdo je sploh določil v državno reprezentanco Bojovića, ki je zmožen prekrškov kakršnega smo videli. Vprašujem, ali sta naša republiška košarkarska zveza in vodstvo Olimpije opozorila Košarkarsko zvezo Jugoslavije na napačno zasnovo zveznega kapetana po porazu posredovala, da bi povabili k pripravam državne reprezentance za svetovno prvenstvo tudi najboljše igralce ljubljanskega moštva?

S. Tepež

Jovanović in Pilić na Floridi

Tampa, 19. febr. V mestu Tampa na Floridi se bo jutri začel mednarodni teniški turnir, ki bosta na njem sodelovala tudi Jovanović in Pilić ter teniški igralci iz 11 držav. Za nosilce skupin so določeni Emerson, Mulligan, Hewitth (vsi Avstralija) ter Santana (Španija).

Triglav proti reprezentanci

V avli bivšega okraja v Kranju bo drevi ob 19.30 namiznoteniški dvoboj med državno reprezentanco, ki se pripravlja na bližnje mednarodno srečanje, in ekipo domačega Triglava. Nastopili bodo Marković, Hrbud, Vecko, Teran, Korpa, Frelih, Tomc, Janškovec in drugi.

Koroški smučarji v Avstriji

Ravne, 19. febr. Na povabilo akademskega kluba Wien bo jutri odpotovala v Maria Zell ekipa alpskih smučarjev, v kateri so Vida Tevž in Milka Fanedl ter Alojz Fanedl (Fužinar, Ravne), Oto Fustoslemšek (Mežica), Tone Vogrinc in Gerd Dogša (oba Branik, Maribor). Vodja skupine je Dominik Kos. W.

Republiško prvenstvo v sankanju

Sankaška zveza Slovenije prireja v dneh od 22. do 24. t. m. v Idriji VI. republiško prvenstvo v sankanju, in sicer v izvedbi domačega TVD Partizana.

Jesenice : Kamraterna 4:0

Jesenice, 19. febr. — Tu je bila nocoj hokejska tekma med domačim moštvom in Kamraterno, ki je član I. švedske hokejske lige. Gostje so zmagali s 4:0 (1:0, 1,0, 2:0). Sodila sta Kerkoš in Čebulj. Med vso tekmo je snežilo, zato gledalci niso prišli na račun, saj so pričakovali, da bo srečanje z odličnim švedskim moštvom najlepša tekma sezone.

Beograd : Crvena zvezda 5:0

Beograd, 19. febr. — V tekmi zvezne hokejske lige je Beograd premagal svojega domačega rivala Crveno zvezdo s 5:0 (2:0, 2:0, 1:0). Beograd bo jutri igral s Partizanom.

Plavalni rekordi na tekočem traku

Perth, 19. febr. Japonska plavalka Oiko Takaši je danes dosegla nov svetovni rekord na 220 y metuljček s časom 2:32,2 min., kar je za 1,4 sek. bolje od Američanke Collins. Na istem tekmovanju je znana japonska plavalka Satako Tanaka, ki je sinoči dosegla nov svetovni rekord na 110 y hrbtno, danes na pol proge prenehala plavati zaradi izčrpanosti.

Boksarji pod eno streho

Beograd, 19. febr. — Po velikih razpravah so naposled ustanovili svetovno federacijo za profesionalni boks. Njeni ustanovitelji so poleg ameriške organizacije, ki se je imenovala »Svetovno boksarsko združenje« (WBA) še regionalne federacije kot Vzhodna boksarska zveza, Britanska zveza za nadzorstvo boksa, Evropska boksarska zveza in Latinsko-ameriška unija. Toda k novi enotni organizaciji ni pristopilo newyorško boksarsko združenje, eno izmed najmočnejših za profesionalni boks. Za predsednika svetovnega boksarskega sveta so izvolili Mehičana Luisa Spoto. Le-ta je izjavil, da bo prva akcija svetovne zveze ukinitev obveznosti, ki je v tem, da ima svetovni prvak, ki izgubi v borbi z izzivalcem naslov, pravico na povratno srečanje. Ta sklep so pozdravile najvplivnejše osebnosti ameriškega boksa.

Doslej se je večkrat primerilo, da je Evropa priznala za svetovnega prvaka v neki kategoriji enega boksarja, ameriške zveze pa drugega. Nova organizacija bo morala rešiti tudi vprašanje kategorij, ki naj bi bile enake za profesionalni in amaterski boks.

MÜNCHEN — Polfinalni srečanji za pokal sejemskih mest med Dinamom iz Zagreba in Bayernom iz Münchna bosta 13. marca v Münchnu in 3. aprila v Zagrebu.

Brez telovadnic bo težko

Minule dni so delala v Mariboru obračun dela za leto 1962 tri telesnovzgojna društva »Partizana«, in sicer po vrstnem redu: Maribor I, Železničar in Tezno. — Menda ni zgolj naključje, da je bil pri vseh treh v središču razprav isti problem, to je pomanjkanje prostorov za zimske vadbe. Dejstvo je namreč, da so šolske telovadnice iz leta v leto vse bolj zasedene in da lahko le deloma služijo najmlajšim telovadcem v telesnovzgojnih društvih ali pa sploh ne, kot je to primer pri Tezenčanih. Zato ugotovitev, da bodo ta društva, če ne bodo kmalu rešila te najbolj pereče problematike, ostala brez pionirjev. Brez njih pa si njihovega dela sploh ne moremo zamisliti. Sicer pa pojdimo kar po vrsti.

»PARTIZAN« MARIBOR I

Društvo šteje nekaj nad 600 aktivnih članov, ki so lani zabeležili skupaj 895 telovadnih dni. Številka je na prvi pogled ugodna, toda statistika raskrije, da od leta 1956 ni bistveno narasla. Krivdo je treba iskati predvsem v pomanjkanju prostorov, posebno za vadbo mlajših oddelkov, sato je nujno, da dobi društvo primerne prostore za zimsko vadbo. Rešitev vidijo v že dolgo planirani graditvi športne dvorane na svojem telovadišču ob Mladinski ulici. Ker ima društvo obljubljeno podporo v znesku 100 milijonov dinarjev, bodo po vsej verjetnosti zasadili prve lopate že letos.

Drugi problem, ki je silno razgibal članstvo na občnem zboru, je predlog nogometašev »Maribora«, da bi trenirali na njihovem igrišču. Članstvo je izrazilo mnenje, da bi v tem primeru vzeli mladini še tisti edini prostor za vadbo v toplih dneh, prizadeli pa bi tudi šolsko telesno vzgojo.

Poglejmo še uspehe: članice so lani osvojile državno prvenstvo v I. razredu v partizanskem mnogoboju, prva pa je bila tudi med posameznicami Adela Križman.

»PARTIZAN« ŽELEZNIČAR

Kot rdeča nit se je vlekla skozi dobri dve uri trajajoči občni zbor ena sama želja: združiti vse sile za uresničitev davnega sna, to pa je: lastna telovadnica. Tudi pri tem društvu so namreč zelo na tesnem z možnostjo vadbe, i jeseni pa je moral posredovati celo predsednik občinskega ljudskega odbora Maribor-Tabor, da jim je neka šola odstopila telovadnico. Članstvo je izrazilo pripravljenost, da bo s prostovoljnim delom pomagalo pri gradnji telovadnice, kar bi gotovo precej znižalo gradbene stroške.

Pomanjkanje telovadnic je tudi v tem društvu povzročilo padec najmlajšega članstva, zato pa je zelo razveseljiv napredek pri mladincih, katerih število je vedno večje. Poleg te naloge je glavni cilj društva odrediti vseh 12 ekip za zvezno prvenstvo v partizanskem mnogoboju.

Uspehi: Teršek je osvojil že tretjič republiško prvenstvo, članska vrsta je zmagala v zimski ligi orodnih telovadcev in na turnirju okrajnih reprezentanc. Aktivnih članov šteje društvo 332, od katerih jih je povprečno mesečno telovadilo 280.

»PARTIZAN« TEZNO

V tem društvu je stanje vsekakor najbolj kritično. Po 16 letih so namreč do skrajnih meja skrčili možnost uporabe telovadnice TAM, šolska telovadnica na Teznem pa je zasedena vsak dan do poznega večera. Kljub temu je društvo z aktiviranjem mladih vodnikov povečalo število telovadečega članstva na skoraj 200, med katerim so najštevilneje zastopane mladinke. Edina rešitev za nadaljnje delo je tudi pri tem društvu telovadnica. — Morda bi bila trenutno najprimernejša gradnja poleg novega upravnega poslopja na stadionu Kovinarja, kjer so že zgrajene sanitarije in klubski prostori. -sid

OBNOVLJENI »OBELISK SVOBODE« — V Moskvi bodo na Sovjetskem trgu obnovili »Obelisk svobode«, ki so ga porušili za časa Stalina. Obnovili ga bodo po ohranjenih načrtih arhitektov D. Osipova in N. Andrejeva. Foto: Tanjug

KINEMATOGRAF V PLAMENIH — Malo pred projekcijo filma »Upor na ladji Bounty« za predstavnike tiska in radia je izbruhnil požar v največji kino dvorani v Oslu in povzročil za 5 milijonov kron škode. Foto: Tanjug

ZA BOJ PROTI PODMORNICAM — Američani so skonstruirali in preizkusili poseben helikopter za boj proti podmornicam. Opremljen je z dvema torpedoma, je brez pilota in ga upravljajo avtomati z ladje. Foto: AP

STAVKA V BELEM — Italijanski zdravniki so bili prisiljeni zateči se k splošni stavki, da bi si zagotovili zvišanje plač in boljše delovne pogoje. Na sliki jih vidimo med demonstracijami pred parlamentom v Rimu 14. februarja. Dan pozneje je bil dosežen sporazum z delodajalci, ki jim je zagotovil zvišanje plač za najmanj 14.000 lir in več drugih ugodnosti. Foto: Tanjug

Nadaljevanje s prve strani

Pogajanja

posvetovanje v Beli hiši in da Kennedyjeva vlada »resno razmišlja o tem, da bi nadalje popustila v svojih zahtevah glede sporazuma o prepovedi atomskih poskusov, prizadevajoč si najti izhod iz sedanje zagate v Ženevi«. List piše, da bi ZDA privolile v najmanjše število inšpekcij na kraju samem.

Doslej so ZDA in Velika Britanija vztrajale pri zahtevi, da mora biti v Sovjetski zvezi osem do deset letnih inšpekcij. Predstavniki sovjetske vlade pa so ostali pri svojem zadnjem predlogu o dveh do treh inšpekcijah na leto.

Pristojni krogi pa izražajo prepričanje, da bi ublažitev zahodnega stališča »prisilila Sovjetsko zvezo, da privoli v več kot tri inšpekcije na leto«, in da bi se tako povečale možnosti za kompromis o tem osnovnem spornem vprašanju.

●●

Morava odplavila most

bruarja bo, kakor pričakujejo, narasla še precej, posebno med Zagrebom in Samcem. Desni pritoki Save upadajo, vendar bodo po 22. februarju znova narasli, predvsem Kolpa, Una, Sana in Vrbas. Narašča tudi Velika Morava in pri ljubičevskem mostu bo 22. februarja po predvidevanjih visoka 660 cm.

Timok je v zadnjih 24 urah narasel za več kot dva metra in se je med Knjaževcem in Zaječarom na več mestih izlil iz struge. Poplavljenih je več sto hektarov najplodnejše zemlje. V Zaječaru je poplavljeno okoli 20 hiš. Pri Vratarnici, Grljanu in Zaječaru je reka prekinila promet na cesti Zaječar—Niš in na cesti Zaječar—jugoslovansko-bolgarska meja. Zaradi tega je od zaledja odrezan tudi rudnik premoga Vrška Čuka.

Reke v leskoški občini upadajo. Škoda, ki je nastala pri zadnji poplavi, je večja kakor pri prejšnji. V občini je bilo pod vodo več kot 2000 hiš. Brez strehe je ostalo 400 družin. Namestili so jih v kavarnice, zadružne domove in drugam.

Reke upadajo tudi v Makedoniji. Samo Vardar še narašča. Pri Demir Kapiji je bil visok 423 cm, v Titovem Velesu 360, pri Skopju pa 197 cm. Deževati je prenehalo in tudi sneg se topi počasneje. Ohridsko jezero ne narašča in v Ohridu ter Strugi se voda umika s poplavljenih ulic. Delovni kolektivi, člani SZDL in pripadniki JLA ter Zveze mladine nudijo pomoč ogroženemu prebivalstvu. Cestni promet je na nekaterih odsekih še zmeraj prekinjen.

Reke v Bosni in Hercegovini upadajo in strokovnjaki izjavljajo, da trenutno ni nevarnosti za večje poplave. Bosna je pri Doboju upadla za 65 cm, Vrbas pa za 10 cm.

Tudi v Italiji so hude nevihte in poplave. Prizadete so nekatere pokrajine, predvsem pa Campagna in otok Sardinija. Škode je več kot sto milijard lir. Uničeni so mnogi nasadi oliv in plantaže pomaranč in limon ter vinogradi. V Neaplju je zaprtih več šol, ulice pa so prekrite z blatom. Na Sardiniji so mobilizirali vojsko, da bi umaknili prebivalstvo iz ogroženih predelov. Opustošenih je na stotine hektarov polj. Deset oseb je umrlo, več sto je poškodovanih, še več pa jih je ostalo brez strehe. Deževje, ki je trajalo dalj časa, je povzročilo udore in zemeljske premike. Porušenih je veliko hiš.

Tudi v Španiji in na Portugalskem so velike poplave. Snežni plazovi, ki drsijo z gora, ogrožajo železniške proge in vlaki imajo precejšnje zamude. V Parizu je danes snežilo. Znižanje temperature je povzročilo poledico na cestah in francoski radio nenehno poziva šoferje, naj bodo pazljivi. Snežni meteži ovirajo promet in v Bretagni imajo vlaki velike zamude.

Na severu Evrope, na Švedskem, Norveškem in Finskem pa so temperature spet izredno nizke. Iz New Yorka sporočajo, da je v zadnjih tednih zaradi gripe in pljučnice umrlo 651 ljudi.

●●●

Kolektivi naj sami določajo

zdaj spet spreminjati pravilnike o delitvi čistega dohodka v gospodarskih organizacijah in da bi to lahko odvrnilo njihovo pozornost od glavne naloge — proizvodnje. Pripominjajo pa, da to nikakor ne bi smelo biti povod za neko kampanjsko delo pri izdelavi novih pravilnikov. Novi predpisi ustvarjajo samo ugodnejše pogoje, da bi popolneje in z veliko več sistema gradili stimulativne oblike nagrajevanja. V. P.

Visok bolgarski obisk v Moskvi

MOSKVA, 19. febr. (BTA) Prvi sekretar CK KP Bolgarije in predsednik bolgarske vlade Todor Živkov je danes prispel v Moskvo. Z njim sta prispela član pdlitbiroja CK KPB in podpredsednik ministrskega sveta Bolgarije Ivan Mihajlov ter član politbiroja in sekretar CK KPB Boris Velčev. Živkov je že danes izmenjal mnenja s premierom Hruščovom o splošno važnih vprašanjih.

Podaljšana pristojnost posebnega vojaškega sodišča

PARIZ, 19. febr. (Reuter). Francoska skupščina je danes na drugem glasovanju odobrila zakon, s katerim je za nedoločen čas podaljšana pristojnost posebnega vojaškega sodišča, pred katerim je zdaj 15 ljudi, obtoženih poskušenega atentata na predsednika de Gaulla. Za ta zakon je glasovalo 271 poslancev, proti jih je bilo 171, medtem ko se jih je 27 vzdržalo glasovanja. Če senat ponovno ne bo hotel sprejeti zakona, bo zbornica še tretjič glasovala o njem, tako da bi obveljal.

Osnutek zakona je predložila vlada, da bi preprečila taktiko zagovornikov na sedanji obravnavi, ki skušajo zavleči proces do 25. februarja, ko naj bi se vojaško sodišče na podlagi starih dekretov umaknilo novemu sodišču za zaščito državne varnosti.

Saragat obsoja francosko-nemški pakt

WASHINGTON, 19. febr. (Tanjug). Vodja italijanskih socialnih demokratov Saragat je napadel nedavno podpisani francosko-nemški sporazum o sodelovanju kot »direktorij dveh držav, ki nasprotuje duhu evropske enotnosti«. Saragat je včeraj govoril v klubu tiska v Washingtonu. Obsodil je de Gaulllovo stališče do ZDA. Velike Britanije in NATO ter poudaril, da je francoski predsednik »precenil moč in vpliv svoje države v današnjem svetu«.

Ze blizu 500 milijard za socialno zavarovanje

Samo za zdravstveno zavarovanje 216 milijard

BEOGRAD, 19. febr. (Tanjug). — Skupni izdatki za vse oblike socialnega zavarovanja bodo znašali letos v vsej državi približno 482 milijard dinarjev in bodo za približno 11 % višji, kakor lani. To cenitev zajema tudi program dejavnosti socialnega zavarovanja v 1963 letu. Sprejeli so ga na današnjem, drugem zasedanju skupščine jugoslovanske skupnosti socialnega zavarovanja.

Največ sredstev bodo tako kakor že do zdaj namenili za zdravstveno zavarovanje, in sicer približno 216 milijard dinarjev ali 12,4% več, kakor lani. Za pokojninsko zavarovanje so predvideni izdatki 104 milijarde dinarjev nasproti 90 milijardam lani, za invalidsko zavarovanje pa 55 milijard nasproti 48, kolikor menijo, da je bilo realizirano v lanskem letu. Povečali se bodo tudi izdatki za otroške dodatke, in sicer od lanskih 87 na približno 95 milijard dinarjev letos.

Predvidevanja temeljijo na povečanju števila zaposlenih za 3.4% ali pa 121.000 novih zavarovancev, dalje na povečanem številu uživalcev osebnih, invalidskih in družinskih pokojnin ter na povečanju števila uživalcev otroškega dodatka. V skupne izdatke je poleg tega planiranih še približno 9 milijard dinarjev za službo zaposlovanja delavcev, upoštevane pa so še večje obveznosti zdravstvenega zavarovanja letos.

Med razpravo so poudarili, da sta racionalno izkoriščanje vseh teh sredstev in pomoč zavarovancem, da hitro in enostavno dosežejo svoje pravice, med osnovnimi nalogami letos. Pri tem so posebno opozorili na pomen nadaljnje krepitve samoupravljanja fondov v komunalnih skupnostih socialnega zavarovanja. Potrebno je tudi z drugimi oblikami pritegniti udeležbo zavarovancev v upravljanju teh sredstev kot na primer s sveti zavarovancev v občinah, zbori zavarovancev v delovnih organizacijah in sploh z večjo mobilizacijo vseh sil, da ne bi presegli okvirov predvidenih izdatkov.

Skupščina je na današnji seji izdelala tudi pravilnik o imenovanju, sestavu in delu zdravniških komisij. Ta pravilnik naj bi omogočil, da bodo komisije popolneje in z večjo odgovornostjo opravljale svoje naloge.

Na zasedanju skupščine so sprejeli tudi odlok o pogojih, pod katerimi si lahko Jugoslovani, ki živijo v inozemstvu, zagotovijo pokojnino, ki bi jo uživali po vrnitvi v domovino, potem predlog odloka o osnovah in stopnjah za izračunavanje prispevka za socialno zavarovanje umetnikov, ki naj ga sprejme sekretariat Zveznega izvršnega sveta za delo. Potrdili so tudi statut Zveznega zavoda za socialno zavarovanje in sprejeli še nekaj odlokov ter rešitev.

Enake možnosti za najem kredita

Beograd, 19. febr. (Tanjug). Državni sekretariat za finance in Narodna banka FLRJ sta poslala odboru ZIS za splošne gospodarske zadeve predlog odloka o merilih letošnje kreditne politike. Ta merila naj prispevajo k razvoju kreditno-denarnega mehanizma in ustvarijo ugodnejše pogoje za gospodarjenje.

Poseben poudarek je na zagotavljanju enotnosti kreditnomonetarne politike v vsej državi tako, da bo imela vsaka gospodarska organizacija enake možnosti za najem kredita. Tako naj kreditnomonetarna politika prispeva k integraciji jugoslovanskega gospodarskega področja v popolno homogeno celoto.

Predlagani ukrepi naj zagotove maksimalno ugodne pogoje za razvoj tistih podjetij, ki so prilagodila svoje poslovanje zahtevam tržišča.

○ gimnazije
○ internati
○ študentski domovi
○ profesorski zbori
NAROČAJO
NAŠE RAZGLEDE

Potrošniški krediti za nakup premoga

Beograd, 19. febr. (Tanjug). Komunalne banke bodo tudi letos odobravale potrošniške kredite za nakup premoga od 1. marca do zaključno 30. junija. Delavci in uslužbenci bodo dobili te kredite prek podjetij, ustanov ali organizacij, kjer so zaposleni, ostale kategorije interesentov pa neposredno pri banki.

Čeki za nakup premoga bodo veljali največ dva meseca potem, ko so bili izdani. Tudi vsi ostali pogoji glede kreditov za premog veljajo, kakor prejšnja leta. Za razliko od drugih vrst potrošniških kreditov uživalci kreditov za premog ničesar ne plačajo v gotovini, odplačilni rok pa je 10 mesecev.

Banke ne bodo omejevale odobritve teh kreditov, če je prosilec morda kreditno manj sposoben, ker že ima pri banki kakšno drugo vrsto kredita.

Alicata o koeksistenci

Prva številka revije »Critica marxista«

RIM, 19. febr. — V Rimu je izšla prva številka dvomesečne revije KP Italije za teoretična vprašanja »Critica marxista«. Direktor glasila KP Italije »Unità«, Mario Alicata je za to številko napisal članek »Koeksistenca in socialistični boj«.

Avtor uvodoma naglaša, da je postal »problem miroljubne koeksistence osnovni strateški problem revolucionarnega boja«, in da je od pravilnega zastavljanja tega vprašanja odvisno pravilno postavljanje in reševanje glavnih problemov komunističnega gibanja.

Izhod iz polemike, ki je nastala v delavskem gibanju okrog koeksistence, vidi avtor v prizadevanju, da bi do kraja spoznali probleme koeksistence kot ogrodja sodobne revolucionarne strategije, ne pa v izmenjavi psovk med komunističnimi partijami in njihovimi voditelji.

Avtor ugotavlja, da Kitajci odklanjajo oceno o spremenjeni naravi vojne trdeč, da bi to pomenilo odstopanje od Leninove definicije o pravičnih in nepravičnih vojnah, in pravi, da je tako stališče tipična manifestacija dogmatizma.

Članek Alicate opozarja, da ni kontradikcij med bojem za koeksistenco in bojem proti imperializmu, kakor ni kontradikcij med koeksistenco in razvojem gibanj za nacionalno osvoboditev in socializem. Avtor poudarja, da je prav nasprotno: med obema elementoma je tesna povezanost, samo videti jo je treba. »Za to pa je potrebno biti marksist, ne pa razlagalec biblije; treba je biti pogumen in pogledati stvarnosti v oči ter razmišljati o novih poteh za napredek delavskega razreda in naroda«, pravi Alicata.

Alicata zatem zavrača kitajski očitek, češ da KP Italije s tem, da sprejema koeksistenco, negira revolucionarni boj za nacionalno osvoboditev in socializem. Zatem obširno piše o tem, kam bi utegnila voditi nadaljnja oboroževalna tekma in ugotavlja, sklicujoč se na deklaracijo 81. partij, da je edina alternativa termonuklearnemu uničenju miroljubna koeksistenca.

Jugoslovanski odpravnik poslov pri Senghoru

Dakar, 19. feb. (Tanjug). Predsednik republike in vlade Senegalije Leopold Sedar Senghor je sprejel odpravnika poslov jugoslovanskega veleposlaništva v Dakaru Marka Drobca. Razgovor se je nanašal na odnose med obema državama kakor tudi na splošno važna vprašanja.

Zadnje vesti

Naša generacija lahko prepreči jedrsko vojno

Maršal Konjev ob 45-letnici sovjetske armade

Moskva, 19. febr. (TASS). Maršal ZSSR Ivan Konjev je v govoru ob 45-letnici sovjetske armade in vojne mornarice, ki bo 23. februarja, poudaril, da je sedaj najvažnejša naloga preprečiti jedrsko vojno, kar naša generacija lahko doseže s splošno in popolno razorožitvijo. Dejal pa je, da imperialistične države nadaljujejo oborožitveno tekmo in onemogočajo sklenitev takega sporazuma. Ugotovil je, da socialistične države razpolagajo z vsem potrebnim za obrambo socializma in vsega človeštva.

V zvezi z dogodki v Karibske mmorju je Konjev dejal, da so bile ZDA prisiljene odstopiti od napada na Kubo, položaj pa je bil takšen, da je bila tedaj dejanska nevarnost izbruha jedrske vojne. Izjavil je, da socializem postavlja nasproti imperializmu nov tip mednarodnih odnosov — načelo miroljubne koeksistence dveh družbenih sistemov, ter je pristavil, da so socializmu že po njegovi naravi tuje težnje po kakaršnih koli ozemeljskih osvajanjih in zasužnjevanju narodov.

Maršal Konjev je podčrtal, da so sovjetske oborožene sile reorganizirali in korenito spremenili oboroževanje njihovih klasičnih rodov. Ugotovil je, da sedaj tudi vidni državni funkcionarji kapitalistični držav priznavajo, da je odnos sil na svetovnem prizorišču izenačen. Ta odnos pa se po njegovem iz leta v leto bolj in bolj spreminja v korist socialističnih držav.

Wilson obišče ZSSR

London, 19. febr. (Reuter). Nocoj so objavili, da je novi voditelj britanske laburistične stranke Wilson sprejel povabilo sovjetskega premiera Hruščova, naj obišče ZSSR. Povabilo mu je izročil sovjetski veleposlanik v Londonu Soldatov.

Za določitev Adenauerjevega naslednika

Bonn, 19. febr. (AP). Vodstvo Adenauerjeve krščansko-demokratske stranke v parlamentu je na današnjem sestanku 30 voditeljev, ki so v odsotnosti kanclerja razpravljali o rezultatih volitev v zahodnem Berlinu, sklenilo čimprej določiti njegovega naslednika. Poraz, ki ga je stranka tam doživela, tolmačijo delno z nezadovoljstvom nad kanclerjem, zlasti zaradi njegove trdne povezave s Francijo. Adenauer je sicer svoj čas obljubil, da se bo umaknil v času, ki bo njegovemu nasledniku omogočil priprave na volitve leta 1965.

Nova odbora OZN

New York, 19. febr. (Reuter). Predsednik Generalne skupščine OZN Zafrulah Kan je danes imenoval odbor predstavnikov 11 držav za proučevanje posledic politike apartheida v Južni Afriki in odbor predstavnikov 12 držav za organizacijo leta mednarodnega sodelovanja.

Protest Bolza U Tantu

Berlin, 19. febr. (ADN). Zunanji minister DR Nemčije Bolz je poslal generalnemu sekretarju OZN U Tantu oster protest, ker so kongoške oblasti nedavno aretirale in izgnale iz Konga tri člane vzhodnonemške delegacije na sestanku gospodarske komisije OZN za Afriko, »kar je groba kršitev načela miroljubnega sodelovanja, ki ga določa ustanovna listina OZN«.

Betancourt v ZDA

Washington, 19. febr. (Reuter). Predsednik Venezuele Betancourt je danes prispel na uradni obisk v Washington, kjer se bo s predsednikom Kennedyjem razgovarjal »o zunanjepolitičnih vprašanjih«.

18 afriških držav se bo pridružilo EGS

Bonn, 19. febr. (Reuter). Predstavnik zahodnonemškega ministrstva je na zahtevo vzhodnonemških socialnih demokratov pritrdil, da bo Zahodna Nemčija na ponedeljskem sestanku sveta ministrov EGS v Brusiju podprla podpis sporazuma o pridružitvi 18 afriških držav, nekdanjih francoskih kolonij, k tej organizaciji.

Japonska bo odpravila omejitve na uvoz

Ženeva, 19. febr. (AP). Tu se je danes začelo štiridnevno zasedanje sveta GATT, ki bo pripravil izredni majski sestanek ministrov držav podpisnic tega sporazuma. Na jutrišnji seji bo japonski delegat Aoki seznanil svet s sklepom svoje vlade o odpravi carinskih omejitev na uvoz, ki so jih doslej izvajali zaradi zaščite deviznih rezerv.

Večina NATO za anglo-ameriški predlog

Pariz, 19. febr. (Reuter). Na današnjem sestanku obrambnega odbora je večina, razen francoskega predstavnika, podprla anglo-ameriški predlog o ustanovitvi večstranske jedrske sile NATO kot edino rešitev evropskega jedrskega problema.

Težavna pogajanja v Nairobiju

Menijo, da Kenija letos še ne bo postala neodvisna

DAR ES SALAM, 19. febr. (Tanjug). — Britanski minister za kolonije in vprašanja Commonwealtha Duncan Sandys se mudi že več dni v Nairobiju in se razgovarja s kenijskimi voditelji o bodočih volitvah in datumu, ko naj bi razglasili neodvisnost Kenije.

Po vesteh iz Nairobija se nanašajo razgovori na tri sporna vprašanja, o katerih pravijo, da se pogajanja zaradi njih precej zatikajo. Gre za razdelitev oblasti med centralno kenijsko vlado in šestimi regionalnimi parlamenti ter regionalnimi plemenskimi vladami, za zahtevo dela prebivalstva severnih področij, ki se hoče odcepiti od Kenije, in za prihodnost obalnega pasu dežele, ki je še vedno formalna last zanzibarskega sultana.

Zastran prvega vprašanja sta si v sporu dve koalicijski stranki sedanje lokalne vlade — Afriške nacionalne unije (KANU) Joma Kenijate in Afriške demokratske unije (KADU) Ronalda Ngale. KANU se zavzema za močno centralno vlado neodvisne Kenije, KADU pa za regionalno ureditev, zasnovano na plemenskih tradicijah. Ker se Kenijatova stranka zavzema za to, naj bi bile čimprej splošne volitve za prvo samoupravno vlado, sodijo, da je pripravljena deloma popustiti regionalistom.

Kar zadeva zahtevo Somalije po severnih področjih, sta si obe stranki edini v tem, da ne bosta dopustili nobene odcepitve od Kenije. O vprašanju obalnega pasu se bo britanski minister Sandys razgovarjal tudi na Zanzibaru z ondotnim sultanom, ko bo pozneje obiskal otok.

Sodijo, da bo Sandys ob koncu potovanja po Vzhodni Afriki povedal, kdaj bodo po sedanjih obvestilih lahko volitve v Keniji, ki bi bile napovedane za konec marca ali začetek junija. Sodijo pa, da neodvisnosti Kenije ne bodo razglasili pred začetkom prihodnjega leta.

Telegrami

FURCEVA NA FINSKEM — HELSINKI. Sovjetska ministrica za kulturo Furceva je na povabilo finske vlade prispela na uradni obisk na Finsko. Med obiskom v Helsinkiju jo bo sprejel finski predsednik Urho Kekkonen.

BOLGARSKA PARTIJSKA DELEGACIJA NA POLJSKEM — SOFIJA. V Varšavo je prispela na obisk delegacija CK KP Bolgarije, ki jo vodi sekretar CK Ivan Prmov.

NOVA NKRUMAHOVA KNJIGA O AFRIKI — AKRA. Založba Heineman v Londonu bo še letos objavila novo knjigo ganskega predsednika Nkrumaha »Afrika se mora združiti«. Londonski založnik pravi, da knjiga ne bo zbirka govorov, pač pa bo Nkrumah v njej pojasnil svoja gledišča o aktualnih problemih afriške enotnosti.

GOSPODARSKI ODNOSI MED ETIOPIJO IN ITALIJO — ADIS ABEBA. Tu so podpisali sporazum o gospodarskem sodelovanju med Etiopijo in Italijo. To je hkrati prvi uradni sporazum, ki sta ga podpisali obe državi po letu 1945.

SODELOVANJE MED NOVINARJI — BEOGRAD Generalni sekretar Združenja madžarskih novinarjev Norbert Sziklosy je podpisal s predstavniki Zveže novinarjev Jugoslavije protokol o sodelovanju obeh organizacij pri izmenjavi tiska, delegacij in informacij o delu novinarskih organizacij.

DOGOVOR TOVARN VIJAKOV O SODELOVANJU — KONJIC. Zastopniki dvajsetih tovarn vijakov so se danes v Konjicu dogovorili o ustanovitvi poslovnega združenja v okviru Zvezne gospodarske zbornice. Namen: sodelovanje pri urejanju skupnih problemov.

OBISK NAŠIH ZNANSTVENIKOV V ZDA — ZAGREB. Znanstvena sodelavca zagrebškega inštituta »Rudjer Bošković«, dr. Miho Cerineo in dr. Ivo Šlaus, bosta zastopala Jugoslavijo na mednarodni konferenci o fiziki pospešenih nevtronov, ki bo konec februarja v Hustonu v ZDA.

Pa še to

OBTOŽENA HIŠA — BEOGRAD. Uslužbenec Predrag Marić iz Beograda toži zgradbo na Trgu republike 3, kjer se mu je v kavarni »Drina« zrušil na glavo del stropa. Maričev advokat pravi, da je zaradi zakupništva in drugih nejasnosti najbolje tožiti zgradbo, ki da je »pravna oseba, zastopana po hišnem svetu«, sodišče bo pa odločilo, kdo bo zgradbo zastopal na razpravi.

VREME

Stanje 19. februarja: Nad zahodno, srednjo in deloma južno Evropo je področje nizkega zračnega pritiska, čigar frontalne motnje se zadržujejo nad severno Italijo in Slovenijo. Z jugozahodnimi vetrovi dotekajo nad naše kraje tople zračne gmote, medtem ko je zahodne Alpe zajel že nekoliko hladnejši zrak.

Napoved za sredo: Oblačno s padavinami, ki bodo sprva intenzivnejše, nato pa bodo postopoma ponehale. V krajih nad 500 m bo dež prešel v sneg. Temperature v notranjosti Slovenije med 0 in 3, v Primorju med 6 in 12 stopinj C.

V četrtek bo še nestalno.

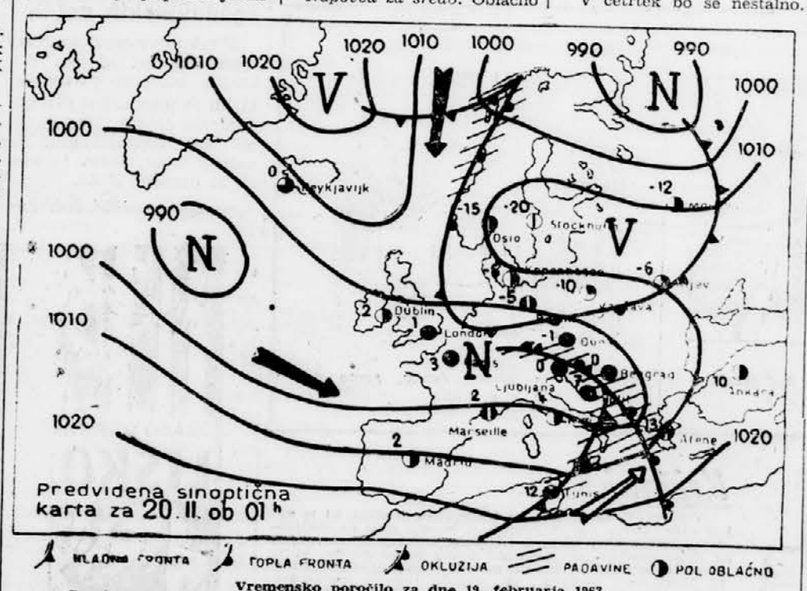

HLADNA FRONTA · TOPLA FRONTA · OKLUZIJA · PADAVINE · POL OBLAČNO

Vremensko poročilo za dne 19. februarja 1963

Stanje vremena:

Hladnejši zrak je zajel severno in srednjo Evropo. Na meji s toplejšim zrakom je nastalo padavinsko področje, ki je zajelo tudi Slovenijo. Atlantski ciklon se s frontalnim sistemom pomika proti vzhodu in bo prešel tudi naše kraje. Zato bodo pri nas še prevladovali jugozahodni vetrovi, ki bodo dovajali vlažne sredozemske zračne gmote v notranjost Slovenije. Hladni zrak se zadržuje za Alpami in se bo šele kasneje prelil preko Alp.

V torek ob 10. je bilo v Jugoslaviji pretežno oblačno vreme, deževalo je po Sloveniji, na Hrvatskem, ponekod v Bosni in Črni gori. Temperature so bile: Ljubljana 1 stopinja, Lesce 1, Maribor 0, Koper 9, Zagreb 0, Beograd 4, na Reki 8, v Splitu in Dubrovniku 11 stopinj Celzija.

Snežne razmere v Sloveniji v torek zjutraj ob 7. uri:

Bohinj —1 stopinja, 130 centimetrov; Komna —4, 245; Rateče-Planica —1, 104; Dom Planica —1, 150; Tamar —2, 190; Vršič —2, 220; Kranjska gora —1, 100 cm; Žičnica Vitranc —1, 100 cm, na vrhu Vitranca 220; Lesce 0, 70; Jezersko 1, 80; Krvavec —3, 200; Velika planina —3, 260; Smartno 2, 60; Peca —4, 160; Maribor —1, 42; Pohorska vzpenjača —2, 100, žičnice obratujejo; Murska Sobota —1, 42; Ljubljana 0, 40 cm; Kurešček 2, 80; Višnja gora 2, 60; Novo mesto —1, 45; Postojna 3, 14; Log pod Mangartom —2, 105; Bovec 0, 40; Idrija 0, 50; Vojsko —1, 200; Crni vrh nad Idrijo 0, 100; Dom na Travni gori 65; Planina pri Vrhniki 2 stopinji; 74 cm snega. Povsod je južen sneg.